

Nationale rekeningen

2014

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Nationale rekeningen

2014

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
-	Nihil
-	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2014-2015	2014 tot en met 2015
2014/2015	Het gemiddelde over de jaren 2014 tot en met 2015
2014/'15	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2014 en eindigend in 2015
2012/'13-2014/'15	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2012/'13 tot en met 2014/'15

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Centraal Bureau voor de Statistiek, Studio BCO
Ontwerp: Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70, fax 070 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

verkoop@cbs.nl
Fax 045 570 62 68
ISBN: 978-90-357-1928-6
ISSN: 0168-3489

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2015.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Voorwoord

De nationale rekeningen bieden een samenhangend en consistent overzicht van de Nederlandse economie. Deze officiële overzichtsstatistiek speelt een centrale rol bij het vaststellen en beoordelen van het economische en monetaire beleid en is de basis voor de economische voorspellingen en analyses van het Centraal Planbureau. Ook spelen de nationale rekeningen een grote rol bij de bepaling van de afdracht aan de Europese Unie en bij de vraag of Nederland voldoet aan de EMU-normen.

De economische groei, het overheidstekort en het beschikbaar inkomen van huishoudens zijn enkele belangrijke macro-economische indicatoren uit de nationale rekeningen. Verder geven de nationale rekeningen cijfers over onder meer consumptie, investeringen, in- en uitvoer, en werkgelegenheid. Sinds juni 2014 worden de nationale rekeningen samengesteld volgens nieuwe richtlijnen, het Europees Systeem van Rekeningen (ESR) 2010. Dit gold ook in de 2013-editie van de Nationale rekeningen al, alleen hadden de cijfers uit de tijdreeks toen nog de status voorlopig. In de huidige editie zijn cijfers uit de definitieve tijdreeks opgenomen.

Voor niet-Nederlandstalige gebruikers is National accounts of the Netherlands 2014 beschikbaar. Op www.cbs.nl/StatLine zijn de gegevens van de nationale rekeningen te raadplegen en te downloaden.

**Directeur-Generaal,
Dr. T.B.P.M. Tjin-A-Tsoi**

Den Haag/Heerlen/Bonaire, juli 2015

Inhoud

Voorwoord	3
Lijst met tabellen, toelichtingen en aanhangsels	6
Nationale rekeningen op de CBS website	9
Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande publicatie	11
Economische kerncijfers	13
1. Macro-economie	15
2. Aanbod-, gebruik- en input-outputtabellen	22
3. Bestedingen	29
4. Productie, verbruik en inkomensvorming	48
5. Arbeid	64
6. Sectorgegevens	76
7. Overige tabellen	106
8. Toelichtingen	111

Lijst van tabellen en toelichtingen

1-7 Tabellen

1. Macro-economie

M 1	De drie benaderingen van het binnenlands product	15
M 2	Macro-economische saldi van binnenlands product tot nationaal vorderingensaldo	16
M 3	Productie, verbruik en inkomensvorming naar sector	17
M 4	Binnenlands product en nationaal inkomen, alternatieve definities	18
M 5	Bijdrage aan de volumegroei van het binnenlands product	18
M 6	Goederen- en dienstentotalen	19
M 7	Overheidssaldo en overheidsschuld conform EMU-definities	20

2. Aanbod-, gebruik- en input-outputtabellen

G 1	Aanbodtabel, basisprijzen, 2014	22
G 2	Gebruiktabel, aankooprijzen, 2014	24
G 3	Input-outputtabel, basisprijzen, 2014	26

3. Bestedingen

B 1.1	Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën	29
B 1.2	Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën, volumemutaties	30
B 1.3	Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën, prijsmutaties	31
B 2.1	Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties	32
B 2.2	Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties, volumemutaties	33
B 2.3	Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties, prijsmutaties	34
B 3.1	Investerings in vaste activa naar type van activa	35
B 3.2	Investerings in vaste activa naar type van activa, volumemutaties	36
B 3.3	Investerings in vaste activa naar type van activa, prijsmutaties	37
B 4.1	Investerings in vaste activa naar bedrijfstakken en -klassen	38
B 4.2	Investerings in vaste activa naar bedrijfstakken en -klassen, volumemutaties	39
B 4.3	Investerings in vaste activa naar bedrijfstakken en -klassen, prijsmutaties	40
B 5.1	Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst	41
B 5.2	Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst, volumemutaties	42
B 5.3	Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst, prijsmutaties	43
B 6.1	Invoer van goederen en diensten naar bestedingscategorieën	44
B 6.2	Invoer van goederen en diensten naar bestedingscategorieën, volumemutaties	45
B 6.3	Invoer van goederen en diensten naar bestedingscategorieën, prijsmutaties	46

4. Productie, verbruik en inkomensvorming

P 1	Output (basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen	48
P 2	Intermediair verbruik (aankooprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen	49
P 3	Niet-productgebonden belastingen op productie naar bedrijfstakken en -klassen	50
P 4	Niet-productgebonden subsidies naar bedrijfstakken en -klassen	51
P 5	Beloning van werknemers naar bedrijfstakken en -klassen	52
P 6	Lonen naar bedrijfstakken en -klassen	53
P 7	Sociale premies ten laste van werkgevers naar bedrijfstakken en -klassen	54
P 8	Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (bruto) naar bedrijfstakken en -klassen	55
P 9	Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto) naar bedrijfstakken en -klassen	56
P 10	Verbruik van vaste activa naar bedrijfstakken en -klassen	57
P 11.1	Toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen	58
P 11.2	Toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen, volumemutaties	59
P 11.3	Toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen, prijsmutaties	60
P 11.4	Toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen, % bbp	61
P 12	Duale classificatie van de beloning van werknemers naar bedrijfstakken en -klassen, 2014	62
P 13	Duale classificatie van de toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen, 2014	62

5. Arbeid

A 1	Kerncijfers arbeid	64
A 2	Aantal werkzame personen naar bedrijfstakken en -klassen	65
A 3.1	Banen van werkzame personen naar bedrijfstakken en -klassen	66
A 3.2	Banen van werknemers naar bedrijfstakken en -klassen	67
A 3.3	Banen van zelfstandigen naar bedrijfstakken en -klassen	68
A 4.1	Arbeidsvolume van werkzame personen in arbeidsjaren naar bedrijfstakken en -klassen	69
A 4.2	Arbeidsvolume van werkzame personen in gewerkte uren naar bedrijfstakken en -klassen	70
A 4.3	Arbeidsvolume in gewerkte uren naar bedrijfstakken	71
A 5	Beloning en lonen van werknemers per arbeidsjaar en gewerkt uur	72
A 6	Arbeidsinkomensquote naar bedrijfstakken en sectoren	73
A 7.1	Opbouw loonkosten	73
A 7.2	Ontwikkeling loonkosten per gewerkt uur	73
A 8.1	Arbeidsproductiviteit in arbeidsjaren naar bedrijfstakken	74
A 8.2	Arbeidsproductiviteit per gewerkt uur naar bedrijfstakken	74

6. Sectorgegevens

S 1.1	Rekeningenstelsel 2011	76
S 1.2	Rekeningenstelsel 2012	77
S 1.3	Rekeningenstelsel 2013	78
S 1.4	Rekeningenstelsel 2014	79
S 2.1	Transacties van de totale economie	80
S 2.2	Transacties van de sector niet-financiële vennootschappen	82
S 2.3	Transacties van de sector financiële instellingen	84
S 2.4	Transacties van de sector overheid	86
S 2.5	Transacties van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	88
S 2.6	Transacties van het buitenland met Nederland	90
S 3.1	Financiële balansen van de totale economie	92

S 3.2	Financiële balansen van de sector niet-financiële vennootschappen	92
S 3.3	Financiële balansen van de sector financiële instellingen	94
S 3.4	Financiële balansen van de sector overheid	94
S 3.5	Financiële balansen van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	96
S 3.6	Financiële balansen van het buitenland met Nederland	96
S 4.1	Balansen van de totale economie	98
S 4.2	Balansen van de sector niet-financiële vennootschappen	99
S 4.3	Balansen van de sector financiële instellingen	100
S 4.4	Balansen van de sector overheid	101
S 4.5	Balansen van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	102
S 5.1	Niet-financiële balans van de totale economie, 2011	103
S 5.2	Niet-financiële balans van de totale economie, 2012	103
S 5.3	Niet-financiële balans van de totale economie, 2013	104
S 5.4	Niet-financiële balans van de totale economie, 2014	104

7. Overige tabellen

O 1.1	Belastingen	106
O 1.2	Belastingen op inkomen en vermogen	106
O 1.3	Belastingen op productie en invoer	107
O 2	Uitgaven van de overheid naar COFOG-functie (geconsolideerd)	108

8 Toelichtingen

8.1	Nationale rekeningen in hoofdlijnen	111
8.2	Transacties in de nationale rekeningen	115
8.3	Aanbod-, gebruik- en input-outputtabellen	134
8.4	Sectoren in het rekeningstelsel	137
8.5	Rekeningen in het rekeningstelsel	142
8.6	Arbeid	146
8.7	Prijs- en volumemutaties	150

Nationale rekeningen op de CBS-website

Website

Cijfers en publicaties van de nationale rekeningen zijn beschikbaar via de website van het CBS (www.cbs.nl). De cijfers van de nationale rekeningen worden gepubliceerd op StatLine, de elektronische databank van het CBS. Gedetailleerde aanbod- en gebruiktabellen en input-outputtabellen vanaf 1995 zijn te vinden op de website onder maatwerk bij het thema Macro-economie.

Macro-economische cijfers op StatLine

Hierin staan de gegevens van de nationale rekeningen op StatLine onder het thema Macro-economie. Hieronder wordt de mappenstructuur van dit thema beschreven. Voor elke map is aangegeven wat voor soort informatie hierin is te vinden. De meeste tabellen onder het thema Macro-economie zijn afkomstig van de nationale rekeningen

De cijfers op StatLine en in deze publicatie sluiten aan op het Europees Systeem van rekeningen (ESR) 2010. Eerder gepubliceerde cijfers die hier niet op aansluiten zijn op StatLine te vinden in de hoofdmap Archief, onder Macro-economie\Nationale rekeningen.

Hoofdmap Nationale rekeningen

Deze bevat de volgende submappen:

Bbp, finale bestedingen en productie

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de aanbod- en gebruiktabellen van de nationale rekeningen. Ze bevatten informatie over het bbp (de economische groei), de toegevoegde waarde, de productie en het intermediair verbruik. Ook de verschillende bestedingscategorieën zijn hier te vinden, zoals daar zijn consumptie, investeringen, invoer en uitvoer. De meeste tabellen bevatten uitsplitsingen naar bedrijfstak en/of productgroep.

Inkomens- en vermogensrekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de sectorrekeningen. Ze bevatten informatie over inkomsten en uitgaven en over bezittingen en schulden, en veranderingen hierin. Veel tabellen bevatten uitsplitsingen naar sectoren, zoals de niet-financiële ondernemingen, de financiële instellingen, de overheid of de huishoudens.

Overige rekeningen

In deze map staan de tabellen van de satellietrekeningen van de nationale rekeningen. Het bevat submappen van de Arbeidsrekeningen, Groeirekeningen, Milieurekeningen, Regionale rekeningen en de Toerismerekeningen.

Arbeidsrekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de arbeidsrekeningen en bevatten gegevens over arbeid en lonen. De tabellen bevatten onder meer werkzame personen, banen, arbeidsjaren, gewerkte uren en de beloning van werknemers. Veel gegevens zijn uit te splitsen naar bedrijfstak, geslacht en type werkende (werknemer / zelfstandige).

Groeirekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de groeirekeningen en bevatten gegevens die inzicht bieden in de economische groei. Te vinden is onder meer de kapitaalgoederenvoorraad, de productiviteit en de bijdragen van diverse productiefactoren aan de ontwikkeling van de productiewaarde en de toegevoegde waarde.

Milieurekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de milieurekeningen en bevatten gegevens over het milieu die in samenhang zijn gemaakt met macro-economische gegevens. Te vinden zijn onder meer de omvang van diverse vormen van uitstoot en vervuiling, herkomst (bedrijfstakken, huishoudens) en bestemming (verbranding, storting, enzovoorts) van diverse vormen van vervuiling, gemaakte kosten om vervuiling te vermijden en opbrengsten aan milieuheffingen. Ook zijn er gegevens over waterverbruik en de winning en het gebruik van grondstoffen.

Regionale rekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de regionale rekeningen en bevatten regionale uitsplitsingen van gegevens uit de nationale rekeningen. Te vinden zijn onder meer het bruto regionaal product, de economische structuur, het arbeidsvolume, de investeringen, de vestigingsgrootte en de inkomsten van huishoudens. De gegevens zijn uit te splitsen naar landsdeel en provincie en naar veertig kleinere regio's (COROP-gebieden).

Toerismerekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de toerismerekeningen en bevatten gegevens over bestedingen aan toerisme. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen type uitgave, type aanbieder (hotel, reisbureau, vervoerder, enzovoorts), zakelijk en recreatief, uitgaven door ingezetenen en niet-ingezetenen, en uitgaven van ingezetenen in binnen- en buitenland.

Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande editie

Algemene wijzigingen

In deze publicatie zijn cijfers opgenomen voor de jaren 2009 tot en met 2014. De gegevens voor de verslagjaren 2009 t/m 2012 zijn nu definitief geworden, het verslagjaar 2013 heeft de status nader voorlopig en het meest recente verslagjaar 2014 heeft de status voorlopig.

Langere tijdreeksen zijn beschikbaar op StatLine, zie Nationale rekeningen op de CBS-website.

Tabellenhoofdstuk Overige tabellen

In deze tabellenserie is een nieuwe tabel O.2 opgenomen met overheidsuitgaven naar functie (COFOG).

Economische kerncijfers

		2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
Totale economie							
Binnenlands product (bbp)	mIn euro	617 540	631 512	642 929	645 164	650 857	662 770
Binnenlands product (bbp) (economische groei)	% volumemutaties	-3,8	1,4	1,7	-1,1	-0,5	1,0
Belasting- en premiedruk	% bbp	34,9	35,7	35,5	35,6	36,3	36,9
Nationale besparingen (netto)	mIn euro	63 445	70 305	81 741	81 302	79 861	80 593
Nationaal vorderingensaldo	mIn euro	37 962	47 143	55 001	59 467	69 380	70 895
Inkomen							
Nationaal inkomen (netto)	mIn euro	513 657	529 644	547 619	550 553	554 637	561 214
Nationaal inkomen (netto)	% reële mutaties	-1,9	1,4	1,6	-1,5	-0,3	0,7
Beschikbaar nationaal inkomen (netto)	mIn euro	507 070	520 388	538 169	541 278	542 540	548 276
Beschikbaar nationaal inkomen (netto)	% reële mutaties	-1,4	0,9	1,6	-1,5	-0,8	0,6
Nationaal inkomen (netto) per inwoner	euro	31 073	31 877	32 805	32 859	33 005	33 275
Beschikbaar nationaal inkomen (netto) per inwoner	euro	30 675	31 320	32 239	32 306	32 286	32 508
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	mIn euro	142 648	152 023	156 630	153 824	153 886	155 857
Bevolking							
Gemiddelde bevolking	X 1000	16 530	16 615	16 693	16 755	16 804	16 866
Gemiddeld aantal huishoudens	X 1000	7 349	7 415	7 478	7 541	7 580	7 639
Arbeid							
Aantal werkzame personen	X 1000	8 838	8 778	8 854	8 836	8 754	8 739
Werkzame beroepsbevolking 15 tot 75 jaar	X 1000	8 361	8 278	8 280	8 330	8 266	8 214
Werkloze beroepsbevolking 15 tot 75 jaar	X 1000	381	435	434	516	647	660
Banen van werkzame personen	X 1000 banen	9 852	9 816	9 952	9 923	9 843	9 835
Arbeidsvolume van werkzame personen	X 1000 arbeidsjaren	7 099	7 056	7 099	7 055	6 998	6 977
Arbeidsvolume van werkzame personen	mIn gewerkte uren	12 567	12 477	12 594	12 487	12 384	12 406
Arbeidsvolume van werknemers	X 1000 arbeidsjaren	6 013	5 955	5 958	5 901	5 811	5 775
Arbeidsvolume van werknemers	mIn gewerkte uren	10 092	9 982	10 057	9 924	9 797	9 767
Arbeidsproductiviteit per gewerkt uur	% volumemutaties	-2,0	2,5	1,1	0,1	0,6	0,8
Binnenlands product (bruto) per arbeidsjaar	euro	86 993	89 503	90 571	91 446	93 008	94 994
Loonkosten	mIn euro	308 592	307 476	315 462	320 389	322 443	327 847
Finale bestedingen							
Consumptieve bestedingen	mIn euro	442 934	449 742	456 097	459 631	462 296	467 272
Consumptieve bestedingen	% volumemutaties	0,2	0,4	0,0	-1,2	-0,8	0,1
Huishoudens incl. IZWh	mIn euro	279 579	282 510	288 939	289 756	292 158	296 075
Overheid	mIn euro	163 355	167 232	167 158	169 875	170 138	171 197
w.o.: Netto materiële consumptie	% prijsmutaties	0,4	2,0	0,9	2,2	1,2	0,0
Algemeen bestuur (inclusief defensie)	% prijsmutaties	0,0	2,4	0,9	2,4	1,1	0,3
Gesubsidieerd onderwijs	% prijsmutaties	1,2	1,4	0,9	0,7	0,4	-0,4
Consumentenprijsindex	% mutatie	1,2	1,3	2,3	2,5	2,5	1,0
Investerings in vaste activa (bruto)	mIn euro	131 554	124 649	130 402	121 928	116 620	120 442
Investerings in vaste activa (bruto)	% volumemutaties	-9,2	-6,5	5,6	-6,3	-4,4	3,5
Buitenland							
Uitvoer van goederen en diensten	mIn euro	390 004	454 398	497 347	528 623	537 781	549 378
Uitvoer van goederen en diensten	% volumemutaties	-8,9	10,5	4,4	3,8	2,1	4,0
Invoer van goederen en diensten	mIn euro	344 748	401 585	442 443	466 677	466 327	473 822
Invoer van goederen en diensten	% volumemutaties	-7,7	9,3	3,5	2,7	0,9	4,0
Uitvoeroverschot	% bbp	7,3	8,4	8,5	9,6	11,0	11,4
Saldo lopende transacties met het buitenland	mIn euro	38 530	48 330	56 881	65 612	71 820	70 563
Overheid							
Belastingen	mIn euro	137 654	143 212	139 852	135 482	139 107	147 694
Subsidies	mIn euro	10 110	10 398	9 674	8 929	8 200	8 102
Sociale premies	mIn euro	82 463	86 277	92 026	98 213	100 737	101 761
Sociale uitkeringen in geld en natura	mIn euro	128 656	134 095	137 578	141 486	145 648	146 714
Sociale uitkeringen in geld en natura	% bbp	20,8	21,2	21,4	21,9	22,4	22,1
EMU-schuld	% bbp	56,5	59,0	61,3	66,1	67,6	67,9
EMU-saldo	% bbp	-5,4	-5,0	-4,3	-3,9	-2,4	-2,4
Totaal inkomsten	% bbp	263 942	272 585	274 438	278 801	286 536	290 909
Totaal uitgaven	% bbp	297 480	304 107	302 010	303 865	302 073	306 527
Huishoudens incl. IZWh							
Beschikbaar inkomen (bruto)	mIn euro	303 818	305 193	312 078	312 292	316 075	323 777
Reëel beschikbaar inkomen (netto)	% volumemutaties	0,6	-0,7	0,6	-1,2	-1,0	1,3
Vrije / individuele besparingen	mIn euro	24 239	22 683	23 139	22 536	23 917	27 702
Spaarquote	% beschikbaar inkomen	14,5	12,7	13,1	13,8	14,2	14,8
Woninghypotheken	mIn euro	637 854	655 660	667 371	671 183	654 040	650 870
Saldo opgenomen en afgeloste hypotheken	mIn euro	23 249	17 877	12 219	4 061	-16 677	-5 589
Vennootschappen							
Brutowinst vóór belasting	mIn euro	180 231	214 818	229 140	216 465	217 114	205 457
Winst van buitenlandse dochters	mIn euro	16 112	39 580	49 536	47 334	42 359	29 403
Vorderingensaldo	mIn euro	65 411	71 532	72 004	67 268	64 061	63 240
Marktsector							
Arbeidsproductiviteit per gewerkt uur	% volumemutaties	-3,1	2,3	1,3	-0,1	-0,3	1,4
Loonvoet per arbeidsjaar	% mutatie	2,6	0,5	2,7	2,5	1,7	1,9
Loonkosten per eenheid product	% volumemutaties	5,8	-2,8	0,3	2,6	1,1	-0,1
Arbeidsinkomensquote	niveaus, %	79,0	76,6	77,5	78,6	79,8	79,4

1.

Macro-economie

M 1 De drie benaderingen van het binnenlands product

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Vanuit de productie						
Output (basisprijzen)	1 142 123	1 178 924	1 238 414	1 255 794	1 249 506	1 257 943
Intermediair verbruik (excl. aftrekbare btw) (-)	588 434	611 167	658 824	671 962	662 772	661 288
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	553 689	567 757	579 590	583 832	586 734	596 655
Saldo van productgebonden belastingen en subsidies	59 858	63 016	61 454	59 912	62 348	63 793
Productgebonden belastingen	63 418	66 567	64 886	63 295	65 488	66 967
Productgebonden subsidies (-)	3 560	3 551	3 432	3 383	3 140	3 174
Verskil toegerekende en afgedragen btw	3 993	739	1 885	1 420	1 775	2 322
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	617 540	631 512	642 929	645 164	650 857	662 770
Vanuit de inkomensvorming						
Beloning van werknemers	311 679	310 471	318 040	322 825	323 635	328 547
Lonen	245 616	246 542	251 715	253 193	253 659	253 974
Sociale premies t.l.v. werkgevers	66 063	63 929	66 325	69 632	69 976	74 573
Saldo van belastingen op productie en invoer en subsidies	58 778	62 036	61 191	60 618	64 270	68 454
Belastingen op productie en invoer	69 966	73 329	71 871	70 513	73 512	77 445
Subsidies (-)	11 188	11 293	10 680	9 895	9 242	8 991
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (bruto)	247 083	259 005	263 698	261 721	262 952	265 769
Verbruik van vaste activa	104 435	106 982	107 068	107 897	109 066	109 912
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto)	142 648	152 023	156 630	153 824	153 886	155 857
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	617 540	631 512	642 929	645 164	650 857	662 770
Vanuit de finale bestedingen						
Consumptieve bestedingen	442 934	449 742	456 097	459 631	462 296	467 272
Overheid	163 355	167 232	167 158	169 875	170 138	171 197
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	279 579	282 510	288 939	289 756	292 158	296 075
Investerings in vaste activa (bruto)	131 554	124 649	130 402	121 928	116 620	120 442
Vennootschappen, huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens	104 976	98 442	104 688	97 770	92 928	97 298
Overheid	26 578	26 207	25 714	24 158	23 692	23 144
Veranderingen in voorraden ¹⁾	- 2 204	4 308	1 526	1 659	487	- 500
Uitvoer van goederen en diensten	390 004	454 398	497 347	528 623	537 781	549 378
Goederen	304 198	360 296	398 744	425 408	428 857	432 552
Diensten	85 806	94 102	98 603	103 215	108 924	116 826
Invoer van goederen en diensten (-)	344 748	401 585	442 443	466 677	466 327	473 822
Goederen	250 982	300 067	333 823	354 312	351 888	353 283
Diensten	93 766	101 518	108 620	112 365	114 439	120 539
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	617 540	631 512	642 929	645 164	650 857	662 770

¹⁾ Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

M 2 Macro-economische saldi van binnenlands product tot nationaal vorderingensaldo

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	617 540	631 512	642 929	645 164	650 857	662 770
Saldo uit het buitenland ontvangen primaire inkomens	552	5 114	11 758	13 286	12 846	8 356
Uit het buitenland ontvangen primaire inkomens	172 948	224 720	247 129	232 502	220 002	208 856
Beloning van werknemers	1 045	1 099	1 084	1 076	1 015	947
Inkomen uit vermogen	170 825	222 726	245 039	230 460	217 945	207 020
Uit het buitenland (EU) ontvangen subsidies	1 078	895	1 006	966	1 042	889
Aan het buitenland betaalde primaire inkomens (-)	172 396	219 606	235 371	219 216	207 156	200 500
Beloning van werknemers	6 719	5 532	5 829	5 872	5 702	5 633
Inkomen uit vermogen	163 857	212 106	227 356	211 297	199 372	192 609
Aan het buitenland betaalde belastingen op productie en invoer	1 820	1 968	2 186	2 047	2 082	2 258
Nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	618 092	636 626	654 687	658 450	663 703	671 126
Verbruik van vaste activa (-)	104 435	106 982	107 068	107 897	109 066	109 912
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	513 657	529 644	547 619	550 553	554 637	561 214
Saldo uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten	-6 587	-9 256	-9 450	-9 275	-12 097	-12 938
Uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten	10 036	10 063	10 217	10 736	10 263	11 432
Belastingen op inkomen en vermogen	3 876	3 628	3 632	3 868	3 830	4 506
Sociale premies	2 442	1 904	1 904	1 927	1 933	2 630
Sociale uitkeringen (in geld)	248	248	248	248	250	253
Overige inkomensoverdrachten	3 470	4 283	4 433	4 693	4 250	4 043
Aan het buitenland betaalde inkomensoverdrachten (-)	16 623	19 319	19 667	20 011	22 360	24 370
Belastingen op inkomen en vermogen	1 350	1 725	1 975	1 937	1 927	2 072
Sociale premies	284	284	284	284	284	284
Sociale uitkeringen (in geld)	2 577	2 471	2 476	2 642	2 640	2 555
Overige inkomensoverdrachten	12 412	14 839	14 932	15 148	17 509	19 459
Beschikbaar nationaal inkomen (netto)	507 070	520 388	538 169	541 278	542 540	548 276
Consumptieve bestedingen (-)	442 934	449 742	456 097	459 631	462 296	467 272
Correctie pensioenvoorziening (saldo buitenland)	- 691	- 341	- 331	- 345	- 383	- 411
Nationale besparingen (netto)	63 445	70 305	81 741	81 302	79 861	80 593
Investerings in vaste activa (netto) (-)	27 119	17 667	23 334	14 031	7 554	10 530
Veranderingen in voorraden (-) ¹⁾	- 2 204	4 308	1 526	1 659	487	- 500
Saldo lopende transacties met het buitenland	38 530	48 330	56 881	65 612	71 820	70 563
Uitvoeroverschot	45 256	52 813	54 904	61 946	71 454	75 556
Goederen	53 216	60 229	64 921	71 096	76 969	79 269
Diensten	- 7 960	- 7 416	- 10 017	- 9 150	- 5 515	- 3 713
Saldo primaire inkomens	552	5 114	11 758	13 286	12 846	8 356
Ontvangen	172 948	224 720	247 129	232 502	220 002	208 856
Betaald (-)	172 396	219 606	235 371	219 216	207 156	200 500
Saldo inkomensoverdrachten	- 6 587	- 9 256	- 9 450	- 9 275	- 12 097	- 12 938
Ontvangen	10 036	10 063	10 217	10 736	10 263	11 432
Betaald (-)	16 623	19 319	19 667	20 011	22 360	24 370
Correctie pensioenvoorziening (saldo buitenland)	- 691	- 341	- 331	- 345	- 383	- 411
Saldo uit het buitenland ontvangen kapitaaloverdrachten	- 842	- 1 890	- 552	- 268	- 455	- 174
Uit het buitenland ontvangen kapitaaloverdrachten	913	896	783	780	733	687
Aan het buitenland betaalde kapitaaloverdrachten (-)	1 755	2 786	1 335	1 048	1 188	861
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	274	703	- 1 328	- 5 877	- 1 985	506
Nationaal vorderingensaldo	37 962	47 143	55 001	59 467	69 380	70 895
Verandering van vorderingen op het buitenland	110 822	191 582	388 684	219 882	252 525	69 035
Verandering van schulden aan het buitenland (-)	72 214	149 911	331 887	163 553	182 562	- 103
Statistisch verschil	- 646	5 472	- 1 796	3 138	- 583	1 757

¹⁾ Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

M 3 Productie, verbruik en inkomensvorming naar sector

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Vanuit de productie						
Output (basisprijzen)	1 142 123	1 178 924	1 238 414	1 255 794	1 249 506	1 257 943
Niet-financiële vennootschappen	799 827	827 479	881 627	896 690	888 992	895 980
Financiële instellingen	70 285	76 507	76 210	77 676	77 214	75 034
Overheid	122 727	124 880	123 868	124 491	124 134	124 929
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	149 284	150 058	156 709	156 937	159 166	162 000
Intermediair verbruik (excl. aftrekbare btw) (-)	588 434	611 167	658 824	671 962	662 772	661 288
Niet-financiële vennootschappen	437 543	458 744	502 914	513 431	504 683	504 500
Financiële instellingen	28 814	28 793	30 297	28 182	29 103	28 835
Overheid	44 228	43 908	42 804	42 608	41 594	41 650
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	77 849	79 722	82 809	87 741	87 392	86 303
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	553 689	567 757	579 590	583 832	586 734	596 655
Niet-financiële vennootschappen	362 284	368 735	378 713	383 259	384 309	391 480
Financiële instellingen	41 471	47 714	45 913	49 494	48 111	46 199
Overheid	78 499	80 972	81 064	81 883	82 540	83 279
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	71 435	70 336	73 900	69 196	71 774	75 697
Vanuit de inkomensvorming						
Beloning van werknemers	311 679	310 471	318 040	322 825	323 635	328 547
Niet-financiële vennootschappen	218 540	215 869	222 905	227 364	226 937	231 117
Financiële instellingen	19 066	18 930	19 248	19 300	20 260	20 179
Overheid	58 579	60 116	59 718	60 113	60 242	60 786
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	15 494	15 556	16 169	16 048	16 196	16 465
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto)	142 648	152 023	156 630	153 824	153 886	155 857
Niet-financiële vennootschappen	93 225	99 474	101 949	100 411	100 260	101 971
Financiële instellingen	17 960	24 176	22 037	25 411	22 961	20 195
Overheid	-	-	-	-	-	-
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	31 463	28 373	32 644	28 002	30 665	33 691
Verbruik van vaste activa	104 435	106 982	107 068	107 897	109 066	109 912
Niet-financiële vennootschappen	54 642	55 634	56 102	57 337	58 122	58 900
Financiële instellingen	4 152	4 335	4 322	4 047	4 058	4 013
Overheid	19 721	20 588	21 023	21 438	21 753	21 902
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	25 920	26 425	25 621	25 075	25 133	25 097
Saldo van niet-productgebonden belastingen en subsidies	-1 080	- 980	- 263	706	1 922	4 661
Niet-financiële vennootschappen	-1 776	-1 799	-1 118	- 480	69	896
Financiële instellingen	293	273	306	736	832	1 812
Overheid	199	268	323	332	545	591
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	204	278	226	118	476	1 362
Verschil toegerekende en afgedragen btw (-)	3 993	739	1 885	1 420	1 775	2 322
Niet-financiële vennootschappen	2 347	443	1 125	1 373	1 079	1 404
Financiële instellingen	-	-	-	-	-	-
Overheid	-	-	-	-	-	-
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	1 646	296	760	47	696	918
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	553 689	567 757	579 590	583 832	586 734	596 655
Niet-financiële vennootschappen	362 284	368 735	378 713	383 259	384 309	391 480
Financiële instellingen	41 471	47 714	45 913	49 494	48 111	46 199
Overheid	78 499	80 972	81 064	81 883	82 540	83 279
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	71 435	70 336	73 900	69 196	71 774	75 697
	% volumemutatie					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	- 3,4	1,7	2,0	- 0,8	- 0,2	1,0
Niet-financiële vennootschappen	- 5,0	1,9	2,5	- 0,4	- 0,4	1,4
Financiële instellingen	- 0,1	2,8	- 1,2	- 4,0	- 1,5	- 3,2
Overheid	1,5	2,3	- 0,0	- 0,3	0,5	- 0,2
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	- 2,1	- 0,4	4,1	- 1,2	1,1	3,0

M 4 Binnenlands product en nationaal inkomen, alternatieve definities

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	617 540	631 512	642 929	645 164	650 857	662 770
Verbruik van vaste activa (-)	104 435	106 982	107 068	107 897	109 066	109 912
Binnenlands product (netto, marktprijzen)	513 105	524 530	535 861	537 267	541 791	552 858
Saldo uit het buitenland ontvangen primaire inkomens	552	5 114	11 758	13 286	12 846	8 356
Nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	618 092	636 626	654 687	658 450	663 703	671 126
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	513 657	529 644	547 619	550 553	554 637	561 214
Saldo uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten	- 6 587	- 9 256	- 9 450	- 9 275	- 12 097	- 12 938
Beschikbaar nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	611 505	627 370	645 237	649 175	651 606	658 188
Beschikbaar nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	507 070	520 388	538 169	541 278	542 540	548 276
	euro					
Binnenlands product per inwoner (bruto, marktprijzen)	37 358	38 008	38 515	38 506	38 731	39 297
Binnenlands product per inwoner (netto, marktprijzen)	31 040	31 569	32 101	32 066	32 241	32 780
Nationaal inkomen per inwoner (bruto, marktprijzen)	37 391	38 315	39 219	39 299	39 496	39 792
Nationaal inkomen per inwoner (netto, marktprijzen)	31 073	31 877	32 805	32 859	33 005	33 275
Beschikbaar nationaal inkomen per inwoner (bruto, marktprijzen)	36 993	37 758	38 653	38 745	38 776	39 025
Beschikbaar nationaal inkomen per inwoner (netto, marktprijzen)	30 675	31 320	32 239	32 306	32 286	32 508
	% volumemutatie					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	- 3,8	1,4	1,7	- 1,1	- 0,5	1,0
Binnenlands product (netto, marktprijzen)	- 4,8	1,4	1,7	- 1,5	- 0,8	1,0
Nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	- 1,3	1,4	1,5	- 1,1	- 0,1	0,7
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	- 1,9	1,4	1,6	- 1,5	- 0,3	0,7
Beschikbaar nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	- 0,9	1,0	1,5	- 1,0	- 0,5	0,6
Beschikbaar nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	- 1,4	0,9	1,6	- 1,5	- 0,8	0,6
	% prijsmutatie					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	0,4	0,8	0,1	1,4	1,4	0,8
Binnenlands product (netto, marktprijzen)	0,2	0,8	0,4	1,8	1,7	1,0
Nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	- 0,2	1,6	1,3	1,7	0,9	0,4
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	- 0,5	1,7	1,8	2,1	1,1	0,5
Beschikbaar nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	- 0,2	1,6	1,3	1,7	0,9	0,4
Beschikbaar nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	- 0,5	1,7	1,8	2,1	1,1	0,5

M 5 Bijdrage aan de volumegroei van het binnenlands product (bruto, marktprijzen)

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	% volumemutatie					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	- 3,8	1,4	1,7	- 1,1	- 0,5	1,0
	procentpunten					
Nationale finale bestedingen	- 1,5	- 0,4	0,3	- 1,9	- 1,1	0,2
Consumptieve bestedingen	0,1	0,3	0,0	- 0,8	- 0,3	- 0,1
Overheid	0,9	0,3	0,0	- 0,3	0,1	0,1
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	- 0,8	0,0	0,0	- 0,5	- 0,4	- 0,2
Investerings inclusief veranderingen in voorraden ¹⁾	- 1,6	- 0,7	0,3	- 1,1	- 0,8	0,3
Uitvoer	- 2,3	1,8	1,4	0,8	0,6	0,8
Goederen uit productie	- 1,5	1,1	0,6	0,2	0,4	0,1
Wederuitvoer	- 0,3	0,4	0,3	0,1	0,0	0,2
Diensten uit productie	- 0,5	0,3	0,5	0,5	0,2	0,5

¹⁾ Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

M 6 Goederen- en dienstentotalen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Beschikbaar voor finale bestedingen	962 288	1 033 097	1 085 372	1 111 841	1 117 184	1 136 592
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	617 540	631 512	642 929	645 164	650 857	662 770
Invoer van goederen en diensten	344 748	401 585	442 443	466 677	466 327	473 822
Goederen	250 982	300 067	333 823	354 312	351 888	353 283
Diensten	93 766	101 518	108 620	112 365	114 439	120 539
Totale finale bestedingen	962 288	1 033 097	1 085 372	1 111 841	1 117 184	1 136 592
Nationale finale bestedingen	572 284	578 699	588 025	583 218	579 403	587 214
Consumptieve bestedingen	442 934	449 742	456 097	459 631	462 296	467 272
Overheid	163 355	167 232	167 158	169 875	170 138	171 197
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	279 579	282 510	288 939	289 756	292 158	296 075
Investerings in vaste activa (bruto)	131 554	124 649	130 402	121 928	116 620	120 442
Vennootschappen, huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens	104 976	98 442	104 688	97 770	92 928	97 298
Overheid	26 578	26 207	25 714	24 158	23 692	23 144
Veranderingen in voorraden ¹⁾	- 2 204	4 308	1 526	1 659	487	- 500
Uitvoer van goederen en diensten	390 004	454 398	497 347	528 623	537 781	549 378
Goederen	304 198	360 296	398 744	425 408	428 857	432 552
Diensten	85 806	94 102	98 603	103 215	108 924	116 826
	% volumemutatie					
Beschikbaar voor finale bestedingen	- 5,3	4,2	2,4	0,5	0,1	2,3
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	- 3,8	1,4	1,7	- 1,1	- 0,5	1,0
Invoer van goederen en diensten	- 7,7	9,3	3,5	2,7	0,9	4,0
Goederen	- 10,0	10,5	2,9	2,8	0,9	3,6
Diensten	- 0,4	6,1	5,1	2,3	1,0	5,3
Totale finale bestedingen	- 5,3	4,2	2,4	0,5	0,1	2,3
Nationale finale bestedingen	- 2,5	- 0,1	0,8	- 2,3	- 1,8	0,6
Consumptieve bestedingen	0,2	0,4	0,0	- 1,2	- 0,8	0,1
Overheid	4,7	1,0	- 0,2	- 1,3	0,1	0,3
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	- 2,1	0,0	0,2	- 1,2	- 1,4	0,0
Investerings in vaste activa (bruto)	- 9,2	- 6,5	5,6	- 6,3	- 4,4	3,5
Vennootschappen, huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens	- 12,0	- 7,2	7,8	- 6,2	- 4,9	4,9
Overheid	3,7	- 3,8	- 2,7	- 6,7	- 2,5	- 1,9
Veranderingen in voorraden ¹⁾	.	.	.	.	.	.
Uitvoer van goederen en diensten	- 8,9	10,5	4,4	3,8	2,1	4,0
Goederen	- 10,0	11,5	4,2	3,6	1,6	3,2
Diensten	- 4,5	7,3	5,3	4,6	4,2	7,5
	% prijsmutatie					
Beschikbaar voor finale bestedingen	- 2,5	3,0	2,6	2,0	0,4	- 0,5
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	0,4	0,8	0,1	1,4	1,4	0,8
Invoer van goederen en diensten	- 7,3	6,6	6,5	2,7	- 1,0	- 2,3
Goederen	- 9,2	8,2	8,1	3,2	- 1,6	- 3,1
Diensten	- 1,6	2,1	1,8	1,1	0,8	0,1
Totale finale bestedingen	- 2,5	3,0	2,6	2,0	0,4	- 0,5
Nationale finale bestedingen	0,5	1,2	0,8	1,5	1,1	0,7
Consumptieve bestedingen	0,2	1,1	1,4	2,0	1,4	1,0
Overheid	2,3	1,3	0,2	3,0	0,0	0,4
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	- 1,0	1,0	2,1	1,5	2,3	1,3
Investerings in vaste activa (bruto)	1,8	1,4	- 0,9	- 0,2	0,1	- 0,2
Vennootschappen, huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens	2,0	1,1	- 1,3	- 0,4	- 0,1	- 0,2
Overheid	0,7	2,5	0,8	0,6	0,6	- 0,4
Veranderingen in voorraden ¹⁾	.	.	.	.	.	.
Uitvoer van goederen en diensten	- 6,5	5,4	4,8	2,4	- 0,4	- 1,8
Goederen	- 8,2	6,3	6,2	3,0	- 0,8	- 2,2
Diensten	- 0,1	2,2	- 0,4	0,1	1,2	- 0,3

¹⁾ Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

M 7 Overheidssaldo en overheidsschuld conform EMU-definities

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Totaal inkomsten	263 942	272 585	274 438	278 801	286 536	290 909
Belastingen	137 654	143 212	139 852	135 482	139 107	147 694
Belastingen op productie en invoer	68 146	71 361	69 685	68 466	71 430	75 187
Belastingen op inkomen en vermogen	67 693	70 134	68 629	65 633	65 946	70 982
Vermogensheffingen	1 815	1 717	1 538	1 383	1 731	1 525
Premies wettelijke sociale verzekering	78 839	82 732	88 470	94 844	97 326	98 406
Marktoutput	6 916	7 058	6 863	6 930	6 863	6 790
Betalingen voor niet-marktoutput	9 991	10 288	10 672	10 441	10 308	10 354
Inkomen uit vermogen	18 369	16 558	15 868	18 914	20 647	15 251
Rente	4 955	3 929	3 300	3 383	2 696	2 501
Overig	13 414	12 629	12 568	15 531	17 951	12 750
Overige inkomsten n.e.g.	12 173	12 737	12 713	12 190	12 285	12 414
Output voor eigen finaal gebruik	5 245	5 205	5 388	5 312	5 411	5 606
Niet-productgebonden subsidies	412	366	336	269	87	56
Toegerekende sociale premies	3 624	3 545	3 556	3 369	3 411	3 355
Overige inkomensoverdrachten	2 619	3 148	3 016	2 905	2 943	2 952
Kapitaaloverdrachten (excl. vermogensheffingen)	273	473	417	335	433	445
Totaal uitgaven (-)	297 480	304 107	302 010	303 865	302 073	306 527
Beloning van werknemers	58 579	60 116	59 718	60 113	60 242	60 786
Intermediair verbruik	44 228	43 908	42 804	42 608	41 594	41 650
Investerings (bruto)	26 628	26 357	25 732	24 178	23 721	23 169
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	97 959	102 081	104 444	109 200	112 654	114 560
In geld	44 366	46 564	47 521	49 760	52 267	53 668
In natura via marktproducenten	53 593	55 517	56 923	59 440	60 387	60 892
Uitkeringen sociale voorziening	27 073	28 469	29 578	28 917	29 583	28 799
In geld	17 886	19 083	20 288	20 290	21 384	20 673
In natura via marktproducenten	9 187	9 386	9 290	8 627	8 199	8 126
Subsidies	10 110	10 398	9 674	8 929	8 200	8 102
Inkomen uit vermogen	12 523	11 197	11 329	10 636	9 934	9 573
Rente	12 494	11 162	11 295	10 606	9 907	9 551
Overig	29	35	34	30	27	22
Overige uitgaven n.e.g.	20 380	21 581	18 731	19 284	16 145	19 888
Niet-productgebonden belastingen op productie	611	634	659	601	632	647
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	3 624	3 545	3 556	3 369	3 411	3 355
Overige inkomensoverdrachten	9 854	11 918	11 963	11 977	11 797	13 200
Kapitaaloverdrachten	6 445	6 426	4 128	4 287	5 107	3 858
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	- 154	- 942	- 1 575	- 950	- 4 802	- 1 172
EMU-saldo / Vorderingsaldo	- 33 538	- 31 522	- 27 572	- 25 064	- 15 537	- 15 618
Centrale overheid	- 19 545	- 23 079	- 16 750	- 18 578	- 4 838	- 7 389
Lokale overheid	- 5 244	- 6 670	- 4 211	- 2 882	- 2 323	- 2 241
Wettelijke sociale verzekeringsinstellingen	- 8 749	- 1 773	- 6 611	- 3 604	- 8 376	- 5 988
EMU-schuld	348 864	372 627	393 872	426 494	440 049	450 121
Deposito's	1 071	963	1 118	1 145	1 055	1 126
Kortlopende schuldbewijzen	57 654	53 318	43 445	32 976	26 086	23 095
Langlopende schuldbewijzen	212 222	241 176	266 127	298 693	321 083	333 770
Kortlopende leningen	10 527	12 810	18 302	27 212	26 195	28 044
Langlopende leningen	67 390	64 360	64 880	66 468	65 630	64 086
	% bbp					
EMU-saldo	- 5,4	- 5,0	- 4,3	- 3,9	- 2,4	- 2,4
EMU-schuld	56,5	59,0	61,3	66,1	67,6	67,9

2.

Aanbod-,

gebruik-

en input-

outputtabellen

G 1 Aanbodtabel 2014* in basisprijzen (mln euro)

2014*												
	Landbouw, bosbouw en visserij	Delfstoffenwinning	Industrie	Energievoorziening	Waterbedrijven en afvalbeheer	Bouwnijverheid	Handel	Vervoer en opslag	Horeca	Informatie en communicatie	Financiële dienstverlening	Verhuur en handel van onroerend goed
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 Landbouwproducten	26 780	-	133	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Bosbouwproducten	160	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Visserijproducten	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Aardolie en aardgas	-	16 420	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Overige delfstoffen	-	3 415	159	-	142	85	2	-	-	-	-	-
6 Voedingsmiddelen	316	-	53 635	-	298	-	987	-	-	-	-	-
7 Dranken en tabak	-	-	6 031	-	-	-	32	-	9	-	-	-
8 Textiel, kleding en lederproducten	-	-	3 032	-	5	-	213	-	-	-	-	-
9 Hout, papier en drukwerk	-	-	9 168	-	-	1	127	-	-	122	-	-
10 Cokes en aardolieproducten	-	-	33 048	-	-	-	6	-	-	-	-	-
11 Chemische producten	1	75	41 435	-	254	-	566	-	-	-	-	-
12 Farmaceutische producten	-	-	5 055	-	-	-	28	-	-	-	-	-
13 Rubber, kunststoffen, bouwmaterialen	-	-	12 052	-	62	130	241	-	-	-	-	-
14 Basismetalen	-	-	6 810	-	367	-	76	-	-	-	-	-
15 Metaalproducten	-	-	13 628	-	-	710	161	-	-	-	-	-
16 Elektrotechnische apparaten	-	-	20 611	-	-	-	273	-	-	66	-	-
17 Elektrische apparaten	-	-	4 056	-	-	-	51	-	-	-	-	-
18 Machines en apparatuur, n.e.g.	-	-	20 764	-	-	-	1 160	-	-	-	-	-
19 Vervoermiddelen	-	-	11 807	-	-	38	61	-	-	-	-	-
20 Overige industrieproducten en reparatie	142	1	16 693	-	-	474	1 994	225	-	-	-	-
21 Elektriciteit en gas	458	86	231	12 459	347	-	-	7	-	-	-	-
22 Water en afvalbeheer	-	1	369	21	6 925	55	2 177	12	-	4	-	-
23 Bouwnijverheid	98	-	16	912	17	78 399	44	239	-	61	-	1 520
24 Reparatie van vervoermiddelen	-	-	236	-	-	-	9 278	118	-	-	-	-
25 Vervoer en opslag	344	-	7	-	-	66	179	49 414	-	-	-	-
26 Post- en koeriersdiensten	-	-	6	-	-	-	-	5 042	-	-	-	-
27 Horecadiensten	131	-	7	-	-	-	74	10	19 859	7	-	551
28 Uitgeverijdiensten, film, radio en t.v.	-	-	2 349	-	-	-	684	-	-	11 543	-	16
29 Telecommunicatie	-	-	-	19	-	-	-	-	-	15 191	-	-
30 IT- en informatiediensten	-	-	2 740	-	-	-	1 535	94	-	18 524	-	-
31 Financiële diensten en verzekeringsdiensten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67 382	315
32 Verhuur en handel van onroerend goed	103	12	478	-	34	259	987	356	170	87	2 043	71 449
33 Vrije beroepen en technische diensten	7	43	3 033	386	19	384	4 963	339	92	1 079	1 990	280
34 Wetenschappelijke onderzoek en ontwikkeling	4	-	1 206	-	2	-	312	-	-	174	1	-
35 Administratieve en ondersteunende diensten	361	74	1 894	46	65	135	2 311	1 427	212	2 311	3 540	16
36 Openbaar bestuur en overheidsdiensten	94	-	2 567	-	-	-	-	1 702	-	-	150	-
37 Onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	42	386	-	-
38 Gezondheidszorg en welzijn	65	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-
39 Cultuur, sport en recreatie	2	-	-	-	-	-	-	6	696	65	-	-
40 Overige diensten	-	-	8	-	-	-	428	-	-	192	-	-
41 Huishoudens met personeel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42 Loondiensten, veredeling en handelsdiensten	1	369	11 243	542	-	-	10 290	49	-	16	-	-
43 Overige diensten n.e.g.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44 Overige goederen n.e.g.	206	3	2 856	951	118	243	1 834	716	62	1 316	738	69
45 Handels- en vervoersmarges	95	464	6 880	2 037	79	263	97 490	12 123	355	1 228	-	194
46 Cif/fob-correctie en herclassificatie												
47 Cif/fob-herclassificatie												
48 Aanbod in basisprijzen	29 618	20 963	294 265	17 373	8 734	81 242	138 564	71 886	21 497	52 372	75 844	74 410

Specialistische zakelijke diensten	Verhuur en overige zakelijke diensten	Openbaar bestuur en overheidsdiensten	Onderwijs	Gezondheids- en welzijnszorg	Cultuur, sport en recreatie	Overige dienstverlening	Huishoudens met personeel	Goederen en diensten n.e.g.	Totaal kolommen 1 - 21	Invoer van goederen	Invoer van diensten	Aanbod in basisprijzen	Handels- en vervoersmarges	Productgebonden belastingen	Productgebonden subsidies (-)	Totaal
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
2	18	15	-	-	-	-	-	-	26 948	16 123	-	43 071	11 191	313	24	54 551
-	-	-	-	-	-	-	-	-	172	219	-	391	57	4	10	442
-	-	-	-	-	-	-	-	-	250	474	-	724	384	4	3	1 109
-	-	-	-	-	-	-	-	-	16 430	45 763	-	62 193	1 296	2 590	-	66 079
390	-	34	-	-	-	-	-	-	4 227	4 652	681	9 560	1 220	144	-	10 924
-	-	-	-	-	-	-	-	-	55 236	25 592	-	80 828	20 709	714	-	102 251
-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 072	3 703	-	9 775	4 525	3 876	-	18 176
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 250	15 582	-	18 832	11 741	221	-	30 794
-	14	-	-	-	-	-	-	-	9 432	7 486	-	16 918	3 987	7	-	20 912
-	-	-	-	-	-	-	-	-	33 054	28 883	-	61 937	2 576	8 075	-	72 588
-	-	-	-	-	-	-	-	-	42 331	35 575	-	77 906	8 322	119	-	86 347
4	-	-	-	-	-	-	-	-	5 087	15 895	-	20 982	5 830	21	-	26 833
-	21	-	-	-	-	-	-	-	12 506	11 734	-	24 240	5 925	55	-	30 220
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 253	13 833	-	21 086	2 421	86	-	23 593
676	-	-	-	-	-	-	-	-	15 175	5 699	-	20 874	3 775	26	-	24 675
43	6	-	-	-	-	-	-	-	20 999	55 127	-	76 126	13 180	366	-	89 672
-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 107	13 071	-	17 178	4 362	70	-	21 610
373	20	-	-	-	-	-	-	-	22 317	23 824	-	46 141	7 811	114	-	54 066
-	-	1	-	-	-	10	-	-	11 917	19 889	-	31 806	5 766	1 187	17	38 742
168	18	-	-	-	-	5	-	-	19 720	14 113	421	34 254	8 039	34	-	42 327
-	-	-	-	-	-	-	-	-	13 588	1 550	-	15 138	1 170	1 786	704	17 390
-	-	4 833	2	-	8	48	-	-	14 455	2 868	22	17 345	110	293	2	17 746
1 987	136	489	-	-	-	-	-	-	83 918	-	1 736	85 654	-	-	24	85 630
-	346	-	-	-	-	-	-	-	9 978	-	-	9 978	-	-	-	9 978
110	1 195	784	12	319	-	-	-	-	52 430	-	8 029	60 459	-	-	1 445	59 014
-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 048	-	951	5 999	-	-	-	5 999
-	211	49	154	444	1 186	38	-	-	22 721	-	734	23 455	-	-	-	23 455
898	-	210	101	-	10	10	-	-	15 821	1 320	331	17 472	1 937	1	-	19 410
-	-	-	-	-	-	-	-	-	15 210	-	1 575	16 785	-	-	-	16 785
2 252	267	-	38	-	-	191	-	-	25 641	-	4 994	30 635	-	-	-	30 635
13	85	-	-	-	-	7	-	-	67 802	-	3 788	71 590	-	2 366	-	73 956
984	241	981	218	260	34	94	-	-	78 790	-	15	78 805	-	-	2	78 803
70 822	551	399	805	-	578	80	-	-	85 850	-	21 856	107 706	-	1 566	101	109 171
2 231	34	6	422	221	-	2	-	-	4 615	-	1 329	5 944	-	-	-	5 944
6 515	49 659	460	264	89	445	49	-	-	69 873	-	37 672	107 545	-	1	10	107 536
632	37	62 999	2 365	-	-	-	-	-	70 546	-	40	70 586	-	-	-	70 586
41	17	242	31 319	610	482	-	-	-	33 139	-	70	33 209	-	-	-	33 209
-	-	517	-	78 705	-	-	-	-	79 294	-	-	79 294	-	-	570	78 724
-	12	301	530	-	11 413	-	-	-	13 025	268	300	13 593	85	220	252	13 646
-	82	16	-	-	25	11 311	-	-	12 062	-	330	12 392	-	-	10	12 382
-	-	-	-	-	-	-	523	-	523	-	-	523	-	-	-	523
703	28	-	-	-	-	-	-	-	23 241	-	9 765	33 006	-	-	-	33 006
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16 229	16 229	-	-	-	16 229
2 514	369	1 940	2 807	1 373	420	124	-	1 645	20 304	-	-	20 304	-	-	-	20 304
1 817	417	-	-	-	4	140	-	-	123 586	-	2 833	126 419	-126 419	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-9 960	-	-9960	-	-	-	-9 960
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 838	6838	-	-	-	6838
93 175	53 784	74 276	39 037	82 021	14 605	12 109	523	1 645	1 257 943	353 283	120 539	1 731 765	-	24 259	3 174	1 752 850

G 2 Gebruiktabel 2014* in aankooprijzen (mln euro)

2014*	2014*												
	Landbouw, bosbouw en visserij	Delfstoffenwinning	Industrie	Energievoorziening	Waterbedrijven en afvalbeheer	Bouwnijverheid	Handel	Vervoer en opslag	Horeca	Informatie en communicatie	Financiële dienstverlening	Verhuur en handel van onroerend goed	Specialistische zakelijke diensten
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Landbouwproducten	5 639	1	18 047	5	-	105	241	-	350	-	-	2	3
2 Bosbouwproducten	16	-	90	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-
3 Visserijproducten	12	-	172	-	-	-	1	-	23	-	-	-	-
4 Aardolie en aardgas	822	29	30 110	2 116	28	81	552	152	287	36	99	216	145
5 Overige delfstoffen	76	557	2 068	1 072	3	839	21	-	-	-	-	6	-
6 Voedingsmiddelen	4 453	-	19 477	42	271	35	412	10	3 342	14	14	2	18
7 Dranken en tabak	2	-	245	-	-	20	35	18	1 443	18	24	1	29
8 Textiel, kleding en lederproducten	51	-	1 540	2	13	81	94	32	50	19	8	2	7
9 Hout, papier en drukwerk	79	13	6 452	31	34	1 959	597	124	122	915	166	339	253
10 Cokes en aardolieproducten	630	10	7 222	351	135	1 117	817	7 373	49	54	76	87	186
11 Chemische producten	923	28	26 622	91	123	739	410	-	2	29	7	91	206
12 Farmaceutische producten	100	-	590	-	-	-	2	-	-	-	-	-	161
13 Rubber, kunststoffen, bouwmaterialen	219	5	5 538	71	23	6 965	768	221	47	45	114	469	191
14 Basismetalen	1	-	8 237	-	57	1 011	168	-	-	-	-	81	23
15 Metaalproducten	40	2	8 071	30	12	5 157	410	11	17	20	12	57	424
16 Elektrotechnische apparaten	19	2	6 722	25	23	701	294	91	36	2 017	57	35	347
17 Elektrische apparaten	4	3	3 306	12	15	1 518	182	28	15	478	35	47	46
18 Machines en apparatuur, n.e.g.	44	15	7 102	23	5	1 088	707	6	6	20	5	2	298
19 Vervoermiddelen	9	-	3 001	1	1	55	1 795	54	-	-	-	-	-
20 Overige industrieproducten en reparatie	1 407	232	5 995	408	306	1 279	687	1 846	119	179	46	161	233
21 Elektriciteit en gas	519	969	3 181	1 647	155	131	1 090	356	436	189	163	285	220
22 Water en afvalbeheer	357	16	1 680	102	2 301	245	180	155	72	57	50	45	100
23 Bouwnijverheid	306	61	633	878	85	21 828	497	726	84	346	16	7 892	2 186
24 Reparatie van vervoermiddelen	86	11	179	4	79	318	1 939	847	39	78	117	33	249
25 Vervoer en opslag	275	21	2 710	43	413	65	4 506	17 427	43	169	121	22	351
26 Post- en koeriersdiensten	28	4	125	15	9	90	561	1 282	37	307	384	137	240
27 Horecadiensten	10	3	193	21	7	43	301	412	28	69	61	18	141
28 Uitgeverijdiensten, film, radio en t.v.	17	28	995	114	46	201	2 297	259	123	1 269	494	113	2 812
29 Telecommunicatie	81	12	402	31	27	230	1 100	222	101	2 520	773	268	1 052
30 IT- en informatiediensten	76	69	1 477	123	86	653	1 292	544	182	6 268	664	118	1 766
31 Financiële diensten en verzekeringsdiensten	365	265	3 482	265	138	1 251	3 292	1 357	250	866	11 996	23 618	1 312
32 Verhuur en handel van onroerend goed	221	32	1 933	78	108	667	5 848	1 241	1 221	802	1 083	2 107	2 160
33 Vrije beroepen en technische diensten	809	544	10 663	1 337	314	2 892	13 182	2 428	961	3 341	7 534	1 494	21 974
34 Wetenschappelijke onderzoek en ontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	506
35 Administratieve en ondersteunende diensten	755	760	17 159	563	396	1 884	6 968	4 015	1 006	3 004	2 266	815	7 634
36 Openbaar bestuur en overheidsdiensten	63	13	322	36	19	100	206	96	53	77	65	47	189
37 Onderwijs	3	7	237	29	9	110	146	98	13	72	360	16	240
38 Gezondheidszorg en welzijn	9	5	122	3	4	50	199	52	21	33	46	10	59
39 Cultuur, sport en recreatie	1	1	40	6	3	14	56	20	119	373	31	3	88
40 Overige diensten	78	11	400	23	32	157	401	132	222	148	150	149	278
41 Huishoudens met personeel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42 Loondiensten, veredeling en handelsdiensten	47	352	14 795	480	56	-	4 762	-	-	349	-	-	-
43 Overige diensten n.e.g.	7	4	443	13	6	64	1 121	129	51	79	307	9	190
44 Overige goederen n.e.g.	16	1	306	18	14	632	74	26	31	11	21	204	29
45 Niet-aftrekbare btw	-	-	62	-	-	-	5	335	-	100	1 785	1 324	-
46 Totaal intermediair gebruik	18 675	4 086	222 146	10 109	5 356	54 378	58 218	42 125	11 001	24 371	29 150	40 325	46 346
47 Niet-productgebonden belastingen	315	24	620	146	67	153	617	325	243	129	1 858	3 959	356
48 Niet-productgebonden subsidies (-)	1 068	3	447	2	39	105	332	132	41	232	42	9	1 331
49 Lonen	2 244	788	30 816	1 398	1 412	12 767	34 003	12 880	4 524	11 916	15 172	2 751	25 103
50 Sociale premies	606	330	8 752	387	448	3 843	8 511	3 984	1 068	3 030	5 115	892	6 866
51 Exploitatie-overschot (bruto)	8 846	15 738	32 378	5 335	1 490	10 206	37 547	12 704	4 702	13 158	24 591	26 492	15 835
52 Totaal regels 47-51	10 943	16 877	72 119	7 264	3 378	26 864	80 346	29 761	10 496	28 001	46 694	34 085	46 829
53 Verkopen van gebruikte vaste activa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
54 Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
55 Consumptie door ingezetenen in het buitenland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
56 Cif/fob-correctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
57 Gebruik in aankooprijzen	29 618	20 963	294 265	17 373	8 734	81 242	138 564	71 886	21 497	52 372	75 844	74 410	93 175

¹⁾ Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

Verhuur en overige zakelijke diensten	Openbaar bestuur en overheidsdiensten	Onderwijs	Gezondheids- en welzijnzorg	Cultuur, sport en recreatie	Overige dienstverlening	Huishoudens met personeel	Goederen en diensten n.e.g.	Totaal kolommen 1-21	Uitvoer van goederen	Uitvoer van diensten	Consumptie huishoudens incl. izwh's	Consumptie door de overheid	Investerings in vaste activa (bruto)	Veranderingen in voorraden ¹⁾	Consumptie ingezetenen in het buitenland	Afgedragen minus toegerekende btw	Totaal
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
234	160	-	318	37	44	-	121	25 307	23 530	-	5 610	-	232	- 128	-	-	54 551
-	12	-	-	-	-	-	-	123	308	-	11	-	-	-	-	-	442
-	6	-	26	-	2	-	-	242	712	-	151	-	-	4	-	-	1 109
61	176	241	328	148	162	-	-	35 789	25 946	-	4 167	26	-	151	-	-	66 079
17	109	1	-	-	-	-	-	4 770	2 366	2 975	74	-	664	75	-	-	10 924
15	170	47	1 611	280	93	-	161	30 467	45 349	-	27 163	-	-	- 728	-	-	102 251
27	58	22	121	603	7	-	110	2 783	6 304	-	9 310	-	-	- 221	-	-	18 176
95	195	4	251	19	63	-	60	2 586	14 406	-	13 565	-	283	- 46	-	-	30 794
480	254	140	721	39	116	-	226	13 060	5 551	-	2 065	-	234	2	-	-	20 912
732	236	124	82	95	101	-	-	19 477	43 730	-	9 170	-	-	211	-	-	72 588
199	116	84	480	21	251	-	120	30 542	52 050	-	4 136	-	-	- 381	-	-	86 347
-	214	27	2 661	-	-	-	4	3 759	17 732	-	1 925	3 851	-	- 434	-	-	26 833
201	115	46	338	46	96	-	324	15 842	11 732	-	2 143	-	511	- 8	-	-	30 220
-	9	31	-	-	12	-	-	9 630	13 963	-	-	-	-	-	-	-	23 593
29	457	89	44	5	26	-	203	15 116	6 528	-	1 144	-	1 953	- 66	-	-	24 675
68	99	59	667	32	36	-	89	11 419	65 632	-	4 648	1 271	6 509	193	-	-	89 672
20	115	50	65	25	23	-	114	6 101	12 598	-	2 258	36	523	94	-	-	21 610
15	26	15	29	14	12	-	11	9 443	36 248	-	212	-	8 173	- 10	-	-	54 066
9	90	1	-	-	4	-	-	5 020	16 919	-	5 924	5	10 349	525	-	-	38 742
463	680	68	923	62	79	-	12	15 185	14 488	1 939	7 326	2	3 328	59	-	-	42 327
104	388	206	357	252	164	-	-	10 812	968	-	5 502	9	99	-	-	-	17 390
51	1 660	53	370	67	26	-	-	7 587	4 752	113	2 700	2 595	-	- 1	-	-	17 746
84	4 128	622	704	165	53	-	-	41 294	-	2 929	412	387	40 608	-	-	-	85 630
1 761	132	61	127	59	65	-	-	6 184	-	-	3 794	-	-	-	-	-	9 978
1 353	267	69	361	28	100	-	-	28 344	-	24 238	6 015	417	-	-	-	-	59 014
87	310	85	350	40	41	-	-	4 132	-	1 534	333	-	-	-	-	-	5 999
866	145	51	987	60	56	-	-	3 472	-	-	19 937	46	-	-	-	-	23 455
406	602	429	392	139	80	-	31	10 847	2 271	634	4 568	-	1 193	- 103	-	-	19 410
191	349	136	450	258	126	-	-	8 329	-	1 475	6 981	-	-	-	-	-	16 785
533	1 167	213	419	53	90	-	-	15 793	-	7 999	164	-	6 679	-	-	-	30 635
872	1 886	143	1 039	203	313	-	-	52 913	-	5 188	15 476	-	379	-	-	-	73 956
695	767	471	1 729	154	440	-	-	21 757	-	15	52 770	3 034	1 227	-	-	-	78 803
3 845	4 197	1 048	1 086	652	815	-	-	79 116	-	19 193	2 492	313	8 057	-	-	-	109 171
-	-	-	-	-	-	-	-	506	-	1 684	-	-	3 754	-	-	-	5 944
4 549	4 608	2 056	2 108	782	439	-	-	61 767	-	32 544	11 355	342	1 528	-	-	-	107 536
75	81	28	109	21	32	-	-	1 632	-	648	1 348	66 619	339	-	-	-	70 586
97	575	91	441	39	19	-	-	2 602	-	55	3 282	27 270	-	-	-	-	33 209
92	811	56	2 200	14	18	-	-	3 804	-	-	12 162	62 758	-	-	-	-	78 724
179	176	139	41	1 826	31	-	-	3 147	52	112	9 105	918	-	312	-	-	13 646
135	203	49	650	79	342	-	-	3 639	-	129	8 423	191	-	-	-	-	12 382
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	519	-	-	-	-	523
-	-	-	-	-	-	-	-	20 841	6 683	5 482	-	-	-	-	-	-	33 006
573	359	43	8	13	43	-	-	3 462	-	-	-	-	-	-	12 767	-	16 229
79	22	18	74	10	59	-	-	1 645	-	-	971	-	17 688	-	-	-	20 304
-	3 550	970	2 279	212	322	-	58	11 002	-	-	24 275	588	9 165	-	-	- 2 322	42 708
19 292	29 680	8 086	24 946	6 552	4 801	-	1 645	661 288	430 818	108 886	293 071	171 197	123 475	- 500	12 767	- 2 322	1 798 680
558	402	231	347	82	46	-	-	10 478	-	-	-	-	-	-	-	-	10 478
261	17	35	1 671	11	39	-	-	5 817	-	-	-	-	-	-	-	-	5 817
17 510	22 045	17 675	34 213	2 868	3 391	498	-	253 974	-	-	-	-	-	-	-	-	253 974
4 630	8 360	6 116	9 930	759	921	25	-	74 573	-	-	-	-	-	-	-	-	74 573
12 055	13 806	6 964	14 256	4 355	2 989	-	-	263 447	-	-	-	-	-	-	-	2 322	265 769
34 492	44 596	30 951	57 075	8 053	7 308	523	-	596 655	-	-	-	-	-	-	-	2 322	598 977
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 734	-	1 299	-	- 3 033	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11 062	- 11 062	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12 767	-	-	-	- 12 767	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	- 3 122	-	-	-	-	-	-	-	- 3 122
53 784	74 276	39 037	82 021	14 605	12 109	523	1 645	1 257 943	432 552	116 826	296 075	171 197	120 442	- 500	-	-	2 394 535

G 3 Input-outputtabel 2014* in basisprijzen (mln euro)

2014*														
	Landbouw, bosbouw en visserij	Delfstoffenwinning	Industrie	Energievoorziening	Waterbedrijven en afvalbeheer	Bouwnijverheid	Handel	Vervoer en opslag	Horeca	Informatie en communicatie	Financiële dienstverlening	Verhuur en handel van onroerend goed	Specialistische zakelijke diensten	Verhuur en overige zakelijke diensten
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1 Landbouw, bosbouw en visserij	4 908	2	10 091	2	11	102	222	177	107	9	3	22	14	89
2 Delfstoffenwinning	450	658	2 756	444	11	232	260	68	118	9	34	112	76	30
3 Industrie	5 911	313	52 672	596	683	9 571	3 424	4 031	2 110	2 088	501	802	1 354	1 171
4 Energievoorziening	309	970	2 454	2 301	122	67	712	237	287	101	100	170	136	57
5 Waterbedrijven en afvalbeheer	396	20	1 423	55	1 685	329	138	120	59	42	44	30	77	29
6 Bouwnijverheid	334	78	870	804	93	21 517	549	785	82	348	17	7 124	1 853	73
7 Handel	407	63	2 714	126	297	763	6 936	1 011	122	714	150	105	811	1 752
8 Vervoer en opslag	261	23	3 213	58	406	152	3 815	11 779	78	427	497	158	518	1 314
9 Horeca	10	3	193	21	7	43	290	412	298	72	59	18	144	128
10 Informatie en communicatie	137	71	2 067	186	115	833	3 225	769	285	6 872	1 461	429	4 088	837
11 Financiële dienstverlening	298	254	3 142	236	129	1 123	2 971	1 167	311	837	10 431	23 407	1 405	785
12 Verhuur en handel van onroerend goed	98	19	1 267	66	66	835	4 038	840	825	607	810	2 391	1 958	455
13 Specialistische zakelijke diensten	744	417	8 086	767	247	2 490	10 622	2 019	825	3 084	2 895	1 247	19 206	2 914
14 Verhuur en overige zakelijke diensten	300	586	6 283	459	352	1 483	3 585	3 672	836	1 941	2 059	714	3 917	4 382
15 Openbaar bestuur en overheidsdiensten	93	28	580	48	145	149	501	377	75	106	90	67	481	143
16 Onderwijs	3	7	236	27	11	103	155	96	27	102	322	20	655	98
17 Gezondheids- en welzijnszorg	10	5	146	3	4	50	228	200	21	33	46	10	59	96
18 Cultuur, sport en recreatie	1	1	103	6	11	25	203	25	116	452	73	15	486	190
19 Overige dienstverlening	75	10	387	23	25	161	355	114	206	141	164	113	296	142
20 Huishoudens met personeel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21 Goederen en diensten n.e.g.	16	1	306	18	14	632	74	26	31	11	21	204	29	79
22 Verbruik uit binnenland excl. marges	14 761	3 529	98 989	6 246	4 434	40 660	42 303	27 925	6 819	17 996	19 777	37 158	37 563	14 764
23 Invoer goederen	2 047	62	83 413	2 875	559	7 010	3 529	4 334	2 154	1 860	222	549	899	791
24 Invoer diensten	337	380	22 126	592	162	1 653	9 726	7 960	410	3 772	7 092	649	7 242	2 929
25 Invoerrechten	8	1	361	1	6	35	13	6	14	12	-	1	1	1
26 Overige belastingen op invoer	64	13	184	148	41	193	335	682	252	28	57	39	63	247
27 Subsidies op invoer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28 Niet-afrekbare btw	-	-	62	-	-	-	5	335	-	100	1 785	1 324	-	-
29 Overige productgebonden belastingen	265	16	774	13	41	248	708	549	253	90	115	304	173	233
30 Overige productgebonden subsidies	50	4	206	9	11	26	130	97	33	38	40	24	68	128
31 Handels- en vervoersmarges	1 243	89	16 443	243	124	4 605	1 729	431	1 132	551	142	325	473	455
32 Totaal verbruik tegen aankooprijzen	18 675	4 086	222 146	10 109	5 356	54 378	58 218	42 125	11 001	24 371	29 150	40 325	46 346	19 292
33 Niet-productgebonden belastingen	315	24	620	146	67	153	617	325	243	129	1 858	3 959	356	558
34 Niet-productgebonden subsidies	1 068	3	447	2	39	105	332	132	41	232	42	9	1 331	261
35 Lonen	2 244	788	30 816	1 398	1 412	12 767	34 003	12 880	4 524	11 916	15 172	2 751	25 103	17 510
36 Sociale premies werkgevers	606	330	8 752	387	448	3 843	8 511	3 984	1 068	3 030	5 115	892	6 866	4 630
37 Exploitatie-overschot	8 846	15 738	32 378	5 335	1 490	10 206	37 547	12 704	4 702	13 158	24 591	26 492	15 835	12 055
38 Toegevoegde waarde tegen basisprijzen	10 943	16 877	72 119	7 264	3 378	26 864	80 346	29 761	10 496	28 001	46 694	34 085	46 829	34 492
39 Cif/fob-correctie														
40 Totaal	29 618	20 963	294 265	17 373	8 734	81 242	138 564	71 886	21 497	52 372	75 844	74 410	93 175	53 784

Openbaar bestuur en overheidsdiensten	Onderwijs	Gezondheids- en welzijnzorg	Cultuur, sport en recreatie	Overige dienstverlening	Huishoudens met personeel	Goederen en diensten n.e.g.	Totaal kolommen 1 - 21	Uitvoer van goederen	Uitvoer van diensten	Consumptie huishoudens incl. izwh's	Consumptie door de overheid	Investerings in vaste activa (bruto)	Veranderingen in voorraden ¹⁾	Handels- en vervoersmarges	Afgedragen minus toegerekende btw	Cif/fob-correctie en herclassificatie	Cif/fob-herclassificatie	Totaal
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
165	18	163	38	24	-	30	16 197	11 199	234	1 433	154	425	- 119	95	-	-	-	29 618
91	97	127	64	69	-	18	5 724	10 516	2 700	1 415	15	124	5	464	-	-	-	20 963
1 538	379	2 141	637	306	-	448	90 676	152 712	10 350	17 175	3 961	12 969	- 458	6 880	-	-	-	294 265
224	134	227	164	94	-	-	8 866	856	126	3 729	9	1 750	-	2 037	-	-	-	17 373
1 585	47	329	58	20	-	3	6 489	551	155	1 254	82	124	-	79	-	-	-	8 734
3 925	568	668	156	54	-	2	39 900	129	2 973	439	387	37 162	- 11	263	-	-	-	81 242
297	82	219	96	89	-	7	16 761	11 515	6 976	7 101	3	- 1 227	- 55	97 490	-	-	-	138 564
729	156	670	64	134	-	-	24 452	49	26 433	5 643	2 210	977	- 1	12 123	-	-	-	71 886
159	52	938	101	54	-	-	3 002	1	2 944	15 086	47	62	-	355	-	-	-	21 497
1 545	596	985	342	220	-	6	25 069	918	9 565	10 424	15	5 195	- 42	1 228	-	-	-	52 372
3 940	145	971	187	310	-	-	52 049	-	8 457	14 196	180	962	-	-	-	-	-	75 844
258	226	1 012	110	276	-	-	16 157	-	805	52 436	3 004	1 814	-	194	-	-	-	74 410
3 435	817	848	581	665	-	5	61 914	243	14 464	2 429	945	11 375	- 12	1 817	-	-	-	93 175
1 784	1 759	1 939	657	364	-	-	37 072	41	5 132	10 319	157	646	-	417	-	-	-	53 784
1 311	144	754	82	41	-	-	5 215	189	732	3 412	62 132	2 596	-	-	-	-	-	74 276
766	540	252	162	68	-	-	3 650	-	455	2 745	29 139	3 050	- 2	-	-	-	-	39 037
813	56	2 473	14	18	-	-	4 285	-	332	12 621	63 254	1 529	-	-	-	-	-	82 021
173	134	42	1 680	38	-	-	3 774	29	1 046	8 322	932	420	78	4	-	-	-	14 605
185	50	648	77	461	-	-	3 633	32	239	7 714	191	160	-	140	-	-	-	12 109
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	519	-	-	-	-	-	-	523
22	18	74	10	59	-	-	1 645	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 645
22 945	6 018	15 480	5 280	3 364	-	519	426 530	188 980	94 118	177 897	167 336	80 113	- 617	123 586	-	-	-	1 257 943
1 130	483	4 133	371	442	-	238	117 101	200 636	1 097	25 813	1 045	17 419	132	-	-	- 9 960	-	353 283
1 341	268	602	248	286	-	-	67 775	-	21 639	14 960	1	6 493	-	2 833	-	-	6 838	120 539
8	1	11	-	1	-	-	481	1 194	6	165	-	57	- 15	-	-	-	-	1 888
72	55	94	72	45	-	10	2 694	104	60	3 541	1	654	-	-	-	-	-	7 054
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 550	970	2 279	212	322	-	58	11 002	-	1 089	23 186	588	9 165	-	-	- 2 322	-	-	42 708
162	93	171	153	86	-	9	4 456	-	111	9 179	3	1 568	-	-	-	-	-	15 317
51	27	21	82	20	-	-	1 065	91	187	1 291	507	33	-	-	-	-	-	3 174
523	225	2 197	298	275	-	811	32 314	41 729	2 015	42 625	2 730	5 006	-	-	-	-	-	126 419
29 680	8 086	24 946	6 552	4 801	-	1 645	661 288	432 552	119 948	296 075	171 197	120 442	- 500	126 419	- 2 322	- 9 960	6 838	1 921 977
402	231	347	82	46	-	-	10 478	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10 478
17	35	1 671	11	39	-	-	5 817	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 817
22 045	17 675	34 213	2 868	3 391	498	-	253 974	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	253 974
8 360	6 116	9 930	759	921	25	-	74 573	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74 573
13 806	6 964	14 256	4 355	2 989	-	-	263 447	-	-	-	-	-	-	-	2 322	-	-	265 769
44 596	30 951	57 075	8 053	7 308	523	-	596 655	-	-	-	-	-	-	-	2 322	-	-	598 977
-	-	-	-	-	-	-	-	- 3 122	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- 3 122
74 276	39 037	82 021	14 605	12 109	523	1 645	1 257 943	432 552	116 826	296 075	171 197	120 442	- 500	126 419	-	- 9 960	6 838	2 517 832

3.

Bestedingen

B 1.1 Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, binnenlands	276 234	279 887	286 499	287 196	290 406	294 370
Goederen	125 859	128 239	130 071	130 044	128 582	128 128
Voedingsmiddelen	29 368	29 832	30 784	31 778	32 409	32 723
Aardappelen, groenten en fruit	5 791	6 087	6 213	6 329	6 506	6 554
Vlees en vleesproducten	5 813	5 869	6 002	6 211	6 035	5 900
Vis	901	902	959	948	935	1 010
Zuivel, eieren, oliën en vetten	4 532	4 523	4 696	4 794	4 859	5 123
Brood, broodproducten, koekjes, gebak en banket	5 161	5 188	5 263	5 495	5 664	5 691
Kruidenierswaren	7 170	7 263	7 651	8 001	8 410	8 445
Dranken	5 013	5 057	5 264	5 514	5 625	5 883
Alcoholvrije dranken	1 774	1 754	1 882	1 991	2 009	2 097
Alcoholhoudende dranken	3 239	3 303	3 382	3 523	3 616	3 786
Tabak	4 490	4 527	4 601	4 725	4 857	5 071
Duurzame consumptiegoederen	54 282	55 283	55 176	52 330	49 623	50 387
Kleding en textiel	12 358	12 500	12 451	12 174	11 914	12 082
Schoenen en lederwaren	3 352	3 433	3 542	3 456	3 224	3 187
Woninginrichting en woningdecoratie	11 919	11 664	11 581	11 006	10 342	10 478
Elektrische apparatuur	8 639	8 852	8 467	8 547	7 964	8 151
Vervoermiddelen	10 684	11 569	11 678	9 848	9 162	9 418
Overige duurzame goederen n.e.g.	7 330	7 265	7 457	7 299	7 017	7 071
Energie, water en motorbrandstoffen	20 240	20 906	21 353	22 749	23 144	21 158
Energie en water	10 434	10 650	9 983	10 973	11 711	10 284
Motorbrandstoffen	9 806	10 256	11 370	11 776	11 433	10 874
Producten voor de persoonlijke verzorging	5 346	5 457	5 603	5 737	5 948	6 057
Overige goederen	7 120	7 177	7 290	7 211	6 976	6 849
Diensten	150 375	151 648	156 428	157 152	161 824	166 242
Huisvesting	49 748	51 688	53 285	55 207	57 437	59 996
Werkelijke huur en toegerekende huur	43 207	45 136	46 403	48 040	50 250	52 741
Diensten met betrekking tot huis en tuin	6 541	6 552	6 882	7 167	7 187	7 255
Horeca	19 512	19 169	20 086	20 313	20 535	21 648
Maaltijd- en drankverstreking	15 917	15 571	16 359	16 495	16 657	17 586
Logiesverstreking	3 595	3 598	3 727	3 818	3 878	4 062
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	13 135	13 444	14 108	14 439	14 778	15 157
Recreatie	9 716	9 869	10 312	10 514	10 730	10 947
Cultuur	3 419	3 575	3 796	3 925	4 048	4 210
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	15 565	15 379	15 545	15 544	15 444	15 186
Vervoer	5 607	5 695	5 878	6 031	6 273	6 381
Communicatie	9 958	9 684	9 667	9 513	9 171	8 805
Medische diensten en welzijnszorg	8 343	8 844	9 566	10 504	11 797	12 225
Medische diensten	5 489	5 613	5 947	6 445	7 242	7 432
Welzijnszorg	2 854	3 231	3 619	4 059	4 555	4 793
Financiële en zakelijke diensten	22 460	21 550	21 922	19 232	19 869	19 778
Overige diensten	21 612	21 574	21 916	21 913	21 964	22 252
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	8 122	8 850	9 230	9 569	10 360	11 062
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	11 467	11 473	11 670	12 129	12 112	12 767
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	279 579	282 510	288 939	289 756	292 158	296 075
Individueel consumptie door de overheid	107 237	110 854	111 659	114 423	113 507	114 526
Goederen	6 423	6 457	6 445	5 888	5 446	5 506
Duurzame consumptiegoederen	1 335	1 338	1 371	1 428	1 356	1 402
Woninginrichting en woningdecoratie	1	1	1	1	1	2
Elektrische apparatuur	46	51	53	55	54	66
Vervoermiddelen	8	8	8	8	7	6
Overige duurzame goederen n.e.g.	1 280	1 278	1 309	1 364	1 294	1 328
Energie, water en motorbrandstoffen	19	23	23	24	25	31
Producten voor de persoonlijke verzorging	5 069	5 096	5 051	4 436	4 065	4 073
Diensten	100 814	104 397	105 214	108 535	108 061	109 020
Huisvesting	3 278	3 417	3 489	3 497	3 585	4 002
Horeca	60	45	41	34	32	49
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	14 596	15 650	15 770	16 668	15 227	15 205
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	523	490	492	492	483	442
Medische diensten en welzijnszorg	55 248	57 006	58 099	60 698	61 530	61 662
Financiële en zakelijke diensten	1 073	1 078	911	696	709	622
Overige diensten	26 036	26 711	26 412	26 450	26 495	27 038
Werkelijke individuele consumptie	386 816	393 364	400 598	404 179	405 665	410 601
Collectieve consumptie door de overheid	56 118	56 378	55 499	55 452	56 631	56 671
Consumptieve bestedingen	442 934	449 742	456 097	459 631	462 296	467 272

B 1.2 Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën, volumemutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, binnenlands	-2,3	0,4	0,4	-1,1	-1,1	0,0
Goederen	-3,4	1,3	-0,5	-2,2	-2,8	-0,7
Voedingsmiddelen	-1,3	0,7	1,0	0,9	0,1	0,5
Aardappelen, groenten en fruit	-1,6	0,5	0,3	0,8	-0,7	2,3
Vlees en vleesproducten	-1,4	1,8	-0,2	-0,3	-4,5	-2,2
Vis	2,5	-1,2	3,3	-3,5	-1,3	7,9
Zuivel, eieren, oliën en vetten	-0,3	-0,2	2,2	0,3	-0,2	0,6
Brood, broodproducten, koekjes, gebak en banket	-2,4	-0,9	-0,8	1,1	1,7	-0,5
Kruidenierswaren	-1,5	2,1	2,8	2,6	3,5	0,7
Dranken	1,1	-0,3	2,6	1,9	-1,8	1,8
Alcoholvrije dranken	3,1	-0,6	4,5	2,3	-2,0	0,9
Alcoholhoudende dranken	0,0	-0,1	1,6	1,6	-1,8	2,3
Tabak	-9,1	-3,5	-3,7	-2,9	-4,6	-1,6
Duurzame consumptiegoederen	-5,9	1,8	-0,2	-5,4	-6,3	2,1
Kleding en textiel	-0,5	1,6	-1,5	-2,7	-3,0	1,6
Schoenen en lederwaren	-1,0	2,0	2,0	-2,7	-8,0	-0,6
Woninginrichting en woningdecoratie	-7,4	-2,7	-2,5	-6,2	-7,0	2,1
Elektrische apparatuur	-2,0	4,7	1,5	3,3	-7,1	7,3
Vervoermiddelen	-11,2	7,2	1,0	-15,9	-9,4	0,8
Overige duurzame goederen n.e.g.	-10,8	-1,8	0,7	-3,3	-4,9	-0,2
Energie, water en motorbrandstoffen	1,1	2,4	-5,2	0,8	0,8	-8,5
Energie en water	-3,6	9,5	-10,8	5,1	3,5	-13,1
Motorbrandstoffen	5,8	-5,2	0,7	-2,9	-1,7	-3,8
Producten voor de persoonlijke verzorging	0,3	2,1	2,7	0,0	1,4	1,6
Overige goederen	-6,3	-0,3	1,2	-4,6	-4,0	-2,6
Diensten	-1,5	-0,4	1,1	-0,2	0,3	0,6
Huisvesting	1,7	1,8	1,3	1,2	0,7	0,6
Werkelijke huur en toegerekende huur	2,1	2,1	1,2	1,1	1,0	0,5
Diensten met betrekking tot huis en tuin	-0,9	-0,3	2,4	1,4	-1,2	1,3
Horeca	-5,6	-3,9	2,7	-1,3	-0,2	3,2
Maaltijd- en drankverstreking	-5,9	-4,6	2,7	-1,5	-1,0	3,4
Logiesverstreking	-4,0	-1,0	2,7	-0,6	3,3	2,2
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	-2,0	0,3	2,4	-1,4	-0,3	1,1
Recreatie	-1,9	-0,2	2,9	-1,5	-0,8	1,0
Cultuur	-2,4	1,5	1,2	-1,0	1,2	1,4
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	-5,6	-2,8	-1,1	-2,2	-2,3	-0,6
Vervoer	-5,5	0,4	1,5	-2,3	-0,5	-0,5
Communicatie	-5,6	-4,6	-2,6	-2,2	-3,5	-0,7
Medische diensten en welzijnszorg	-1,0	4,6	6,8	6,7	10,4	1,1
Medische diensten	3,1	2,4	5,3	5,9	9,8	0,2
Welzijnszorg	-8,0	8,8	9,4	8,2	11,5	2,5
Financiële en zakelijke diensten	-1,1	-1,1	-0,4	-1,7	-0,5	-0,9
Overige diensten	-1,8	-2,2	-0,7	-1,9	-2,4	-0,6
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	-4,1	7,1	3,2	1,7	6,0	5,5
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	2,7	-3,2	-2,5	0,2	-2,1	4,6
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	-2,1	0,0	0,2	-1,2	-1,4	0,0
Individueel consumptie door de overheid	4,6	1,8	1,3	-0,9	-0,6	0,6
Goederen	7,9	0,2	0,9	-2,8	-5,5	1,8
Duurzame consumptiegoederen	3,3	-2,0	0,7	5,3	-4,9	4,6
Woninginrichting en woningdecoratie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Elektrische apparatuur	62,1	13,0	7,8	5,7	0,0	22,2
Vervoermiddelen	0,0	0,0	0,0	-12,5	-12,5	-14,3
Overige duurzame goederen n.e.g.	2,0	-2,6	0,4	5,4	-5,1	3,9
Energie, water en motorbrandstoffen	5,6	21,1	-8,7	0,0	4,2	44,0
Producten voor de persoonlijke verzorging	9,1	0,7	1,0	-5,0	-5,7	0,6
Diensten	4,3	1,9	1,3	-0,7	-0,3	0,6
Huisvesting	1,0	2,2	1,4	-0,2	-0,3	8,2
Horeca	14,0	-30,0	-8,9	-19,5	-2,9	53,1
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	2,4	4,8	-0,9	-5,1	-0,6	1,5
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	1,2	-7,6	-2,7	-7,7	-6,1	-8,9
Medische diensten en welzijnszorg	6,3	1,7	2,8	0,5	-0,3	0,2
Financiële en zakelijke diensten	36,6	0,5	-17,2	-24,0	0,3	-11,7
Overige diensten	1,0	0,8	0,2	0,1	0,0	0,3
Werkelijke individuele consumptie	-0,4	0,5	0,5	-1,1	-1,2	0,2
Collectieve consumptie door de overheid	4,8	-0,4	-3,2	-2,2	1,6	-0,5
Consumptieve bestedingen	0,2	0,4	0,0	-1,2	-0,8	0,1

B 1.3 Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën, prijsmutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, binnenlands	-1,0	1,0	2,0	1,4	2,3	1,3
Goederen	-0,3	0,6	2,0	2,2	1,7	0,3
Voedingsmiddelen	1,5	0,8	2,2	2,3	1,9	0,5
Aardappelen, groenten en fruit	0,2	4,6	1,7	1,0	3,5	-1,5
Vlees en vleesproducten	2,5	-0,8	2,5	3,8	1,7	0,0
Vis	0,9	1,3	2,9	2,5	-0,1	0,1
Zuivel, eieren, oliën en vetten	-1,0	0,0	1,6	1,8	1,5	4,8
Brood, broodproducten, koekjes, gebak en banket	1,9	1,4	2,3	3,3	1,4	1,0
Kruidenierswaren	3,1	-0,8	2,5	1,9	1,5	-0,3
Dranken	2,9	1,2	1,4	2,8	3,9	2,7
Alcoholvrije dranken	2,0	-0,5	2,7	3,4	2,9	3,4
Alcoholhoudende dranken	3,4	2,1	0,7	2,5	4,5	2,3
Tabak	12,2	4,5	5,5	5,8	7,7	6,1
Duurzame consumptiegoederen	-0,8	0,0	-0,0	0,2	1,2	-0,5
Kleding en textiel	-0,5	-0,4	1,1	0,5	0,9	-0,2
Schoenen en lederwaren	0,9	0,4	1,1	0,3	1,4	-0,6
Woninginrichting en woningdecoratie	0,8	0,6	1,8	1,3	1,1	-0,8
Elektrische apparatuur	-5,8	-2,1	-5,8	-2,3	0,3	-4,7
Vervoermiddelen	-0,5	1,0	-0,0	0,2	2,6	2,0
Overige duurzame goederen n.e.g.	0,8	1,0	1,9	1,2	1,1	0,9
Energie, water en motorbrandstoffen	-5,2	0,9	7,7	5,6	1,0	-0,1
Energie en water	2,9	-6,8	5,1	4,6	3,2	1,0
Motorbrandstoffen	-12,6	10,4	10,1	6,7	-1,2	-1,1
Producten voor de persoonlijke verzorging	0,4	-0,1	0,0	2,4	2,3	0,2
Overige goederen	2,5	1,1	0,4	3,6	0,8	0,8
Diensten	-1,5	1,2	2,0	0,7	2,7	2,2
Huisvesting	2,5	2,1	1,7	2,4	3,3	3,8
Werkelijke huur en toegerekende huur	2,4	2,3	1,6	2,4	3,6	4,4
Diensten met betrekking tot huis en tuin	3,1	0,4	2,5	2,7	1,5	-0,4
Horeca	3,2	2,2	2,0	2,5	1,3	2,1
Maaltijd- en drankverstreking	4,0	2,5	2,3	2,4	2,0	2,1
Logiesverstreking	-0,1	1,1	0,8	3,0	-1,7	2,5
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	2,5	2,1	2,5	3,8	2,7	1,4
Recreatie	2,7	1,8	1,6	3,5	2,9	1,0
Cultuur	2,2	3,0	4,9	4,4	1,9	2,5
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	-1,7	1,7	2,2	2,3	1,7	-1,0
Vervoer	-1,3	1,1	1,6	5,0	4,5	2,3
Communicatie	-2,0	2,0	2,5	0,6	-0,1	-3,3
Medische diensten en welzijnszorg	0,9	1,4	1,3	2,9	1,7	2,5
Medische diensten	0,9	-0,2	0,6	2,4	2,4	2,4
Welzijnszorg	0,9	4,1	2,4	3,7	0,7	2,7
Financiële en zakelijke diensten	-18,0	-3,0	2,2	-10,7	3,8	0,4
Overige diensten	3,1	2,0	2,3	1,9	2,7	2,0
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	0,5	1,7	1,1	2,0	2,1	1,2
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	-1,8	3,3	4,3	3,7	2,0	0,8
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	-1,0	1,0	2,1	1,5	2,3	1,3
Individueel consumptie door de overheid	2,7	1,6	-0,5	3,4	-0,2	0,3
Goederen	-3,8	0,4	-1,1	-6,0	-2,2	-0,7
Duurzame consumptiegoederen	-1,3	2,3	1,8	-1,1	-0,1	-1,2
Woninginrichting en woningdecoratie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Elektrische apparatuur	-2,1	-1,9	-3,6	-1,8	-1,8	0,0
Vervoermiddelen	0,0	0,0	0,0	14,3	0,0	0,0
Overige duurzame goederen n.e.g.	-1,2	2,5	2,0	-1,2	-0,1	-1,3
Energie, water en motorbrandstoffen	0,0	0,0	9,5	4,3	0,0	-13,9
Producten voor de persoonlijke verzorging	-4,5	-0,1	-1,9	-7,6	-2,8	-0,4
Diensten	3,2	1,7	-0,5	3,9	-0,1	0,3
Huisvesting	2,5	2,0	0,7	0,5	2,8	3,2
Horeca	5,3	7,1	0,0	3,0	-3,0	0,0
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	5,1	2,3	1,7	11,4	-8,1	-1,7
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	6,7	1,4	3,1	8,4	4,5	0,5
Medische diensten en welzijnszorg	1,8	1,5	-0,8	4,0	1,7	0,0
Financiële en zakelijke diensten	11,8	0,0	2,0	0,6	1,6	-0,6
Overige diensten	4,8	1,8	-1,3	0,1	0,2	1,8
Werkelijke individuele consumptie	-0,0	1,2	1,4	2,0	1,5	1,0
Collectieve consumptie door de overheid	1,4	0,8	1,7	2,2	0,5	0,6
Consumptieve bestedingen	0,2	1,1	1,4	2,0	1,4	1,0

B 2.1 Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Consumptieve bestedingen door huishoudens						
incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	279 579	282 510	288 939	289 756	292 158	296 075
Voeding en niet-alcoholische dranken	30 107	30 523	31 592	32 659	33 258	33 629
Brood en graanproducten	6 315	6 375	6 524	6 859	7 115	7 154
Vlees en vleesproducten	6 147	6 214	6 383	6 623	6 466	6 336
Vis	891	893	952	944	931	1 003
Zuivel, eieren, oliën en vetten	4 363	4 362	4 511	4 570	4 614	4 849
Aardappelen, groenten en fruit	5 488	5 779	5 911	6 014	6 192	6 232
Suiker, zoetwaren en ijs	2 386	2 335	2 384	2 473	2 600	2 617
Overige voedingsmiddelen	1 915	1 987	2 080	2 182	2 360	2 394
Koffie, thee en cacao	849	838	980	1 017	982	969
Mineraalwater, frisdranken e.d.	1 753	1 740	1 867	1 977	1 998	2 075
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	8 684	8 794	8 945	9 289	9 564	9 985
Kleding en schoeisel	14 893	15 118	15 166	14 814	14 381	14 515
Kleding	12 254	12 415	12 376	12 091	11 831	11 991
Schoeisel	2 639	2 703	2 790	2 723	2 550	2 524
Huisvesting, water en energie	59 054	61 189	62 054	64 798	67 767	68 844
Werkelijke huur en toegerekende huur	43 207	45 136	46 403	48 040	50 250	52 741
Onderhoud en reparatie van de woning	1 573	1 542	1 546	1 470	1 365	1 409
Watervoorziening en andere diensten	2 968	2 988	3 005	2 915	2 929	3 051
Energie	11 306	11 523	11 100	12 373	13 223	11 643
Woninginrichting en huishouding	16 250	15 957	15 983	15 570	14 850	15 165
Gezondheid	8 435	8 622	9 052	9 539	10 389	10 645
Vervoer	36 281	37 496	38 861	37 494	36 603	36 408
Aankoop van voertuigen	9 830	10 721	10 807	9 034	8 399	8 653
Gebruik van prive voertuigen	21 170	21 412	22 521	22 786	22 307	21 737
Vervoersdiensten	5 281	5 363	5 533	5 674	5 897	6 018
Communicatie	9 647	9 599	9 613	9 791	9 496	9 251
Recreatie en cultuur	33 389	33 790	34 229	34 104	33 581	33 816
Onderwijs	1 871	1 930	2 002	2 082	2 163	2 273
Horeca	19 470	19 147	20 042	20 267	20 488	21 598
Sociale bescherming	2 849	3 226	3 612	4 050	4 545	4 782
Overige	35 304	34 496	35 348	32 739	33 321	33 459
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	8 122	8 850	9 230	9 569	10 360	11 062
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	11 467	11 473	11 670	12 129	12 112	12 767
Individueel consumptie door de overheid	107 237	110 854	111 659	114 423	113 507	114 526
Huisvesting, water en energie	2 149	2 221	2 319	2 296	2 436	2 451
Gezondheid	42 780	44 141	45 588	48 122	47 886	48 210
Recreatie en cultuur	4 399	4 490	4 462	4 308	4 280	4 336
Onderwijs	27 918	28 954	28 570	28 485	28 585	28 952
Sociale bescherming	29 991	31 048	30 720	31 212	30 320	30 577
Werkelijke individuele consumptie	386 816	393 364	400 598	404 179	405 665	410 601
Voeding en niet-alcoholische dranken	30 107	30 523	31 592	32 659	33 258	33 629
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	8 684	8 794	8 945	9 289	9 564	9 985
Kleding en schoeisel	14 893	15 118	15 166	14 814	14 381	14 515
Huisvesting, water en energie	61 203	63 410	64 373	67 094	70 203	71 295
Woninginrichting en huishouding	16 250	15 957	15 983	15 570	14 850	15 165
Gezondheid	51 215	52 763	54 640	57 661	58 275	58 855
Vervoer	36 281	37 496	38 861	37 494	36 603	36 408
Communicatie	9 647	9 599	9 613	9 791	9 496	9 251
Recreatie en cultuur	37 788	38 280	38 691	38 412	37 861	38 152
Onderwijs	29 789	30 884	30 572	30 567	30 748	31 225
Horeca	19 470	19 147	20 042	20 267	20 488	21 598
Sociale bescherming	32 840	34 274	34 332	35 262	34 865	35 359
Overige	35 304	34 496	35 348	32 739	33 321	33 459
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	8 122	8 850	9 230	9 569	10 360	11 062
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	11 467	11 473	11 670	12 129	12 112	12 767
Collectieve consumptie door de overheid	56 118	56 378	55 499	55 452	56 631	56 671
Consumptieve bestedingen	442 934	449 742	456 097	459 631	462 296	467 272

B 2.2 Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties, volumemutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Consumptieve bestedingen door huishoudens						
incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	-2,1	0,0	0,2	-1,2	-1,4	0,0
Voeding en niet-alcoholische dranken	-1,1	0,5	1,2	1,0	-0,1	0,4
Brood en graanproducten	-2,0	0,0	0,3	2,2	2,5	-0,3
Vlees en vleesproducten	-1,3	1,9	0,3	0,1	-4,0	-2,1
Vis	2,6	-1,1	3,5	-3,4	-1,2	7,7
Zuivel, eieren, oliën en vetten	-0,5	-0,0	1,7	-0,7	-0,4	0,4
Aardappelen, groenten en fruit	-1,6	0,5	0,6	1,0	-0,7	2,2
Suiker, zoetwaren en ijs	-3,5	-2,9	1,3	1,7	3,7	1,2
Overige voedingsmiddelen	-0,4	4,2	3,8	3,4	5,0	0,3
Koffie, thee en cacao	1,7	0,9	-0,7	0,0	-1,9	1,5
Mineraalwater, frisdranken e.d.	3,1	-0,2	4,5	2,7	-1,8	0,9
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	-5,1	-2,0	-1,2	-1,1	-2,7	0,1
Kleding en schoeisel	-0,4	1,8	-0,7	-2,6	-3,8	1,2
Kleding	-0,3	1,8	-1,3	-2,8	-2,8	1,6
Schoeisel	-1,0	2,0	2,1	-2,1	-7,9	-0,6
Huisvesting, water en energie	0,7	3,2	-0,8	1,6	1,1	-1,8
Werkelijke huur en toegerekende huur	2,1	2,1	1,2	1,1	1,0	0,5
Onderhoud en reparatie van de woning	-6,2	-3,4	-0,5	-7,8	-10,6	3,6
Watervoorziening en andere diensten	0,1	-0,6	0,4	0,3	0,5	-0,9
Energie	-3,3	9,1	-9,0	5,1	3,0	-11,2
Woninginrichting en huishouding	-7,3	-2,4	-1,3	-3,7	-5,0	2,3
Gezondheid	0,6	2,0	4,7	3,3	7,1	0,7
Vervoer	-2,7	-0,1	0,1	-6,7	-4,1	-1,4
Aankoop van voertuigen	-11,5	8,0	1,0	-16,5	-9,4	0,8
Gebruik van prive voertuigen	2,4	-4,1	-0,6	-3,1	-2,9	-2,4
Vervoersdiensten	-5,0	0,6	1,4	-2,5	-0,6	-0,5
Communicatie	-4,3	-2,3	-1,9	1,6	-2,4	1,8
Recreatie en cultuur	-4,0	0,5	1,3	-2,2	-3,6	0,5
Onderwijs	-4,6	0,2	1,1	0,9	0,6	1,6
Horeca	-5,6	-3,9	2,6	-1,3	-0,2	3,2
Sociale bescherming	-8,1	8,8	9,3	8,1	11,5	2,5
Overige	-1,8	-0,8	0,2	-1,6	-1,3	-0,4
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	-4,1	7,1	3,2	1,7	6,0	5,5
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	2,7	-3,2	-2,5	0,2	-2,1	4,6
Individueel consumptie door de overheid	4,6	1,8	1,3	-0,9	-0,6	0,6
Huisvesting, water en energie	-3,6	1,4	2,8	-0,5	2,3	-3,2
Gezondheid	9,2	1,8	4,2	2,3	-1,8	0,7
Recreatie en cultuur	0,1	-0,7	-2,6	-4,2	-2,4	0,3
Onderwijs	0,6	1,9	-0,0	-3,0	2,0	0,7
Sociale bescherming	3,1	1,9	-1,2	-3,1	-1,0	0,9
Werkelijke individuele consumptie	-0,4	0,5	0,5	-1,1	-1,2	0,2
Voeding en niet-alcoholische dranken	-1,1	0,5	1,2	1,0	-0,1	0,4
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	-5,1	-2,0	-1,2	-1,1	-2,7	0,1
Kleding en schoeisel	-0,4	1,8	-0,7	-2,6	-3,8	1,2
Huisvesting, water en energie	0,5	3,1	-0,7	1,5	1,1	-1,8
Woninginrichting en huishouding	-7,3	-2,4	-1,3	-3,7	-5,0	2,3
Gezondheid	7,7	1,9	4,3	2,4	-0,3	0,7
Vervoer	-2,7	-0,1	0,1	-6,7	-4,1	-1,4
Communicatie	-4,3	-2,3	-1,9	1,6	-2,4	1,8
Recreatie en cultuur	-3,5	0,4	0,8	-2,4	-3,4	0,5
Onderwijs	0,3	1,8	0,0	-2,7	1,9	0,7
Horeca	-5,6	-3,9	2,6	-1,3	-0,2	3,2
Sociale bescherming	2,0	2,5	-0,2	-1,9	0,5	1,1
Overige	-1,8	-0,8	0,2	-1,6	-1,3	-0,4
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	-4,1	7,1	3,2	1,7	6,0	5,5
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	2,7	-3,2	-2,5	0,2	-2,1	4,6
Collectieve consumptie door de overheid	4,8	-0,4	-3,2	-2,2	1,6	-0,5
Consumptieve bestedingen	0,2	0,4	0,0	-1,2	-0,8	0,1

B 2.3 Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties, prijsmutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Consumptieve bestedingen door huishoudens						
incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	-1,0	1,0	2,1	1,5	2,3	1,3
Voeding en niet-alcoholische dranken	1,4	0,9	2,3	2,4	1,9	0,7
Brood en graanproducten	2,2	1,0	2,0	2,9	1,2	0,8
Vlees en vleesproducten	2,5	-0,8	2,4	3,7	1,7	0,1
Vis	0,9	1,4	3,0	2,6	-0,2	0,0
Zuivel, eieren, oliën en vetten	-0,8	0,0	1,7	2,0	1,3	4,7
Aardappelen, groenten en fruit	-0,1	4,7	1,7	0,7	3,7	-1,5
Suiker, zoetwaren en ijs	4,1	0,8	0,8	2,0	1,4	-0,6
Overige voedingsmiddelen	2,1	-0,4	0,8	1,5	3,0	1,1
Koffie, thee en cacao	0,8	-2,2	17,8	3,8	-1,6	-2,8
Mineraalwater, frisdranken e.d	1,7	-0,5	2,7	3,1	2,9	3,0
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	8,0	3,3	2,9	4,9	5,8	4,3
Kleding en schoeisel	-0,2	-0,3	1,1	0,3	0,9	-0,2
Kleding	-0,4	-0,5	1,0	0,5	0,7	-0,2
Schoeisel	1,0	0,4	1,1	-0,3	1,7	-0,4
Huisvesting, water en energie	2,5	0,4	2,3	2,8	3,5	3,4
Werkelijke huur en toegerekende huur	2,4	2,3	1,6	2,4	3,6	4,4
Onderhoud en reparatie van de woning	-0,1	1,5	0,7	3,2	3,9	-0,4
Watervoorziening en andere diensten	1,4	1,3	0,2	-3,3	-0,1	5,1
Energie	3,4	-6,6	5,9	6,0	3,8	-0,9
Woninginrichting en huishouding	1,4	0,6	1,5	1,1	0,4	-0,2
Gezondheid	0,3	0,2	0,3	2,0	1,7	1,8
Vervoer	-3,2	3,5	3,5	3,4	1,8	0,9
Aankoop van voertuigen	-0,6	1,0	-0,2	0,1	2,6	2,2
Gebruik van prive voertuigen	-4,8	5,5	5,9	4,4	0,8	-0,1
Vervoersdiensten	-1,5	1,0	1,7	5,2	4,5	2,5
Communicatie	-2,3	1,8	2,0	0,3	-0,7	-4,3
Recreatie en cultuur	0,0	0,7	0,0	1,9	2,1	0,2
Onderwijs	2,4	2,9	2,6	3,1	3,2	3,5
Horeca	3,2	2,3	2,0	2,5	1,3	2,1
Sociale bescherming	0,9	4,1	2,4	3,7	0,7	2,7
Overige	-11,7	-1,5	2,2	-5,9	3,1	0,8
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	0,5	1,7	1,1	2,0	2,1	1,2
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	-1,8	3,3	4,3	3,7	2,0	0,8
Individueel consumptie door de overheid	2,7	1,6	-0,5	3,4	-0,2	0,3
Huisvesting, water en energie	2,4	1,9	1,6	-0,5	3,7	4,0
Gezondheid	0,3	1,3	-0,9	3,2	1,3	-0,0
Recreatie en cultuur	5,6	2,8	2,0	0,8	1,8	1,0
Onderwijs	4,9	1,8	-1,3	2,8	-1,6	0,6
Sociale bescherming	3,8	1,6	0,2	4,8	-1,9	-0,0
Werkelijke individuele consumptie	-0,0	1,2	1,4	2,0	1,5	1,0
Voeding en niet-alcoholische dranken	1,4	0,9	2,3	2,4	1,9	0,7
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	8,0	3,3	2,9	4,9	5,8	4,3
Kleding en schoeisel	-0,2	-0,3	1,1	0,3	0,9	-0,2
Huisvesting, water en energie	2,5	0,5	2,2	2,7	3,5	3,4
Woninginrichting en huishouding	1,4	0,6	1,5	1,1	0,4	-0,2
Gezondheid	0,3	1,1	-0,7	3,0	1,4	0,3
Vervoer	-3,2	3,5	3,5	3,4	1,8	0,9
Communicatie	-2,3	1,8	2,0	0,3	-0,7	-4,3
Recreatie en cultuur	0,7	0,9	0,2	1,7	2,1	0,3
Onderwijs	4,7	1,9	-1,0	2,8	-1,3	0,8
Horeca	3,2	2,3	2,0	2,5	1,3	2,1
Sociale bescherming	3,6	1,8	0,4	4,7	-1,6	0,3
Overige	-11,7	-1,5	2,2	-5,9	3,1	0,8
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	0,5	1,7	1,1	2,0	2,1	1,2
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	-1,8	3,3	4,3	3,7	2,0	0,8
Collectieve consumptie door de overheid	1,4	0,8	1,7	2,2	0,5	0,6
Consumptieve bestedingen	0,2	1,1	1,4	2,0	1,4	1,0

B 3.1 Investerings in vaste activa (bruto) naar type van activa

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens						
Woningen	34 559	29 329	26 736	22 468	19 603	20 522
Bedrijfsgebouwen	17 355	15 352	15 904	14 158	14 318	14 702
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3 185	3 259	6 032	5 550	5 128	5 603
Overdrachtskosten op grond	961	1 379	1 499	1 436	1 232	2 129
Vervoermiddelen	8 770	9 319	10 927	10 697	9 795	8 834
Personenauto's	4 649	5 053	6 210	6 206	5 592	5 137
Overige wegvervoermiddelen	1 810	1 637	2 309	2 422	2 286	1 841
Treinen en trams	577	1 141	449	523	541	549
Schepen	912	1 183	1 347	797	1 027	1 187
Vliegtuigen	822	305	612	749	349	120
Computers	2 824	2 526	2 812	2 793	3 220	3 619
Telecommunicatie-apparatuur	470	517	627	637	680	763
Machines en installaties	14 420	13 478	16 023	15 223	14 618	15 752
Overige materiële vaste activa	4 776	4 489	4 922	4 378	4 192	4 433
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	311	259	200	251	326	288
Onderzoek en ontwikkeling	7 345	7 851	7 990	8 116	8 098	8 619
Computerprogrammatuur en databanken	11 003	11 652	11 945	12 394	12 314	12 844
Overige immateriële vaste activa	789	1 028	969	1 181	1 084	1 076
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	106 768	100 438	106 586	99 282	94 608	99 184
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	1 792	1 996	1 898	1 512	1 680	1 886
Investerings in vaste activa (bruto) van vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	104 976	98 442	104 688	97 770	92 928	97 298
Overheid						
Woningen	153	135	141	142	130	122
Bedrijfsgebouwen	5 212	4 596	4 480	4 333	3 793	3 705
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11 954	11 990	11 533	10 501	10 549	9 970
Overdrachtskosten op grond	307	217	167	159	115	82
Vervoermiddelen	366	298	347	342	368	355
Personenauto's	100	84	112	93	122	84
Overige wegvervoermiddelen	192	185	212	219	220	215
Treinen en trams	-	-	-	-	-	-
Schepen	12	9	9	9	11	33
Vliegtuigen	62	20	14	21	15	23
Computers	1 010	1 087	955	942	1 003	953
Telecommunicatie-apparatuur	159	211	300	301	315	360
Machines en installaties	1 680	1 460	1 464	1 152	1 314	827
Overige materiële vaste activa	1 322	1 183	1 184	1 225	1 164	1 209
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	-	-	-	-	-	-
Onderzoek en ontwikkeling	2 983	3 098	3 395	3 213	3 324	3 480
Computerprogrammatuur en databanken	2 839	3 401	3 178	3 183	3 099	3 228
Overige immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	27 985	27 676	27 144	25 493	25 174	24 291
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	1 407	1 469	1 430	1 335	1 482	1 147
Investerings in vaste activa (bruto) van de overheid	26 578	26 207	25 714	24 158	23 692	23 144
Totaal investeringen in activa						
Woningen	34 712	29 464	26 877	22 610	19 733	20 644
Bedrijfsgebouwen	22 567	19 948	20 384	18 491	18 111	18 407
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15 139	15 249	17 565	16 051	15 677	15 573
Overdrachtskosten op grond	1 268	1 596	1 666	1 595	1 347	2 211
Vervoermiddelen	9 136	9 617	11 274	11 039	10 163	9 189
Personenauto's	4 749	5 137	6 322	6 299	5 714	5 221
Overige wegvervoermiddelen	2 002	1 822	2 521	2 641	2 506	2 056
Treinen en trams	577	1 141	449	523	541	549
Schepen	924	1 192	1 356	806	1 038	1 220
Vliegtuigen	884	325	626	770	364	143
Computers	3 834	3 613	3 767	3 735	4 223	4 572
Telecommunicatie-apparatuur	629	728	927	938	995	1 123
Machines en installaties	16 100	14 938	17 487	16 375	15 932	16 579
Overige materiële vaste activa	6 098	5 672	6 106	5 603	5 356	5 642
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	311	259	200	251	326	288
Onderzoek en ontwikkeling	10 328	10 949	11 385	11 329	11 422	12 099
Computerprogrammatuur en databanken	13 842	15 053	15 123	15 577	15 413	16 072
Overige immateriële vaste activa	789	1 028	969	1 181	1 084	1 076
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	134 753	128 114	133 730	124 775	119 782	123 475
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	3 199	3 465	3 328	2 847	3 162	3 033
Totaal investeringen in vaste activa (bruto)	131 554	124 649	130 402	121 928	116 620	120 442

B 3.2 Investerings in vaste activa (bruto) naar type van activa, volumemutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens						
Woningen	-14,9	-16,0	-4,5	-13,0	-11,6	7,0
Bedrijfsgebouwen	-4,9	-12,6	3,6	-10,6	0,3	2,1
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4,4	-1,4	80,5	-10,6	-8,0	8,9
Overdrachtskosten op grond	-24,0	41,8	8,8	5,1	-12,1	74,3
Vervoermiddelen	-24,0	5,8	18,6	-2,9	-8,4	-10,6
Personenauto's	-29,5	9,4	25,5	-0,2	-9,7	-8,9
Overige wegvervoermiddelen	-35,2	-12,4	39,6	4,2	-5,5	-18,5
Treinen en trams	33,8	97,1	-61,2	15,1	2,9	-0,2
Schepen	-30,8	27,9	15,8	-40,5	27,0	11,0
Vliegtuigen	127,6	-63,7	100,3	12,3	-53,1	-66,2
Computers	1,7	-9,1	16,9	1,4	15,7	11,2
Telecommunicatie-apparatuur	-2,7	11,5	25,0	2,7	8,0	12,8
Machines en installaties	-11,2	-7,9	18,2	-6,8	-4,5	7,1
Overige materiële vaste activa	-20,2	-7,1	7,6	-13,0	-4,8	3,9
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	2,0	-18,0	-20,5	34,5	36,3	-12,3
Onderzoek en ontwikkeling	-2,6	5,8	0,5	0,5	-0,9	5,7
Computerprogrammatuur en databanken	-5,2	4,7	4,8	4,4	-0,5	5,3
Overige immateriële vaste activa	-12,1	29,3	-7,2	20,0	-9,0	0,3
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	-11,4	-6,9	7,5	-6,5	-4,7	5,0
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	46,9	9,0	-4,9	-20,9	10,2	10,8
Investerings in vaste activa (bruto) van vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	-12,0	-7,2	7,8	-6,2	-4,9	4,9
Overheid						
Woningen	-18,3	-12,4	7,4	2,1	-5,6	-3,8
Bedrijfsgebouwen	-8,8	-15,0	-2,7	-2,7	-13,8	-2,5
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1,6	-1,9	-6,2	-10,7	-0,4	-5,1
Overdrachtskosten op grond	21,6	-29,6	-23,0	16,2	-25,2	-27,8
Vervoermiddelen	11,9	-19,7	15,4	-2,9	7,6	-3,0
Personenauto's	-5,7	-18,0	33,3	-17,9	31,2	-31,1
Overige wegvervoermiddelen	4,8	-4,7	13,0	1,9	0,5	-0,9
Treinen en trams	.	.	.	.	.	.
Schepen	-67,6	-25,0	0,0	0,0	22,2	190,9
Vliegtuigen	.	.	.	.	.	.
Computers	12,8	14,7	-7,8	0,7	7,2	-6,2
Telecommunicatie-apparatuur	-8,2	28,9	48,8	1,7	7,0	14,3
Machines en installaties	9,8	-14,6	-0,3	-23,3	13,6	-37,5
Overige materiële vaste activa	11,3	-10,8	-1,3	2,0	-5,1	2,7
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	.	.	.	.	.	.
Onderzoek en ontwikkeling	2,1	0,7	8,1	-6,5	2,5	4,0
Computerprogrammatuur en databanken	5,0	13,5	-4,4	1,2	-2,4	7,1
Overige immateriële vaste activa	.	.	.	.	.	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	1,3	-3,5	-2,7	-6,7	-1,8	-3,2
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	-29,4	2,2	-4,3	-7,6	10,6	-23,5
Investerings in vaste activa (bruto) van de overheid	3,7	-3,8	-2,7	-6,7	-2,5	-1,9
Totaal investeringen in activa						
Woningen	-14,9	-16,0	-4,4	-12,9	-11,6	6,9
Bedrijfsgebouwen	-5,8	-13,1	2,1	-8,9	-3,0	1,2
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2,2	-1,8	12,3	-10,6	-3,0	-0,5
Overdrachtskosten op grond	-16,3	24,5	4,4	6,2	-13,4	65,6
Vervoermiddelen	-23,0	4,7	18,5	-2,9	-7,9	-10,4
Personenauto's	-29,2	8,9	25,6	-0,5	-9,0	-9,4
Overige wegvervoermiddelen	-32,7	-11,6	36,9	4,0	-5,0	-17,0
Treinen en trams	33,8	97,1	-61,2	15,1	2,9	-0,2
Schepen	-31,8	27,2	15,7	-40,3	26,9	12,9
Vliegtuigen	143,9	-64,0	92,3	12,9	-52,5	-61,3
Computers	4,4	-2,8	9,5	1,2	13,6	7,1
Telecommunicatie-apparatuur	-4,1	15,9	31,9	2,4	7,7	13,3
Machines en installaties	-9,4	-8,6	16,4	-8,2	-3,2	3,4
Overige materiële vaste activa	-15,1	-7,9	5,8	-10,1	-4,8	3,6
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	2,0	-18,0	-20,5	34,5	36,3	-12,3
Onderzoek en ontwikkeling	-1,3	4,4	2,6	-1,6	0,1	5,2
Computerprogrammatuur en databanken	-3,2	6,5	2,7	3,8	-0,9	5,6
Overige immateriële vaste activa	-12,1	29,3	-7,2	20,0	-9,0	0,3
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	-9,0	-6,2	5,3	-6,5	-4,1	3,3
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	0,5	6,0	-4,6	-15,2	10,4	-5,2
Totaal investeringen in vaste activa (bruto)	-9,2	-6,5	5,6	-6,3	-4,4	3,5

B 3.3 Investerings in vaste activa (bruto) naar type van activa, prijsmutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens						
Woningen	3,0	1,0	-4,6	-3,5	-1,3	-2,2
Bedrijfsgebouwen	4,1	1,2	0,0	-0,4	0,8	0,5
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-0,2	3,8	2,6	2,9	0,4	0,3
Overdrachtskosten op grond	0,6	1,2	-0,1	-8,8	-2,4	-0,8
Vervoermiddelen	0,7	0,5	-1,1	0,8	-0,0	0,9
Personenauto's	-0,2	-0,7	-2,1	0,2	-0,3	0,9
Overige wegvervoermiddelen	0,3	3,2	1,1	0,6	-0,1	-1,2
Treinen en trams	4,9	0,4	1,4	1,2	0,6	1,7
Schepen	1,9	1,5	-1,7	-0,5	1,5	4,1
Vliegtuigen	2,6	2,3	0,2	9,0	-0,6	1,7
Computers	-8,0	-1,6	-4,8	-2,0	-0,4	1,0
Telecommunicatie-apparatuur	-1,5	-1,3	-2,9	-1,1	-1,2	-0,5
Machines en installaties	1,3	1,4	0,6	2,0	0,6	0,6
Overige materiële vaste activa	2,4	1,2	1,9	2,2	0,5	1,8
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	0,3	1,6	-2,9	-6,7	-4,7	0,7
Onderzoek en ontwikkeling	2,7	1,0	1,3	1,1	0,7	0,7
Computerprogrammatuur en databanken	-0,0	1,2	-2,2	-0,7	-0,2	-0,9
Overige immateriële vaste activa	2,9	0,8	1,6	1,5	0,8	-1,0
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	1,9	1,1	-1,3	-0,4	-0,0	-0,2
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	-4,2	2,2	-0,1	0,7	0,8	1,3
Investerings in vaste activa (bruto) van vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	2,0	1,1	-1,3	-0,4	-0,1	-0,2
Overheid						
Woningen	4,1	0,7	-2,8	-1,4	-3,0	-2,4
Bedrijfsgebouwen	4,0	3,7	0,2	-0,6	1,5	0,2
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0,0	2,3	2,5	1,9	0,8	-0,4
Overdrachtskosten op grond	-1,0	0,5	0,0	-18,0	-3,4	-1,2
Vervoermiddelen	-0,3	1,4	0,9	1,5	0,0	-0,6
Personenauto's	0,0	2,4	0,0	1,1	0,0	0,0
Overige wegvervoermiddelen	-2,0	1,1	1,4	1,4	0,0	-1,4
Treinen en trams	.	.	.	.	.	.
Schepen	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1
Vliegtuigen	.	.	.	.	.	.
Computers	-7,7	-6,1	-4,7	-2,1	-0,7	1,3
Telecommunicatie-apparatuur	1,9	2,9	-4,5	-1,3	-2,2	0,0
Machines en installaties	1,3	1,7	0,6	2,6	0,4	0,7
Overige materiële vaste activa	3,4	0,3	1,4	1,4	0,2	1,2
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	.	.	.	.	.	.
Onderzoek en ontwikkeling	2,6	3,1	1,4	1,2	0,9	0,6
Computerprogrammatuur en databanken	-1,9	5,6	-2,2	-1,1	-0,3	-2,8
Overige immateriële vaste activa	.	.	.	.	.	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	0,8	2,5	0,9	0,7	0,6	-0,3
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	1,2	2,2	1,7	1,1	0,4	1,1
Investerings in vaste activa (bruto) van de overheid	0,7	2,5	0,8	0,6	0,6	-0,4
Totaal investeringen in activa						
Woningen	3,0	1,0	-4,6	-3,4	-1,3	-2,2
Bedrijfsgebouwen	4,1	1,7	0,1	-0,4	1,0	0,5
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-0,0	2,6	2,5	2,3	0,7	-0,1
Overdrachtskosten op grond	0,2	1,1	-0,1	-9,8	-2,5	-0,9
Vervoermiddelen	0,7	0,5	-1,1	0,9	-0,0	0,9
Personenauto's	-0,2	-0,6	-2,0	0,2	-0,3	0,8
Overige wegvervoermiddelen	0,1	3,0	1,1	0,7	-0,1	-1,2
Treinen en trams	4,9	0,4	1,4	1,2	0,6	1,7
Schepen	2,0	1,4	-1,7	-0,5	1,5	4,1
Vliegtuigen	2,7	2,2	0,2	8,9	-0,5	1,4
Computers	-7,9	-3,0	-4,8	-2,0	-0,4	1,1
Telecommunicatie-apparatuur	-0,6	-0,1	-3,4	-1,2	-1,5	-0,4
Machines en installaties	1,3	1,5	0,6	2,0	0,5	0,6
Overige materiële vaste activa	2,6	1,0	1,8	2,0	0,5	1,6
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	0,3	1,6	-2,9	-6,7	-4,7	0,7
Onderzoek en ontwikkeling	2,7	1,6	1,3	1,1	0,8	0,7
Computerprogrammatuur en databanken	-0,4	2,1	-2,2	-0,7	-0,2	-1,3
Overige immateriële vaste activa	2,9	0,8	1,6	1,5	0,8	-1,0
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	1,7	1,4	-0,9	-0,2	0,1	-0,2
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	-1,9	2,2	0,7	0,9	0,6	1,2
Totaal investeringen in vaste activa (bruto)	1,8	1,4	-0,9	-0,2	0,1	-0,2

B 4.1 Investerings in vaste activa (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen (eigendoms criterium)

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	4 341	4 527	5 663	5 208	5 133	4 718
Delfstoffenwinning	2 366	2 347	3 880	3 462	2 583	2 845
Industrie	11 902	10 879	12 241	12 780	12 506	13 371
Voedings-, genotmiddelenindustrie	1 814	1 800	1 706	1 960	2 131	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	73	78	80	81	92	.
Hout-, papier-, grafische industrie	539	437	519	494	515	.
Aardolie-industrie	519	509	669	866	562	.
Chemische industrie	2 203	1 832	2 493	2 628	2 244	.
Farmaceutische industrie	807	789	746	688	769	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	623	555	683	582	637	.
Basismetalaal, metaalproductenindustrie	1 171	799	827	873	888	.
Elektrotechnische industrie	798	713	755	807	805	.
Elektrische apparatenindustrie	728	660	699	750	683	.
Machine-industrie	1 364	1 426	1 729	1 654	1 563	.
Transportmiddelenindustrie	393	428	499	542	684	.
Overige industrie en reparatie	870	853	836	855	933	.
Energiebedrijven	3 135	3 606	4 843	5 500	5 522	6 169
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 293	1 555	1 816	1 126	984	1 058
Bouwnijverheid	2 225	2 209	2 655	2 180	2 287	2 264
Algemene bouw en projectontwikkeling	608	524	605	561	516	.
Grond-, water- en wegenbouw	547	834	829	589	687	.
Gespecialiseerde bouw	1 070	851	1 221	1 030	1 084	.
Handel, vervoer en horeca	14 387	14 245	16 620	15 418	14 896	14 094
Autohandel en -reparatie	755	760	917	892	846	.
Groothandel en handelsbemiddeling	3 782	3 122	3 860	3 662	3 681	.
Detailhandel (niet in auto's)	2 050	2 067	2 313	2 064	2 203	.
Vervoer over land	2 009	2 535	2 342	2 475	2 468	.
Vervoer over water	991	921	1 140	740	800	.
Vervoer door de lucht	1 071	438	812	962	559	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	2 752	3 496	4 216	3 683	3 399	.
Post- en koeriersdiensten	171	152	119	137	149	.
Horeca	806	754	901	803	791	.
Informatie en communicatie	3 883	3 871	4 127	4 159	4 416	4 497
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	520	599	539	506	536	.
Telecommunicatie	2 079	1 859	2 162	2 048	2 299	.
IT- en informatiedienstverlening	1 284	1 413	1 426	1 605	1 581	.
Financiële dienstverlening	4 527	5 287	5 062	4 195	4 184	5 663
Bankwezen	2 146	3 936	3 538	2 686	2 768	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	1 798	1 040	1 212	1 187	1 098	.
Overige financiële dienstverlening	583	311	312	322	318	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	42 994	35 743	32 429	27 710	25 374	27 086
Zakelijke dienstverlening	9 880	10 004	11 440	11 517	10 757	10 648
Management- en technisch advies	2 807	2 594	2 859	2 865	3 433	.
Research	1 782	1 901	1 793	1 708	1 740	.
Reclame, design, overige diensten	570	534	662	564	591	.
Verhuur van roerende goederen	3 530	4 095	4 980	5 281	3 903	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	394	250	418	364	334	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	124	120	145	152	144	.
Overige zakelijke dienstverlening	673	510	583	583	612	.
Overheid en zorg	32 081	32 045	31 142	29 716	29 249	28 988
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	19 943	19 640	18 858	17 518	17 169	.
Onderwijs	5 700	5 424	5 547	5 415	5 402	.
Gezondheidszorg	3 279	3 451	3 497	3 558	3 479	.
Verzorging en welzijn	3 159	3 530	3 240	3 225	3 199	.
Cultuur, recreatie, overige diensten	1 739	1 796	1 812	1 804	1 891	2 074
Cultuur, sport en recreatie	983	1 042	1 047	1 073	1 094	.
Overige dienstverlening	756	754	765	731	797	.
Huishoudens met personeel	-	-	-	-	-	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	134 753	128 114	133 730	124 775	119 782	123 475
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	3 199	3 465	3 328	2 847	3 162	3 033
Uitvoer van gebruikte vaste activa	1 190	1 438	1 563	1 923	2 236	1 734
Verkoop aan consumenten	2 009	2 027	1 765	924	926	1 299
Investerings in vaste activa (bruto)	131 554	124 649	130 402	121 928	116 620	120 442

B 4.2 Investerings in vaste activa (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen, volumemutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	-8,8	1,7	25,7	-7,7	-1,7	-8,3
Delfstoffenwinning	-6,4	-3,6	61,1	-13,4	-26,1	10,3
Industrie	-10,4	-9,5	11,9	3,2	-2,6	6,4
Voedings-, genotmiddelenindustrie	-12,0	-3,0	-5,8	13,6	8,3	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	-53,6	4,1	3,8	0,0	13,6	.
Hout-, papier-, grafische industrie	-25,9	-18,7	19,0	-5,2	4,5	.
Aardolie-industrie	-13,9	-1,5	29,9	26,6	-35,5	.
Chemische industrie	-14,5	-17,9	34,9	3,6	-14,9	.
Farmaceutische industrie	9,0	-2,5	-6,3	-8,6	10,8	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	-17,0	-12,4	21,8	-14,9	8,2	.
Basismetalaal, metaalproductenindustrie	-0,8	-31,9	3,5	4,6	1,3	.
Elektrotechnische industrie	-14,6	-12,8	5,0	6,1	-0,9	.
Elektrische apparatenindustrie	-6,1	-9,3	5,6	6,2	-9,7	.
Machine-industrie	2,4	3,4	20,5	-5,1	-5,8	.
Transportmiddelenindustrie	-30,8	7,9	16,6	7,0	25,6	.
Overige industrie en reparatie	-1,3	-2,0	-1,9	1,3	8,8	.
Energiebedrijven	12,7	13,5	32,6	11,5	0,3	11,2
Waterbedrijven en afvalbeheer	-0,8	19,2	15,8	-38,8	-13,1	7,1
Bouwnijverheid	-19,0	-0,9	21,0	-18,0	4,9	-1,5
Algemene bouw en projectontwikkeling	-29,1	-13,3	16,6	-6,8	-7,8	.
Grond-, water- en wegenbouw	-2,9	51,4	0,7	-29,6	15,8	.
Gespecialiseerde bouw	-19,4	-20,7	43,5	-15,8	5,5	.
Handel, vervoer en horeca	-15,1	-1,8	16,4	-8,1	-3,7	-6,0
Autohandel en -reparatie	-36,7	1,2	20,9	-3,3	-5,5	.
Groothandel en handelsbemiddeling	-16,7	-18,3	24,6	-5,3	0,3	.
Detailhandel (niet in auto's)	-30,2	1,0	11,7	-11,0	6,4	.
Vervoer over land	-7,7	24,6	-8,2	4,9	-0,4	.
Vervoer over water	-37,5	-8,2	25,3	-35,0	6,8	.
Vervoer door de lucht	18,7	-60,0	86,1	10,8	-41,8	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	10,9	26,3	18,9	-13,7	-8,1	.
Post- en koeriersdiensten	-0,6	-12,3	-21,1	16,0	9,5	.
Horeca	-17,4	-7,7	18,6	-11,2	-2,0	.
Informatie en communicatie	-13,5	-2,5	7,3	0,7	6,2	1,6
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	-2,8	14,2	-9,0	-6,1	5,7	.
Telecommunicatie	-15,1	-13,5	16,4	-5,6	12,3	.
IT- en informatiedienstverlening	-14,6	8,6	2,3	12,8	-1,6	.
Financiële dienstverlening	5,8	14,6	-2,8	-14,1	0,2	35,8
Bankwezen	-6,2	79,5	-8,7	-20,3	4,0	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	10,6	-43,4	17,7	-1,0	-7,9	.
Overige financiële dienstverlening	58,4	-45,3	3,2	4,5	-0,9	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	-12,5	-17,6	-5,7	-12,2	-7,6	8,4
Zakelijke dienstverlening	-21,8	1,5	16,2	0,5	-6,6	-1,3
Management- en technisch advies	-4,4	-6,9	12,1	0,5	19,9	.
Research	1,3	6,5	-6,5	-5,9	1,2	.
Reclame, design, overige diensten	-22,5	-6,7	25,8	-13,9	5,1	.
Verhuur van roerende goederen	-41,3	16,4	24,8	5,9	-26,0	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	-16,9	-37,3	69,6	-13,2	-8,5	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	2,5	-2,4	21,7	4,8	-4,6	.
Overige zakelijke dienstverlening	15,4	-24,2	15,3	-1,2	4,3	.
Overheid en zorg	2,8	-2,6	-3,3	-5,0	-2,2	-0,7
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	2,9	-4,2	-4,8	-7,6	-2,5	.
Onderwijs	-3,1	-7,1	1,9	-3,0	-0,9	.
Gezondheidszorg	8,3	3,6	1,4	1,4	-3,2	.
Verzorging en welzijn	7,8	8,9	-7,6	-0,2	-2,0	.
Cultuur, recreatie, overige diensten	-12,6	2,9	1,5	-0,7	4,8	9,3
Cultuur, sport en recreatie	-5,6	5,1	0,7	2,4	1,9	.
Overige dienstverlening	-20,3	0,0	2,7	-4,8	9,2	.
Huishoudens met personeel	.	.	.	.	.	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	-9,0	-6,2	5,3	-6,5	-4,1	3,3
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	0,5	6,0	-4,6	-15,2	10,4	-5,2
Uitvoer van gebruikte vaste activa	-13,3	21,1	7,4	21,6	15,1	-23,6
Verkoop aan consumenten	11,5	-2,9	-13,1	-47,8	0,5	39,0
Investerings in vaste activa (bruto)	-9,2	-6,5	5,6	-6,3	-4,4	3,5

B 4.3 Investerings in vaste activa (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen, prijsmutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	2,9	2,6	-0,5	-0,3	0,2	0,2
Delfstoffenwinning	0,2	2,8	2,6	3,0	1,0	-0,1
Industrie	1,6	1,0	0,6	1,2	0,5	0,5
Voedings-, genotmiddelenindustrie	2,2	2,3	0,6	1,1	0,4	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	2,8	2,6	-1,2	1,3	0,0	.
Hout-, papier-, grafische industrie	0,0	-0,2	-0,2	0,4	-0,2	.
Aardolie-industrie	0,0	-0,4	1,2	2,2	0,5	.
Chemische industrie	2,8	1,3	0,9	1,7	0,4	.
Farmaceutische industrie	2,8	0,3	0,9	0,9	0,9	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	0,6	1,6	1,0	0,2	1,1	.
Basismetaal, metaalproductenindustrie	0,8	0,3	0,0	0,9	0,5	.
Elektrotechnische industrie	1,9	2,4	0,8	0,7	0,6	.
Elektrische apparatenindustrie	1,0	0,0	0,3	1,1	0,9	.
Machine-industrie	1,3	1,1	0,6	0,8	0,3	.
Transportmiddelenindustrie	2,1	0,9	0,0	1,5	0,4	.
Overige industrie en reparatie	0,5	0,0	-0,1	0,9	0,3	.
Energiebedrijven	0,0	1,4	1,3	1,9	0,1	0,4
Waterbedrijven en afvalbeheer	0,2	0,9	0,9	1,3	0,5	0,4
Bouwnijverheid	0,6	0,2	-0,6	0,2	0,0	0,5
Algemene bouw en projectontwikkeling	0,7	-0,6	-1,0	-0,5	-0,2	.
Grond-, water- en wegebouw	0,7	0,7	-1,3	0,9	0,7	.
Gespecialiseerde bouw	0,5	0,2	0,0	0,2	-0,3	.
Handel, vervoer en horeca	1,1	0,8	0,2	0,9	0,3	0,6
Autohandel en -reparatie	-0,8	-0,5	-0,2	0,6	0,4	.
Groothandel en handelsbemiddeling	1,5	1,1	-0,7	0,2	0,2	.
Detailhandel (niet in auto's)	1,6	-0,1	0,2	0,2	0,3	.
Vervoer over land	1,6	1,3	0,6	0,7	0,2	.
Vervoer over water	1,6	1,2	-1,2	-0,1	1,3	.
Vervoer door de lucht	2,3	2,3	-0,4	6,9	-0,2	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	-0,3	0,6	1,5	1,3	0,5	.
Post- en koeriersdiensten	1,2	1,3	-0,8	-0,7	-0,7	.
Horeca	0,6	1,3	0,8	0,4	0,5	.
Informatie en communicatie	0,6	2,2	-0,6	0,1	0,0	0,3
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	1,6	0,8	-1,1	0,0	0,2	.
Telecommunicatie	1,1	3,3	-0,0	0,4	-0,0	.
IT- en informatiedienstverlening	-0,5	1,4	-1,4	-0,2	0,1	.
Financiële dienstverlening	0,6	1,9	-1,5	-3,5	-0,5	-0,4
Bankwezen	0,2	2,2	-1,6	-4,8	-0,9	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	1,7	2,2	-1,0	-1,1	0,5	.
Overige financiële dienstverlening	-1,4	-2,5	-2,8	-1,2	-0,3	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	3,1	0,9	-3,8	-2,7	-0,9	-1,5
Zakelijke dienstverlening	0,4	-0,2	-1,6	0,2	0,0	0,3
Management- en technisch advies	-0,2	-0,7	-1,7	-0,3	-0,1	.
Research	2,5	0,2	0,9	1,2	0,7	.
Reclame, design, overige diensten	0,2	0,4	-1,5	-1,1	-0,3	.
Verhuur van roerende goederen	0,0	-0,3	-2,5	0,2	-0,2	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	0,0	1,2	-1,4	0,3	0,3	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	0,0	-0,8	-0,7	0,0	-0,7	.
Overige zakelijke dienstverlening	0,7	0,0	-0,9	1,2	0,7	.
Overheid en zorg	1,0	2,6	0,5	0,5	0,7	-0,2
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	0,5	2,8	0,9	0,6	0,6	.
Onderwijs	1,8	2,4	0,4	0,7	0,6	.
Gezondheidszorg	1,9	1,6	-0,1	0,3	1,0	.
Verzorging en welzijn	2,3	2,6	-0,7	-0,2	1,2	.
Cultuur, recreatie, overige diensten	0,1	0,4	-0,6	0,2	0,0	0,4
Cultuur, sport en recreatie	0,4	0,9	-0,2	0,1	0,1	.
Overige dienstverlening	-0,4	-0,3	-1,2	0,4	-0,1	.
Huishoudens met personeel	.	.	.	.	.	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	1,7	1,4	-0,9	-0,2	0,1	-0,2
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	-1,9	2,2	0,7	0,9	0,6	1,2
Uitvoer van gebruikte vaste activa	-4,6	-0,2	1,2	1,2	1,0	1,5
Verkoop aan consumenten	-0,2	3,9	0,2	0,2	-0,3	0,9
Investerings in vaste activa (bruto)	1,8	1,4	-0,9	-0,2	0,1	-0,2

B 5.1 Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst (basisprijzen)

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Uitvoer van goederen						
Landbouw, bosbouw en visserij	10 176	11 186	10 760	11 415	11 827	11 199
Delfstoffenwinning	9 541	9 768	11 153	13 144	14 140	10 516
Industrie	107 321	126 921	146 929	152 718	151 042	152 712
Voedings-, genotmiddelenindustrie	23 068	25 579	28 030	29 658	31 669	32 247
Textiel-, kleding-, lederindustrie	1 392	1 493	1 779	1 748	1 772	1 841
Hout-, papier-, grafische industrie	2 922	3 116	3 286	3 229	3 224	3 221
Aardolie-industrie	11 813	17 854	21 676	25 294	24 181	22 552
Chemische industrie	19 497	24 114	29 462	30 319	27 846	27 785
Farmaceutische industrie	2 978	3 025	3 254	3 302	3 232	3 516
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	4 470	4 849	5 113	5 221	5 489	5 543
Basismetaleel, metaalproductenindustrie	6 377	7 993	8 959	8 663	8 652	8 960
Elektrotechnische industrie	13 984	15 646	17 914	18 253	17 400	17 740
Elektrische apparatenindustrie	2 641	2 517	2 922	3 031	3 096	3 119
Machine-industrie	9 316	11 894	14 906	13 402	13 599	14 714
Transportmiddelenindustrie	6 659	6 598	7 191	8 047	8 302	8 827
Overige industrie en reparatie	2 204	2 243	2 437	2 551	2 580	2 647
Energiebedrijven	618	440	469	856	868	856
Waterbedrijven en afvalbeheer	709	685	765	662	566	551
Bouwnijverheid	214	197	158	116	117	129
Handel, vervoer en horeca	8 531	9 852	11 202	11 834	11 919	11 565
Informatie en communicatie	853	640	565	674	769	918
Financiële dienstverlening	–	–	–	–	–	–
Exploitatie van en handel in onroerend goed	–	–	–	–	–	–
Zakelijke dienstverlening	196	201	185	279	272	284
Overheid en zorg	279	238	234	227	195	189
Cultuur, recreatie, overige diensten	56	68	72	58	61	61
Wederuitvoer	132 294	162 498	177 110	192 932	196 043	200 636
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	808	1 032	1 155	1 074	1 138	1 207
Handels- en vervoersmarges	32 602	36 570	37 987	39 419	39 900	41 729
Uitvoer van goederen	304 198	360 296	398 744	425 408	428 857	432 552
Uitvoer van diensten						
Landbouw, bosbouw en visserij	142	149	162	133	133	137
Delfstoffenwinning	1 600	1 788	1 955	2 262	2 441	2 693
Industrie	8 213	8 473	8 956	9 631	9 680	9 769
Energiebedrijven	219	214	128	115	116	110
Waterbedrijven en afvalbeheer	133	132	144	131	136	148
Bouwnijverheid	2 435	2 450	2 282	2 575	2 650	2 972
Handel, vervoer en horeca	25 993	27 493	28 854	30 920	31 653	32 704
Informatie en communicatie	7 373	7 713	8 147	8 493	8 624	9 308
Financiële dienstverlening	9 021	10 675	9 765	7 741	9 928	8 442
Exploitatie van en handel in onroerend goed	136	137	141	142	139	138
Zakelijke dienstverlening	14 760	15 306	16 929	18 053	18 695	19 514
Overheid en zorg	939	983	1 119	1 125	1 074	1 102
Cultuur, recreatie, overige diensten	303	290	292	293	272	278
Wederuitvoer	9 206	12 751	14 096	15 882	16 492	21 599
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	28	– 30	– 28	– 22	– 32	– 28
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland	8 122	8 850	9 230	9 569	10 360	11 062
Cif/fob-correctie	– 2 817	– 3 272	– 3 569	– 3 828	– 3 437	– 3 122
Uitvoer van diensten	85 806	94 102	98 603	103 215	108 924	116 826
Uitvoer van goederen en diensten	390 004	454 398	497 347	528 623	537 781	549 378

B 5.2 Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst (basisprijzen), volumemutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Uitvoer van goederen						
Landbouw, bosbouw en visserij	0,9	2,4	-1,4	-1,5	1,4	0,5
Delfstoffenwinning	-7,2	9,3	-4,8	-0,2	9,6	-15,5
Industrie	-10,0	8,6	6,9	1,7	-0,1	2,8
Voedings-, genotmiddelenindustrie	-4,0	3,9	2,1	3,4	4,1	1,9
Textiel-, kleding-, lederindustrie	-11,5	5,7	13,5	-4,5	1,1	3,2
Hout-, papier-, grafische industrie	-6,6	4,4	0,0	-0,8	0,2	-0,9
Aardolie-industrie	-7,7	14,4	-5,0	7,6	1,6	1,8
Chemische industrie	-6,1	7,2	7,3	0,6	-6,1	0,7
Farmaceutische industrie	3,7	-0,7	3,9	2,9	-1,3	10,1
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	-9,4	6,8	0,9	0,5	5,2	0,7
Basismetaleen, metaalproductenindustrie	-19,3	16,4	5,7	-0,5	2,5	4,7
Elektrotechnische industrie	-2,6	10,7	17,0	2,5	-3,4	2,8
Elektrische apparatenindustrie	-16,7	-7,0	10,9	1,8	-4,6	1,9
Machine-industrie	-20,7	25,7	24,6	-11,0	1,0	7,5
Transportmiddelenindustrie	-30,8	-0,9	8,0	10,6	2,1	6,7
Overige industrie en reparatie	-16,8	1,2	6,6	3,1	0,7	2,0
Energiebedrijven	16,8	-21,2	-10,7	77,0	4,6	18,1
Waterbedrijven en afvalbeheer	-5,7	-12,8	1,3	-10,3	-10,1	0,9
Bouwnijverheid	-4,4	-7,0	-20,8	-24,7	0,9	12,0
Handel, vervoer en horeca	-8,0	9,9	12,7	4,6	0,5	-3,6
Informatie en communicatie	-14,1	-20,8	-12,5	20,2	15,3	17,7
Financiële dienstverlening	.	.	.	.	.	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	.	.	.	.
Zakelijke dienstverlening	2,1	3,6	-9,5	48,1	-3,9	2,9
Overheid en zorg	30,2	-14,3	-8,0	0,4	-7,0	0,0
Cultuur, recreatie, overige diensten	3,6	14,3	2,9	-20,8	6,9	-4,9
Wederuitvoer	-11,4	15,2	2,4	5,8	2,6	5,0
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	-30,9	28,3	4,9	0,3	5,3	6,3
Handels- en vervoersmarges	-8,7	11,8	5,3	2,5	1,4	4,6
Uitvoer van goederen	-10,0	11,5	4,2	3,6	1,6	3,2
Uitvoer van diensten						
Landbouw, bosbouw en visserij	1,4	6,3	4,7	-18,5	-0,8	1,5
Delfstoffenwinning	0,5	11,1	7,6	13,8	7,2	9,0
Industrie	-4,1	2,1	4,4	7,1	-0,5	0,2
Energiebedrijven	0,9	-3,7	-40,7	-10,9	0,9	-6,0
Waterbedrijven en afvalbeheer	4,8	-2,3	6,8	-9,7	6,1	9,6
Bouwnijverheid	-2,8	-2,3	-8,7	10,8	3,3	12,5
Handel, vervoer en horeca	-9,0	2,8	3,8	5,3	1,7	3,7
Informatie en communicatie	-4,4	3,3	8,1	6,5	2,6	9,3
Financiële dienstverlening	-15,2	8,7	0,8	-13,5	21,6	-7,9
Exploitatie van en handel in onroerend goed	3,0	0,7	2,9	3,5	-2,8	0,7
Zakelijke dienstverlening	-0,5	2,4	9,6	6,4	3,0	4,1
Overheid en zorg	-4,6	2,7	10,9	0,2	-6,7	5,5
Cultuur, recreatie, overige diensten	5,2	-5,3	2,1	1,0	-8,2	0,4
Wederuitvoer	14,4	38,0	8,9	11,4	2,5	29,2
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	-32,8	-225,0	20,0	21,4	77,3	15,6
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland	-4,1	7,1	3,2	1,7	6,0	5,5
Cif/fob-correctie	-3,3	7,4	0,9	3,9	-8,8	-6,3
Uitvoer van diensten	-4,5	7,3	5,3	4,6	4,2	7,5
Uitvoer van goederen en diensten	-8,9	10,5	4,4	3,8	2,1	4,0

B 5.3 Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst (basisprijzen), prijsmutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Uitvoer van goederen						
Landbouw, bosbouw en visserij	-7,6	7,4	-2,4	7,7	2,2	-5,8
Delfstoffenwinning	-23,2	-6,3	19,9	18,1	-1,8	-12,0
Industrie	-10,6	8,9	8,3	2,3	-1,0	-1,6
Voedings-, genotmiddelenindustrie	-6,7	6,7	7,3	2,3	2,6	-0,1
Textiel-, kleding-, lederindustrie	-0,1	1,4	5,0	2,9	0,2	0,7
Hout-, papier-, grafische industrie	-3,7	2,2	5,4	-1,0	-0,3	0,8
Aardolie-industrie	-33,0	32,1	27,8	8,5	-5,9	-8,4
Chemische industrie	-18,0	15,4	13,8	2,3	-2,2	-0,9
Farmaceutische industrie	-2,8	2,3	3,5	-1,3	-0,9	-1,2
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	-0,5	1,6	4,5	1,6	-0,1	0,2
Basismetaal, metaalproductenindustrie	-11,0	7,7	6,1	-2,8	-2,5	-1,1
Elektrotechnische industrie	1,2	1,0	-2,2	-0,6	-1,3	-0,8
Elektrische apparatenindustrie	-2,2	2,5	4,7	1,9	7,0	-1,1
Machine-industrie	1,1	1,6	0,6	1,0	0,5	0,6
Transportmiddelenindustrie	-2,2	0,0	0,9	1,2	1,1	-0,4
Overige industrie en reparatie	-0,3	0,5	1,9	1,6	0,4	0,6
Energiebedrijven	-16,0	-9,7	19,3	3,1	-3,0	-16,5
Waterbedrijven en afvalbeheer	-8,5	10,8	10,2	-3,5	-4,9	-3,5
Bouwnijverheid	-1,4	-1,0	1,3	-2,5	0,0	-1,5
Handel, vervoer en horeca	-0,4	5,1	0,9	1,0	0,2	0,7
Informatie en communicatie	-3,3	-5,3	0,9	-0,7	-1,0	1,4
Financiële dienstverlening	.	.	.	.	.	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	.	.	.	.
Zakelijke dienstverlening	0,0	-1,0	1,6	1,8	1,5	1,4
Overheid en zorg	-8,8	-0,4	6,8	-3,4	-7,6	-3,1
Cultuur, recreatie, overige diensten	-1,8	6,3	2,9	1,8	-1,6	5,2
Wederuitvoer	-6,9	6,7	6,5	3,0	-1,0	-2,5
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	13,5	-0,5	6,6	-7,3	0,6	-0,2
Handels- en vervoersmarges	-2,0	0,4	-1,3	1,3	-0,2	0,0
Uitvoer van goederen	-8,2	6,3	6,2	3,0	-0,8	-2,2
Uitvoer van diensten						
Landbouw, bosbouw en visserij	-0,7	-1,3	3,8	0,8	0,8	1,5
Delfstoffenwinning	1,5	0,6	1,7	1,7	0,7	1,2
Industrie	1,1	1,0	1,2	0,4	1,0	0,8
Energiebedrijven	0,5	1,4	0,8	0,9	0,0	0,9
Waterbedrijven en afvalbeheer	2,3	1,5	2,1	0,8	-2,2	-0,7
Bouwnijverheid	0,0	3,0	2,0	1,9	-0,4	-0,3
Handel, vervoer en horeca	-3,7	2,9	1,1	1,8	0,6	-0,4
Informatie en communicatie	-1,1	1,3	-2,3	-2,1	-1,0	-1,3
Financiële dienstverlening	7,7	8,9	-9,3	-8,3	5,4	-7,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	0,0	0,0	0,0	-2,7	0,7	-1,4
Zakelijke dienstverlening	0,8	1,3	0,9	0,2	0,6	0,3
Overheid en zorg	2,8	2,0	2,7	0,4	2,3	-2,7
Cultuur, recreatie, overige diensten	0,3	1,0	-1,4	-0,7	1,1	1,8
Wederuitvoer	-2,2	0,3	1,5	1,2	1,3	1,3
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	-28,2	-14,3	-22,2	-35,3	-17,9	-24,3
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland	0,5	1,7	1,1	2,0	2,1	1,2
Cif/fob-correctie	-9,2	8,2	8,1	3,2	-1,5	-3,1
Uitvoer van diensten	-0,1	2,2	-0,4	0,1	1,2	-0,3
Uitvoer van goederen en diensten	-6,5	5,4	4,8	2,4	-0,4	-1,8

B 6.1 Invoer van goederen en diensten naar bestedingscategorieën

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Invoer van goederen						
Intermediair verbruik	86 364	102 443	121 057	126 151	120 784	117 101
Landbouw, bosbouw en visserij	1 645	1 709	1 979	2 176	2 144	2 047
Delfstoffenwinning	79	59	58	57	68	62
Industrie	55 965	69 980	86 460	90 683	86 409	83 413
Voedings-, genotmiddelenindustrie	10 744	11 616	13 982	14 717	15 175	14 687
Textiel-, kleding-, lederindustrie	570	683	759	696	696	734
Hout-, papier-, grafische industrie	2 776	3 047	3 178	3 126	2 988	2 938
Aardolie-industrie	14 562	21 102	26 891	31 001	29 081	26 805
Chemische industrie	7 975	11 446	15 102	15 841	14 036	13 318
Farmaceutische industrie	560	622	610	587	580	632
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	2 349	2 368	2 836	2 773	2 756	2 812
Basismetale, metaalproductenindustrie	4 049	5 498	6 675	5 852	5 350	5 160
Elektrotechnische industrie	2 948	3 059	4 096	4 135	3 936	4 073
Elektrische apparatenindustrie	1 359	1 260	1 451	1 422	1 383	1 383
Machine-industrie	3 649	4 479	5 525	5 163	5 160	5 474
Transportmiddelenindustrie	2 417	2 772	3 278	3 291	3 231	3 363
Overige industrie en reparatie	2 007	2 028	2 077	2 079	2 037	2 034
Energiebedrijven	3 687	3 195	3 553	3 262	2 908	2 875
Waterbedrijven en afvalbeheer	366	519	633	684	577	559
Bouwnijverheid	7 742	7 493	7 678	7 149	6 833	7 010
Handel, vervoer en horeca	8 006	8 944	10 071	10 835	10 531	10 017
Informatie en communicatie	737	1 809	1 816	1 908	1 867	1 860
Financiële dienstverlening	165	175	195	224	234	222
Exploitatie van en handel in onroerend goed	549	521	539	574	570	549
Zakelijke dienstverlening	1 369	1 592	1 664	1 715	1 715	1 690
Overheid en zorg	5 193	5 478	5 388	5 807	5 851	5 746
Cultuur, recreatie, overige diensten	648	729	777	827	847	813
Goederen en diensten n.e.g.	213	240	246	250	230	238
Finale bestedingen	173 837	208 275	224 314	240 655	242 094	246 142
Binnenlandse consumptie door huishoudens	23 976	25 171	26 002	26 635	25 899	25 813
Consumptie door de overheid	1 867	1 771	1 624	1 306	1 067	1 045
Investeringen in vaste activa	16 092	15 973	18 739	18 143	17 583	17 419
Uitvoer (= wederuitvoer)	133 121	163 420	178 072	193 900	197 074	201 733
Veranderingen in voorraden	-1 219	1 940	- 123	671	471	132
Cif/fob-correctie en herclassificatie	- 9 219	- 10 651	- 11 548	- 12 494	- 10 990	- 9 960
Invoer van goederen	250 982	300 067	333 823	354 312	351 888	353 283
Invoer van diensten						
Intermediair verbruik	58 282	60 698	65 146	65 612	67 579	67 775
Landbouw, bosbouw en visserij	339	337	337	333	339	337
Delfstoffenwinning	373	321	380	385	395	380
Industrie	17 638	18 849	20 933	21 719	21 645	22 126
Energiebedrijven	495	547	597	609	621	592
Waterbedrijven en afvalbeheer	132	145	159	164	168	162
Bouwnijverheid	1 548	1 515	1 669	1 673	1 646	1 653
Handel, vervoer en horeca	15 915	16 507	17 321	17 711	17 826	18 096
Informatie en communicatie	3 301	3 438	3 624	3 651	3 657	3 772
Financiële dienstverlening	6 716	7 145	7 231	5 927	7 828	7 092
Exploitatie van en handel in onroerend goed	598	578	603	638	651	649
Zakelijke dienstverlening	8 457	8 609	9 595	10 090	10 047	10 171
Overheid en zorg	2 251	2 190	2 148	2 168	2 212	2 211
Cultuur, recreatie, overige diensten	519	517	549	544	544	534
Finale bestedingen	27 003	31 158	33 024	35 493	36 516	43 093
Binnenlandse consumptie door huishoudens	1 131	1 164	1 199	1 135	1 629	2 193
Consumptie door de overheid	-	-	2	1	1	1
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	11 467	11 473	11 670	12 129	12 112	12 767
Investeringen in vaste activa	5 177	5 745	6 030	6 313	6 247	6 493
Uitvoer (= wederuitvoer)	9 228	12 776	14 123	15 915	16 527	21 639
Handels- en vervoersmarges	2 079	2 283	2 471	2 594	2 791	2 833
Cif/fob-herclassificatie	6 402	7 379	7 979	8 666	7 553	6 838
Invoer van diensten	93 766	101 518	108 620	112 365	114 439	120 539
Invoer van goederen en diensten	344 748	401 585	442 443	466 677	466 327	473 822

B 6.2 Invoer van goederen en diensten naar bestedingscategorieën, volumemutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Invoer van goederen						
Intermediair verbruik	-6,8	4,0	3,8	0,1	-1,3	2,0
Landbouw, bosbouw en visserij	2,9	3,9	2,4	5,0	-2,7	-0,1
Delfstoffenwinning	-25,0	-7,6	0,0	-3,4	22,8	-1,5
Industrie	-9,8	4,6	6,3	0,1	-1,4	1,8
Voedings-, genotmiddelenindustrie	-7,2	0,8	5,6	1,3	2,3	-0,7
Textiel-, kleding-, lederindustrie	-12,3	12,1	-0,4	-9,5	0,3	6,5
Hout-, papier-, grafische industrie	-13,6	1,2	-0,9	-1,7	-3,6	-0,8
Aardolie-industrie	-3,9	5,9	-3,1	5,0	0,6	2,2
Chemische industrie	-8,9	4,2	10,8	-1,4	-8,7	-0,7
Farmaceutische industrie	-10,3	9,8	-10,3	-3,9	-3,7	10,3
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	-7,0	-8,0	9,9	-3,8	0,4	3,3
Basismetale, metaalproductenindustrie	-20,9	7,9	9,3	-7,1	-1,5	4,5
Elektrotechnische industrie	-4,1	7,1	33,2	-0,2	-4,1	4,6
Elektrische apparatenindustrie	-12,8	-5,5	6,5	-2,2	0,4	2,1
Machine-industrie	-13,8	19,7	22,1	-7,5	1,3	7,1
Transportmiddelenindustrie	-35,6	7,8	16,2	-0,2	-2,1	4,9
Overige industrie en reparatie	-10,7	-2,0	-0,6	-0,4	-0,7	1,0
Energiebedrijven	5,6	-1,3	-7,8	-8,7	-2,0	14,1
Waterbedrijven en afvalbeheer	-6,2	25,7	11,8	11,1	-13,7	2,6
Bouwnijverheid	-4,5	-7,4	-2,2	-8,2	-3,2	3,1
Handel, vervoer en horeca	0,2	0,3	-0,3	2,0	-0,8	0,7
Informatie en communicatie	-20,3	133,6	3,3	7,7	-0,3	0,8
Financiële dienstverlening	-10,7	8,5	9,7	12,3	11,2	1,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	-4,1	1,1	0,4	4,6	0,2	2,6
Zakelijke dienstverlening	-4,4	9,1	1,8	1,7	0,8	2,6
Overheid en zorg	8,0	2,1	-4,8	5,9	0,8	0,5
Cultuur, recreatie, overige diensten	-4,2	8,0	1,5	5,7	4,1	2,6
Goederen en diensten n.e.g.	-0,9	6,1	0,0	-1,6	-8,4	0,4
Finale bestedingen	-11,2	13,6	2,4	4,4	1,4	4,0
Binnenlandse consumptie door huishoudens	-4,8	3,7	0,6	-0,0	-3,0	1,7
Consumptie door de overheid	30,3	-1,5	-8,0	-10,0	-15,0	-2,3
Investeringen in vaste activa	-17,1	-3,3	17,9	-4,5	-2,6	-1,4
Uitvoer (= wederuitvoer)	-11,3	15,1	2,4	5,7	2,6	5,0
Veranderingen in voorraden	.	.	.	.	.	.
Cif/fob-correctie en herclassificatie	-2,5	6,8	0,3	4,8	-10,7	-6,5
Invoer van goederen	-10,0	10,5	2,9	2,8	0,9	3,6
Invoer van diensten						
Intermediair verbruik	-1,6	2,5	6,3	0,0	2,1	0,3
Landbouw, bosbouw en visserij	-1,1	-2,9	1,8	-2,1	0,6	-2,1
Delfstoffenwinning	-2,4	-12,1	15,9	0,3	3,6	-6,8
Industrie	0,8	5,9	9,6	2,6	-1,3	1,5
Energiebedrijven	12,2	12,7	7,7	2,2	1,1	-3,9
Waterbedrijven en afvalbeheer	4,7	8,3	9,0	2,5	1,2	-3,0
Bouwnijverheid	4,3	-2,8	9,0	-0,5	-2,0	0,1
Handel, vervoer en horeca	-0,9	2,3	4,3	0,8	-0,1	1,7
Informatie en communicatie	1,5	2,7	5,1	1,8	0,8	4,8
Financiële dienstverlening	-15,6	-0,9	0,4	-16,8	28,5	-8,1
Exploitatie van en handel in onroerend goed	1,7	-3,5	4,0	7,3	2,2	1,1
Zakelijke dienstverlening	1,5	1,5	10,4	4,7	-0,9	1,2
Overheid en zorg	1,6	-3,1	-3,0	-1,0	2,1	-0,4
Cultuur, recreatie, overige diensten	4,3	0,4	5,0	1,5	-1,3	-2,0
Finale bestedingen	4,6	13,5	3,8	5,9	1,5	17,2
Binnenlandse consumptie door huishoudens	-11,7	1,9	0,6	0,3	35,1	31,8
Consumptie door de overheid	.	.	.	.	.	.
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	2,7	-3,2	-2,5	0,2	-2,1	4,6
Investeringen in vaste activa	-2,4	9,3	5,8	5,4	-0,2	5,8
Uitvoer (= wederuitvoer)	14,3	38,0	8,9	11,4	2,5	29,2
Handels- en vervoersmarges	-18,0	9,0	5,1	3,6	7,4	1,8
Cif/fob-herclassificatie	-2,1	6,5	0,1	5,2	-11,5	-6,6
Invoer van diensten	-0,4	6,1	5,1	2,3	1,0	5,3
Invoer van goederen en diensten	-7,7	9,3	3,5	2,7	0,9	4,0

B 6.3 Invoer van goederen en diensten naar bestedingscategorieën, prijsmutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Invoer van goederen						
Intermediair verbruik	-15,2	14,1	13,8	4,1	-3,0	-5,0
Landbouw, bosbouw en visserij	-6,1	0,0	13,1	4,7	1,3	-4,4
Delfstoffenwinning	-32,5	-19,2	-1,7	1,8	-2,9	-7,5
Industrie	-17,8	19,6	16,2	4,7	-3,4	-5,2
Voedings-, genotmiddelenindustrie	-12,6	7,2	14,0	3,9	0,8	-2,5
Textiel-, kleding-, lederindustrie	-2,6	6,9	11,6	1,3	-0,3	-0,9
Hout-, papier-, grafische industrie	-4,9	8,5	5,3	0,0	-0,9	-0,8
Aardolie-industrie	-32,9	36,9	31,5	9,8	-6,7	-9,8
Chemische industrie	-23,0	37,7	19,1	6,4	-2,9	-4,4
Farmaceutische industrie	-14,0	1,1	9,3	0,2	2,7	-1,3
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	-5,5	9,6	9,0	1,6	-1,0	-1,2
Basismetale, metaalproductenindustrie	-14,1	25,9	11,1	-5,6	-7,2	-7,7
Elektrotechnische industrie	0,9	-3,1	0,5	1,1	-0,8	-1,0
Elektrische apparatenindustrie	1,9	-1,9	8,1	0,2	-3,2	-2,1
Machine-industrie	-0,9	2,6	1,0	1,0	-1,3	-0,9
Transportmiddelenindustrie	-0,5	6,4	1,8	0,5	0,3	-0,7
Overige industrie en reparatie	-1,0	3,2	3,1	0,5	-1,4	-1,1
Energiebedrijven	-26,8	-12,2	20,6	0,6	-9,0	-13,4
Waterbedrijven en afvalbeheer	-7,6	12,8	9,1	-2,7	-2,2	-5,6
Bouwnijverheid	-3,0	4,5	4,8	1,4	-1,3	-0,5
Handel, vervoer en horeca	-12,8	11,4	13,0	5,5	-2,0	-5,6
Informatie en communicatie	-3,3	5,1	-2,8	-2,4	-1,9	-1,2
Financiële dienstverlening	-5,7	-2,2	1,6	2,3	-6,0	-6,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	-2,3	-6,1	3,1	1,8	-0,9	-6,2
Zakelijke dienstverlening	-12,4	6,6	2,7	1,4	-0,8	-3,9
Overheid en zorg	-3,1	3,3	3,4	1,8	0,0	-2,3
Cultuur, recreatie, overige diensten	-6,4	4,1	5,0	0,7	-1,6	-6,4
Goederen en diensten n.e.g.	-0,5	6,2	2,5	3,3	0,4	3,0
Finale bestedingen	-5,9	5,5	5,2	2,7	-0,8	-2,2
Binnenlandse consumptie door huishoudens	-2,6	1,2	2,7	2,4	0,3	-2,0
Consumptie door de overheid	-11,6	-3,7	-0,4	-10,6	-3,9	0,3
Investeringen in vaste activa	-0,6	2,6	-0,5	1,4	-0,5	0,5
Uitvoer (= wederuitvoer)	-6,8	6,6	6,4	3,0	-1,0	-2,5
Veranderingen in voorraden	.	.	.	.	.	.
Cif/fob-correctie en herclassificatie	-9,2	8,2	8,1	3,2	-1,5	-3,1
Invoer van goederen	-9,2	8,2	8,1	3,2	-1,6	-3,1
Invoer van diensten						
Intermediair verbruik	-0,4	1,6	0,9	0,7	0,9	-0,0
Landbouw, bosbouw en visserij	-1,5	2,4	-1,7	0,9	1,2	1,5
Delfstoffenwinning	0,0	-2,1	2,2	1,0	-1,0	3,3
Industrie	-0,2	0,9	1,3	1,1	0,9	0,7
Energiebedrijven	0,0	-2,0	1,4	-0,2	0,8	-0,8
Waterbedrijven en afvalbeheer	-0,8	1,4	0,6	0,6	1,2	-0,6
Bouwnijverheid	2,7	0,7	1,0	0,7	0,4	0,3
Handel, vervoer en horeca	1,4	1,3	0,6	1,4	0,7	-0,1
Informatie en communicatie	-1,6	1,4	0,3	-1,0	-0,6	-1,6
Financiële dienstverlening	-6,5	7,4	0,8	-1,5	2,8	-1,4
Exploitatie van en handel in onroerend goed	1,9	0,2	0,3	-1,4	-0,2	-1,4
Zakelijke dienstverlening	0,1	0,3	0,9	0,4	0,4	0,1
Overheid en zorg	3,4	0,4	1,1	2,0	-0,1	0,4
Cultuur, recreatie, overige diensten	-11,0	-0,8	1,1	-2,3	1,3	0,2
Finale bestedingen	-1,8	1,7	2,1	1,5	1,4	0,7
Binnenlandse consumptie door huishoudens	-3,0	1,0	2,4	-5,6	6,3	2,1
Consumptie door de overheid	.	.	.	.	.	.
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	-1,8	3,3	4,3	3,7	2,0	0,8
Investeringen in vaste activa	-0,8	1,5	-0,8	-0,7	-0,9	-1,8
Uitvoer (= wederuitvoer)	-2,2	0,4	1,5	1,2	1,3	1,3
Handels- en vervoersmarges	-4,1	0,8	3,0	1,4	0,2	-0,3
Cif/fob-herclassificatie	-9,2	8,2	8,1	3,2	-1,6	-3,1
Invoer van diensten	-1,6	2,1	1,8	1,1	0,8	0,1
Invoer van goederen en diensten	-7,3	6,6	6,5	2,7	-1,0	-2,3

4.

Productie,

verbruik en

inkomensvorming

P 1 Output (basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	25 716	27 953	28 449	29 406	30 876	29 618
Delfstoffenwinning	19 874	20 846	22 399	25 434	26 427	20 963
Industrie	234 739	258 384	291 758	297 727	293 679	294 265
Voedings-, genotmiddelenindustrie	50 625	52 890	57 961	61 023	64 319	63 941
Textiel-, kleding-, lederindustrie	3 024	3 158	3 499	3 344	3 333	3 390
Hout-, papier-, grafische industrie	13 140	13 086	13 383	12 661	12 303	12 420
Aardolie-industrie	20 295	26 352	32 869	37 465	35 311	33 310
Chemische industrie	33 119	39 467	47 941	50 355	46 966	45 907
Farmaceutische industrie	5 647	5 741	5 497	5 776	5 835	6 046
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	12 274	12 287	13 523	13 098	12 912	13 001
Basismetaal, metaalproductenindustrie	21 701	24 886	27 440	25 819	25 343	25 939
Elektrotechnische industrie	24 177	24 871	27 719	27 909	26 993	27 671
Elektrische apparatenindustrie	5 072	4 932	5 671	5 528	5 649	5 664
Machine-industrie	17 563	21 027	25 231	23 385	23 407	24 909
Transportmiddelenindustrie	11 187	12 454	13 327	13 173	13 229	13 745
Overige industrie en reparatie	16 915	17 233	17 697	18 191	18 079	18 322
Energiebedrijven	18 071	17 772	18 540	18 392	18 173	17 373
Waterbedrijven en afvalbeheer	8 516	8 814	9 479	9 141	8 711	8 734
Bouwnijverheid	96 326	87 521	91 131	83 931	79 457	81 242
Algemene bouw en projectontwikkeling	43 616	36 903	38 214	33 742	30 806	31 136
Grond-, water- en wegenbouw	14 951	14 985	15 604	15 034	14 578	15 087
Gespecialiseerde bouw	37 759	35 633	37 313	35 155	34 073	35 019
Handel, vervoer en horeca	208 218	215 946	224 959	227 404	226 394	231 947
Autohandel en -reparatie	15 735	16 419	16 981	16 274	15 942	15 762
Groothandel en handelsbemiddeling	75 512	80 622	83 954	85 301	84 601	86 854
Detailhandel (niet in auto's)	35 160	34 773	35 689	35 685	35 208	35 948
Vervoer over land	25 403	25 874	27 409	27 904	27 757	28 532
Vervoer over water	7 064	7 102	7 308	7 712	7 882	7 993
Vervoer door de lucht	8 176	9 472	9 679	10 052	10 187	10 180
Opslag en dienstverlening voor vervoer	16 369	17 481	18 862	19 185	19 354	19 909
Post- en koeriersdiensten	5 236	4 992	5 027	4 983	5 042	5 272
Horeca	19 563	19 211	20 050	20 308	20 421	21 497
Informatie en communicatie	51 307	51 302	52 056	51 881	50 919	52 372
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	10 986	10 589	10 496	10 243	9 947	9 874
Telecommunicatie	17 265	17 244	17 057	16 745	16 174	15 945
IT- en informatiedienstverlening	23 056	23 469	24 503	24 893	24 798	26 553
Financiële dienstverlening	70 039	76 281	76 004	78 286	77 831	75 844
Bankwezen	42 956	49 961	48 631	50 156	52 848	51 732
Verzekeraars en pensioenfondsen	21 256	20 300	21 409	22 171	18 972	17 947
Overige financiële dienstverlening	5 827	6 020	5 964	5 959	6 011	6 165
Exploitatie van en handel in onroerend goed	67 061	68 660	69 809	70 670	71 845	74 410
Zakelijke dienstverlening	132 691	131 253	137 447	142 834	142 778	146 959
Management- en technisch advies	66 069	64 489	67 942	71 823	72 007	74 015
Research	4 501	4 594	4 394	4 406	4 439	4 612
Reclame, design, overige diensten	13 668	13 858	14 175	14 298	13 996	14 548
Verhuur van roerende goederen	10 664	10 439	10 141	10 472	10 685	10 904
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	18 033	17 322	19 099	19 081	18 951	19 965
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	5 820	6 669	7 382	8 262	8 129	8 027
Overige zakelijke dienstverlening	13 936	13 882	14 314	14 492	14 571	14 888
Overheid en zorg	182 343	186 579	188 101	192 373	193 998	195 334
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	74 738	75 319	74 463	75 153	74 579	74 276
Onderwijs	36 915	37 741	37 910	37 970	38 150	39 037
Gezondheidszorg	39 331	40 979	41 938	43 499	45 143	45 463
Verzorging en welzijn	31 359	32 540	33 790	35 751	36 126	36 558
Cultuur, recreatie, overige diensten	25 534	25 975	26 621	26 685	26 792	27 237
Cultuur, sport en recreatie	13 527	13 774	14 168	14 201	14 355	14 605
Overige dienstverlening	11 631	11 776	12 008	11 998	11 956	12 109
Huishoudens met personeel	376	425	445	486	481	523
Subtotaal	1 140 435	1 177 286	1 236 753	1 254 164	1 247 880	1 256 298
Goederen en diensten n.e.g.	1 688	1 638	1 661	1 630	1 626	1 645
Output	1 142 123	1 178 924	1 238 414	1 255 794	1 249 506	1 257 943

P 2 Intermediair verbruik (aankooprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	16 524	17 125	18 752	19 181	19 610	18 675
Delfstoffenwinning	3 635	3 563	3 840	4 107	4 369	4 086
Industrie	169 734	191 360	221 779	228 653	224 554	222 146
Voedings-, genotmiddelenindustrie	38 961	41 383	46 118	48 204	50 688	50 091
Textiel-, kleding-, lederindustrie	2 020	2 125	2 374	2 267	2 258	2 280
Hout-, papier-, grafische industrie	8 350	8 670	9 005	8 624	8 469	8 490
Aardolie-industrie	18 937	25 682	31 887	36 421	34 374	32 227
Chemische industrie	25 681	31 174	38 978	41 621	38 779	37 113
Farmaceutische industrie	2 792	2 983	2 827	2 837	2 874	2 987
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	7 612	8 058	9 091	8 868	8 733	8 684
Basismetalaal, metaalproductenindustrie	14 300	17 032	19 294	17 783	17 085	17 039
Elektrotechnische industrie	19 776	20 418	23 632	24 010	23 548	24 343
Elektrische apparatenindustrie	2 991	2 931	3 392	3 326	3 211	3 196
Machine-industrie	11 506	13 190	16 427	15 491	15 391	16 241
Transportmiddelenindustrie	8 042	8 734	9 562	9 763	9 819	10 183
Overige industrie en reparatie	8 766	8 980	9 192	9 438	9 325	9 272
Energiebedrijven	10 242	10 471	11 263	10 934	10 568	10 109
Waterbedrijven en afvalbeheer	4 988	5 273	5 813	5 544	5 334	5 356
Bouwnijverheid	62 690	56 990	60 836	56 105	52 979	54 378
Algemene bouw en projectontwikkeling	30 996	26 494	28 000	24 684	22 549	23 006
Grond-, water- en wegenbouw	10 279	10 067	10 643	10 451	10 104	10 368
Gespecialiseerde bouw	21 415	20 429	22 193	20 970	20 326	21 004
Handel, vervoer en horeca	102 672	105 474	111 035	112 263	111 015	111 344
Autohandel en -reparatie	8 744	8 774	9 059	8 745	8 457	8 257
Groothandel en handelsbemiddeling	33 847	35 005	36 346	36 933	36 775	37 084
Detailhandel (niet in auto's)	13 313	13 372	13 790	13 631	13 149	12 877
Vervoer over land	14 475	14 910	16 079	16 256	15 946	16 105
Vervoer over water	4 697	4 897	5 232	5 681	5 680	5 719
Vervoer door de lucht	5 869	6 632	7 418	7 741	7 696	7 727
Opslag en dienstverlening voor vervoer	8 580	9 037	9 772	9 666	9 624	9 780
Post- en koeriersdiensten	2 513	2 454	2 603	2 708	2 761	2 794
Horeca	10 634	10 393	10 736	10 902	10 927	11 001
Informatie en communicatie	23 814	23 459	24 167	24 130	23 670	24 371
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	5 857	5 507	5 588	5 399	5 187	5 144
Telecommunicatie	8 189	8 083	7 929	8 035	7 845	7 898
IT- en informatiedienstverlening	9 768	9 869	10 650	10 696	10 638	11 329
Financiële dienstverlening	28 591	28 559	30 086	28 378	29 299	29 150
Bankwezen	15 342	15 764	16 810	15 762	17 191	16 938
Verzekeraars en pensioenfondsen	11 125	10 870	11 040	10 340	9 892	10 017
Overige financiële dienstverlening	2 124	1 925	2 236	2 276	2 216	2 195
Exploitatie van en handel in onroerend goed	33 892	37 061	36 404	41 620	41 196	40 325
Zakelijke dienstverlening	55 915	56 019	59 180	64 135	64 154	65 638
Management- en technisch advies	28 905	28 345	30 394	34 776	35 061	36 050
Research	2 037	2 068	1 995	2 027	2 008	2 094
Reclame, design, overige diensten	8 019	7 905	8 028	8 126	8 007	8 202
Verhuur van roerende goederen	4 235	4 293	4 289	4 334	4 388	4 403
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	3 422	3 529	3 932	3 898	3 847	3 953
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	4 431	5 044	5 559	5 864	5 697	5 686
Overige zakelijke dienstverlening	4 866	4 835	4 983	5 110	5 146	5 250
Overheid en zorg	62 626	62 833	62 411	63 789	62 898	62 712
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	32 535	31 915	31 030	30 998	29 888	29 680
Onderwijs	7 921	8 170	8 061	7 999	8 026	8 086
Gezondheidszorg	12 709	13 138	13 487	14 410	14 721	14 810
Verzorging en welzijn	9 461	9 610	9 833	10 382	10 263	10 136
Cultuur, recreatie, overige diensten	11 423	11 342	11 597	11 493	11 500	11 353
Cultuur, sport en recreatie	6 476	6 431	6 622	6 568	6 594	6 552
Overige dienstverlening	4 947	4 911	4 975	4 925	4 906	4 801
Huishoudens met personeel	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	586 746	609 529	657 163	670 332	661 146	659 643
Goederen en diensten n.e.g.	1 688	1 638	1 661	1 630	1 626	1 645
Intermediair verbruik	588 434	611 167	658 824	671 962	662 772	661 288

P 3 Niet-productgebonden belastingen op productie naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	401	402	404	389	359	315
Delfstoffenwinning	18	21	27	23	29	24
Industrie	680	690	725	681	547	620
Voedings-, genotmiddelenindustrie	301	314	306	291	159	165
Textiel-, kleding-, lederindustrie	13	13	16	14	15	16
Hout-, papier-, grafische industrie	42	44	44	40	33	34
Aardolie-industrie	8	8	19	18	21	37
Chemische industrie	83	61	78	77	62	73
Farmaceutische industrie	25	29	29	24	17	20
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	40	42	44	43	34	34
Basismetale, metaalproductenindustrie	53	60	65	53	57	73
Elektrotechnische industrie	15	13	15	11	11	23
Elektrische apparatenindustrie	8	7	7	5	7	7
Machine-industrie	35	37	42	57	69	74
Transportmiddelenindustrie	21	22	23	17	21	22
Overige industrie en reparatie	36	40	37	31	41	42
Energiebedrijven	24	27	90	75	71	146
Waterbedrijven en afvalbeheer	80	81	74	65	60	67
Bouwnijverheid	185	181	166	138	140	153
Algemene bouw en projectontwikkeling	77	75	58	51	48	51
Grond-, water- en wegenbouw	23	25	24	23	27	29
Gespecialiseerde bouw	85	81	84	64	65	73
Handel, vervoer en horeca	1 036	1 075	1 133	1 105	1 150	1 185
Autohandel en -reparatie	77	82	78	71	67	70
Groothandel en handelsbemiddeling	315	326	364	336	354	363
Detailhandel (niet in auto's)	165	167	173	178	183	184
Vervoer over land	137	143	142	139	139	147
Vervoer over water	5	7	8	8	10	10
Vervoer door de lucht	61	56	47	53	57	62
Opslag en dienstverlening voor vervoer	73	77	82	81	84	92
Post- en koeriersdiensten	7	9	10	8	14	14
Horeca	196	208	229	231	242	243
Informatie en communicatie	86	86	79	68	104	129
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	24	25	25	21	31	33
Telecommunicatie	30	29	32	24	33	48
IT- en informatiedienstverlening	32	32	22	23	40	48
Financiële dienstverlening	315	299	328	796	876	1 858
Bankwezen	132	121	135	655	708	1 679
Verzekeraars en pensioenfondsen	163	157	169	117	132	137
Overige financiële dienstverlening	20	21	24	24	36	42
Exploitatie van en handel in onroerend goed	1 981	2 080	2 137	2 212	2 799	3 959
Zakelijke dienstverlening	656	706	675	644	821	914
Management- en technisch advies	117	121	133	105	255	305
Research	18	20	16	15	18	21
Reclame, design, overige diensten	24	23	22	18	25	30
Verhuur van roerende goederen	425	471	427	440	446	482
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	22	21	20	16	30	27
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	4	4	9	5	15	12
Overige zakelijke dienstverlening	46	46	48	45	32	37
Overheid en zorg	979	1 005	1 038	924	950	980
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	360	368	383	352	381	402
Onderwijs	231	244	254	226	229	231
Gezondheidszorg	164	157	150	128	131	136
Verzorging en welzijn	224	236	251	218	209	211
Cultuur, recreatie, overige diensten	107	109	109	98	118	128
Cultuur, sport en recreatie	60	62	63	58	75	82
Overige dienstverlening	47	47	46	40	43	46
Huishoudens met personeel	-	-	-	-	-	-
Niet-productgebonden belastingen op productie	6 548	6 762	6 985	7 218	8 024	10 478

P 4 Niet-productgebonden subsidies naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	955	939	1 126	1 117	1 177	1 068
Delfstoffenwinning	3	5	5	5	4	3
Industrie	1 145	810	666	525	466	447
Voedings-, genotmiddelenindustrie	99	101	95	76	68	53
Textiel-, kleding-, lederindustrie	15	12	10	8	6	6
Hout-, papier-, grafische industrie	54	53	39	30	26	26
Aardolie-industrie	1	1	–	1	–	–
Chemische industrie	80	54	50	42	41	44
Farmaceutische industrie	17	21	15	9	8	10
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	53	55	41	36	25	24
Basismetaleel, metaalproductenindustrie	302	132	77	61	54	49
Elektrotechnische industrie	62	62	62	46	47	50
Elektrische apparatenindustrie	37	27	25	19	17	15
Machine-industrie	178	108	101	84	80	84
Transportmiddelenindustrie	123	64	44	31	28	34
Overige industrie en reparatie	124	120	107	82	66	52
Energiebedrijven	7	7	6	6	1	2
Waterbedrijven en afvalbeheer	83	84	63	49	41	39
Bouwnijverheid	172	200	161	137	113	105
Algemene bouw en projectontwikkeling	34	50	31	24	20	20
Grond-, water- en wegenbouw	33	38	33	32	27	27
Gespecialiseerde bouw	105	112	97	81	66	58
Handel, vervoer en horeca	870	913	807	690	565	505
Autohandel en -reparatie	49	50	48	38	31	26
Groothandel en handelsbemiddeling	250	280	262	237	203	204
Detailhandel (niet in auto's)	275	275	223	168	134	102
Vervoer over land	98	103	92	81	51	41
Vervoer over water	54	64	63	64	67	68
Vervoer door de lucht	3	3	3	3	–	–
Opslag en dienstverlening voor vervoer	21	18	14	16	13	12
Post- en koeriersdiensten	22	22	17	15	11	11
Horeca	98	98	85	68	55	41
Informatie en communicatie	198	244	243	204	198	232
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	25	29	27	21	19	24
Telecommunicatie	32	39	36	33	26	25
IT- en informatiedienstverlening	141	176	180	150	153	183
Financiële dienstverlening	62	66	62	57	41	42
Bankwezen	42	46	41	37	27	27
Verzekeraars en pensioenfondsen	9	8	8	8	5	6
Overige financiële dienstverlening	11	12	13	12	9	9
Exploitatie van en handel in onroerend goed	30	41	18	15	9	9
Zakelijke dienstverlening	1 710	1 936	1 871	1 686	1 608	1 592
Management- en technisch advies	210	225	219	176	148	166
Research	1 044	1 244	1 214	1 160	1 133	1 132
Reclame, design, overige diensten	74	74	75	49	48	33
Verhuur van roerende goederen	10	10	10	9	7	6
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	177	194	189	166	160	160
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	21	22	17	14	16	14
Overige zakelijke dienstverlening	174	167	147	112	96	81
Overheid en zorg	2 261	2 364	2 108	1 929	1 819	1 723
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	159	135	131	103	24	17
Onderwijs	217	198	178	150	51	35
Gezondheidszorg	1 711	1 825	1 615	1 500	1 621	1 586
Verzorging en welzijn	174	206	184	176	123	85
Cultuur, recreatie, overige diensten	132	133	112	92	60	50
Cultuur, sport en recreatie	27	28	26	24	12	11
Overige dienstverlening	105	105	86	68	48	39
Huishoudens met personeel	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden subsidies	7 628	7 742	7 248	6 512	6 102	5 817

P 5 Beloning van werknemers naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	2 563	2 603	2 677	2 739	2 790	2 850
Delfstoffenwinning	776	809	912	964	1 051	1 118
Industrie	39 125	36 912	37 771	38 285	38 618	39 568
Voedings-, genotmiddelenindustrie	5 472	5 526	5 536	5 738	5 877	6 094
Textiel-, kleding-, lederindustrie	616	611	626	634	642	640
Hout-, papier-, grafische industrie	2 976	2 861	2 750	2 696	2 572	2 503
Aardolie-industrie	2 474	580	718	616	649	640
Chemische industrie	3 142	3 165	3 298	3 370	3 446	3 435
Farmaceutische industrie	1 076	1 062	1 018	884	886	851
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	2 731	2 674	2 708	2 809	2 798	2 759
Basismetale, metaalproductenindustrie	5 121	5 025	5 170	5 225	5 172	5 267
Elektrotechnische industrie	1 676	1 760	1 804	1 819	1 905	2 158
Elektrische apparatenindustrie	1 146	1 067	1 150	1 188	1 165	1 412
Machine-industrie	4 140	4 046	4 378	4 597	4 824	4 998
Transportmiddelenindustrie	1 913	1 889	1 973	1 994	1 998	2 107
Overige industrie en reparatie	6 642	6 646	6 642	6 715	6 684	6 704
Energiebedrijven	1 544	1 609	1 679	1 716	1 771	1 785
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 658	1 712	1 779	1 776	1 795	1 860
Bouwnijverheid	19 115	18 765	18 786	18 660	17 249	16 610
Algemene bouw en projectontwikkeling	6 193	5 892	5 770	5 460	4 821	4 484
Grond-, water- en wegenbouw	3 174	3 293	3 393	3 551	3 446	3 416
Gespecialiseerde bouw	9 748	9 580	9 623	9 649	8 982	8 710
Handel, vervoer en horeca	60 461	60 724	62 806	64 182	64 075	64 970
Autohandel en -reparatie	4 515	4 512	4 752	4 834	4 684	4 649
Groothandel en handelsbemiddeling	22 361	22 535	23 373	24 222	24 131	24 494
Detailhandel (niet in auto's)	12 555	12 632	12 908	13 090	13 041	13 371
Vervoer over land	7 468	7 616	7 785	7 764	7 624	7 574
Vervoer over water	821	843	859	896	943	950
Vervoer door de lucht	2 103	1 838	1 909	1 873	1 895	1 884
Opslag en dienstverlening voor vervoer	4 050	4 106	4 292	4 480	4 691	4 880
Post- en koeriersdiensten	1 840	1 745	1 825	1 779	1 715	1 576
Horeca	4 748	4 897	5 103	5 244	5 351	5 592
Informatie en communicatie	14 442	13 768	14 128	14 513	14 345	14 946
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	2 792	2 680	2 690	2 694	2 574	2 530
Telecommunicatie	2 319	2 129	2 086	2 136	2 075	2 308
IT- en informatiedienstverlening	9 331	8 959	9 352	9 683	9 696	10 108
Financiële dienstverlening	19 126	18 987	19 306	19 383	20 347	20 287
Bankwezen	10 903	10 685	11 289	11 269	12 056	11 747
Verzekeraars en pensioenfondsen	4 938	5 094	4 682	4 734	4 865	4 916
Overige financiële dienstverlening	3 285	3 208	3 335	3 380	3 426	3 624
Exploitatie van en handel in onroerend goed	3 861	3 735	3 751	3 731	3 665	3 643
Zakelijke dienstverlening	50 852	49 479	51 360	51 995	52 150	54 109
Management- en technisch advies	26 372	25 098	25 718	26 185	26 080	26 593
Research	2 011	1 945	2 059	2 041	2 118	2 279
Reclame, design, overige diensten	3 109	3 111	3 078	3 131	3 099	3 097
Verhuur van roerende goederen	1 160	1 190	1 248	1 394	1 382	1 435
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	12 253	12 077	12 952	12 838	12 983	14 096
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	671	670	829	759	743	781
Overige zakelijke dienstverlening	5 276	5 388	5 476	5 647	5 745	5 828
Overheid en zorg	89 982	92 952	94 469	96 321	97 386	98 339
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	29 597	30 264	29 944	30 349	30 545	30 405
Onderwijs	22 407	22 882	23 020	23 138	23 105	23 791
Gezondheidszorg	18 818	19 374	20 468	21 285	21 937	22 486
Verzorging en welzijn	19 160	20 432	21 037	21 549	21 799	21 657
Cultuur, recreatie, overige diensten	8 174	8 416	8 616	8 560	8 393	8 462
Cultuur, sport en recreatie	3 570	3 621	3 647	3 652	3 585	3 627
Overige dienstverlening	4 228	4 370	4 524	4 422	4 327	4 312
Huishoudens met personeel	376	425	445	486	481	523
Beloning van werknemers	311 679	310 471	318 040	322 825	323 635	328 547

P 6 Lonen naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	2 087	2 114	2 149	2 178	2 223	2 244
Delfstoffenwinning	581	604	670	677	740	788
Industrie	29 763	29 589	30 011	30 187	30 627	30 816
Voedings-, genotmiddelenindustrie	4 423	4 482	4 466	4 546	4 718	4 825
Textiel-, kleding-, lederindustrie	489	483	489	492	502	493
Hout-, papier-, grafische industrie	2 398	2 300	2 195	2 119	2 054	1 971
Aardolie-industrie	422	406	408	419	424	424
Chemische industrie	2 500	2 594	2 651	2 675	2 813	2 759
Farmaceutische industrie	847	865	831	706	719	680
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	2 189	2 132	2 152	2 196	2 174	2 119
Basismetale, metaalproductenindustrie	4 109	4 036	4 136	4 139	4 115	4 154
Elektrotechnische industrie	1 397	1 464	1 503	1 491	1 588	1 651
Elektrische apparatenindustrie	954	887	953	976	966	979
Machine-industrie	3 355	3 261	3 530	3 670	3 820	3 979
Transportmiddelenindustrie	1 543	1 516	1 581	1 587	1 599	1 671
Overige industrie en reparatie	5 137	5 163	5 116	5 171	5 135	5 111
Energiebedrijven	1 239	1 287	1 348	1 353	1 403	1 398
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 310	1 335	1 388	1 361	1 380	1 412
Bouwnijverheid	15 241	14 881	14 813	14 568	13 559	12 767
Algemene bouw en projectontwikkeling	4 891	4 634	4 508	4 230	3 758	3 380
Grond-, water- en wegenbouw	2 549	2 629	2 700	2 774	2 731	2 642
Gespecialiseerde bouw	7 801	7 618	7 605	7 564	7 070	6 745
Handel, vervoer en horeca	49 015	49 270	50 738	51 283	51 212	51 407
Autohandel en -reparatie	3 699	3 673	3 841	3 880	3 752	3 686
Groothandel en handelsbemiddeling	18 370	18 536	19 105	19 552	19 590	19 741
Detailhandel (niet in auto's)	10 256	10 385	10 591	10 597	10 507	10 576
Vervoer over land	5 890	5 934	6 055	5 982	5 858	5 770
Vervoer over water	669	680	691	718	758	755
Vervoer door de lucht	1 499	1 380	1 441	1 396	1 427	1 412
Opslag en dienstverlening voor vervoer	3 201	3 248	3 399	3 512	3 683	3 784
Post- en koeriersdiensten	1 410	1 335	1 342	1 303	1 234	1 159
Horeca	4 021	4 099	4 273	4 343	4 403	4 524
Informatie en communicatie	11 513	11 230	11 607	11 744	11 620	11 916
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	2 279	2 182	2 194	2 170	2 094	2 034
Telecommunicatie	1 743	1 656	1 698	1 685	1 661	1 707
IT- en informatiedienstverlening	7 491	7 392	7 715	7 889	7 865	8 175
Financiële dienstverlening	15 280	15 138	15 238	15 258	15 531	15 172
Bankwezen	8 627	8 388	8 908	8 876	9 081	8 586
Verzekeraars en pensioenfondsen	3 926	4 116	3 673	3 699	3 730	3 734
Overige financiële dienstverlening	2 727	2 634	2 657	2 683	2 720	2 852
Exploitatie van en handel in onroerend goed	2 963	2 831	2 849	2 819	2 791	2 751
Zakelijke dienstverlening	41 142	39 800	41 357	41 509	41 767	42 613
Management- en technisch advies	20 961	19 832	20 383	20 565	20 609	20 846
Research	1 659	1 613	1 713	1 660	1 731	1 751
Reclame, design, overige diensten	2 587	2 572	2 539	2 557	2 537	2 506
Verhuur van roerende goederen	921	936	981	1 087	1 078	1 108
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	10 206	9 988	10 669	10 544	10 657	11 244
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	560	557	712	635	620	641
Overige zakelijke dienstverlening	4 248	4 302	4 360	4 461	4 535	4 517
Overheid en zorg	68 841	71 619	72 566	73 360	74 043	73 933
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	21 482	22 640	22 265	22 298	22 321	22 045
Onderwijs	17 399	17 643	17 688	17 540	17 455	17 675
Gezondheidszorg	14 945	15 374	16 186	16 735	17 296	17 540
Verzorging en welzijn	15 015	15 962	16 427	16 787	16 971	16 673
Cultuur, recreatie, overige diensten	6 641	6 844	6 981	6 896	6 763	6 757
Cultuur, sport en recreatie	2 901	2 925	2 939	2 923	2 867	2 868
Overige dienstverlening	3 386	3 517	3 620	3 512	3 439	3 391
Huishoudens met personeel	354	402	422	461	457	498
Lonen	245 616	246 542	251 715	253 193	253 659	253 974

P 7 Sociale premies ten laste van werkegevers naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	476	489	528	561	567	606
Delfstoffenwinning	195	205	242	287	311	330
Industrie	9 362	7 323	7 760	8 098	7 991	8 752
Voedings-, genotmiddelenindustrie	1 049	1 044	1 070	1 192	1 159	1 269
Textiel-, kleding-, lederindustrie	127	128	137	142	140	147
Hout-, papier-, grafische industrie	578	561	555	577	518	532
Aardolie-industrie	2 052	174	310	197	225	216
Chemische industrie	642	571	647	695	633	676
Farmaceutische industrie	229	197	187	178	167	171
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	542	542	556	613	624	640
Basismetaal, metaalproductenindustrie	1 012	989	1 034	1 086	1 057	1 113
Elektrotechnische industrie	279	296	301	328	317	507
Elektrische apparatenindustrie	192	180	197	212	199	433
Machine-industrie	785	785	848	927	1 004	1 019
Transportmiddelenindustrie	370	373	392	407	399	436
Overige industrie en reparatie	1 505	1 483	1 526	1 544	1 549	1 593
Energiebedrijven	305	322	331	363	368	387
Waterbedrijven en afvalbeheer	348	377	391	415	415	448
Bouwnijverheid	3 874	3 884	3 973	4 092	3 690	3 843
Algemene bouw en projectontwikkeling	1 302	1 258	1 262	1 230	1 063	1 104
Grond-, water- en wegenbouw	625	664	693	777	715	774
Gespecialiseerde bouw	1 947	1 962	2 018	2 085	1 912	1 965
Handel, vervoer en horeca	11 446	11 454	12 068	12 899	12 863	13 563
Autohandel en -reparatie	816	839	911	954	932	963
Groothandel en handelsbemiddeling	3 991	3 999	4 268	4 670	4 541	4 753
Detailhandel (niet in auto's)	2 299	2 247	2 317	2 493	2 534	2 795
Vervoer over land	1 578	1 682	1 730	1 782	1 766	1 804
Vervoer over water	152	163	168	178	185	195
Vervoer door de lucht	604	458	468	477	468	472
Opslag en dienstverlening voor vervoer	849	858	893	968	1 008	1 096
Post- en koeriersdiensten	430	410	483	476	481	417
Horeca	727	798	830	901	948	1 068
Informatie en communicatie	2 929	2 538	2 521	2 769	2 725	3 030
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	513	498	496	524	480	496
Telecommunicatie	576	473	388	451	414	601
IT- en informatiedienstverlening	1 840	1 567	1 637	1 794	1 831	1 933
Financiële dienstverlening	3 846	3 849	4 068	4 125	4 816	5 115
Bankwezen	2 276	2 297	2 381	2 393	2 975	3 161
Verzekeraars en pensioenfondsen	1 012	978	1 009	1 035	1 135	1 182
Overige financiële dienstverlening	558	574	678	697	706	772
Exploitatie van en handel in onroerend goed	898	904	902	912	874	892
Zakelijke dienstverlening	9 710	9 679	10 003	10 486	10 383	11 496
Management- en technisch advies	5 411	5 266	5 335	5 620	5 471	5 747
Research	352	332	346	381	387	528
Reclame, design, overige diensten	522	539	539	574	562	591
Verhuur van roerende goederen	239	254	267	307	304	327
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	2 047	2 089	2 283	2 294	2 326	2 852
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	111	113	117	124	123	140
Overige zakelijke dienstverlening	1 028	1 086	1 116	1 186	1 210	1 311
Overheid en zorg	21 141	21 333	21 903	22 961	23 343	24 406
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	8 115	7 624	7 679	8 051	8 224	8 360
Onderwijs	5 008	5 239	5 332	5 598	5 650	6 116
Gezondheidszorg	3 873	4 000	4 282	4 550	4 641	4 946
Verzorging en welzijn	4 145	4 470	4 610	4 762	4 828	4 984
Cultuur, recreatie, overige diensten	1 533	1 572	1 635	1 664	1 630	1 705
Cultuur, sport en recreatie	669	696	708	729	718	759
Overige dienstverlening	842	853	904	910	888	921
Huishoudens met personeel	22	23	23	25	24	25
Sociale premies ten laste van werkegevers	66 063	63 929	66 325	69 632	69 976	74 573

P 8 Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	7 183	8 762	7 742	8 214	9 294	8 846
Delfstoffenwinning	15 448	16 458	17 625	20 345	20 982	15 738
Industrie	26 345	30 232	32 149	30 633	30 426	32 378
Voedings-, genotmiddelenindustrie	5 990	5 768	6 096	6 866	7 663	7 644
Textiel-, kleding-, lederindustrie	390	421	493	437	424	460
Hout-, papier-, grafische industrie	1 826	1 564	1 623	1 331	1 255	1 419
Aardolie-industrie	- 1 123	83	245	411	267	406
Chemische industrie	4 293	5 121	5 637	5 329	4 720	5 330
Farmaceutische industrie	1 771	1 688	1 638	2 040	2 066	2 198
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	1 944	1 568	1 721	1 414	1 372	1 548
Basismetale, metaalproductenindustrie	2 529	2 901	2 988	2 819	3 083	3 609
Elektrotechnische industrie	2 772	2 742	2 330	2 115	1 576	1 197
Elektrische apparatenindustrie	964	954	1 147	1 028	1 283	1 064
Machine-industrie	2 060	3 862	4 485	3 324	3 203	3 680
Transportmiddelenindustrie	1 334	1 873	1 813	1 430	1 419	1 467
Overige industrie en reparatie	1 595	1 687	1 933	2 089	2 095	2 356
Energiebedrijven	6 268	5 672	5 514	5 673	5 764	5 335
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 873	1 832	1 876	1 805	1 563	1 490
Bouwnijverheid	14 508	11 785	11 504	9 165	9 202	10 206
Algemene bouw en projectontwikkeling	6 384	4 492	4 417	3 571	3 408	3 615
Grond-, water- en wegenbouw	1 508	1 638	1 577	1 041	1 028	1 301
Gespecialiseerde bouw	6 616	5 655	5 510	4 553	4 766	5 290
Handel, vervoer en horeca	44 919	49 586	50 792	50 544	50 719	54 953
Autohandel en -reparatie	2 448	3 101	3 140	2 662	2 765	2 812
Groothandel en handelsbemiddeling	19 239	23 036	24 133	24 047	23 544	25 117
Detailhandel (niet in auto's)	9 402	8 877	9 041	8 954	8 969	9 618
Vervoer over land	3 421	3 308	3 495	3 826	4 099	4 747
Vervoer over water	1 595	1 419	1 272	1 191	1 316	1 382
Vervoer door de lucht	146	949	308	388	539	507
Opslag en dienstverlening voor vervoer	3 687	4 279	4 730	4 974	4 968	5 169
Post- en koeriersdiensten	898	806	606	503	563	899
Horeca	4 083	3 811	4 067	3 999	3 956	4 702
Informatie en communicatie	13 163	14 233	13 925	13 374	12 998	13 158
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	2 338	2 406	2 220	2 150	2 174	2 191
Telecommunicatie	6 759	7 042	7 046	6 583	6 247	5 716
IT- en informatiedienstverlening	4 066	4 785	4 659	4 641	4 577	5 251
Financiële dienstverlening	22 069	28 502	26 346	29 786	27 350	24 591
Bankwezen	16 621	23 437	20 438	22 507	22 920	21 395
Verzekeraars en pensioenfondsen	5 039	4 187	5 526	6 988	4 088	2 883
Overige financiële dienstverlening	409	878	382	291	342	313
Exploitatie van en handel in onroerend goed	27 357	25 825	27 535	23 122	24 194	26 492
Zakelijke dienstverlening	26 978	26 985	28 103	27 746	27 261	27 890
Management- en technisch advies	10 885	11 150	11 916	10 933	10 759	11 233
Research	1 479	1 805	1 538	1 483	1 428	1 350
Reclame, design, overige diensten	2 590	2 893	3 122	3 072	2 913	3 252
Verhuur van roerende goederen	4 854	4 495	4 187	4 313	4 476	4 590
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	2 513	1 889	2 384	2 495	2 251	2 049
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	735	973	1 002	1 648	1 690	1 562
Overige zakelijke dienstverlening	3 922	3 780	3 954	3 802	3 744	3 854
Overheid en zorg	31 017	32 153	32 291	33 268	34 583	35 026
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	12 405	12 907	13 237	13 557	13 789	13 806
Onderwijs	6 573	6 643	6 753	6 757	6 841	6 964
Gezondheidszorg	9 351	10 135	9 448	9 176	9 975	9 617
Verzorging en welzijn	2 688	2 468	2 853	3 778	3 978	4 639
Cultuur, recreatie, overige diensten	5 962	6 241	6 411	6 626	6 841	7 344
Cultuur, sport en recreatie	3 448	3 688	3 862	3 947	4 113	4 355
Overige dienstverlening	2 514	2 553	2 549	2 679	2 728	2 989
Huishoudens met personeel	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	243 090	258 266	261 813	260 301	261 177	263 447
Verschil toegerekende en afgedragen btw	3 993	739	1 885	1 420	1 775	2 322
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (bruto)	247 083	259 005	263 698	261 721	262 952	265 769

P 9 Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto) naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	3 613	5 102	4 059	4 437	5 398	4 879
Delfstoffenwinning	13 841	14 820	15 916	18 543	19 120	13 833
Industrie	13 479	17 260	19 164	17 546	17 243	19 063
Voedings-, genotmiddelenindustrie	4 070	3 826	4 151	4 897	5 667	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	204	237	315	263	255	.
Hout-, papier-, grafische industrie	882	626	707	421	353	.
Aardolie-industrie	- 1 739	- 533	- 377	- 232	- 384	.
Chemische industrie	2 258	3 025	3 493	3 132	2 479	.
Farmaceutische industrie	1 006	905	839	1 225	1 242	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	1 270	883	1 034	726	683	.
Basismetaal, metaalproductenindustrie	1 476	1 841	1 940	1 770	2 034	.
Elektrotechnische industrie	1 571	1 578	1 209	1 029	523	.
Elektrische apparatenindustrie	146	132	334	227	491	.
Machine-industrie	898	2 674	3 260	2 065	1 899	.
Transportmiddelenindustrie	669	1 225	1 178	798	787	.
Overige industrie en reparatie	768	841	1 081	1 225	1 214	.
Energiebedrijven	4 069	3 380	3 081	3 089	3 054	2 493
Waterbedrijven en afvalbeheer	841	761	762	653	402	324
Bouwnijverheid	12 324	9 572	9 270	6 896	6 923	7 915
Algemene bouw en projectontwikkeling	5 607	3 715	3 651	2 809	2 654	.
Grond-, water- en wegenbouw	1 061	1 173	1 098	548	527	.
Gespecialiseerde bouw	5 656	4 684	4 521	3 539	3 742	.
Handel, vervoer en horeca	31 102	35 493	36 666	36 190	36 329	40 512
Autohandel en -reparatie	1 495	2 175	2 248	1 784	1 913	.
Groothandel en handelsbemiddeling	15 216	18 998	20 133	20 014	19 499	.
Detailhandel (niet in auto's)	6 778	6 272	6 481	6 433	6 498	.
Vervoer over land	1 867	1 736	1 897	2 173	2 404	.
Vervoer over water	861	677	523	431	542	.
Vervoer door de lucht	- 751	72	- 517	- 455	- 270	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	1 706	2 009	2 279	2 352	2 257	.
Post- en koeriersdiensten	706	610	416	320	384	.
Horeca	3 224	2 944	3 206	3 138	3 102	.
Informatie en communicatie	8 478	9 470	9 166	8 579	8 184	8 294
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	1 852	1 890	1 686	1 606	1 622	.
Telecommunicatie	3 783	4 073	4 125	3 679	3 378	.
IT- en informatiedienstverlening	2 843	3 507	3 355	3 294	3 184	.
Financiële dienstverlening	18 165	24 414	22 269	25 739	23 292	20 530
Bankwezen	14 796	21 478	18 344	20 372	20 741	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	3 278	2 402	3 886	5 423	2 559	.
Overige financiële dienstverlening	91	534	39	- 56	- 8	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	1 959	- 279	2 204	- 1 522	- 445	1 879
Zakelijke dienstverlening	17 647	17 707	18 921	18 423	17 790	18 358
Management- en technisch advies	8 238	8 383	9 109	8 052	7 774	.
Research	- 121	157	- 153	- 240	- 317	.
Reclame, design, overige diensten	1 969	2 254	2 476	2 413	2 248	.
Verhuur van roerende goederen	1 400	1 306	1 179	1 306	1 468	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	2 176	1 539	2 036	2 138	1 893	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	600	837	867	1 510	1 547	.
Overige zakelijke dienstverlening	3 385	3 231	3 407	3 244	3 177	.
Overheid en zorg	8 938	9 152	8 676	9 049	9 847	10 014
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	-	-	-	-	-	.
Onderwijs	1 049	977	1 023	968	990	.
Gezondheidszorg	7 151	7 796	6 991	6 584	7 251	.
Verzorging en welzijn	738	379	662	1 497	1 606	.
Cultuur, recreatie, overige diensten	4 199	4 432	4 591	4 782	4 974	5 441
Cultuur, sport en recreatie	2 492	2 707	2 868	2 933	3 077	.
Overige dienstverlening	1 707	1 725	1 723	1 849	1 897	.
Huishoudens met personeel	-	-	-	-	-	.
Subtotaal	138 655	151 284	154 745	152 404	152 111	153 535
Verschil toegerekende en afgedragen btw	3 993	739	1 885	1 420	1 775	2 322
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto)	142 648	152 023	156 630	153 824	153 886	155 857

P 10 Verbruik van vaste activa naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	3 570	3 660	3 683	3 777	3 896	3 967
Delfstoffenwinning	1 607	1 638	1 709	1 802	1 862	1 905
Industrie	12 866	12 972	12 985	13 087	13 183	13 315
Voedings-, genotmiddelenindustrie	1 920	1 942	1 945	1 969	1 996	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	186	184	178	174	169	.
Hout-, papier-, grafische industrie	944	938	916	910	902	.
Aardolie-industrie	616	616	622	643	651	.
Chemische industrie	2 035	2 096	2 144	2 197	2 241	.
Farmaceutische industrie	765	783	799	815	824	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	674	685	687	688	689	.
Basismetale, metaalproductenindustrie	1 053	1 060	1 048	1 049	1 049	.
Elektrotechnische industrie	1 201	1 164	1 121	1 086	1 053	.
Elektrische apparatenindustrie	818	822	813	801	792	.
Machine-industrie	1 162	1 188	1 225	1 259	1 304	.
Transportmiddelenindustrie	665	648	635	632	632	.
Overige industrie en reparatie	827	846	852	864	881	.
Energiebedrijven	2 199	2 292	2 433	2 584	2 710	2 842
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 032	1 071	1 114	1 152	1 161	1 166
Bouwnijverheid	2 184	2 213	2 234	2 269	2 279	2 291
Algemene bouw en projectontwikkeling	777	777	766	762	754	.
Grond-, water- en wegenbouw	447	465	479	493	501	.
Gespecialiseerde bouw	960	971	989	1 014	1 024	.
Handel, vervoer en horeca	13 817	14 093	14 126	14 354	14 390	14 441
Autohandel en -reparatie	953	926	892	878	852	.
Groothandel en handelsbemiddeling	4 023	4 038	4 000	4 033	4 045	.
Detailhandel (niet in auto's)	2 624	2 605	2 560	2 521	2 471	.
Vervoer over land	1 554	1 572	1 598	1 653	1 695	.
Vervoer over water	734	742	749	760	774	.
Vervoer door de lucht	897	877	825	843	809	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	1 981	2 270	2 451	2 622	2 711	.
Post- en koeriersdiensten	192	196	190	183	179	.
Horeca	859	867	861	861	854	.
Informatie en communicatie	4 685	4 763	4 759	4 795	4 814	4 864
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	486	516	534	544	552	.
Telecommunicatie	2 976	2 969	2 921	2 904	2 869	.
IT- en informatiedienstverlening	1 223	1 278	1 304	1 347	1 393	.
Financiële dienstverlening	3 904	4 088	4 077	4 047	4 058	4 061
Bankwezen	1 825	1 959	2 094	2 135	2 179	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	1 761	1 785	1 640	1 565	1 529	.
Overige financiële dienstverlening	318	344	343	347	350	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	25 398	26 104	25 331	24 644	24 639	24 613
Zakelijke dienstverlening	9 331	9 278	9 182	9 323	9 471	9 532
Management- en technisch advies	2 647	2 767	2 807	2 881	2 985	.
Research	1 600	1 648	1 691	1 723	1 745	.
Reclame, design, overige diensten	621	639	646	659	665	.
Verhuur van roerende goederen	3 454	3 189	3 008	3 007	3 008	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	337	350	348	357	358	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	135	136	135	138	143	.
Overige zakelijke dienstverlening	537	549	547	558	567	.
Overheid en zorg	22 079	23 001	23 615	24 219	24 736	25 012
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	12 405	12 907	13 237	13 557	13 789	.
Onderwijs	5 524	5 666	5 730	5 789	5 851	.
Gezondheidszorg	2 200	2 339	2 457	2 592	2 724	.
Verzorging en welzijn	1 950	2 089	2 191	2 281	2 372	.
Cultuur, recreatie, overige diensten	1 763	1 809	1 820	1 844	1 867	1 903
Cultuur, sport en recreatie	956	981	994	1 014	1 036	.
Overige dienstverlening	807	828	826	830	831	.
Huishoudens met personeel	-	-	-	-	-	.
Verbruik van vaste activa	104 435	106 982	107 068	107 897	109 066	109 912

P 11.1 Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	9 192	10 828	9 697	10 225	11 266	10 943
Delfstoffenwinning	16 239	17 283	18 559	21 327	22 058	16 877
Industrie	65 005	67 024	69 979	69 074	69 125	72 119
Voedings-, genotmiddelenindustrie	11 664	11 507	11 843	12 819	13 631	13 850
Textiel-, kleding-, lederindustrie	1 004	1 033	1 125	1 077	1 075	1 110
Hout-, papier-, grafische industrie	4 790	4 416	4 378	4 037	3 834	3 930
Aardolie-industrie	1 358	670	982	1 044	937	1 083
Chemische industrie	7 438	8 293	8 963	8 734	8 187	8 794
Farmaceutische industrie	2 855	2 758	2 670	2 939	2 961	3 059
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	4 662	4 229	4 432	4 230	4 179	4 317
Basismetalaal, metaalproductenindustrie	7 401	7 854	8 146	8 036	8 258	8 900
Elektrotechnische industrie	4 401	4 453	4 087	3 899	3 445	3 328
Elektrische apparatenindustrie	2 081	2 001	2 279	2 202	2 438	2 468
Machine-industrie	6 057	7 837	8 804	7 894	8 016	8 668
Transportmiddelenindustrie	3 145	3 720	3 765	3 410	3 410	3 562
Overige industrie en reparatie	8 149	8 253	8 505	8 753	8 754	9 050
Energiebedrijven	7 829	7 301	7 277	7 458	7 605	7 264
Waterbedrijven en afvalbeheer	3 528	3 541	3 666	3 597	3 377	3 378
Bouwnijverheid	33 636	30 531	30 295	27 826	26 478	26 864
Algemene bouw en projectontwikkeling	12 620	10 409	10 214	9 058	8 257	8 130
Grond-, water- en wegenbouw	4 672	4 918	4 961	4 583	4 474	4 719
Gespecialiseerde bouw	16 344	15 204	15 120	14 185	13 747	14 015
Handel, vervoer en horeca	105 546	110 472	113 924	115 141	115 379	120 603
Autohandel en -reparatie	6 991	7 645	7 922	7 529	7 485	7 505
Groothandel en handelsbemiddeling	41 665	45 617	47 608	48 368	47 826	49 770
Detailhandel (niet in auto's)	21 847	21 401	21 899	22 054	22 059	23 071
Vervoer over land	10 928	10 964	11 330	11 648	11 811	12 427
Vervoer over water	2 367	2 205	2 076	2 031	2 202	2 274
Vervoer door de lucht	2 307	2 840	2 261	2 311	2 491	2 453
Opslag en dienstverlening voor vervoer	7 789	8 444	9 090	9 519	9 730	10 129
Post- en koeriersdiensten	2 723	2 538	2 424	2 275	2 281	2 478
Horeca	8 929	8 818	9 314	9 406	9 494	10 496
Informatie en communicatie	27 493	27 843	27 889	27 751	27 249	28 001
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	5 129	5 082	4 908	4 844	4 760	4 730
Telecommunicatie	9 076	9 161	9 128	8 710	8 329	8 047
IT- en informatiedienstverlening	13 288	13 600	13 853	14 197	14 160	15 224
Financiële dienstverlening	41 448	47 722	45 918	49 908	48 532	46 694
Bankwezen	27 614	34 197	31 821	34 394	35 657	34 794
Verzekeraars en pensioenfondsen	10 131	9 430	10 369	11 831	9 080	7 930
Overige financiële dienstverlening	3 703	4 095	3 728	3 683	3 795	3 970
Exploitatie van en handel in onroerend goed	33 169	31 599	33 405	29 050	30 649	34 085
Zakelijke dienstverlening	76 776	75 234	78 267	78 699	78 624	81 321
Management- en technisch advies	37 164	36 144	37 548	37 047	36 946	37 965
Research	2 464	2 526	2 399	2 379	2 431	2 518
Reclame, design, overige diensten	5 649	5 953	6 147	6 172	5 989	6 346
Verhuur van roerende goederen	6 429	6 146	5 852	6 138	6 297	6 501
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	14 611	13 793	15 167	15 183	15 104	16 012
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	1 389	1 625	1 823	2 398	2 432	2 341
Overige zakelijke dienstverlening	9 070	9 047	9 331	9 382	9 425	9 638
Overheid en zorg	119 717	123 746	125 690	128 584	131 100	132 622
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	42 203	43 404	43 433	44 155	44 691	44 596
Onderwijs	28 994	29 571	29 849	29 971	30 124	30 951
Gezondheidszorg	26 622	27 841	28 451	29 089	30 422	30 653
Verzorging en welzijn	21 898	22 930	23 957	25 369	25 863	26 422
Cultuur, recreatie, overige diensten	14 111	14 633	15 024	15 192	15 292	15 884
Cultuur, sport en recreatie	7 051	7 343	7 546	7 633	7 761	8 053
Overige dienstverlening	6 684	6 865	7 033	7 073	7 050	7 308
Huishoudens met personeel	376	425	445	486	481	523
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	553 689	567 757	579 590	583 832	586 734	596 655

P 11.2 Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen: volumemutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	3,3	0,1	-1,4	-1,2	1,4	3,4
Delfstoffenwinning	-5,4	13,1	-8,3	-0,1	6,7	-14,5
Industrie	-10,8	5,3	3,6	-1,4	-0,7	1,8
Voedings-, genotmiddelenindustrie	-1,5	-0,7	0,2	4,5	3,7	0,6
Textiel-, kleding-, lederindustrie	-15,3	4,9	11,6	-8,6	-1,1	0,7
Hout-, papier-, grafische industrie	-6,7	-1,3	-0,5	-6,0	-2,7	0,8
Aardolie-industrie	0,9	4,1	38,8	-3,5	-1,7	3,3
Chemische industrie	-6,9	6,4	-1,2	3,5	-4,9	-0,6
Farmaceutische industrie	1,9	-0,1	-4,1	14,5	3,6	4,3
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	-13,8	-2,3	5,4	-7,4	-1,6	1,3
Basismetalaal, metaalproductenindustrie	-15,0	13,8	4,1	-4,5	0,4	2,7
Elektrotechnische industrie	-12,3	-2,7	7,9	5,0	-3,4	3,2
Elektrische apparatenindustrie	-22,6	-7,4	10,7	-5,3	-1,7	1,2
Machine-industrie	-20,5	29,2	12,1	-10,8	-0,6	6,6
Transportmiddelenindustrie	-28,4	20,6	2,8	-9,2	-2,6	3,2
Overige industrie en reparatie	-8,5	-0,8	0,9	0,7	-1,6	-0,3
Energiebedrijven	-2,2	2,5	-0,4	-1,7	0,4	-3,8
Waterbedrijven en afvalbeheer	-2,2	-1,2	0,8	-1,2	-1,8	1,1
Bouwnijverheid	-4,4	-10,9	0,9	-8,1	-4,7	3,2
Algemene bouw en projectontwikkeling	-7,1	-18,1	2,7	-8,9	-8,2	1,6
Grond-, water- en wegenbouw	9,6	-1,9	-4,5	-12,6	-3,9	4,1
Gespecialiseerde bouw	-6,1	-7,8	1,5	-6,2	-2,8	3,9
Handel, vervoer en horeca	-6,9	4,0	4,3	-0,3	-1,1	2,5
Autohandel en -reparatie	-16,4	8,0	3,3	-7,8	-4,8	-2,4
Groothandel en handelsbemiddeling	-6,1	6,6	6,5	0,7	-0,2	3,2
Detailhandel (niet in auto's)	-3,7	0,7	1,5	-0,9	-3,2	2,3
Vervoer over land	-6,0	3,1	3,9	1,2	-0,5	2,2
Vervoer over water	-5,5	-2,3	-1,2	0,6	1,1	2,4
Vervoer door de lucht	-18,1	23,0	9,7	2,2	2,3	3,7
Opslag en dienstverlening voor vervoer	-6,2	8,3	5,6	3,7	0,6	1,9
Post- en koeriersdiensten	-6,8	-7,7	-8,2	-11,5	-7,6	-1,7
Horeca	-9,1	-5,5	3,4	-1,6	-0,1	4,6
Informatie en communicatie	-3,0	-0,3	1,6	0,7	-1,4	4,4
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	-5,1	-3,8	-4,0	-3,6	-4,5	-3,2
Telecommunicatie	-3,5	-0,9	-3,7	-4,1	-2,8	0,8
IT- en informatiedienstverlening	-1,9	1,4	7,3	5,3	0,6	9,1
Financiële dienstverlening	-0,1	2,9	-1,2	-3,1	-1,5	-3,0
Bankwezen	2,6	3,3	-1,8	-3,9	-2,4	-3,7
Verzekeraars en pensioenfondsen	-3,1	-1,2	1,8	-2,2	0,4	-3,1
Overige financiële dienstverlening	-4,8	10,6	-2,5	1,7	1,4	3,6
Exploitatie van en handel in onroerend goed	-0,2	2,6	1,4	2,4	3,4	3,9
Zakelijke dienstverlening	-5,0	-2,1	3,2	0,7	-0,7	3,3
Management- en technisch advies	-2,5	-2,2	3,2	-0,3	-0,5	3,4
Research	0,6	2,3	-5,1	-0,5	0,5	3,6
Reclame, design, overige diensten	-7,1	4,6	4,9	2,3	-1,2	4,3
Verhuur van roerende goederen	-4,9	-4,5	-5,1	5,7	2,0	2,7
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	-13,0	-6,4	8,1	-0,7	-1,1	5,7
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	-6,5	15,3	8,5	22,3	-8,0	-6,6
Overige zakelijke dienstverlening	-0,7	-1,4	1,9	-1,0	-1,2	1,6
Overheid en zorg	3,5	2,4	2,1	-0,3	1,1	0,1
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	2,4	2,9	-0,8	-0,1	1,1	-0,6
Onderwijs	-0,1	0,3	1,9	-0,1	0,2	0,5
Gezondheidszorg	8,4	3,8	5,3	-0,4	1,5	1,0
Verzorging en welzijn	4,6	2,6	3,7	-0,6	1,5	-0,1
Cultuur, recreatie, overige diensten	-1,6	-0,1	1,1	-0,8	-1,3	0,6
Cultuur, sport en recreatie	-1,0	-0,3	1,8	-1,4	-1,0	0,3
Overige dienstverlening	-2,9	-0,7	0,2	-0,6	-1,5	0,4
Huishoudens met personeel	13,4	12,0	3,8	7,6	-1,4	7,9
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	-3,4	1,7	2,0	-0,8	-0,2	1,0

P 11.3 Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen: prijsmutaties

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	-11,9	17,7	-9,2	6,8	8,6	-6,1
Delfstoffenwinning	-20,2	-5,9	17,1	15,1	-3,0	-10,5
Industrie	-1,4	-2,1	0,8	0,1	0,8	2,5
Voedings-, genotmiddelenindustrie	6,4	-0,7	2,7	3,6	2,5	1,0
Textiel-, kleding-, lederindustrie	6,2	-1,9	-2,4	4,8	0,9	2,5
Hout-, papier-, grafische industrie	-0,9	-6,6	-0,4	-1,9	-2,4	1,7
Aardolie-industrie	-42,7	-52,6	5,6	10,1	-8,7	11,9
Chemische industrie	-19,4	4,8	9,4	-5,8	-1,4	8,1
Farmaceutische industrie	1,6	-3,3	0,9	-3,9	-2,8	-0,9
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	14,2	-7,2	-0,6	3,1	0,4	1,9
Basismetale, metaalproductenindustrie	-1,4	-6,7	-0,4	3,3	2,3	5,0
Elektrotechnische industrie	7,3	4,0	-14,9	-9,2	-8,5	-6,4
Elektrische apparatenindustrie	-2,6	3,8	2,9	2,0	12,7	0,0
Machine-industrie	4,9	0,2	0,2	0,5	2,1	1,5
Transportmiddelenindustrie	-4,6	-2,0	-1,6	-0,2	2,7	1,3
Overige industrie en reparatie	3,9	2,1	2,2	2,2	1,7	3,7
Energiebedrijven	42,1	-9,0	0,0	4,3	1,6	-0,7
Waterbedrijven en afvalbeheer	-2,1	1,6	2,7	-0,7	-4,4	-1,1
Bouwnijverheid	5,5	1,9	-1,7	-0,0	-0,1	-1,7
Algemene bouw en projectontwikkeling	7,1	0,8	-4,4	-2,7	-0,7	-3,1
Grond-, water- en wegenbouw	-2,9	7,3	5,6	5,7	1,5	1,3
Gespecialiseerde bouw	6,9	0,9	-2,0	0,0	-0,3	-1,9
Handel, vervoer en horeca	0,9	0,6	-1,1	1,4	1,3	2,0
Autohandel en -reparatie	7,6	1,2	0,4	3,1	4,4	2,7
Groothandel en handelsbemiddeling	-1,4	2,7	-2,0	0,9	-0,9	0,9
Detailhandel (niet in auto's)	3,2	-2,7	0,8	1,7	3,3	2,2
Vervoer over land	4,5	-2,7	-0,5	1,6	2,0	2,9
Vervoer over water	-7,2	-4,7	-4,7	-2,8	7,3	0,9
Vervoer door de lucht	-16,7	0,1	-27,4	0,0	5,3	-5,0
Opslag en dienstverlening voor vervoer	0,1	0,1	1,9	1,0	1,6	2,1
Post- en koeriersdiensten	-1,7	1,0	4,0	6,1	8,6	10,5
Horeca	7,8	4,5	2,2	2,6	1,0	5,7
Informatie en communicatie	-1,5	1,6	-1,4	-1,2	-0,4	-1,6
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	3,8	3,0	0,6	2,4	2,9	2,6
Telecommunicatie	-2,5	1,9	3,5	-0,5	-1,6	-4,1
IT- en informatiedienstverlening	-2,7	0,9	-5,0	-2,7	-0,9	-1,5
Financiële dienstverlening	31,2	11,9	-2,6	12,1	-1,3	-0,8
Bankwezen	53,2	19,9	-5,2	12,5	6,3	1,4
Verzekeraars en pensioenfondsen	3,7	-5,8	8,0	16,7	-23,6	-9,9
Overige financiële dienstverlening	-2,2	0,0	-6,6	-2,9	1,6	0,9
Exploitatie van en handel in onroerend goed	-25,6	-7,2	4,2	-15,0	2,1	7,0
Zakelijke dienstverlening	2,0	0,1	0,8	-0,2	0,7	0,1
Management- en technisch advies	0,3	-0,6	0,6	-1,1	0,2	-0,6
Research	5,4	0,2	0,1	-0,3	1,6	0,0
Reclame, design, overige diensten	1,9	0,8	-1,5	-1,8	-1,8	1,6
Verhuur van roerende goederen	3,5	0,1	0,3	-0,8	0,6	0,6
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	2,4	0,8	1,7	0,8	0,6	0,3
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	27,5	1,4	3,4	7,6	10,2	3,0
Overige zakelijke dienstverlening	3,8	1,2	1,2	1,6	1,7	0,6
Overheid en zorg	2,9	0,9	-0,5	2,6	0,9	1,0
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	2,2	-0,1	0,8	1,7	0,1	0,4
Onderwijs	4,8	1,7	-0,9	0,5	0,3	2,2
Gezondheidszorg	2,6	0,7	-3,0	2,7	3,1	-0,2
Verzorging en welzijn	1,9	2,1	0,7	6,5	0,4	2,2
Cultuur, recreatie, overige diensten	5,2	3,8	1,6	1,9	2,0	3,3
Cultuur, sport en recreatie	4,1	4,4	1,0	2,6	2,8	3,5
Overige dienstverlening	6,6	3,4	2,3	1,2	1,2	3,3
Huishoudens met personeel	3,0	1,0	0,9	1,5	0,4	0,8
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	0,4	0,8	0,1	1,5	0,7	0,7

P 11.4 Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen: % bbp

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	% bbp					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	1,5	1,7	1,5	1,6	1,7	1,7
Delfstoffenwinning	2,6	2,7	2,9	3,3	3,4	2,5
Industrie	10,5	10,6	10,9	10,7	10,6	10,9
Voedings-, genotmiddelenindustrie	1,9	1,8	1,8	2,0	2,1	2,1
Textiel-, kleding-, lederindustrie	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Hout-, papier-, grafische industrie	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
Aardolie-industrie	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2
Chemische industrie	1,2	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3
Farmaceutische industrie	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7
Basismetaleel, metaalproductenindustrie	1,2	1,2	1,3	1,2	1,3	1,3
Elektrotechnische industrie	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5
Elektrische apparatenindustrie	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4
Machine-industrie	1,0	1,2	1,4	1,2	1,2	1,3
Transportmiddelenindustrie	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Overige industrie en reparatie	1,3	1,3	1,3	1,4	1,3	1,4
Energiebedrijven	1,3	1,2	1,1	1,2	1,2	1,1
Waterbedrijven en afvalbeheer	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5
Bouwnijverheid	5,4	4,8	4,7	4,3	4,1	4,1
Algemene bouw en projectontwikkeling	2,0	1,6	1,6	1,4	1,3	1,2
Grond-, water- en wegenbouw	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7
Gespecialiseerde bouw	2,6	2,4	2,4	2,2	2,1	2,1
Handel, vervoer en horeca	17,1	17,5	17,7	17,8	17,7	18,2
Autohandel en -reparatie	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1
Groothandel en handelsbemiddeling	6,7	7,2	7,4	7,5	7,3	7,5
Detailhandel (niet in auto's)	3,5	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5
Vervoer over land	1,8	1,7	1,8	1,8	1,8	1,9
Vervoer over water	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Vervoer door de lucht	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Opslag en dienstverlening voor vervoer	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5
Post- en koeriersdiensten	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Horeca	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6
Informatie en communicatie	4,5	4,4	4,3	4,3	4,2	4,2
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
Telecommunicatie	1,5	1,5	1,4	1,4	1,3	1,2
IT- en informatiedienstverlening	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3
Financiële dienstverlening	6,7	7,6	7,1	7,7	7,5	7,0
Bankwezen	4,5	5,4	4,9	5,3	5,5	5,2
Verzekeraars en pensioenfondsen	1,6	1,5	1,6	1,8	1,4	1,2
Overige financiële dienstverlening	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Exploitatie van en handel in onroerend goed	5,4	5,0	5,2	4,5	4,7	5,1
Zakelijke dienstverlening	12,4	11,9	12,2	12,2	12,1	12,3
Management- en technisch advies	6,0	5,7	5,8	5,7	5,7	5,7
Research	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Reclame, design, overige diensten	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	1,0
Verhuur van roerende goederen	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	2,4	2,2	2,4	2,4	2,3	2,4
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Overige zakelijke dienstverlening	1,5	1,4	1,5	1,5	1,4	1,5
Overheid en zorg	19,4	19,6	19,5	19,9	20,1	20,0
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	6,8	6,9	6,8	6,8	6,9	6,7
Onderwijs	4,7	4,7	4,6	4,6	4,6	4,7
Gezondheidszorg	4,3	4,4	4,4	4,5	4,7	4,6
Verzorging en welzijn	3,5	3,6	3,7	3,9	4,0	4,0
Cultuur, recreatie, overige diensten	2,3	2,3	2,3	2,4	2,3	2,4
Cultuur, sport en recreatie	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Overige dienstverlening	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Huishoudens met personeel	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	89,7	89,9	90,1	90,5	90,1	90,0
Saldo van productgebonden belastingen en subsidies	9,7	10,0	9,6	9,3	9,6	9,6
Verschil toegerekende en afgedragen btw	0,6	0,1	0,3	0,2	0,3	0,4
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

P 12 Duale classificatie van de beloning van werknemers naar bedrijfstakken, -klassen, 2014*

	Totale economie	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens
	mln euro				
Bedrijfstakken en -klassen					
Landbouw, bosbouw en visserij	2 850	1 591	–	51	1 208
Delfstoffenwinning	1 118	1 117	–	–	1
Industrie	39 568	35 917	–	2 999	652
Voedings-, genotmiddelenindustrie	6 094	5 822	–	–	272
Textiel-, kleding-, lederindustrie	640	618	–	–	22
Hout-, papier-, grafische industrie	2 503	2 446	–	–	57
Aardolie-industrie	640	640	–	–	–
Chemische en farmaceutische industrie	4 286	4 285	–	–	1
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	2 759	2 738	–	–	21
Basismetaleel, metaalproductenindustrie	5 267	5 175	–	–	92
Elektrotechnische industrie	2 158	2 153	–	–	5
Elektrische apparatenindustrie	1 412	1 407	–	–	5
Machine-industrie	4 998	4 980	–	–	18
Transportmiddelenindustrie	2 107	2 089	–	–	18
Overige industrie en reparatie	6 704	3 564	–	2 999	141
Energiebedrijven	1 785	1 780	–	–	5
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 860	1 830	–	23	7
Bouwnijverheid	16 610	15 793	–	–	817
Handel	42 514	39 846	–	–	2 668
Vervoer en post	16 864	16 068	–	260	536
Horeca	5 592	3 570	–	–	2 022
Informatie en communicatie	14 946	14 516	–	–	430
Financiële dienstverlening	20 287	–	20 175	15	97
Exploitatie van en handel in onroerend goed	3 643	3 371	–	–	272
Zakelijke dienstverlening	31 969	30 550	4	485	930
Verhuur en overige zakelijke diensten	22 140	21 156	–	67	917
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	30 405	–	–	30 405	–
Onderwijs	23 791	1 033	–	22 647	111
Gezondheidszorg en welzijnszorg	44 143	38 970	–	3 142	2 031
Cultuur en recreatie	3 627	2 438	–	522	667
Overige dienstverlening	4 835	1 571	–	170	3 094
Beloning van werknemers	328 547	231 117	20 179	60 786	16 465

P 13 Duale classificatie van de toegevoegde waarde naar bedrijfstakken, -klassen, 2014*

	Totale economie	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens
	mln euro				
Bedrijfstakken en -klassen					
Landbouw, bosbouw en visserij	10 943	3 584	–	62	7 297
Delfstoffenwinning	16 877	16 869	–	–	8
Industrie	72 119	65 920	–	3 119	3 080
Voedings-, genotmiddelenindustrie	13 850	12 559	–	–	1 291
Textiel-, kleding-, lederindustrie	1 110	1 026	–	–	84
Hout-, papier-, grafische industrie	3 930	3 740	–	–	190
Aardolie-industrie	1 083	1 083	–	–	–
Chemische en farmaceutische industrie	11 853	11 711	–	–	142
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	4 317	4 244	–	–	73
Basismetaleel, metaalproductenindustrie	8 900	8 453	–	–	447
Elektrotechnische industrie	3 328	3 303	–	–	25
Elektrische apparatenindustrie	2 468	2 435	–	–	33
Machine-industrie	8 668	8 593	–	–	75
Transportmiddelenindustrie	3 562	3 502	–	–	60
Overige industrie en reparatie	9 050	5 271	–	3 119	660
Energiebedrijven	7 264	7 212	–	–	52
Waterbedrijven en afvalbeheer	3 378	3 234	–	122	22
Bouwnijverheid	26 864	20 604	–	–	6 260
Handel	80 346	71 404	–	–	8 942
Vervoer en post	29 761	26 123	–	1 511	2 127
Horeca	10 496	6 069	–	–	4 427
Informatie en communicatie	28 001	25 982	–	–	2 019
Financiële dienstverlening	46 694	–	46 191	58	445
Exploitatie van en handel in onroerend goed	34 085	24 049	–	–	10 036
Zakelijke dienstverlening	46 829	38 091	8	1 157	7 573
Verhuur en overige zakelijke diensten	34 492	30 204	–	70	4 218
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	44 596	–	–	44 596	–
Onderwijs	30 951	1 369	–	28 486	1 096
Gezondheidszorg en welzijnszorg	57 075	42 970	–	3 354	10 751
Cultuur en recreatie	8 053	5 236	–	568	2 249
Overige dienstverlening	7 831	2 560	–	176	5 095
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	596 655	391 480	46 199	83 279	75 697

5.

Arbeid

A 1 Kerncijfers arbeid

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	1000 personen					
Aantal werkzame personen	8 838	8 778	8 854	8 836	8 754	8 739
Aantal werknemers	7 455	7 396	7 444	7 399	7 275	7 242
Aantal zelfstandigen	1 383	1 382	1 410	1 436	1 479	1 497
	1000 banen					
Banen van werkzame personen	9 852	9 816	9 952	9 923	9 843	9 835
Banen van werknemers	7 948	7 890	7 962	7 908	7 774	7 742
Banen van zelfstandigen	1 905	1 926	1 990	2 015	2 070	2 093
	1000 arbeidsjaren					
Arbeidsvolume van werkzame personen, in arbeidsjaren	7 099	7 056	7 099	7 055	6 998	6 977
Arbeidsvolume van werknemers, in arbeidsjaren	6 013	5 955	5 958	5 901	5 811	5 775
Arbeidsvolume van zelfstandigen, in arbeidsjaren	1 086	1 101	1 140	1 154	1 187	1 202
	mln uren					
Arbeidsvolume van werkzame personen, in gewerkte uren	12 567	12 477	12 594	12 487	12 384	12 406
Arbeidsvolume van werknemers, in gewerkte uren	10 092	9 982	10 057	9 924	9 797	9 767
Arbeidsvolume van zelfstandigen, in gewerkte uren	2 476	2 494	2 537	2 563	2 587	2 639
Arbeidsvolume van werknemers, in betaalde uren	.	11 905	11 884	11 810	11 683	11 616
Arbeidsvolume van werknemers, in overeengekomen uren	.	11 751	11 728	11 661	11 529	11 462
	1000 euro					
Beloning van werknemers per arbeidsjaar	51,8	52,1	53,4	54,7	55,7	56,9
Lonen van werknemers per arbeidsjaar	40,8	41,4	42,2	42,9	43,7	44,0
	euro					
Beloning van werknemers per gewerkt uur	30,9	31,1	31,6	32,5	33,0	33,6
Lonen van werknemers per gewerkt uur	24,3	24,7	25,0	25,5	25,9	26,0
	% mutaties					
Beloning van werknemers per arbeidsjaar	2,8	0,6	2,4	2,5	1,8	2,1
Lonen van werknemers per arbeidsjaar	2,8	1,3	2,0	1,6	1,7	0,7
Beloning van werknemers per gewerkt uur	3,1	0,7	1,7	2,9	1,6	1,8
Lonen van werknemers per gewerkt uur	3,1	1,5	1,3	1,9	1,5	0,4

A 2 Aantal werkzame personen naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	1000 personen					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	204	203	201	199	196	194
Delfstoffenwinning	8	8	8	9	9	10
Industrie	822	799	792	783	774	769
Voedings-, genotmiddelenindustrie	130	129	126	127	127	127
Textiel-, kleding-, lederindustrie	18	18	18	17	18	17
Hout-, papier-, grafische industrie	71	66	63	59	56	53
Aardolie-industrie	6	6	6	6	6	6
Chemische industrie	44	44	44	45	44	44
Farmaceutische industrie	17	16	15	13	12	12
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	59	56	56	55	53	51
Basismetaal, metaalproductenindustrie	113	110	111	109	107	106
Elektrotechnische industrie	28	28	28	27	27	26
Elektrische apparatenindustrie	22	20	22	22	21	20
Machine-industrie	78	73	75	76	78	79
Transportmiddelenindustrie	40	38	38	37	36	37
Overige industrie en reparatie	196	194	192	190	189	190
Energiebedrijven	22	24	24	23	25	24
Waterbedrijven en afvalbeheer	32	32	33	32	32	33
Bouwnijverheid	549	523	522	509	480	463
Algemene bouw en projectontwikkeling	192	178	178	172	160	154
Grond-, water- en wegenbouw	60	61	62	62	60	58
Gespecialiseerde bouw	296	283	281	275	259	251
Handel, vervoer en horeca	2 129	2 124	2 159	2 164	2 144	2 149
Autohandel en -reparatie	140	140	143	141	136	133
Groothandel en handelsbemiddeling	491	485	489	493	486	484
Detailhandel (niet in auto's)	768	770	781	780	774	781
Vervoer over land	195	194	195	191	185	181
Vervoer over water	22	21	21	21	20	20
Vervoer door de lucht	28	25	26	25	25	25
Opslag en dienstverlening voor vervoer	78	77	79	80	83	85
Post- en koeriersdiensten	70	68	68	70	70	68
Horeca	337	343	355	361	364	373
Informatie en communicatie	260	252	256	259	259	263
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	62	59	59	59	57	56
Telecommunicatie	36	33	32	32	31	31
IT- en informatiedienstverlening	163	161	165	169	171	176
Financiële dienstverlening	275	266	261	257	251	242
Bankwezen	142	133	136	134	131	123
Verzekeraars en pensioenfondsen	71	73	65	63	62	60
Overige financiële dienstverlening	61	60	60	59	57	58
Exploitatie van en handel in onroerend goed	83	79	79	76	74	74
Zakelijke dienstverlening	1 702	1 653	1 683	1 685	1 687	1 725
Management- en technisch advies	481	456	460	464	465	471
Research	33	33	33	33	33	33
Reclame, design, overige diensten	177	180	181	183	185	189
Verhuur van roerende goederen	30	30	31	33	32	32
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	537	508	528	520	521	549
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	23	23	23	23	21	21
Overige zakelijke dienstverlening	420	424	427	430	430	430
Overheid en zorg	2 381	2 445	2 457	2 464	2 450	2 418
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	509	523	507	501	498	492
Onderwijs	523	522	524	520	517	519
Gezondheidszorg	515	526	546	552	557	557
Verzorging en welzijn	833	875	880	891	877	849
Cultuur, recreatie, overige diensten	370	370	379	376	374	375
Cultuur, sport en recreatie	155	155	158	158	160	161
Overige dienstverlening	195	195	198	195	194	192
Huishoudens met personeel	20	20	23	23	20	21
Aantal werkzame personen	8 838	8 778	8 854	8 836	8 754	8 739

A 3.1 Banen van werkzame personen naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	1000 banen					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	267	266	269	264	261	259
Delfstoffenwinning	8	8	9	9	9	10
Industrie	848	825	819	811	801	796
Voedings-, genotmiddelenindustrie	136	136	133	134	134	134
Textiel-, kleding-, lederindustrie	20	19	19	19	19	19
Hout-, papier-, grafische industrie	74	69	65	62	59	55
Aardolie-industrie	6	6	6	6	6	6
Chemische industrie	45	45	45	45	45	44
Farmaceutische industrie	18	17	16	14	13	13
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	61	58	57	57	54	52
Basismetalaal, metaalproductenindustrie	117	114	114	112	110	109
Elektrotechnische industrie	29	29	29	28	27	27
Elektrische apparatenindustrie	23	21	22	22	21	21
Machine-industrie	80	75	77	78	80	81
Transportmiddelenindustrie	41	39	39	38	37	38
Overige industrie en reparatie	201	199	198	196	195	196
Energiebedrijven	22	25	25	25	27	26
Waterbedrijven en afvalbeheer	33	33	34	33	33	34
Bouwnijverheid	608	578	577	563	533	517
Algemene bouw en projectontwikkeling	233	216	216	208	196	190
Grond-, water- en wegenbouw	62	63	64	64	62	60
Gespecialiseerde bouw	312	299	298	291	275	267
Handel, vervoer en horeca	2 309	2 311	2 358	2 363	2 343	2 349
Autohandel en -reparatie	150	151	155	153	148	144
Groothandel en handelsbemiddeling	518	514	520	523	516	513
Detailhandel (niet in auto's)	833	839	855	853	847	855
Vervoer over land	209	208	211	206	200	196
Vervoer over water	23	22	23	23	22	22
Vervoer door de lucht	29	26	26	26	25	25
Opslag en dienstverlening voor vervoer	80	79	82	83	86	88
Post- en koeriersdiensten	78	76	77	79	79	77
Horeca	388	396	411	417	420	430
Informatie en communicatie	285	278	284	288	288	294
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	69	66	66	67	65	64
Telecommunicatie	37	33	33	33	32	32
IT- en informatiedienstverlening	179	178	184	188	191	198
Financiële dienstverlening	286	278	272	268	262	252
Bankwezen	147	137	140	139	136	127
Verzekeraars en pensioenfondsen	72	75	66	64	63	61
Overige financiële dienstverlening	67	66	66	65	63	64
Exploitatie van en handel in onroerend goed	94	91	92	89	87	87
Zakelijke dienstverlening	1 982	1 938	1 980	1 977	1 982	2 025
Management- en technisch advies	530	508	516	520	522	530
Research	35	34	35	34	35	35
Reclame, design, overige diensten	218	223	227	230	232	237
Verhuur van roerende goederen	34	34	35	37	37	36
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	607	574	597	586	586	618
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	25	25	25	24	23	23
Overige zakelijke dienstverlening	533	540	544	546	547	547
Overheid en zorg	2 636	2 707	2 735	2 739	2 727	2 695
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	534	548	534	526	524	517
Onderwijs	579	580	585	581	580	583
Gezondheidszorg	569	582	607	615	620	621
Verzorging en welzijn	953	996	1 009	1 017	1 003	973
Cultuur, recreatie, overige diensten	474	480	499	494	489	492
Cultuur, sport en recreatie	204	205	210	210	213	215
Overige dienstverlening	234	234	239	235	234	232
Huishoudens met personeel	36	40	50	49	42	45
Banen van werkzame personen	9 852	9 816	9 952	9 923	9 843	9 835

A 3.2 Banen van werknemers naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	1000 banen					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	108	106	106	105	104	104
Delfstoffenwinning	8	8	8	9	9	10
Industrie	797	774	768	758	748	742
Voedings-, genotmiddelenindustrie	127	126	125	125	125	125
Textiel-, kleding-, lederindustrie	16	15	15	15	15	14
Hout-, papier-, grafische industrie	67	63	59	56	53	50
Aardolie-industrie	6	6	6	6	6	6
Chemische industrie	44	44	45	45	45	44
Farmaceutische industrie	17	17	15	13	12	12
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	58	55	55	54	52	50
Basismetale, metaalproductenindustrie	109	105	106	104	102	101
Elektrotechnische industrie	28	28	28	27	27	26
Elektrische apparatenindustrie	22	20	21	22	21	20
Machine-industrie	78	73	75	77	78	80
Transportmiddelenindustrie	39	38	37	36	36	36
Overige industrie en reparatie	186	184	182	179	178	177
Energiebedrijven	22	23	24	23	24	23
Waterbedrijven en afvalbeheer	33	32	33	33	32	33
Bouwnijverheid	391	377	370	356	325	306
Algemene bouw en projectontwikkeling	119	112	108	100	87	80
Grond-, water- en wegenbouw	56	57	57	57	56	54
Gespecialiseerde bouw	216	208	205	198	182	172
Handel, vervoer en horeca	1 992	1 986	2 023	2 027	2 004	2 010
Autohandel en -reparatie	120	119	122	120	115	111
Groothandel en handelsbemiddeling	465	459	463	468	461	459
Detailhandel (niet in auto's)	704	707	721	719	713	720
Vervoer over land	189	188	189	184	176	171
Vervoer over water	16	16	16	16	16	16
Vervoer door de lucht	28	26	26	26	25	25
Opslag en dienstverlening voor vervoer	76	75	78	78	81	83
Post- en koeriersdiensten	73	70	70	72	72	69
Horeca	320	326	339	344	345	355
Informatie en communicatie	237	228	230	231	227	229
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	56	53	52	52	49	47
Telecommunicatie	36	33	32	32	31	31
IT- en informatiedienstverlening	146	142	145	147	147	151
Financiële dienstverlening	276	268	263	259	254	244
Bankwezen	147	137	140	139	136	127
Verzekeraars en pensioenfondsen	72	75	66	64	63	61
Overige financiële dienstverlening	57	56	56	56	54	56
Exploitatie van en handel in onroerend goed	77	73	72	69	67	67
Zakelijke dienstverlening	1 416	1 343	1 362	1 352	1 339	1 374
Management- en technisch advies	423	388	386	385	376	380
Research	33	32	33	33	32	32
Reclame, design, overige diensten	79	77	76	76	74	76
Verhuur van roerende goederen	27	26	28	30	29	29
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	600	565	587	577	579	611
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	22	21	22	21	20	19
Overige zakelijke dienstverlening	233	233	231	230	228	227
Overheid en zorg	2 284	2 359	2 380	2 372	2 343	2 303
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	534	548	534	526	524	517
Onderwijs	529	530	530	523	514	512
Gezondheidszorg	482	493	512	516	516	518
Verzorging en welzijn	739	788	805	807	789	756
Cultuur, recreatie, overige diensten	305	312	322	314	298	298
Cultuur, sport en recreatie	131	131	132	129	126	127
Overige dienstverlening	138	141	141	135	130	126
Huishoudens met personeel	36	40	50	49	42	45
Banen van werknemers	7 948	7 890	7 962	7 908	7 774	7 742

A 3.3 Banen van zelfstandigen naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	1000 banen					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	159	160	163	159	157	154
Delfstoffenwinning	0	0	0	0	0	0
Industrie	51	51	51	52	53	54
Voedings-, genotmiddelenindustrie	9	10	8	9	9	9
Textiel-, kleding-, lederindustrie	4	4	4	4	4	4
Hout-, papier-, grafische industrie	7	6	6	6	6	5
Aardolie-industrie	0	0	0	0	0	0
Chemische industrie	0	0	0	0	0	0
Farmaceutische industrie	1	1	1	1	1	1
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	2	2	2	2	2	2
Basismetaleel, metaalproductenindustrie	8	8	8	8	8	8
Elektrotechnische industrie	1	1	1	1	1	1
Elektrische apparatenindustrie	1	1	1	1	1	1
Machine-industrie	2	1	2	1	1	1
Transportmiddelenindustrie	2	2	2	2	1	1
Overige industrie en reparatie	15	15	16	17	18	19
Energiebedrijven	0	1	1	1	3	2
Waterbedrijven en afvalbeheer	0	1	1	1	1	1
Bouwnijverheid	217	200	207	207	208	211
Algemene bouw en projectontwikkeling	114	104	107	108	108	110
Grond-, water- en wegenbouw	6	6	6	6	6	6
Gespecialiseerde bouw	97	91	93	93	94	95
Handel, vervoer en horeca	316	325	335	336	338	339
Autohandel en -reparatie	30	31	33	32	33	33
Groothandel en handelsbemiddeling	53	55	56	56	55	54
Detailhandel (niet in auto's)	129	131	134	134	134	135
Vervoer over land	20	21	22	22	24	24
Vervoer over water	8	7	7	7	6	6
Vervoer door de lucht	0	0	0	0	0	0
Opslag en dienstverlening voor vervoer	4	4	4	4	5	5
Post- en koeriersdiensten	5	6	7	7	7	8
Horeca	67	70	72	73	74	75
Informatie en communicatie	47	50	54	56	61	65
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	13	13	14	14	16	16
Telecommunicatie	1	1	1	1	1	1
IT- en informatiedienstverlening	33	36	40	41	45	47
Financiële dienstverlening	10	9	9	9	8	8
Bankwezen	0	0	0	0	0	0
Verzekeraars en pensioenfondsen	0	0	0	0	0	0
Overige financiële dienstverlening	10	9	9	9	8	8
Exploitatie van en handel in onroerend goed	17	19	19	20	20	21
Zakelijke dienstverlening	566	595	618	625	643	651
Management- en technisch advies	107	121	130	135	146	150
Research	2	2	2	2	2	2
Reclame, design, overige diensten	139	146	151	153	158	161
Verhuur van roerende goederen	7	8	8	8	8	7
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	7	8	10	8	8	7
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	3	3	4	4	4	4
Overige zakelijke dienstverlening	301	307	313	316	318	320
Overheid en zorg	352	347	354	367	385	392
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	0	0	0	0	0	0
Onderwijs	50	50	55	58	66	71
Gezondheidszorg	87	89	96	99	104	103
Verzorging en welzijn	215	208	204	210	214	218
Cultuur, recreatie, overige diensten	169	168	176	180	191	195
Cultuur, sport en recreatie	73	75	79	80	87	89
Overige dienstverlening	96	94	98	100	104	106
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0
Banen van zelfstandigen	1 905	1 926	1 990	2 015	2 070	2 093

A 4.1 Arbeidsvolume van werkzame personen in arbeidsjaren naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	1000 arbeidsjaren					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	168	166	165	162	161	160
Delfstoffenwinning	7	7	8	8	9	9
Industrie	753	732	722	714	707	702
Voedings-, genotmiddelenindustrie	112	112	109	109	110	110
Textiel-, kleding-, lederindustrie	16	15	15	15	15	15
Hout-, papier-, grafische industrie	66	61	58	55	52	49
Aardolie-industrie	6	6	5	6	5	6
Chemische industrie	42	42	42	42	42	41
Farmaceutische industrie	16	15	14	12	12	12
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	56	53	52	52	50	48
Basismetaleen, metaalproductenindustrie	106	103	103	102	100	99
Elektrotechnische industrie	26	27	26	25	25	25
Elektrische apparatenindustrie	21	19	20	20	20	19
Machine-industrie	74	69	71	72	74	75
Transportmiddelenindustrie	38	36	36	35	35	35
Overige industrie en reparatie	176	174	171	169	167	167
Energiebedrijven	21	22	22	22	23	23
Waterbedrijven en afvalbeheer	31	31	31	30	30	31
Bouwnijverheid	530	505	503	490	463	448
Algemene bouw en projectontwikkeling	197	183	182	175	163	157
Grond-, water- en wegenbouw	57	58	59	59	58	56
Gespecialiseerde bouw	276	264	262	257	243	235
Handel, vervoer en horeca	1 604	1 596	1 608	1 601	1 585	1 586
Autohandel en -reparatie	125	125	128	126	122	118
Groothandel en handelsbemiddeling	438	434	436	440	435	433
Detailhandel (niet in auto's)	490	486	486	479	472	476
Vervoer over land	172	172	171	167	163	161
Vervoer over water	19	18	19	19	19	18
Vervoer door de lucht	25	22	23	22	22	22
Opslag en dienstverlening voor vervoer	72	71	72	74	76	78
Post- en koeriersdiensten	47	45	44	44	42	41
Horeca	218	222	228	231	234	239
Informatie en communicatie	243	235	240	243	243	247
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	54	51	51	51	50	49
Telecommunicatie	32	30	30	29	28	29
IT- en informatiedienstverlening	156	155	159	162	164	169
Financiële dienstverlening	247	241	236	233	228	220
Bankwezen	130	122	126	125	122	114
Verzekeraars en pensioenfondsen	64	66	59	57	56	55
Overige financiële dienstverlening	53	52	52	51	50	51
Exploitatie van en handel in onroerend goed	71	69	67	66	65	64
Zakelijke dienstverlening	1 239	1 218	1 245	1 241	1 244	1 271
Management- en technisch advies	428	410	414	415	416	422
Research	31	30	31	30	30	31
Reclame, design, overige diensten	108	113	115	119	119	122
Verhuur van roerende goederen	27	27	27	29	29	28
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	381	372	385	377	379	399
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	20	19	19	19	18	18
Overige zakelijke dienstverlening	245	249	253	253	253	252
Overheid en zorg	1 876	1 924	1 933	1 932	1 926	1 901
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	479	492	478	470	471	465
Onderwijs	430	429	426	423	421	422
Gezondheidszorg	412	419	437	442	447	447
Verzorging en welzijn	555	584	593	596	588	567
Cultuur, recreatie, overige diensten	309	311	317	311	313	314
Cultuur, sport en recreatie	129	130	132	129	132	133
Overige dienstverlening	168	168	171	167	166	165
Huishoudens met personeel	12	13	14	15	15	16
Arbeidsvolume van werkzame personen	7 099	7 056	7 099	7 055	6 998	6 977

A 4.2 Arbeidsvolume van werkzame personen in gewerkte uren naar bedrijfstakken, -klassen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln uren					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	378	373	370	364	365	361
Delfstoffenwinning	14	13	14	15	17	18
Industrie	1 299	1 283	1 279	1 258	1 251	1 247
Voedings-, genotmiddelenindustrie	197	198	193	194	196	197
Textiel-, kleding-, lederindustrie	28	27	28	27	28	27
Hout-, papier-, grafische industrie	114	106	102	96	92	87
Aardolie-industrie	10	10	9	9	9	9
Chemische industrie	71	73	74	74	73	73
Farmaceutische industrie	27	27	24	21	21	21
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	98	94	94	92	89	86
Basismetale, metaalproductenindustrie	179	184	189	185	183	183
Elektrotechnische industrie	46	47	45	44	44	44
Elektrische apparatenindustrie	36	34	36	36	35	34
Machine-industrie	131	125	129	131	135	138
Transportmiddelenindustrie	63	63	64	62	62	63
Overige industrie en reparatie	298	296	292	286	284	285
Energiebedrijven	36	38	38	38	39	39
Waterbedrijven en afvalbeheer	57	57	58	56	57	59
Bouwnijverheid	990	935	944	910	867	845
Algemene bouw en projectontwikkeling	360	330	336	318	300	295
Grond-, water- en wegenbouw	107	108	110	109	109	105
Gespecialiseerde bouw	523	497	498	482	458	445
Handel, vervoer en horeca	2 991	2 976	3 011	2 985	2 958	2 964
Autohandel en -reparatie	233	235	240	235	228	222
Groothandel en handelsbemiddeling	799	794	801	805	798	795
Detailhandel (niet in auto's)	901	889	894	878	868	876
Vervoer over land	351	352	355	344	335	331
Vervoer over water	37	35	37	38	38	37
Vervoer door de lucht	42	38	39	38	37	38
Opslag en dienstverlening voor vervoer	127	126	131	133	138	142
Post- en koeriersdiensten	81	78	78	79	75	73
Horeca	420	429	436	436	440	450
Informatie en communicatie	441	429	439	443	440	452
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	96	90	91	91	89	88
Telecommunicatie	58	54	53	52	51	52
IT- en informatiedienstverlening	287	286	294	299	300	312
Financiële dienstverlening	421	408	402	395	388	374
Bankwezen	217	204	211	208	204	192
Verzekeraars en pensioenfondsen	106	110	98	95	95	92
Overige financiële dienstverlening	97	94	94	92	89	91
Exploitatie van en handel in onroerend goed	123	118	117	113	111	111
Zakelijke dienstverlening	2 235	2 220	2 276	2 265	2 265	2 324
Management- en technisch advies	786	754	762	763	758	776
Research	54	52	53	53	53	54
Reclame, design, overige diensten	211	221	225	230	229	236
Verhuur van roerende goederen	49	48	51	54	53	52
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	647	646	680	663	670	707
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	34	34	34	34	33	32
Overige zakelijke dienstverlening	454	464	470	468	468	467
Overheid en zorg	3 021	3 060	3 071	3 076	3 059	3 037
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	771	792	767	754	754	748
Onderwijs	691	683	678	671	660	668
Gezondheidszorg	682	691	716	726	733	737
Verzorging en welzijn	877	895	910	925	911	884
Cultuur, recreatie, overige diensten	561	565	574	569	567	576
Cultuur, sport en recreatie	239	241	245	246	247	253
Overige dienstverlening	304	303	307	300	296	297
Huishoudens met personeel	19	21	22	24	24	26
Arbeidsvolume van werkzame personen	12 567	12 477	12 594	12 487	12 384	12 406

A 4.3 Arbeidsvolume in gewerkte uren naar bedrijfstakken

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln uren					
Arbeidsvolume in gewerkte uren van werkzame personen	12 567	12 477	12 594	12 487	12 384	12 406
Landbouw, bosbouw en visserij	378	373	370	364	365	361
Delfstoffenwinning	14	13	14	15	17	18
Industrie	1 299	1 283	1 279	1 258	1 251	1 247
Energiebedrijven	36	38	38	38	39	39
Waterbedrijven en afvalbeheer	57	57	58	56	57	59
Bouwnijverheid	990	935	944	910	867	845
Handel, vervoer en horeca	2 991	2 976	3 011	2 985	2 958	2 964
Informatie en communicatie	441	429	439	443	440	452
Financiële dienstverlening	421	408	402	395	388	374
Exploitatie van en handel in onroerend goed	123	118	117	113	111	111
Zakelijke dienstverlening	2 235	2 220	2 276	2 265	2 265	2 324
Overheid en zorg	3 021	3 060	3 071	3 076	3 059	3 037
Cultuur, recreatie, overige diensten	561	565	574	569	567	576
Arbeidsvolume in gewerkte uren van werknemers	10 092	9 982	10 057	9 924	9 797	9 767
Landbouw, bosbouw en visserij	130	127	127	126	128	129
Delfstoffenwinning	13	13	14	14	17	18
Industrie	1 213	1 199	1 196	1 174	1 167	1 161
Energiebedrijven	36	38	38	37	38	37
Waterbedrijven en afvalbeheer	56	56	57	56	56	57
Bouwnijverheid	621	596	596	568	525	499
Handel, vervoer en horeca	2 419	2 394	2 432	2 407	2 378	2 381
Informatie en communicatie	369	354	358	359	354	359
Financiële dienstverlening	407	395	389	382	376	363
Exploitatie van en handel in onroerend goed	104	98	97	93	91	90
Zakelijke dienstverlening	1 739	1 683	1 718	1 701	1 694	1 738
Overheid en zorg	2 674	2 718	2 720	2 703	2 678	2 642
Cultuur, recreatie, overige diensten	310	313	315	304	296	294
Arbeidsvolume in gewerkte uren van zelfstandigen	2 476	2 494	2 537	2 563	2 587	2 639
Landbouw, bosbouw en visserij	249	246	243	238	237	233
Delfstoffenwinning	0	0	0	0	0	0
Industrie	86	85	83	84	84	86
Energiebedrijven	0	1	1	1	1	2
Waterbedrijven en afvalbeheer	1	1	1	1	1	2
Bouwnijverheid	370	340	348	342	342	346
Handel, vervoer en horeca	572	582	579	579	580	583
Informatie en communicatie	72	76	81	83	86	92
Financiële dienstverlening	14	13	14	13	12	12
Exploitatie van en handel in onroerend goed	18	20	20	20	20	21
Zakelijke dienstverlening	496	537	558	564	571	586
Overheid en zorg	347	343	351	373	381	395
Cultuur, recreatie, overige diensten	252	252	259	265	271	282

A 5 Beloning en lonen van werknemers per arbeidsjaar en gewerkt uur

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	1000 euro					
Beloning van werknemers per arbeidsjaar	51,8	52,1	53,4	54,7	55,7	56,9
Landbouw, bosbouw en visserij	35,0	36,2	37,4	38,7	39,0	39,7
Delfstoffenwinning	104,7	109,5	115,1	119,2	121,4	121,7
Industrie	54,6	53,1	55,0	56,6	57,7	59,6
Energiebedrijven	73,7	73,1	76,1	78,7	79,8	82,3
Waterbedrijven en afvalbeheer	54,9	56,8	58,2	59,5	60,2	61,6
Bouwnijverheid	53,8	54,6	55,8	57,7	58,3	59,7
Handel, vervoer en horeca	44,1	44,7	45,9	47,1	47,7	48,3
Informatie en communicatie	68,4	68,3	69,6	70,9	71,2	73,4
Financiële dienstverlening	79,3	80,8	83,7	85,1	91,2	94,5
Exploitatie van en handel in onroerend goed	61,6	62,9	63,9	66,0	66,9	67,2
Zakelijke dienstverlening	50,3	51,0	52,4	53,5	54,1	54,8
Overheid en zorg	52,2	52,5	53,4	54,7	55,8	57,3
Cultuur, recreatie, overige diensten	43,2	44,0	45,0	46,0	46,5	47,4
	euro					
Beloning van werknemers per gewerkte uur	30,9	31,1	31,6	32,5	33,0	33,6
Landbouw, bosbouw en visserij	19,7	20,5	21,0	21,7	21,8	22,1
Delfstoffenwinning	58,0	61,1	64,7	66,7	63,4	63,3
Industrie	32,2	30,8	31,6	32,6	33,1	34,1
Energiebedrijven	43,1	42,7	44,4	46,3	46,7	48,0
Waterbedrijven en afvalbeheer	29,3	30,4	31,1	32,0	32,2	32,6
Bouwnijverheid	30,8	31,5	31,5	32,9	32,9	33,3
Handel, vervoer en horeca	25,0	25,4	25,8	26,7	27,0	27,3
Informatie en communicatie	39,1	38,9	39,4	40,4	40,5	41,6
Financiële dienstverlening	47,0	48,1	49,7	50,8	54,1	55,9
Exploitatie van en handel in onroerend goed	36,9	38,1	38,6	40,1	40,4	40,5
Zakelijke dienstverlening	29,2	29,4	29,9	30,6	30,8	31,1
Overheid en zorg	33,6	34,2	34,7	35,6	36,4	37,2
Cultuur, recreatie, overige diensten	26,4	26,9	27,4	28,1	28,3	28,8
	1000 euro					
Lonen van werknemers per arbeidsjaar	40,8	41,4	42,2	42,9	43,7	44,0
Landbouw, bosbouw en visserij	28,5	29,4	30,1	30,7	31,1	31,2
Delfstoffenwinning	78,4	81,8	84,6	83,7	85,4	85,8
Industrie	41,6	42,6	43,7	44,6	45,8	46,4
Energiebedrijven	59,1	58,5	61,1	62,1	63,3	64,4
Waterbedrijven en afvalbeheer	43,4	44,3	45,4	45,6	46,3	46,8
Bouwnijverheid	42,9	43,3	44,0	45,0	45,8	45,9
Handel, vervoer en horeca	35,7	36,3	37,0	37,6	38,1	38,2
Informatie en communicatie	54,5	55,7	57,2	57,4	57,7	58,5
Financiële dienstverlening	63,3	64,4	66,1	67,0	69,6	70,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	47,3	47,7	48,5	49,9	51,0	50,7
Zakelijke dienstverlening	40,7	41,0	42,2	42,7	43,3	43,1
Overheid en zorg	40,0	40,5	41,0	41,7	42,4	43,1
Cultuur, recreatie, overige diensten	35,1	35,8	36,5	37,1	37,5	37,8
	euro					
Lonen van werknemers per gewerkte uur	24,3	24,7	25,0	25,5	25,9	26,0
Landbouw, bosbouw en visserij	16,1	16,7	16,9	17,3	17,4	17,4
Delfstoffenwinning	43,4	45,6	47,5	46,9	44,6	44,6
Industrie	24,5	24,7	25,1	25,7	26,2	26,5
Energiebedrijven	34,6	34,2	35,7	36,5	37,0	37,6
Waterbedrijven en afvalbeheer	23,2	23,7	24,3	24,5	24,7	24,8
Bouwnijverheid	24,6	25,0	24,8	25,7	25,8	25,6
Handel, vervoer en horeca	20,3	20,6	20,9	21,3	21,5	21,6
Informatie en communicatie	31,2	31,8	32,4	32,7	32,8	33,2
Financiële dienstverlening	37,6	38,3	39,2	40,0	41,3	41,8
Exploitatie van en handel in onroerend goed	28,4	28,9	29,3	30,3	30,8	30,6
Zakelijke dienstverlening	23,7	23,7	24,1	24,4	24,7	24,5
Overheid en zorg	25,7	26,4	26,7	27,1	27,6	28,0
Cultuur, recreatie, overige diensten	21,4	21,8	22,2	22,7	22,8	23,0

A 6 Arbeidsinkomensquote naar bedrijfstakken en sectoren ¹⁾

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Arbeidsinkomensquote	81,0	79,5	79,8	81,0	81,6	81,9
Bedrijfstakken						
Landbouw, bosbouw en visserij	95,2	77,8	91,6	87,3	76,9	82,3
Delfstoffenwinning	5,4	5,2	5,5	5,0	5,3	7,6
Industrie	78,2	71,7	69,8	72,4	73,0	71,4
Energiebedrijven	27,5	32,6	35,7	36,5	38,6	43,4
Waterbedrijven en afvalbeheer	67,1	70,1	70,8	74,2	83,0	87,5
Bouwnijverheid	90,7	97,3	99,9	110,6	111,8	109,0
Handel, vervoer en horeca	77,2	74,1	74,2	75,1	75,2	72,6
Informatie en communicatie	72,5	69,2	71,8	74,5	76,7	78,1
Financiële dienstverlening	52,6	44,9	47,6	44,0	47,7	50,8
Exploitatie van en handel in onroerend goed	75,4	125,0	72,4	197,8	134,3	78,1
Zakelijke dienstverlening	91,0	92,5	92,8	94,3	96,2	96,1
Overheid en zorg	99,0	99,0	100,1	100,3	100,2	100,5
Cultuur, recreatie, overige diensten	107,7	106,5	108,0	107,4	109,1	107,1
Sectoren						
Vennootschappen	68,1	65,5	66,1	66,2	66,7	67,3
Overheid	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	125,6	137,4	131,2	149,5	144,9	138,6

¹⁾ De arbeidsinkomensquote is de beloning van werknemers plus de toegerekende beloning voor zelfstandigen en meewerkende gezinsleden (aantal arbeidsjaren zelfstandigen en meewerkende gezinsleden vermenigvuldigd met de gemiddelde beloning van werknemers) als aandeel in de som van beloning van werknemers en netto exploitatieoverschot/gemengd inkomen.

A 7.1 Opbouw loonkosten

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Lonen van werknemers	245 616	246 542	251 715	253 193	253 659	253 974
Sociale premies t.l.v. werkgevers	66 063	63 929	66 325	69 632	69 976	74 573
Werkelijke sociale premies t.l.v. werkgevers	54 818	52 837	54 958	58 815	59 452	63 967
Pensioenpremies t.l.v. werkgevers	26 597	23 486	24 717	26 192	27 849	28 310
Zorgverzekeringswet (ZVW)	11 475	11 755	13 098	14 034	14 878	15 467
Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA, Whk)	11 002	11 312	10 240	10 332	8 258	10 943
Arbeidsongeschiktheidskas (AOK)	276	124	–	–	–	–
Werkloosheidswet (WW, WKO)	4 996	5 634	6 339	7 664	7 820	8 562
Ziektewet	–	–	–	–	–	–
Uitvoeringswet voor de Overheid (UFO)	472	526	564	593	647	685
Overige particuliere sociale premies	–	–	–	–	–	–
Toegerekende sociale premies t.l.v. werkgevers	11 245	11 092	11 367	10 817	10 524	10 606
Beloning van werknemers	311 679	310 471	318 040	322 825	323 635	328 547
Eindheffingen	616	615	543	165	804	951
Loonkostensubsidies (–)	3 703	3 610	3 121	2 601	1 996	1 651
Loonkosten	308 592	307 476	315 462	320 389	322 443	327 847

A 7.2 Ontwikkeling loonkosten per gewerkt uur

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	%					
Prijsindex arbeid	1,5	0,0	1,6	2,2	1,2	1,6
Structuureffect	1,2	0,7	0,2	0,7	0,8	0,4
Loonkosten per gewerkt uur	2,8	0,7	1,8	2,9	1,9	2,0

A 8.1 Arbeidsproductiviteit in arbeidsjaren naar bedrijfstakken ¹⁾

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	1000 euro					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) per arbeidsjaar	78	80	82	83	84	86
Landbouw, bosbouw en visserij	55	65	59	63	70	68
Delfstoffenwinning	2 169	2 313	2 309	2 604	2 515	1 813
Industrie	86	92	97	97	98	103
Energiebedrijven	374	328	325	335	326	322
Waterbedrijven en afvalbeheer	116	116	118	119	112	109
Bouwnijverheid	63	60	60	57	57	60
Handel, vervoer en horeca	66	69	71	72	73	76
Informatie en communicatie	113	118	116	114	112	113
Financiële dienstverlening	167	198	194	214	213	213
Exploitatie van en handel in onroerend goed	466	460	495	439	475	531
Zakelijke dienstverlening	62	62	63	63	63	64
Overheid en zorg	64	64	65	67	68	70
Cultuur, recreatie, overige diensten	46	47	47	49	49	51
	% volumemutaties					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) per arbeidsjaar	-2,3	2,3	1,4	-0,2	0,6	1,3
Landbouw, bosbouw en visserij	4,7	1,6	-0,8	0,4	1,8	4,2
Delfstoffenwinning	-6,2	13,4	-14,7	-2,0	-0,4	-19,4
Industrie	-8,2	8,3	5,0	-0,4	0,3	2,5
Energiebedrijven	1,3	-3,5	-0,8	-1,3	-4,2	-0,5
Waterbedrijven en afvalbeheer	-6,0	-1,2	-0,5	0,9	-1,7	-1,3
Bouwnijverheid	-3,1	-6,4	1,3	-5,8	0,8	6,8
Handel, vervoer en horeca	-4,6	4,5	3,5	0,1	-0,1	2,4
Informatie en communicatie	-1,4	2,9	-0,4	-0,4	-1,4	2,5
Financiële dienstverlening	0,9	5,6	0,8	-1,9	0,7	0,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	-1,1	6,4	3,3	4,3	5,9	4,5
Zakelijke dienstverlening	-0,9	-0,4	1,0	1,1	-0,9	1,1
Overheid en zorg	1,3	-0,1	1,6	-0,2	1,4	1,4
Cultuur, recreatie, overige diensten	-4,5	-0,9	-0,8	0,9	-1,9	0,3

¹⁾ De arbeidsproductiviteit is de bruto toegevoegde waarde basisprijzen per arbeidsjaar.

A 8.2 Arbeidsproductiviteit per gewerkte uur naar bedrijfstakken ¹⁾

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	euro					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) per gewerkte uur	44	46	46	47	47	48
Landbouw, bosbouw en visserij	24	29	26	28	31	30
Delfstoffenwinning	1 200	1 290	1 298	1 455	1 314	943
Industrie	50	52	55	55	55	58
Energiebedrijven	219	191	190	196	194	187
Waterbedrijven en afvalbeheer	62	62	63	64	59	58
Bouwnijverheid	34	33	32	31	31	32
Handel, vervoer en horeca	35	37	38	39	39	41
Informatie en communicatie	62	65	64	63	62	62
Financiële dienstverlening	99	117	114	126	125	125
Exploitatie van en handel in onroerend goed	270	269	286	257	276	308
Zakelijke dienstverlening	34	34	34	35	35	35
Overheid en zorg	40	40	41	42	43	44
Cultuur, recreatie, overige diensten	25	26	26	27	27	28
	% volumemutaties					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) per gewerkte uur	-2,0	2,5	1,1	0,1	0,6	0,8
Landbouw, bosbouw en visserij	4,1	1,7	-0,7	0,3	1,2	4,4
Delfstoffenwinning	-6,6	14,3	-14,1	-2,6	-6,8	-19,8
Industrie	-6,5	6,6	4,0	0,2	-0,1	2,2
Energiebedrijven	0,6	-4,1	-0,6	-0,7	-2,9	-2,6
Waterbedrijven en afvalbeheer	-6,1	-1,2	-0,2	1,3	-2,4	-1,9
Bouwnijverheid	-3,2	-5,6	-0,0	-4,7	-0,1	6,0
Handel, vervoer en horeca	-4,3	4,5	3,1	0,5	-0,2	2,2
Informatie en communicatie	-1,7	2,3	-0,6	-0,1	-0,8	1,7
Financiële dienstverlening	0,8	6,0	0,2	-1,2	0,1	0,5
Exploitatie van en handel in onroerend goed	-0,6	7,3	2,2	5,6	5,4	4,3
Zakelijke dienstverlening	-0,7	-1,4	0,7	1,2	-0,8	0,7
Overheid en zorg	0,8	1,1	1,7	-0,4	1,6	0,9
Cultuur, recreatie, overige diensten	-4,4	-0,9	-0,5	0,1	-0,9	-0,9

¹⁾ De arbeidsproductiviteit is de bruto toegevoegde waarde basisprijzen per gewerkte uur.

6.

Sectorgegevens

S 1.1 Rekeningenstelsel 2011

	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	Niet ingedeeld in sectoren	Totale economie	Transacties van het buitenland
mln euro							
0. In- en uitvoer							
M							442 443
B							497 347
1. Productie rekening							
M	881 627	76 210	123 868	156 709		1 238 414	
					23 276	23 276	
					43 495	43 495	
					3 432	3 432	
B	502 914	30 297	42 804	82 809		658 824	
	378 713	45 913	81 064	73 900	63 339	642 929	
2.1 Inkomensrekening (inkomensvorming)							
M	378 713	45 913	81 064	73 900	63 339	642 929	
	1 125			760	-1 885		
B	222 905	19 248	59 718	16 169		318 040	1 084
						71 871	
					23 276	23 276	
					41 610	41 610	
	4 339	368	659	1 619		6 985	
						10 680	
					3 432	3 432	
	5 457	62	336	1 393		7 248	
	56 102	4 322	21 023	25 621		107 068	
	101 949	22 037	-	32 644	-	156 630	
2.2 Inkomensrekening (primaire verdeling)							
M	101 949	22 037	-	32 644	-	156 630	
				313 295		313 295	5 829
			69 685			69 685	2 186
			9 674			9 674	1 006
	66 610	268 323	16 729	50 390		402 052	227 356
B	87 012	270 260	12 190	14 907		384 369	245 039
	81 547	20 100	64 550	381 422	-	547 619	
2.3 Inkomensrekening (secundaire verdeling)							
M	81 547	20 100	64 550	381 422	-	547 619	
	-	-	68 629	-	-	68 629	1 975
	7 003	58 338	92 026	596	-	157 963	284
	-	-	-	114 505	-	114 505	2 476
	6 428	18 336	104 007	25 109	-	153 880	14 932
B	10 015	3 213	-	53 744	-	66 972	3 632
	-	-	-	156 343	-	156 343	1 904
	7 003	37 769	71 365	596	-	116 733	248
	7 601	19 332	112 954	24 492	-	164 379	4 433
	70 359	36 460	144 893	286 457	-	538 169	
2.4 Inkomensrekening (inkomensbesteding)							
M	70 359	36 460	144 893	286 457	-	538 169	
	-	-	-	20 238	-	20 238	331
B	-	-	167 158	288 939	-	456 097	
	-	20 569	-	-	-	20 569	
	70 359	15 891	-22 265	17 756	-	81 741	-56 881
3.1 Kapitaalrekening (kapitaaloverdrachten)							
M	70 359	15 891	-22 265	17 756	-	81 741	-56 881
	1 116	65	9 534	7 316	-	18 031	1 335
B	56	76	11 707	6 744	-	18 583	783
	71 419	15 880	-24 438	18 328	-	81 189	-56 329
3.2 Kapitaalrekening (kapitaalvorming)							
M	71 419	15 880	-24 438	18 328	-	81 189	-56 329
	56 102	4 322	21 023	25 621	-	107 068	
B	69 760	3 663	25 732	32 773	-	131 928	
	1 555	741	-1 575	607	-	1 328	-1 328
	56 206	15 798	-27 572	10 569	-	55 001	-55 001
4. Financiële rekening							
A	58 205	574 310	-7 206	20 326		645 635	331 887
P	2 791	558 512	21 344	6 191		588 838	388 684
	55 414	15 798	-28 550	14 135		56 797	-56 797
	56 206	15 798	-27 572	10 569		55 001	-55 001
	-792	-	-978	3 566		1 796	-1 796

¹⁾ Betreft voor de sectoren de toegevoegde waarde tegen basisprijzen. Voor de totale economie het bruto binnenlands product tegen marktprijzen.

S 1.2 Rekeningenstelsel 2012

	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	Niet ingedeeld in sectoren	Totale economie	Transacties van het buitenland
	mln euro						
0. In- en uitvoer							
M							466 677
B							528 623
1. Productie rekening							
M	896 690	77 676	124 491	156 937		1 255 794	
					21 596	21 596	
					43 119	43 119	
					3 383	3 383	
B	513 431	28 182	42 608	87 741		671 962	
	383 259	49 494	81 883	69 196	61 332	645 164	
2.1 Inkomensrekening (inkomensvorming)							
M	383 259	49 494	81 883	69 196	61 332	645 164	
	1 373			47	- 1 420		
B	227 364	19 300	60 113	16 048		322 825	1 076
						70 513	
					21 596	21 596	
					41 699	41 699	
	4 433	794	601	1 390		7 218	
						9 895	
					3 383	3 383	
	4 913	58	269	1 272		6 512	
	57 337	4 047	21 438	25 075		107 897	
	100 411	25 411	-	28 002	-	153 824	
2.2 Inkomensrekening (primaire verdeling)							
M	100 411	25 411	-	28 002	-	153 824	
				318 029		318 029	5 872
			68 466			68 466	2 047
			8 929			8 929	966
	60 336	237 104	19 273	50 415		367 128	211 297
B	73 921	254 689	10 995	8 360		347 965	230 460
	86 826	7 826	67 815	388 086	-	550 553	
2.3 Inkomensrekening (secundaire verdeling)							
M	86 826	7 826	67 815	388 086	-	550 553	
	-	-	65 633	-	-	65 633	1 937
	7 173	63 157	98 213	431	-	168 974	284
	-	-	-	117 688	-	117 688	2 642
	6 195	17 940	106 105	23 712	-	153 952	15 148
B	9 561	3 151	-	50 990	-	63 702	3 868
	-	-	-	167 331	-	167 331	1 927
	7 173	39 059	73 419	431	-	120 082	248
	7 491	17 791	115 177	23 948	-	164 407	4 693
	75 969	28 922	149 170	287 217	-	541 278	
2.4 Inkomensrekening (inkomensbesteding)							
M	75 969	28 922	149 170	287 217	-	541 278	
	-	-	-	23 753	-	23 753	345
B	-	-	169 875	289 756	-	459 631	
	-	24 098	-	-	-	24 098	
	75 969	4 824	- 20 705	21 214	-	81 302	- 65 612
3.1 Kapitaalrekening (kapitaaloverdrachten)							
M	75 969	4 824	- 20 705	21 214	-	81 302	- 65 612
	1 276	89	7 616	7 717	-	16 698	1 048
B	45	23	10 185	6 713	-	16 966	780
	77 200	4 890	- 23 274	22 218	-	81 034	- 65 344
3.2 Kapitaalrekening (kapitaalvorming)							
M	77 200	4 890	- 23 274	22 218	-	81 034	- 65 344
	57 337	4 047	21 438	25 075	-	107 897	
B	66 466	3 152	24 178	29 791	-	123 587	
	9 536	- 2 948	- 950	239	-	5 877	- 5 877
	58 535	8 733	- 25 064	17 263	-	59 467	- 59 467
4. Financiële rekening							
A	37 691	227 454	16 427	22 063		303 635	163 553
P	- 18 690	218 721	41 970	5 305		247 306	219 882
	56 381	8 733	- 25 543	16 758		56 329	- 56 329
	58 535	8 733	- 25 064	17 263		59 467	- 59 467
	- 2 154	-	- 479	- 505		- 3 138	3 138

¹⁾ Betreft voor de sectoren de toegevoegde waarde tegen basisprijzen. Voor de totale economie het bruto binnenlands product tegen marktprijzen.

S 1.3 Rekeningenstelsel 2013**

	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	Niet ingedeeld in sectoren	Totale economie	Transacties van het buitenland
	mln euro						
0. In- en uitvoer							
M							466 327
B							537 781
1. Productie rekening							
M	888 992	77 214	124 134	159 166		1 249 506	
					23 064	23 064	
					44 199	44 199	
					3 140	3 140	
B	504 683	29 103	41 594	87 392		662 772	
	384 309	48 111	82 540	71 774	64 123	650 857	
2.1 Inkomensrekening (inkomensvorming)							
M	384 309	48 111	82 540	71 774	64 123	650 857	
	1 079			696	- 1 775		
B	226 937	20 260	60 242	16 196		323 635	1 015
						73 512	
					23 064	23 064	
					42 424	42 424	
	4 734	873	632	1 785		8 024	
						9 242	
					3 140	3 140	
	4 665	41	87	1 309		6 102	
	58 122	4 058	21 753	25 133		109 066	
	100 260	22 961	-	30 665	-	153 886	
2.2 Inkomensrekening (primaire verdeling)							
M	100 260	22 961	-	30 665	-	153 886	
				318 948		318 948	5 702
			71 430			71 430	2 082
			8 200			8 200	1 042
	58 139	238 105	20 940	49 303		366 487	199 372
B	82 119	249 581	10 227	5 987		347 914	217 945
	76 280	11 485	73 943	392 929	-	554 637	
2.3 Inkomensrekening (secundaire verdeling)							
M	76 280	11 485	73 943	392 929	-	554 637	
	-	-	65 946	-	-	65 946	1 927
	6 733	64 644	100 737	396	-	172 510	284
	-	-	-	121 710	-	121 710	2 640
	5 591	19 712	102 674	23 446	-	151 423	17 509
B	9 920	3 312	-	50 811	-	64 043	3 830
	-	-	-	170 861	-	170 861	1 933
	6 733	39 909	77 062	396	-	124 100	250
	7 986	19 697	111 528	25 471	-	164 682	4 250
	63 965	32 923	154 710	290 942	-	542 540	
2.4 Inkomensrekening (inkomensbesteding)							
M	63 965	32 923	154 710	290 942	-	542 540	
	-	-	-	24 352	-	24 352	383
	-	-	170 138	292 158	-	462 296	
B	-	24 735	-	-	-	24 735	
	63 965	8 188	- 15 428	23 136	-	79 861	- 71 820
3.1 Kapitaalrekening (kapitaaloverdrachten)							
M	63 965	8 188	- 15 428	23 136	-	79 861	- 71 820
	1 031	1 334	9 076	7 277	-	18 718	1 188
B	88	22	12 019	7 044	-	19 173	733
	64 908	9 500	- 18 371	23 369	-	79 406	- 71 365
3.2 Kapitaalrekening (kapitaalvorming)							
M	64 908	9 500	- 18 371	23 369	-	79 406	- 71 365
	58 122	4 058	21 753	25 133	-	109 066	
B	62 879	3 052	23 721	27 455	-	117 107	
	4 192	2 404	- 4 802	191	-	1 985	- 1 985
	55 959	8 102	- 15 537	20 856	-	69 380	- 69 380
4. Financiële rekening							
A	49 410	8 236	8 374	14 392		80 412	182 562
P	- 2 950	134	23 636	- 10 371		10 449	252 525
	52 360	8 102	- 15 262	24 763		69 963	- 69 963
	55 959	8 102	- 15 537	20 856		69 380	- 69 380
	- 3 599	-	275	3 907		583	- 583

¹⁾ Betreft voor de sectoren de toegevoegde waarde tegen basisprijzen. Voor de totale economie het bruto binnenlands product tegen marktprijzen

S 1.4 Rekeningenstelsel 2014*

	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	Niet ingedeeld in sectoren	Totale economie	Transacties van het buitenland
	mln euro						
0. In- en uitvoer							
M							473 822
B							549 378
1. Productie rekening							
M	895 980	75 034	124 929	162 000		1 257 943	
					24 259	24 259	
					45 030	45 030	
					3 174	3 174	
B	504 500	28 835	41 650	86 303		661 288	
	391 480	46 199	83 279	75 697	66 115	662 770	
2.1 Inkomensrekening (inkomensvorming)							
M	391 480	46 199	83 279	75 697	66 115	662 770	
	1 404			918	- 2 322		
B	231 117	20 179	60 786	16 465		328 547	947
						77 445	
					24 259	24 259	
					42 708	42 708	
	5 423	1 854	647	2 554		10 478	
						8 991	
					3 174	3 174	
	4 527	42	56	1 192		5 817	
	58 900	4 013	21 902	25 097		109 912	
	101 971	20 195	-	33 691	-	155 857	
2.2 Inkomensrekening (primaire verdeling)							
M	101 971	20 195	-	33 691	-	155 857	
				323 861		323 861	5 633
			75 187			75 187	2 258
			8 102			8 102	889
	41 119	238 523	15 601	51 515		346 758	192 609
B	72 847	243 850	9 923	5 727		332 347	207 020
	70 243	14 868	72 763	403 340	-	561 214	
2.3 Inkomensrekening (secundaire verdeling)							
M	70 243	14 868	72 763	403 340	-	561 214	
	-	-	70 982	-	-	70 982	2 072
	7 198	65 535	101 761	329	-	174 823	284
	-	-	-	124 159	-	124 159	2 555
	5 520	19 596	105 811	23 333	-	154 260	19 459
B	11 598	3 636	-	53 314	-	68 548	4 506
	-	-	-	172 477	-	172 477	2 630
	7 198	41 238	77 696	329	-	126 461	253
	8 285	18 971	116 059	26 361	-	169 676	4 043
	55 880	36 154	157 562	298 680	-	548 276	
2.4 Inkomensrekening (inkomensbesteding)							
M	55 880	36 154	157 562	298 680	-	548 276	
	-	-	-	23 886	-	23 886	411
	-	-	171 197	296 075	-	467 272	
B	-	24 297	-	-	-	24 297	
	55 880	11 857	- 13 635	26 491	-	80 593	- 70 563
3.1 Kapitaalrekening (kapitaaloverdrachten)							
M	55 880	11 857	- 13 635	26 491	-	80 593	- 70 563
	1 279	63	9 198	7 632	-	18 172	861
B	120	20	11 086	7 120	-	18 346	687
	57 039	11 900	- 15 523	27 003	-	80 419	- 70 389
3.2 Kapitaalrekening (kapitaalvorming)							
M	57 039	11 900	- 15 523	27 003	-	80 419	- 70 389
	58 900	4 013	21 902	25 097	-	109 912	
B	65 395	2 959	23 169	28 419	-	119 942	
	933	- 675	- 1 172	408	-	- 506	506
	49 611	13 629	- 15 618	23 273	-	70 895	- 70 895
4. Financiële rekening							
A	30 327	61 911	- 2 047	31 516		121 707	- 103
P	- 15 548	48 282	13 807	6 028		52 569	69 035
	45 875	13 629	- 15 854	25 488		69 138	- 69 138
	49 611	13 629	- 15 618	23 273		70 895	- 70 895
	- 3 736	-	- 236	2 215		- 1 757	1 757

¹⁾ Betreft voor de sectoren de toegevoegde waarde tegen basisprijzen. Voor de totale economie het bruto binnenlands product tegen marktprijzen

S 2.1 Transacties van de totale economie

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Middelen						
Output	1 142 123	1 178 924	1 238 414	1 255 794	1 249 506	1 257 943
Marktoutput	981 710	1 014 702	1 073 717	1 088 874	1 081 646	1 088 160
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)	28 106	33 694	32 136	34 923	35 832	35 005
Overige marktoutput	953 604	981 008	1 041 581	1 053 951	1 045 814	1 053 155
Output voor eigen finaal gebruik	44 324	46 026	47 326	48 909	50 142	51 247
Investerings in eigen beheer	16 078	16 452	16 735	17 037	17 229	17 688
Output voor eigen consumptie	28 246	29 574	30 591	31 872	32 913	33 559
Niet-marktoutput	116 089	118 196	117 371	118 011	117 718	118 536
Betalingen voor niet-marktoutput	10 253	10 551	10 943	10 712	10 583	10 626
Overige niet marktoutput	105 836	107 645	106 428	107 299	107 135	107 910
Beloning van werknemers	306 005	306 038	313 295	318 029	318 948	323 861
Lonen	240 446	242 464	247 373	248 766	249 520	249 794
Sociale premies t.l.v. werkgevers	65 559	63 574	65 922	69 263	69 428	74 067
Belastingen op productie en invoer	68 146	71 361	69 685	68 466	71 430	75 187
Productgebonden belastingen	61 598	64 599	62 700	61 248	63 406	64 709
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	40 086	42 654	41 610	41 699	42 424	42 708
Belastingen op invoer (exclusief btw)	6 192	7 843	7 059	6 761	6 463	6 814
Overige productgebonden belastingen	15 320	14 102	14 031	12 788	14 519	15 187
Niet-productgebonden belastingen op productie	6 548	6 762	6 985	7 218	8 024	10 478
Vershil toegerekende en afgedragen btw	3 993	739	1 885	1 420	1 775	2 322
Subsidies	10 110	10 398	9 674	8 929	8 200	8 102
Productgebonden subsidies	3 313	3 434	3 405	3 364	3 139	3 174
Niet-productgebonden subsidies	6 797	6 964	6 269	5 565	5 061	4 928
Inkomen uit vermogen	316 417	372 001	402 052	367 128	366 487	346 758
Rente	147 201	125 248	137 086	118 191	113 859	101 856
Correctie voor IGDFI	- 28 948	- 32 603	- 30 465	- 42 965	- 39 906	- 38 631
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	176 149	157 851	167 551	161 156	153 765	140 487
Winstuitkeringen	139 155	195 091	226 472	185 096	197 735	178 647
Dividenden	137 739	193 782	224 886	183 231	195 820	176 750
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	1 416	1 309	1 586	1 865	1 915	1 897
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	- 16 643	2 311	- 17 267	2 174	- 8 208	3 034
Overig inkomen uit investeringen	39 573	41 611	46 797	50 670	51 226	55 235
Inkomen toegerekend aan polishouders	6 054	5 750	5 909	5 968	5 818	5 876
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	22 712	21 470	24 708	27 606	27 127	29 450
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	10 807	14 391	16 180	17 096	18 281	19 909
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	7 131	7 740	8 964	10 997	11 875	7 986
Belastingen op inkomen en vermogen	67 693	70 134	68 629	65 633	65 946	70 982
Belastingen op inkomen	61 489	63 581	61 929	58 869	59 085	63 671
Belastingen op vermogen	6 204	6 553	6 700	6 764	6 861	7 311
Sociale premies en uitkeringen	252 406	257 367	272 468	286 662	294 220	298 982
Sociale premies	147 558	147 639	157 963	168 974	172 510	174 823
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	104 848	109 728	114 505	117 688	121 710	124 159
Overige inkomensoverdrachten	146 206	152 138	153 880	153 952	151 423	154 260
Premies schadeverzekering (netto)	14 179	14 702	15 682	15 442	16 483	16 854
Uitkeringen schadeverzekeringen	13 370	13 763	16 177	14 706	15 587	14 870
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	100 316	103 534	100 991	103 200	99 731	102 859
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	153	163	147	159	106	87
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	18 188	19 976	20 883	20 445	19 516	19 590
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	-	-	-	-	-	-
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	23 103	18 262	20 238	23 753	24 352	23 886
Kapitaaloverdrachten	20 655	26 186	18 031	16 698	18 718	18 172
Vermogensheffingen	1 815	1 717	1 538	1 383	1 731	1 525
Investeringsbijdragen	7 533	8 499	8 397	7 342	7 263	7 266
Overige kapitaaloverdrachten	11 307	15 970	8 096	7 973	9 724	9 381
Totaal middelen	2 336 637	2 442 752	2 548 903	2 548 606	2 554 605	2 564 251
Saldi						
Bbp/Bruto toegevoegde waarde	617 540	631 512	642 929	645 164	650 857	662 770
Nbp/Netto toegevoegde waarde	513 105	524 530	535 861	537 267	541 791	552 858
Bruto exploitatieoverschot	247 083	259 005	263 698	261 721	262 952	265 769
Netto exploitatieoverschot	142 648	152 023	156 630	153 824	153 886	155 857
Saldo primaire inkomens (bruto)	618 092	636 626	654 687	658 450	663 703	671 126
Saldo primaire inkomens (netto)	513 657	529 644	547 619	550 553	554 637	561 214
Bruto beschikbaar inkomen	611 505	627 370	645 237	649 175	651 606	658 188
Netto beschikbaar inkomen	507 070	520 388	538 169	541 278	542 540	548 276
Bruto besparingen	167 880	177 287	188 809	189 199	188 927	190 505
Netto besparingen	63 445	70 305	81 741	81 302	79 861	80 593
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	62 603	68 415	81 189	81 034	79 406	80 419
Vorderingensaldo	37 962	47 143	55 001	59 467	69 380	70 895
Totaal financiële transacties van vorderingen	367 759	281 414	645 635	303 635	80 412	121 707
Totaal financiële transacties van schulden	329 151	239 743	588 838	247 306	10 449	52 569
Saldo van financiële transacties	38 608	41 671	56 797	56 329	69 963	69 138
Statistisch verschil	646	- 5 472	1 796	- 3 138	583	- 1 757

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	588 434	611 167	658 824	671 962	662 772	661 288
Beloning van werknemers	311 679	310 471	318 040	322 825	323 635	328 547
Lonen	245 616	246 542	251 715	253 193	253 659	253 974
Sociale premies t.l.v. werkgevers	66 063	63 929	66 325	69 632	69 976	74 573
Belastingen op productie en invoer	69 966	73 329	71 871	70 513	73 512	77 445
Productgebonden belastingen	63 418	66 567	64 886	63 295	65 488	66 967
Niet-productgebonden belastingen op productie	6 548	6 762	6 985	7 218	8 024	10 478
Subsidies	11 188	11 293	10 680	9 895	9 242	8 991
Productgebonden subsidies	3 560	3 551	3 432	3 383	3 140	3 174
Niet-productgebonden subsidies	7 628	7 742	7 248	6 512	6 102	5 817
Inkomen uit vermogen	309 449	361 381	384 369	347 965	347 914	332 347
Rente	152 478	134 760	142 221	122 448	112 364	102 366
Correctie voor IGDFl	-28 200	-31 320	-29 906	-42 868	-40 049	-39 244
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	180 678	166 080	172 127	165 316	152 413	141 610
Winstuitkeringen	110 030	144 370	143 997	151 728	142 325	127 292
Dividenden	107 777	141 959	141 496	148 959	139 568	124 444
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	2 253	2 411	2 501	2 769	2 757	2 848
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	2 251	34 669	45 248	15 374	33 026	42 676
Overig inkomen uit investeringen	37 559	39 842	43 939	47 418	48 324	52 027
Inkomen toegerekend aan polishouders	6 166	5 894	6 302	6 027	5 843	5 828
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	23 397	21 893	25 154	28 085	27 604	29 966
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	7 996	12 055	12 483	13 306	14 877	16 233
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	7 131	7 740	8 964	10 997	11 875	7 986
Belastingen op inkomen en vermogen	65 167	68 231	66 972	63 702	64 043	68 548
Belastingen op inkomen	58 963	61 691	60 357	57 021	57 282	61 344
Belastingen op vermogen	6 204	6 540	6 615	6 681	6 761	7 204
Sociale premies en uitkeringen	252 577	257 970	273 076	287 413	294 961	298 938
Sociale premies	145 400	146 019	156 343	167 331	170 861	172 477
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	107 177	111 951	116 733	120 082	124 100	126 461
Overige inkomensoverdrachten	155 148	162 694	164 379	164 407	164 682	169 676
Premies schadeverzekering (netto)	13 598	13 804	15 215	14 844	15 988	16 567
Uitkeringen schadeverzekeringen	13 997	14 713	16 660	15 211	16 061	15 388
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	100 316	103 534	100 991	103 200	99 731	102 859
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	3 297	2 882	2 851	2 903	2 750	2 677
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	22 375	23 903	24 730	24 076	25 408	26 032
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	1 565	3 858	3 932	4 173	4 744	6 153
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	23 794	18 603	20 569	24 098	24 735	24 297
Consumptieve bestedingen	442 934	449 742	456 097	459 631	462 296	467 272
Individuele consumptieve bestedingen	386 816	393 364	400 598	404 179	405 665	410 601
Sociale overdrachten in natura	112 498	116 170	117 142	119 914	119 090	120 257
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten	49 718	51 267	50 929	51 847	50 504	51 239
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten	62 780	64 903	66 213	68 067	68 586	69 018
Overige individuele consumptie huishoudens	274 318	277 194	283 456	284 265	286 575	290 344
Collectieve consumptieve bestedingen	56 118	56 378	55 499	55 452	56 631	56 671
Kapitaaloverdrachten	21 497	28 076	18 583	16 966	19 173	18 346
Vermogensheffingen	1 801	1 703	1 526	1 373	1 740	1 534
Investeringsbijdragen	7 486	8 352	8 184	7 156	7 060	7 048
Overige kapitaaloverdrachten	12 210	18 021	8 873	8 437	10 373	9 764
Investerings	129 350	128 957	131 928	123 587	117 107	119 942
Investerings in vaste activa (bruto)	131 554	124 649	130 402	121 928	116 620	120 442
Verbruik van vaste activa	104 435	106 982	107 068	107 897	109 066	109 912
Investerings in vaste activa (netto)	27 119	17 667	23 334	14 031	7 554	10 530
Veranderingen in voorraden	-2 530	3 867	1 174	1 287	43	-937
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	326	441	352	372	444	437
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	-274	-703	1 328	5 877	1 985	-506
Totaal bestedingen	2 358 533	2 458 625	2 555 356	2 549 051	2 547 573	2 557 149
Kerngegevens						
Bruto binnenlands product (% volumemutaties)	-3,8	1,4	1,7	-1,1	-0,5	1,0
Bruto binnenlands product per inwoner (euro)	37 358	38 008	38 515	38 506	38 731	39 297
Bruto nationaal inkomen per inwoner (euro)	37 391	38 315	39 219	39 299	39 496	39 792
Bruto beschikbaar nationaal inkomen per inwoner (euro)	37 208	36 684	37 688	37 965	38 135	37 563
Saldo kredieten aan private sector (% bbp)	8,6	2,8	3,6	2,1	1,3	-1,6
Krediet aan private sector, ultimo stand (% bbp)	231,4	229,4	228,0	229,0	226,6	228,9
Arbeidsvolume werkzame personen (1000 arbeidsjaren)	7 099	7 056	7 099	7 055	6 998	6 977
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	6 013	5 955	5 958	5 901	5 811	5 775
Gemiddelde bevolking (x 1000)	16 530	16 615	16 693	16 755	16 804	16 866

S 2.2 Transacties van de sector niet-financiële vennootschappen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Middelen						
Output	799 827	827 479	881 627	896 690	888 992	895 980
Marktoutput	790 983	818 038	872 194	886 916	879 135	885 876
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)	–	–	–	–	–	–
Overige marktoutput	790 983	818 038	872 194	886 916	879 135	885 876
Output voor eigen finaal gebruik	8 844	9 441	9 433	9 774	9 857	10 104
Investerings in eigen beheer	8 844	9 441	9 433	9 774	9 857	10 104
Output voor eigen consumptie	–	–	–	–	–	–
Niet-marktoutput	–	–	–	–	–	–
Betalingen voor niet-marktoutput	–	–	–	–	–	–
Overige niet marktoutput	–	–	–	–	–	–
Beloning van werknemers	–	–	–	–	–	–
Lonen	–	–	–	–	–	–
Sociale premies t.l.v. werkgevers	–	–	–	–	–	–
Belastingen op productie en invoer	–	–	–	–	–	–
Productgebonden belastingen	–	–	–	–	–	–
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	–	–	–	–	–	–
Belastingen op invoer (exclusief btw)	–	–	–	–	–	–
Overige productgebonden belastingen	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden belastingen op productie	–	–	–	–	–	–
Vershil toegerekende en afgedragen btw	2 347	443	1 125	1 373	1 079	1 404
Subsidies	–	–	–	–	–	–
Productgebonden subsidies	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden subsidies	–	–	–	–	–	–
Inkomen uit vermogen	38 188	54 361	66 610	60 336	58 139	41 119
Rente	14 234	14 889	15 662	13 367	15 014	13 354
Correctie voor IGDFI	198	949	916	– 224	237	128
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	14 036	13 940	14 746	13 591	14 777	13 226
Winstuitkeringen	27 281	38 108	48 055	39 840	40 258	23 913
Dividenden	27 107	38 097	47 869	39 669	39 892	23 468
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	174	11	186	171	366	445
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	– 3 547	1 086	2 658	6 961	2 648	3 554
Overig inkomen uit investeringen	205	260	218	153	205	286
Inkomen toegerekend aan polishouders	106	99	119	125	169	191
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	–	–	–	–	–	–
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	99	161	99	28	36	95
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	15	18	17	15	14	12
Belastingen op inkomen en vermogen	–	–	–	–	–	–
Belastingen op inkomen	–	–	–	–	–	–
Belastingen op vermogen	–	–	–	–	–	–
Sociale premies en uitkeringen	6 486	6 699	7 003	7 173	6 733	7 198
Sociale premies	6 486	6 699	7 003	7 173	6 733	7 198
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	–	–	–	–	–	–
Overige inkomensoverdrachten	4 435	5 068	6 428	6 195	5 591	5 520
Premies schadeverzekering (netto)	–	–	–	–	–	–
Uitkeringen schadeverzekeringen	3 079	3 094	3 721	3 365	3 358	3 230
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	–	–	–	–	–	–
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	–	–	–	–	–	–
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	1 356	1 974	2 707	2 830	2 233	2 290
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	–	–	–	–	–	–
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	–	–	–	–	–	–
Kapitaaloverdrachten	1 077	1 327	1 116	1 276	1 031	1 279
Vermogensheffingen	–	–	–	–	–	–
Investeringsbijdragen	654	714	977	1 100	576	645
Overige kapitaaloverdrachten	423	613	139	176	455	634
Totaal middelen	852 360	895 377	963 909	973 043	961 565	952 500
Saldi						
Bbp/Bruto toegevoegde waarde	362 284	368 735	378 713	383 259	384 309	391 480
Nbp/Netto toegevoegde waarde	307 642	313 101	322 611	325 922	326 187	332 580
Bruto exploitatieoverschot	147 867	155 108	158 051	157 748	158 382	160 871
Netto exploitatieoverschot	93 225	99 474	101 949	100 411	100 260	101 971
Saldo primaire inkomens (bruto)	127 267	129 792	137 649	144 163	134 402	129 143
Saldo primaire inkomens (netto)	72 625	74 158	81 547	86 826	76 280	70 243
Bruto beschikbaar inkomen	116 145	118 042	126 461	133 306	122 087	114 780
Netto beschikbaar inkomen	61 503	62 408	70 359	75 969	63 965	55 880
Bruto besparingen	116 145	118 042	126 461	133 306	122 087	114 780
Netto besparingen	61 503	62 408	70 359	75 969	63 965	55 880
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	62 542	63 690	71 419	77 200	64 908	57 039
Vorderingensaldo	59 714	54 399	56 206	58 535	55 959	49 611
Totaal financiële transacties van vorderingen	54 747	111 573	58 205	37 691	49 410	30 327
Totaal financiële transacties van schulden	– 2 093	61 692	2 791	– 18 690	– 2 950	– 15 548
Saldo van financiële transacties	56 840	49 881	55 414	56 381	52 360	45 875
Statistisch verschil	– 2 874	– 4 518	– 792	– 2 154	– 3 599	– 3 736

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	437 543	458 744	502 914	513 431	504 683	504 500
Beloning van werknemers	218 540	215 869	222 905	227 364	226 937	231 117
Lonen	173 964	173 271	178 406	180 245	180 464	181 131
Sociale premies t.l.v. werkgevers	44 576	42 598	44 499	47 119	46 473	49 986
Belastingen op productie en invoer	4 068	4 211	4 339	4 433	4 734	5 423
Productgebonden belastingen	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden belastingen op productie	4 068	4 211	4 339	4 433	4 734	5 423
Subsidies	5 844	6 010	5 457	4 913	4 665	4 527
Productgebonden subsidies	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden subsidies	5 844	6 010	5 457	4 913	4 665	4 527
Inkomen uit vermogen	58 788	79 677	87 012	73 921	82 119	72 847
Rente	14 281	14 034	14 991	13 794	13 677	13 840
Correctie voor IGDFl	–6 919	–7 409	–7 699	–9 653	–9 143	–9 340
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	21 200	21 443	22 690	23 447	22 820	23 180
Winstuitkeringen	45 015	51 821	54 762	41 897	54 086	46 001
Dividenden	42 762	49 410	52 261	39 128	51 329	43 153
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	2 253	2 411	2 501	2 769	2 757	2 848
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	–7 426	6 316	8 540	7 502	2 654	5 193
Overig inkomen uit investeringen	–	–	–	–	–	–
Inkomen toegerekend aan polishouders	–	–	–	–	–	–
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	–	–	–	–	–	–
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	–	–	–	–	–	–
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	6 918	7 506	8 719	10 728	11 702	7 813
Belastingen op inkomen en vermogen	9 352	10 404	10 015	9 561	9 920	11 598
Belastingen op inkomen	9 352	10 404	10 015	9 561	9 920	11 598
Belastingen op vermogen	–	–	–	–	–	–
Sociale premies en uitkeringen	6 486	6 699	7 003	7 173	6 733	7 198
Sociale premies	–	–	–	–	–	–
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	6 486	6 699	7 003	7 173	6 733	7 198
Overige inkomensoverdrachten	6 205	6 414	7 601	7 491	7 986	8 285
Premies schadeverzekering (netto)	3 095	3 084	3 533	3 347	3 567	3 467
Uitkeringen schadeverzekeringen	–	–	–	–	–	–
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	–	–	–	–	–	–
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	–	–	–	–	–	–
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	3 110	3 330	4 068	4 144	4 419	4 818
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	–	–	–	–	–	–
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	–	–	–	–	–	–
Consumptieve bestedingen	–	–	–	–	–	–
Individuele consumptieve bestedingen	–	–	–	–	–	–
Sociale overdrachten in natura	–	–	–	–	–	–
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten	–	–	–	–	–	–
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten	–	–	–	–	–	–
Overige individuele consumptie huishoudens	–	–	–	–	–	–
Collectieve consumptieve bestedingen	–	–	–	–	–	–
Kapitaaloverdrachten	38	45	56	45	88	120
Vermogensheffingen	–	–	–	–	–	–
Investeringsbijdragen	–	–	–	–	–	–
Overige kapitaaloverdrachten	38	45	56	45	88	120
Investeringen	57 583	64 819	69 760	66 466	62 879	65 395
Investeringen in vaste activa (bruto)	59 946	61 169	68 374	65 036	62 521	66 033
Verbruik van vaste activa	54 642	55 634	56 102	57 337	58 122	58 900
Investeringen in vaste activa (netto)	5 304	5 535	12 272	7 699	4 399	7 133
Veranderingen in voorraden	–2 587	3 335	1 158	1 191	67	–927
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	224	315	228	239	291	289
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	–113	106	1 555	9 536	4 192	933
Totaal bestedingen	792 646	840 978	907 703	914 508	905 606	902 889
Kerngegevens						
Bruto toegevoegde waarde (% volumemutaties)	–5,0	1,9	2,5	–0,4	–0,4	1,4
Brutowinst vóór belasting (mln euro)	164 856	187 929	200 951	193 562	191 142	180 337
Winst van buitenlandse dochters (mln euro)	17 823	32 447	42 997	41 926	35 665	23 975
Winstquote (% toegevoegde waarde)	40,8	42,1	41,7	41,2	41,2	41,1
Investeringsquote (% toegevoegde waarde)	16,5	16,6	18,1	17,0	16,3	16,9
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	4 325	4 262	4 295	4 273	4 201	4 183

S 2.3 Transacties van de sector financiële instellingen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Middelen						
Output	70 285	76 507	76 210	77 676	77 214	75 034
Marktooutput	69 486	75 860	75 496	76 950	76 489	74 296
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)	28 106	33 694	32 136	34 923	35 832	35 005
Overige marktooutput	41 380	42 166	43 360	42 027	40 657	39 291
Output voor eigen finaal gebruik	799	647	714	726	725	738
Investerings in eigen beheer	799	647	714	726	725	738
Output voor eigen consumptie	-	-	-	-	-	-
Niet-marktooutput	-	-	-	-	-	-
Betalingen voor niet-marktooutput	-	-	-	-	-	-
Overige niet marktooutput	-	-	-	-	-	-
Beloning van werknemers	-	-	-	-	-	-
Lonen	-	-	-	-	-	-
Sociale premies t.l.v. werkgevers	-	-	-	-	-	-
Belastingen op productie en invoer	-	-	-	-	-	-
Productgebonden belastingen	-	-	-	-	-	-
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	-	-	-	-	-	-
Belastingen op invoer (exclusief btw)	-	-	-	-	-	-
Overige productgebonden belastingen	-	-	-	-	-	-
Niet-productgebonden belastingen op productie	-	-	-	-	-	-
Verschil toegerekende en afgedragen btw	-	-	-	-	-	-
Subsidies	-	-	-	-	-	-
Productgebonden subsidies	-	-	-	-	-	-
Niet-productgebonden subsidies	-	-	-	-	-	-
Inkomen uit vermogen	208 951	252 493	268 323	237 104	238 105	238 523
Rente	118 980	98 798	109 350	96 383	90 950	80 247
Correctie voor IGDFI	- 28 645	- 32 777	- 31 035	- 38 916	- 37 694	- 36 715
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	147 625	131 575	140 385	135 299	128 644	116 962
Winstuitkeringen	92 829	138 896	163 475	128 717	140 194	138 888
Dividenden	92 714	138 790	163 334	128 482	140 086	138 793
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	115	106	141	235	108	95
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	- 13 096	1 225	- 19 925	- 4 787	- 10 856	- 520
Overig inkomen uit investeringen	10 238	13 574	15 423	16 791	17 817	19 908
Inkomen toegerekend aan polishouders	452	324	313	616	594	714
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	-	-	-	-	-	-
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	9 786	13 250	15 110	16 175	17 223	19 194
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	-	-	-	-	-	-
Belastingen op inkomen en vermogen	-	-	-	-	-	-
Belastingen op inkomen	-	-	-	-	-	-
Belastingen op vermogen	-	-	-	-	-	-
Sociale premies en uitkeringen	58 110	54 106	58 338	63 157	64 644	65 535
Sociale premies	58 110	54 106	58 338	63 157	64 644	65 535
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	-	-	-	-	-	-
Overige inkomensoverdrachten	16 244	16 808	18 336	17 940	19 712	19 596
Premies schadeverzekering (netto)	14 157	14 680	15 640	15 403	16 449	16 827
Uitkeringen schadeverzekeringen	1 846	1 857	2 431	2 273	2 961	2 424
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	-	-	-	-	-	-
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	-	-	-	-	-	-
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	241	271	265	264	302	345
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	-	-	-	-	-	-
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	-	-	-	-	-	-
Kapitaaloverdrachten	2 245	1 105	65	89	1 334	63
Vermogensheffingen	-	-	-	-	-	-
Investeringsbijdragen	-	-	-	-	-	-
Overige kapitaaloverdrachten	2 245	1 105	65	89	1 334	63
Totaal middelen	355 835	401 019	421 272	395 966	401 009	398 751
Saldi						
Bbp/Bruto toegevoegde waarde	41 471	47 714	45 913	49 494	48 111	46 199
Nbp/Netto toegevoegde waarde	37 319	43 379	41 591	45 447	44 053	42 186
Bruto exploitatieoverschot	22 112	28 511	26 359	29 458	27 019	24 208
Netto exploitatieoverschot	17 960	24 176	22 037	25 411	22 961	20 195
Saldo primaire inkomens (bruto)	9 958	24 000	24 422	11 873	15 543	18 881
Saldo primaire inkomens (netto)	5 806	19 665	20 100	7 826	11 485	14 868
Bruto beschikbaar inkomen	30 894	38 774	40 782	32 969	36 981	40 167
Netto beschikbaar inkomen	26 742	34 439	36 460	28 922	32 923	36 154
Bruto besparingen	7 100	20 171	20 213	8 871	12 246	15 870
Netto besparingen	2 948	15 836	15 891	4 824	8 188	11 857
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	5 161	16 908	15 880	4 890	9 500	11 900
Vorderingensaldo	5 697	17 133	15 798	8 733	8 102	13 629
Totaal financiële transacties van vorderingen	291 889	149 103	574 310	227 454	8 236	61 911
Totaal financiële transacties van schulden	286 192	131 970	558 512	218 721	134	48 282
Saldo van financiële transacties	5 697	17 133	15 798	8 733	8 102	13 629
Statistisch verschil	-	-	-	-	-	-

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	28 814	28 793	30 297	28 182	29 103	28 835
Beloning van werknemers	19 066	18 930	19 248	19 300	20 260	20 179
Lonen	15 230	15 092	15 194	15 193	15 463	15 089
Sociale premies t.l.v. werkgevers	3 836	3 838	4 054	4 107	4 797	5 090
Belastingen op productie en invoer	356	341	368	794	873	1 854
Productgebonden belastingen	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden belastingen op productie	356	341	368	794	873	1 854
Subsidies	63	68	62	58	41	42
Productgebonden subsidies	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden subsidies	63	68	62	58	41	42
Inkomen uit vermogen	221 105	257 004	270 260	254 689	249 581	243 850
Rente	108 854	96 260	100 378	89 568	82 646	73 049
Correctie voor IGDFI	–1 345	– 563	– 274	– 5 196	– 3 096	– 2 926
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	110 199	96 823	100 652	94 764	85 742	75 975
Winstuitkeringen	65 015	92 549	89 235	109 831	88 239	81 291
Dividenden	65 015	92 549	89 235	109 831	88 239	81 291
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	–	–	–	–	–	–
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	9 677	28 353	36 708	7 872	30 372	37 483
Overig inkomen uit investeringen	37 559	39 842	43 939	47 418	48 324	52 027
Inkomen toegerekend aan polishouders	6 166	5 894	6 302	6 027	5 843	5 828
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	23 397	21 893	25 154	28 085	27 604	29 966
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	7 996	12 055	12 483	13 306	14 877	16 233
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	–	–	–	–	–	–
Belastingen op inkomen en vermogen	3 001	3 240	3 213	3 151	3 312	3 636
Belastingen op inkomen	3 001	3 240	3 213	3 151	3 312	3 636
Belastingen op vermogen	–	–	–	–	–	–
Sociale premies en uitkeringen	34 316	35 503	37 769	39 059	39 909	41 238
Sociale premies	–	–	–	–	–	–
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	34 316	35 503	37 769	39 059	39 909	41 238
Overige inkomensoverdrachten	16 101	17 397	19 332	17 791	19 697	18 971
Premies schadeverzekering (netto)	1 777	1 867	2 091	2 175	2 482	3 229
Uitkeringen schadeverzekeringen	13 939	14 661	16 584	15 096	15 948	15 285
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	–	–	–	–	–	–
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	–	–	–	–	–	–
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	385	869	657	520	1 267	457
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	–	–	–	–	–	–
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	23 794	18 603	20 569	24 098	24 735	24 297
Consumptieve bestedingen	–	–	–	–	–	–
Individuele consumptieve bestedingen	–	–	–	–	–	–
Sociale overdrachten in natura	–	–	–	–	–	–
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten	–	–	–	–	–	–
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten	–	–	–	–	–	–
Overige individuele consumptie huishoudens	–	–	–	–	–	–
Collectieve consumptieve bestedingen	–	–	–	–	–	–
Kapitaaloverdrachten	32	33	76	23	22	20
Vermogensheffingen	–	–	–	–	–	–
Investeringsbijdragen	–	–	–	–	–	–
Overige kapitaaloverdrachten	32	33	76	23	22	20
Investeringen	3 596	3 936	3 663	3 152	3 052	2 959
Investeringen in vaste activa (bruto)	3 593	3 933	3 663	3 152	3 052	2 959
Verbruik van vaste activa	4 152	4 335	4 322	4 047	4 058	4 013
Investeringen in vaste activa (netto)	– 559	– 402	– 659	– 895	– 1 006	– 1 054
Veranderingen in voorraden	–	–	–	–	–	–
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	3	3	–	–	–	–
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	20	174	741	– 2 948	2 404	– 675
Totaal bestedingen	350 138	383 886	405 474	387 233	392 907	385 122
Kerngegevens						
Bruto toegevoegde waarde (% volumemutaties)	–0,1	2,8	– 1,2	– 4,0	– 1,5	– 3,2
Brutowinst vóór belasting (mln euro)	15 375	26 889	28 189	22 903	25 972	25 120
Winst van buitenlandse dochters (mln euro)	– 1 711	7 133	6 539	5 408	6 694	5 428
Financieel vermogen (mln euro)	52 458	4 987	– 71 671	– 40 179	– 23 373	– 14 593
Ontvangen inkomen uit vermogen (% totaal vorderingen)	2,1	1,8	1,9	1,5	1,6	1,4
Betaalde inkomen uit vermogen (% totaal schulden)	1,5	1,2	1,2	1,0	1,0	0,8
Liquiditeit ratio monetaire instellingen (%)	17,9	16,6	18,9	16,9	14,5	15,1
Financiële activa pensioenfondsen (mln euro)	733 078	801 424	893 290	1 011 599	1 026 103	1 267 021
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	241	233	229	227	222	214

S 2.4 Transacties van de sector overheid (geconsolideerd)

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Middelen						
Output	122 727	124 880	123 868	124 491	124 134	124 929
Marktooutput	6 916	7 058	6 863	6 930	6 863	6 790
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)	-	-	-	-	-	-
Overige marktooutput	6 916	7 058	6 863	6 930	6 863	6 790
Output voor eigen finaal gebruik	5 245	5 205	5 388	5 312	5 411	5 606
Investerings in eigen beheer	5 245	5 205	5 388	5 312	5 411	5 606
Output voor eigen consumptie	-	-	-	-	-	-
Niet-marktooutput	110 566	112 617	111 617	112 249	111 860	112 533
Betalingen voor niet-marktooutput	9 991	10 288	10 672	10 441	10 308	10 354
Overige niet marktooutput	100 575	102 329	100 945	101 808	101 552	102 179
Beloning van werknemers	-	-	-	-	-	-
Lonen	-	-	-	-	-	-
Sociale premies t.l.v. werkgevers	-	-	-	-	-	-
Belastingen op productie en invoer	68 146	71 361	69 685	68 466	71 430	75 187
Productgebonden belastingen	61 598	64 599	62 700	61 248	63 406	64 709
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	40 086	42 654	41 610	41 699	42 424	42 708
Belastingen op invoer (exclusief btw)	6 192	7 843	7 059	6 761	6 463	6 814
Overige productgebonden belastingen	15 320	14 102	14 031	12 788	14 519	15 187
Niet-productgebonden belastingen op productie	6 548	6 762	6 985	7 218	8 024	10 478
Verschil toegerekende en afgedragen btw	-	-	-	-	-	-
Subsidies	10 110	10 398	9 674	8 929	8 200	8 102
Productgebonden subsidies	3 313	3 434	3 405	3 364	3 139	3 174
Niet-productgebonden subsidies	6 797	6 964	6 269	5 565	5 061	4 928
Inkomen uit vermogen	18 369	16 558	15 868	18 914	20 647	15 251
Rente	4 955	3 929	3 300	3 383	2 696	2 501
Correctie voor IGDFI	3	88	79	- 11	20	2
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	4 952	3 841	3 221	3 394	2 676	2 499
Winstuitkeringen	6 289	4 882	3 623	4 550	6 085	4 778
Dividenden	6 269	4 855	3 602	4 507	6 042	4 735
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	20	27	21	43	43	43
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	-	-	-	-	-	-
Overig inkomen uit investeringen	27	45	23	14	18	8
Inkomen toegerekend aan polishouders	-	-	-	-	-	-
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	-	-	-	-	-	-
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	27	45	23	14	18	8
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	7 098	7 702	8 922	10 967	11 848	7 964
Belastingen op inkomen en vermogen	67 693	70 134	68 629	65 633	65 946	70 982
Belastingen op inkomen	61 489	63 581	61 929	58 869	59 085	63 671
Belastingen op vermogen	6 204	6 553	6 700	6 764	6 861	7 311
Sociale premies en uitkeringen	82 463	86 277	92 026	98 213	100 737	101 761
Sociale premies	82 463	86 277	92 026	98 213	100 737	101 761
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	-	-	-	-	-	-
Overige inkomensoverdrachten	2 619	3 148	3 016	2 905	2 943	2 952
Premies schadeverzekering (netto)	22	22	42	39	34	27
Uitkeringen schadeverzekeringen	197	192	186	178	182	185
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	-	-	-	-	-	-
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	153	163	147	159	106	87
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	2 247	2 771	2 641	2 529	2 621	2 653
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	-	-	-	-	-	-
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	-	-	-	-	-	-
Kapitaaloverdrachten	2 088	2 190	1 955	1 718	2 164	1 970
Vermogensheffingen	1 815	1 717	1 538	1 383	1 731	1 525
Investeringsbijdragen	182	240	261	229	238	243
Overige kapitaaloverdrachten	91	233	156	106	195	202
Totaal middelen	353 995	364 150	365 373	371 411	379 801	384 930
Saldi						
Bbp/Bruto toegevoegde waarde	78 499	80 972	81 064	81 883	82 540	83 279
Nbp/Netto toegevoegde waarde	58 778	60 384	60 041	60 445	60 787	61 377
Bruto exploitatieoverschot	19 721	20 588	21 023	21 438	21 753	21 902
Netto exploitatieoverschot	-	-	-	-	-	-
Saldo primaire inkomens (bruto)	83 603	86 912	85 573	89 253	95 696	94 665
Saldo primaire inkomens (netto)	63 882	66 324	64 550	67 815	73 943	72 763
Bruto beschikbaar inkomen	160 648	165 361	165 916	170 608	176 463	179 464
Netto beschikbaar inkomen	140 927	144 773	144 893	149 170	154 710	157 562
Bruto besparingen	- 2 707	- 1 871	- 1 242	733	6 325	8 267
Netto besparingen	- 22 428	- 22 459	- 22 265	- 20 705	- 15 428	- 13 635
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	- 26 785	- 26 695	- 24 438	- 23 274	- 18 371	- 15 523
Vorderingensaldo	- 33 538	- 31 522	- 27 572	- 25 064	- 15 537	- 15 618
Totaal financiële transacties van vorderingen	- 20 397	- 8 669	- 7 206	16 427	8 374	- 2 047
Totaal financiële transacties van schulden	13 188	22 846	21 344	41 970	23 636	13 807
Saldo van financiële transacties	- 33 585	- 31 515	- 28 550	- 25 543	- 15 262	- 15 854
Statistisch verschil	- 47	7	- 978	- 479	275	- 236

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	44 228	43 908	42 804	42 608	41 594	41 650
Beloning van werknemers	58 579	60 116	59 718	60 113	60 242	60 786
Lonen	43 786	45 511	44 976	44 794	44 640	44 573
Sociale premies t.l.v. werkgevers	14 793	14 605	14 742	15 319	15 602	16 213
Belastingen op productie en invoer	611	634	659	601	632	647
Productgebonden belastingen	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden belastingen op productie	611	634	659	601	632	647
Subsidies	412	366	336	269	87	56
Productgebonden subsidies	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden subsidies	412	366	336	269	87	56
Inkomen uit vermogen	12 523	11 197	11 329	10 636	9 934	9 573
Rente	12 494	11 162	11 295	10 606	9 907	9 551
Correctie voor IGDFI	– 761	– 951	– 1 026	– 1 581	– 1 630	– 1 682
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	13 255	12 113	12 321	12 187	11 537	11 233
Winstuitkeringen	–	–	–	–	–	–
Dividenden	–	–	–	–	–	–
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	–	–	–	–	–	–
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	–	–	–	–	–	–
Overig inkomen uit investeringen	–	–	–	–	–	–
Inkomen toegerekend aan polishouders	–	–	–	–	–	–
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	–	–	–	–	–	–
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	–	–	–	–	–	–
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	29	35	34	30	27	22
Belastingen op inkomen en vermogen	–	–	–	–	–	–
Belastingen op inkomen	–	–	–	–	–	–
Belastingen op vermogen	–	–	–	–	–	–
Sociale premies en uitkeringen	65 876	69 192	71 365	73 419	77 062	77 696
Sociale premies	–	–	–	–	–	–
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	65 876	69 192	71 365	73 419	77 062	77 696
Overige inkomensoverdrachten	9 854	11 918	11 963	11 977	11 797	13 200
Premies schadeverzekering (netto)	197	192	186	178	182	185
Uitkeringen schadeverzekeringen	58	52	76	115	113	103
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	–	–	–	–	–	–
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	3 297	2 882	2 851	2 903	2 750	2 677
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	4 737	4 934	4 918	4 608	4 008	4 082
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	1 565	3 858	3 932	4 173	4 744	6 153
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	–	–	–	–	–	–
Consumptieve bestedingen	163 355	167 232	167 158	169 875	170 138	171 197
Individuele consumptieve bestedingen	107 237	110 854	111 659	114 423	113 507	114 526
Sociale overdrachten in natura	107 237	110 854	111 659	114 423	113 507	114 526
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten	44 457	45 951	45 446	46 356	44 921	45 508
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten	62 780	64 903	66 213	68 067	68 586	69 018
Overige individuele consumptie huishoudens	–	–	–	–	–	–
Collectieve consumptieve bestedingen	56 118	56 378	55 499	55 452	56 631	56 671
Kapitaaloverdrachten	6 445	6 426	4 128	4 287	5 107	3 858
Vermogensheffingen	–	–	–	–	–	–
Investeringsbijdragen	1 173	1 162	1 349	1 441	856	919
Overige kapitaaloverdrachten	5 272	5 264	2 779	2 846	4 251	2 939
Investerings	26 628	26 357	25 732	24 178	23 721	23 169
Investerings in vaste activa (bruto)	26 578	26 207	25 714	24 158	23 692	23 144
Verbruik van vaste activa	19 721	20 588	21 023	21 438	21 753	21 902
Investerings in vaste activa (netto)	6 857	5 619	4 691	2 720	1 939	1 242
Veranderingen in voorraden	32	135	–	–	–	–
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	18	15	18	20	29	25
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	– 154	– 942	– 1 575	– 950	– 4 802	– 1 172
Totaal bestedingen	387 533	395 672	392 945	396 475	395 338	400 548
Kerngegevens						
Bruto toegevoegde waarde (% volumemutaties)	1,5	2,3	– 0,0	– 0,3	0,5	– 0,2
Totaal inkomsten (% bbp)	42,7	43,2	42,7	43,2	44,0	43,9
Belasting- en premieontvangsten (% bbp)	35,1	35,8	35,5	35,7	36,3	37,1
Totaal uitgaven (% bbp)	48,2	48,2	47,0	47,1	46,4	46,2
Overheidsschuld (EMU) (% bbp)	56,5	59,0	61,3	66,1	67,6	67,9
Overheidssaldo (EMU) (% bbp)	– 5,4	– 5,0	– 4,3	– 3,9	– 2,4	– 2,4
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	1 060	1 078	1 050	1 029	1 016	1 005

S 2.5 Transacties van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Middelen						
Output	149 284	150 058	156 709	156 937	159 166	162 000
Marktooutput	114 325	113 746	119 164	118 078	119 159	121 198
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)	–	–	–	–	–	–
Overige marktoutput	114 325	113 746	119 164	118 078	119 159	121 198
Output voor eigen finaal gebruik	29 436	30 733	31 791	33 097	34 149	34 799
Investerings in eigen beheer	1 190	1 159	1 200	1 225	1 236	1 240
Output voor eigen consumptie	28 246	29 574	30 591	31 872	32 913	33 559
Niet-marktooutput	5 523	5 579	5 754	5 762	5 858	6 003
Betalingen voor niet-marktooutput	262	263	271	271	275	272
Overige niet marktoutput	5 261	5 316	5 483	5 491	5 583	5 731
Beloning van werknemers	306 005	306 038	313 295	318 029	318 948	323 861
Lonen	240 446	242 464	247 373	248 766	249 520	249 794
Sociale premies t.l.v. werkgevers	65 559	63 574	65 922	69 263	69 428	74 067
Belastingen op productie en invoer	–	–	–	–	–	–
Productgebonden belastingen	–	–	–	–	–	–
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	–	–	–	–	–	–
Belastingen op invoer (exclusief btw)	–	–	–	–	–	–
Overige productgebonden belastingen	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden belastingen op productie	–	–	–	–	–	–
Verskil toegerekende en afgedragen btw	1 646	296	760	47	696	918
Subsidies	–	–	–	–	–	–
Productgebonden subsidies	–	–	–	–	–	–
Niet-productgebonden subsidies	–	–	–	–	–	–
Inkomen uit vermogen	50 347	47 930	50 390	50 415	49 303	51 515
Rente	8 474	6 976	7 921	4 699	4 906	5 404
Correctie voor IGDFI	– 504	– 863	– 425	– 3 814	– 2 469	– 2 046
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	8 978	7 839	8 346	8 513	7 375	7 450
Winstuitkeringen	12 756	13 205	11 319	11 989	11 198	11 068
Dividenden	11 649	12 040	10 081	10 573	9 800	9 754
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	1 107	1 165	1 238	1 416	1 398	1 314
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	–	–	–	–	–	–
Overig inkomen uit investeringen	29 103	27 732	31 133	33 712	33 186	35 033
Inkomen toegerekend aan polishouders	5 496	5 327	5 477	5 227	5 055	4 971
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	22 712	21 470	24 708	27 606	27 127	29 450
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	895	935	948	879	1 004	612
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	14	17	17	15	13	10
Belastingen op inkomen en vermogen	–	–	–	–	–	–
Belastingen op inkomen	–	–	–	–	–	–
Belastingen op vermogen	–	–	–	–	–	–
Sociale premies en uitkeringen	105 347	110 285	115 101	118 119	122 106	124 488
Sociale premies	499	557	596	431	396	329
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	104 848	109 728	114 505	117 688	121 710	124 159
Overige inkomensoverdrachten	22 592	23 580	25 109	23 712	23 446	23 333
Premies schadeverzekering (netto)	–	–	–	–	–	–
Uitkeringen schadeverzekeringen	8 248	8 620	9 839	8 890	9 086	9 031
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	–	–	–	–	–	–
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	–	–	–	–	–	–
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	14 344	14 960	15 270	14 822	14 360	14 302
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	–	–	–	–	–	–
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	23 103	18 262	20 238	23 753	24 352	23 886
Kapitaaloverdrachten	7 312	7 177	7 316	7 717	7 277	7 632
Vermogensheffingen	–	–	–	–	–	–
Investeringsbijdragen	384	355	324	298	245	249
Overige kapitaaloverdrachten	6 928	6 822	6 992	7 419	7 032	7 383
Totaal middelen	665 636	663 626	688 918	698 729	705 294	717 633
Saldi						
Bbp/Bruto toegevoegde waarde	71 435	70 336	73 900	69 196	71 774	75 697
Nbp/Netto toegevoegde waarde	45 515	43 911	48 279	44 121	46 641	50 600
Bruto exploitatieoverschot	57 383	54 798	58 265	53 077	55 798	58 788
Netto exploitatieoverschot	31 463	28 373	32 644	28 002	30 665	33 691
Saldo primaire inkomens (bruto)	397 264	395 922	407 043	413 161	418 062	428 437
Saldo primaire inkomens (netto)	371 344	369 497	381 422	388 086	392 929	403 340
Bruto beschikbaar inkomen	303 818	305 193	312 078	312 292	316 075	323 777
Netto beschikbaar inkomen	277 898	278 768	286 457	287 217	290 942	298 680
Bruto besparingen	47 342	40 945	43 377	46 289	48 269	51 588
Netto besparingen	21 422	14 520	17 756	21 214	23 136	26 491
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	21 685	14 512	18 328	22 218	23 369	27 003
Vorderingensaldo	6 089	7 133	10 569	17 263	20 856	23 273
Totaal financiële transacties van vorderingen	41 520	29 407	20 326	22 063	14 392	31 516
Totaal financiële transacties van schulden	31 864	23 235	6 191	5 305	– 10 371	6 028
Saldo van financiële transacties	9 656	6 172	14 135	16 758	24 763	25 488
Statistisch verschil	3 567	– 961	3 566	– 505	3 907	2 215

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	77 849	79 722	82 809	87 741	87 392	86 303
Beloning van werknemers	15 494	15 556	16 169	16 048	16 196	16 465
Lonen	12 636	12 668	13 139	12 961	13 092	13 181
Sociale premies t.i.v. werkgevers	2 858	2 888	3 030	3 087	3 104	3 284
Belastingen op productie en invoer	1 513	1 576	1 619	1 390	1 785	2 554
Productgebonden belastingen	-	-	-	-	-	-
Niet-productgebonden belastingen op productie	1 513	1 576	1 619	1 390	1 785	2 554
Subsidies	1 309	1 298	1 393	1 272	1 309	1 192
Productgebonden subsidies	-	-	-	-	-	-
Niet-productgebonden subsidies	1 309	1 298	1 393	1 272	1 309	1 192
Inkomen uit vermogen	16 471	12 844	14 907	8 360	5 987	5 727
Rente	16 291	12 648	14 704	8 121	5 841	5 576
Correctie voor IGDFI	-19 175	-22 397	-20 907	-26 438	-26 180	-25 296
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	35 466	35 045	35 611	34 559	32 021	30 872
Winstuitkeringen	-	-	-	-	-	-
Dividenden	-	-	-	-	-	-
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	-	-	-	-	-	-
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	-	-	-	-	-	-
Overig inkomen uit investeringen	-	-	-	-	-	-
Inkomen toegerekend aan polishouders	-	-	-	-	-	-
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	-	-	-	-	-	-
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	-	-	-	-	-	-
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	180	196	203	239	146	151
Belastingen op inkomen en vermogen	52 814	54 587	53 744	50 990	50 811	53 314
Belastingen op inkomen	46 610	48 047	47 129	44 309	44 050	46 110
Belastingen op vermogen	6 204	6 540	6 615	6 681	6 761	7 204
Sociale premies en uitkeringen	145 899	146 576	156 939	167 762	171 257	172 806
Sociale premies	145 400	146 019	156 343	167 331	170 861	172 477
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	499	557	596	431	396	329
Overige inkomensoverdrachten	22 672	23 431	24 492	23 948	25 471	26 361
Premies schadeverzekering (netto)	8 529	8 661	9 405	9 144	9 757	9 686
Uitkeringen schadeverzekeringen	-	-	-	-	-	-
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	-	-	-	-	-	-
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	-	-	-	-	-	-
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	14 143	14 770	15 087	14 804	15 714	16 675
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	-	-	-	-	-	-
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	-	-	-	-	-	-
Consumptieve bestedingen	279 579	282 510	288 939	289 756	292 158	296 075
Individuele consumptieve bestedingen	279 579	282 510	288 939	289 756	292 158	296 075
Sociale overdrachten in natura	5 261	5 316	5 483	5 491	5 583	5 731
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten	5 261	5 316	5 483	5 491	5 583	5 731
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten	-	-	-	-	-	-
Overige individuele consumptie huishoudens	274 318	277 194	283 456	284 265	286 575	290 344
Collectieve consumptieve bestedingen	-	-	-	-	-	-
Kapitaaloverdrachten	7 049	7 185	6 744	6 713	7 044	7 120
Vermogensheffingen	1 801	1 703	1 526	1 373	1 740	1 534
Investeringsbijdragen	-	-	-	-	-	-
Overige kapitaaloverdrachten	5 248	5 482	5 218	5 340	5 304	5 586
Investerings	41 543	33 845	32 773	29 791	27 455	28 419
Investerings in vaste activa (bruto)	41 437	33 340	32 651	29 582	27 355	28 306
Verbruik van vaste activa	25 920	26 425	25 621	25 075	25 133	25 097
Investerings in vaste activa (netto)	15 517	6 915	7 030	4 507	2 222	3 209
Veranderingen in voorraden	25	397	16	96	-24	-10
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	81	108	106	113	124	123
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	-27	-41	607	239	191	408
Totaal bestedingen	659 547	656 493	678 349	681 466	684 438	694 360
Kerngegevens						
Bruto toegevoegde waarde (% volumemutaties)	-2,1	-0,4	4,1	-1,2	1,1	3,0
Netto reëel beschikbaar inkomen (% volumemutaties)	0,6	-0,7	0,6	-1,2	-1,0	1,3
Vrije / individuele besparingen (mln euro)	24 239	22 683	23 139	22 536	23 917	27 702
Spaarquote (% beschikbaar inkomen)	14,5	12,7	13,1	13,8	14,2	14,8
Investeringsquote (% beschikbaar inkomen)	12,7	10,3	9,8	8,8	8,0	8,1
Spaartegoeden en overige deposito's (mln euro)	294 841	305 781	319 762	336 313	338 743	344 662
Verzekerings- en pensioenregelingen (mln euro)	900 094	992 873	1 125 530	1 214 757	1 186 016	1 405 483
Voorzieningen pensioenverzekeringen (mln euro)	732 149	823 516	957 254	1 046 729	1 021 825	1 210 652
Woning hypotheek (mln euro)	637 854	655 660	667 371	671 183	654 040	650 870
Saldo opgenomen en afgeloste hypotheek (mln euro)	23 249	17 877	12 219	4 061	-16 677	-5 589
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	387	382	385	372	372	373
Arbeidsvolume zelfstandigen (1000 arbeidsjaren)	1 086	1 101	1 140	1 154	1 187	1 202
Gemiddelde aantal huishoudens (x1000)	7 349	7 415	7 478	7 541	7 580	7 639

S 2.6 Transacties van het buitenland met Nederland

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Middelen						
Invoer van goederen en diensten	344 748	401 585	442 443	466 677	466 327	473 822
Invoer van goederen	250 982	300 067	333 823	354 312	351 888	353 283
Invoer van diensten	93 766	101 518	108 620	112 365	114 439	120 539
Invoer van diensten exclusief IGDFI	92 405	99 983	107 005	110 914	112 806	118 842
Invoer van IGDFI	1 361	1 535	1 615	1 451	1 633	1 697
Beloning van werknemers	6 719	5 532	5 829	5 872	5 702	5 633
Lonen	5 996	4 971	5 223	5 300	4 964	4 957
Sociale premies t.l.v. werkgevers	723	561	606	572	738	676
Belastingen op productie en invoer	1 820	1 968	2 186	2 047	2 082	2 258
Productgebonden belastingen	1 820	1 968	2 186	2 047	2 082	2 258
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	–	–	–	–	–	–
Belastingen op invoer (exclusief btw)	1 727	1 941	2 146	2 030	2 081	2 128
Overige productgebonden belastingen	93	27	40	17	1	130
Niet-productgebonden belastingen op productie	–	–	–	–	–	–
Verschil toegerekende en afgedragen btw	–	–	–	–	–	–
Subsidies	1 078	895	1 006	966	1 042	889
Productgebonden subsidies	247	117	27	19	1	–
Niet-productgebonden subsidies	831	778	979	947	1 041	889
Inkomen uit vermogen	163 857	212 106	227 356	211 297	199 372	192 609
Rente	80 225	75 074	79 165	75 308	68 319	62 259
Correctie voor IGDFI	– 2 337	– 1 622	– 1 842	– 1 913	– 1 807	– 1 903
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	82 562	76 696	81 007	77 221	70 126	64 162
Winstuitkeringen	80 187	101 431	101 772	119 585	97 068	86 519
Dividenden	78 986	100 134	100 443	118 169	95 661	85 028
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	1 201	1 297	1 329	1 416	1 407	1 491
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	2 251	34 669	45 248	15 374	33 026	42 676
Overig inkomen uit investeringen	1 194	932	1 171	1 030	959	1 155
Inkomen toegerekend aan polishouders	224	229	474	215	175	151
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	685	423	446	479	477	516
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	285	280	251	336	307	488
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	–	–	–	–	–	–
Belastingen op inkomen en vermogen	1 350	1 725	1 975	1 937	1 927	2 072
Belastingen op inkomen	1 350	1 725	1 975	1 937	1 927	2 072
Belastingen op vermogen	–	–	–	–	–	–
Sociale premies en uitkeringen	2 861	2 755	2 760	2 926	2 924	2 839
Sociale premies	284	284	284	284	284	284
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	2 577	2 471	2 476	2 642	2 640	2 555
Overige inkomensoverdrachten	12 412	14 839	14 932	15 148	17 509	19 459
Premies schadeverzekering (netto)	674	586	497	508	591	713
Uitkeringen schadeverzekeringen	1 195	1 466	960	986	1 117	1 028
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	–	–	–	–	–	–
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	3 297	2 882	2 851	2 903	2 750	2 677
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	5 681	6 047	6 692	6 578	8 307	8 888
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	1 565	3 858	3 932	4 173	4 744	6 153
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	691	341	331	345	383	411
Kapitaaloverdrachten	1 755	2 786	1 335	1 048	1 188	861
Vermogensheffingen	64	61	54	49	139	140
Investeringsbijdragen	135	93	48	43	35	25
Overige kapitaaloverdrachten	1 556	2 632	1 233	956	1 014	696
Totaal middelen	535 135	642 742	698 141	706 331	696 372	699 075
Saldi						
Saldo goederen- en dienstentransacties van het buitenland	– 45 256	– 52 813	– 54 904	– 61 946	– 71 454	– 75 556
Saldo lopende transacties buitenland	– 38 530	– 48 330	– 56 881	– 65 612	– 71 820	– 70 563
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	– 37 688	– 46 440	– 56 329	– 65 344	– 71 365	– 70 389
Vorderingensaldo	– 37 962	– 47 143	– 55 001	– 59 467	– 69 380	– 70 895
Totaal financiële transacties van vorderingen	72 214	149 911	331 887	163 553	182 562	– 103
Totaal financiële transacties van schulden	110 822	191 582	388 684	219 882	252 525	69 035
Saldo van financiële transacties	– 38 608	– 41 671	– 56 797	– 56 329	– 69 963	– 69 138
Statistisch verschil	– 646	5 472	– 1 796	3 138	– 583	1 757

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Bestedingen						
Uitvoer van goederen en diensten	390 004	454 398	497 347	528 623	537 781	549 378
Uitvoer van goederen	304 198	360 296	398 744	425 408	428 857	432 552
Uitvoer van diensten	85 806	94 102	98 603	103 215	108 924	116 826
Uitvoer van diensten exclusief IGDFI	83 697	91 284	96 429	101 667	107 434	115 742
Uitvoer van IGDFI	2 109	2 818	2 174	1 548	1 490	1 084
Beloning van werknemers	1 045	1 099	1 084	1 076	1 015	947
Lonen	826	893	881	873	825	777
Sociale premies t.l.v. werkgevers	219	206	203	203	190	170
Belastingen op productie en invoer	-	-	-	-	-	-
Productgebonden belastingen	-	-	-	-	-	-
Niet-productgebonden belastingen op productie	-	-	-	-	-	-
Subsidies	-	-	-	-	-	-
Productgebonden subsidies	-	-	-	-	-	-
Niet-productgebonden subsidies	-	-	-	-	-	-
Inkomen uit vermogen	170 825	222 726	245 039	230 460	217 945	207 020
Rente	74 948	65 562	74 030	71 051	69 814	61 749
Correctie voor IGDFI	- 3 085	- 2 905	- 2 401	- 2 010	- 1 664	- 1 290
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	78 033	68 467	76 431	73 061	71 478	63 039
Winstuitkeringen	109 312	152 152	184 247	152 953	152 478	137 874
Dividenden	108 948	151 957	183 833	152 441	151 913	137 334
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	364	195	414	512	565	540
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	- 16 643	2 311	- 17 267	2 174	- 8 208	3 034
Overig inkomen uit investeringen	3 208	2 701	4 029	4 282	3 861	4 363
Inkomen toegerekend aan polishouders	112	85	81	156	150	199
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	-	-	-	-	-	-
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	3 096	2 616	3 948	4 126	3 711	4 164
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	-	-	-	-	-	-
Belastingen op inkomen en vermogen	3 876	3 628	3 632	3 868	3 830	4 506
Belastingen op inkomen	3 876	3 615	3 547	3 785	3 730	4 399
Belastingen op vermogen	-	13	85	83	100	107
Sociale premies en uitkeringen	2 690	2 152	2 152	2 175	2 183	2 883
Sociale premies	2 442	1 904	1 904	1 927	1 933	2 630
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	248	248	248	248	250	253
Overige inkomensoverdrachten	3 470	4 283	4 433	4 693	4 250	4 043
Premies schadeverzekering (netto)	1 255	1 484	964	1 106	1 086	1 000
Uitkeringen schadeverzekeringen	568	516	477	481	643	510
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	-	-	-	-	-	-
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	153	163	147	159	106	87
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	1 494	2 120	2 845	2 947	2 415	2 446
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	-	-	-	-	-	-
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	-	-	-	-	-	-
Consumptieve bestedingen	-	-	-	-	-	-
Individuele consumptieve bestedingen	-	-	-	-	-	-
Sociale overdrachten in natura	-	-	-	-	-	-
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten	-	-	-	-	-	-
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten	-	-	-	-	-	-
Overige individuele consumptie huishoudens	-	-	-	-	-	-
Collectieve consumptieve bestedingen	-	-	-	-	-	-
Kapitaaloverdrachten	913	896	783	780	733	687
Vermogensheffingen	78	75	66	59	130	131
Investeringsbijdragen	182	240	261	229	238	243
Overige kapitaaloverdrachten	653	581	456	492	365	313
Investeringen	-	-	-	-	-	-
Investeringen in vaste activa (bruto)	-	-	-	-	-	-
Verbruik van vaste activa	-	-	-	-	-	-
Investeringen in vaste activa (netto)	-	-	-	-	-	-
Veranderingen in voorraden	-	-	-	-	-	-
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	-	-	-	-	-	-
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	274	703	- 1 328	- 5 877	- 1 985	506
Totaal bestedingen	573 097	689 885	753 142	765 798	765 752	769 970
Kerngegevens						
Aandeel uitvoeroverschot in bbp (% bbp)	7,3	8,4	8,5	9,6	11,0	11,4
Uitvoeroverschot (mln euro)	45 256	52 813	54 904	61 946	71 454	75 556
Saldo primaire inkomens buitenland (mln euro)	552	5 114	11 758	13 286	12 846	8 356
Saldo inkomensoverdrachten buitenland (mln euro)	- 6 587	- 9 256	- 9 450	- 9 275	- 12 097	- 12 938
Saldo kapitaaloverdrachten buitenland (mln euro)	- 842	- 1 890	- 552	- 268	- 455	- 174

S 3.1 Financiële balansen van de totale economie

	2011			2012			
	Beginbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	26 430	- 218	3 373	29 585	- 92	774	30 267
Chartaal geld	28 822	1 766	-	30 588	- 636	-	29 952
Girale deposito's	339 112	3 157	155	342 424	86 539	2 397	431 360
Spaartegoeden	305 678	13 942	-	319 620	16 576	- 2	336 194
Overige deposito's	662 283	178 176	6 515	846 974	- 130 653	- 7 504	708 817
Kortlopende schuldbewijzen	40 701	- 6 209	1 010	35 502	8 828	- 268	44 062
Langlopende schuldbewijzen	1 008 797	8 212	17 352	1 034 361	9 649	47 710	1 091 720
Kortlopende leningen	766 368	149 621	639	916 628	36 957	42 611	996 196
Langlopende leningen	2 368 465	- 10 302	13 765	2 371 928	88 371	- 18 843	2 441 456
Aandelen en overige deelnemingen	3 890 590	276 337	- 6 253	4 160 674	129 687	195 117	4 485 478
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 042 484	25 198	105 756	1 173 438	23 016	79 284	1 275 738
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	60 797	15 197	21 463	97 457	- 4 078	1 267	94 646
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	436 294	- 9 242	775	427 827	39 471	2 966	470 264
Totaal vorderingen	10 976 821	645 635	164 550	11 787 006	303 635	345 509	12 436 150
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	5 597	-	143	5 740	-	- 102	5 638
Chartaal geld	44 598	2 486	-	47 084	1 295	-	48 379
Girale deposito's	403 744	41 345	2 793	447 882	94 414	- 1 132	541 164
Spaartegoeden	302 818	14 834	28	317 680	17 118	- 9	334 789
Overige deposito's	721 670	133 633	5 900	861 203	- 154 120	- 1 063	706 020
Kortlopende schuldbewijzen	154 896	4 468	2 453	161 817	- 13 155	2 821	151 483
Langlopende schuldbewijzen	1 624 390	6 775	19 834	1 650 999	25 349	36 306	1 712 654
Kortlopende leningen	734 556	70 942	3 911	809 409	- 12 795	59 419	856 033
Langlopende leningen	2 035 029	- 7 405	33 250	2 060 874	33 647	- 61 920	2 032 601
Aandelen en overige deelnemingen	3 389 211	282 369	- 33 386	3 638 194	182 549	169 691	3 990 434
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 048 631	23 620	104 955	1 177 206	23 217	77 809	1 278 232
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	34 391	6 200	- 15 073	25 518	1 457	- 1 565	25 410
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	436 586	9 571	6 996	453 153	48 330	9 273	510 756
Totaal schulden	10 936 117	588 838	131 804	11 656 759	247 306	289 528	12 193 593
Financiële vermogenssaldo	40 704	56 797	32 746	130 247	56 329	55 981	242 557

S 3.2 Financiële balansen van de sector niet-financiële vennootschappen

	2011			2012			
	Beginbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	-	-	-	-	-	-	-
Chartaal geld	4 914	194	-	5 108	280	-	5 388
Girale deposito's	108 675	1 083	475	110 233	5 088	171	115 492
Spaartegoeden	-	-	-	-	-	-	-
Overige deposito's	67 229	- 848	128	66 509	- 5 125	577	61 961
Kortlopende schuldbewijzen	9 105	1 026	- 117	10 014	289	94	10 397
Langlopende schuldbewijzen	12 046	44	- 463	11 627	357	-	11 984
Kortlopende leningen	103 728	25 944	213	129 885	297	- 438	129 744
Langlopende leningen	207 259	- 9 682	- 3 156	194 421	- 7 237	984	188 168
Aandelen en overige deelnemingen	506 828	20 390	- 19 508	507 710	23 824	- 997	530 537
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	13 028	1 244	- 6 357	7 915	1 186	6 361	15 462
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	- 272	248	1 416	1 392	297	- 723	966
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	121 342	18 562	87	139 991	18 435	59	158 485
Totaal vorderingen	1 153 882	58 205	- 27 282	1 184 805	37 691	6 088	1 228 584
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	-	-	-	-	-	-	-
Chartaal geld	-	-	-	-	-	-	-
Girale deposito's	-	-	-	-	-	-	-
Spaartegoeden	-	-	-	-	-	-	-
Overige deposito's	-	-	-	-	-	-	-
Kortlopende schuldbewijzen	689	- 248	3	444	3 442	-	3 886
Langlopende schuldbewijzen	89 878	- 923	- 2 544	86 411	6 490	524	93 425
Kortlopende leningen	219 784	42 073	1 783	263 640	- 3 280	- 143	260 217
Langlopende leningen	479 811	- 12 766	- 1 388	465 657	- 15 208	541	450 990
Aandelen en overige deelnemingen	863 105	- 17 546	- 48 346	797 213	- 10 911	59 484	845 786
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	104	86	99	289	80	- 353	16
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	885	- 122	- 85	678	- 18	- 171	489
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	136 620	- 7 763	38	128 895	715	- 42	129 568
Totaal schulden	1 790 876	2 791	- 50 440	1 743 227	- 18 690	59 840	1 784 377
Financiële vermogenssaldo	- 636 994	55 414	23 158	- 558 422	56 381	- 53 752	- 555 793

2013**			2014*			
Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	
mln euro						
- 116	- 7 897	22 254	11	2 633	24 898	Vorderingen
1	1	29 954	- 828	-	29 126	Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
- 44 766	- 652	385 942	16 942	88 664	491 548	Chartaal geld
2 408	- 3	338 599	4 657	1 247	344 503	Girale deposito's
- 121 082	- 8 301	579 434	2 269	39 837	621 540	Spaartegoeden
- 4 726	1 544	40 880	16 337	3 154	60 371	Overige deposito's
8 062	- 29 218	1 070 564	8 056	81 233	1 159 853	Kortlopende schuldbewijzen
- 32 221	5 649	969 624	69 172	97 191	1 135 987	Langlopende schuldbewijzen
- 22 853	- 30 862	2 387 741	- 55 679	77 924	2 409 986	Kortlopende leningen
271 147	- 49 500	4 707 125	- 14 486	330 146	5 022 785	Langlopende leningen
24 896	- 40 923	1 259 711	24 338	215 585	1 499 634	Aandelen en overige deelnemingen
1 344	- 31 843	64 147	9 176	60 324	133 647	Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
- 1 682	4 394	472 976	41 742	- 58 605	456 113	Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
						Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
80 412	- 187 611	12 328 951	121 707	939 333	13 389 991	Totaal vorderingen
						Schulden
-	- 229	5 409	2	358	5 769	Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
2 290	-	50 669	3 344	- 1	54 012	Chartaal geld
- 52 808	- 3 489	484 867	44 511	89 854	619 232	Girale deposito's
1 863	- 41	336 611	4 550	1 531	342 692	Spaartegoeden
- 102 078	- 11 449	592 493	- 50 661	20 303	562 135	Overige deposito's
- 18 496	- 4 714	128 273	- 7 097	2 999	124 175	Kortlopende schuldbewijzen
- 3 385	- 41 119	1 668 150	- 20 941	56 893	1 704 102	Langlopende schuldbewijzen
- 62 751	2 008	795 290	71 946	59 426	926 662	Kortlopende leningen
41 177	- 73 453	2 000 325	- 46 449	96 558	2 050 434	Langlopende leningen
190 979	27 143	4 208 556	- 27 770	268 084	4 448 870	Aandelen en overige deelnemingen
23 828	- 43 032	1 259 028	24 938	215 462	1 499 428	Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
4 497	- 5 695	24 212	1 751	5 636	31 599	Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
- 14 667	- 6 548	489 541	54 445	- 46 461	497 525	Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
10 449	- 160 618	12 043 424	52 569	770 642	12 866 635	Totaal schulden
69 963	- 26 993	285 527	69 138	168 691	523 356	Financiële vermogenssaldo

2013**			2014*			
Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	
mln euro						
-	-	-	-	-	-	Vorderingen
90	-	5 478	- 312	-	5 166	Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
8 037	- 457	123 072	4 834	44 194	172 100	Chartaal geld
-	-	-	-	-	-	Girale deposito's
2 703	329	64 993	- 11 859	147	53 281	Spaartegoeden
330	-	10 727	- 591	13	10 149	Overige deposito's
- 372	- 95	11 517	- 1 405	78	10 190	Kortlopende schuldbewijzen
- 13 600	- 663	115 481	12 782	237	128 500	Langlopende schuldbewijzen
12 447	- 284	200 331	- 30 116	1 915	172 130	Kortlopende leningen
34 083	7 917	572 537	45 126	- 2 213	615 450	Langlopende leningen
566	7 004	23 032	32	11 255	34 319	Aandelen en overige deelnemingen
264	- 1 498	- 268	201	- 5 575	- 5 642	Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
4 862	229	163 576	11 635	54	175 265	Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
						Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
49 410	12 482	1 290 476	30 327	50 105	1 370 908	Totaal vorderingen
						Schulden
-	-	-	-	-	-	Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
-	-	-	-	-	-	Chartaal geld
-	-	-	-	-	-	Girale deposito's
-	-	-	-	-	-	Spaartegoeden
-	-	-	-	-	-	Overige deposito's
851	-	4 737	- 394	-	4 343	Kortlopende schuldbewijzen
3 723	- 4 689	92 459	- 2 878	591	90 172	Langlopende schuldbewijzen
- 16 299	- 3 327	240 591	4 411	44 656	289 658	Kortlopende leningen
19 610	- 2 311	468 289	- 6 564	3 491	465 216	Langlopende leningen
- 7 020	31 196	869 962	- 11 469	17 064	875 557	Aandelen en overige deelnemingen
78	- 94	-	96	- 96	-	Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
6	- 121	374	18	106	498	Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
- 3 899	175	125 844	1 232	5 024	132 100	Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
- 2 950	20 829	1 802 256	- 15 548	70 836	1 857 544	Totaal schulden
52 360	- 8 347	- 511 780	45 875	- 20 731	- 486 636	Financiële vermogenssaldo

S 3.3 Financiële balansen van de sector financiële instellingen

	2011			2012			
	Beginbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	26 430	- 218	3 373	29 585	- 92	774	30 267
Chartaal geld	2 378	1 155	-	3 533	- 534	-	2 999
Girale deposito's	156 631	5 133	- 217	161 547	80 137	2 455	244 139
Spaartegoeden	-	-	-	-	-	-	-
Overige deposito's	587 437	178 734	6 315	772 486	- 124 637	- 8 064	639 785
Kortlopende schuldbewijzen	31 029	- 7 759	1 037	24 307	8 759	- 300	32 766
Langlopende schuldbewijzen	950 206	12 804	17 907	980 917	15 249	46 133	1 042 299
Kortlopende leningen	649 019	120 868	404	770 291	28 950	43 055	842 296
Langlopende leningen	2 099 545	- 1 736	16 867	2 114 676	86 971	- 19 575	2 182 072
Aandelen en overige deelnemingen	3 059 083	269 603	17 136	3 345 822	114 678	177 105	3 637 605
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	36 583	4 006	- 596	39 993	309	5 217	45 519
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	58 589	14 392	13 257	86 238	- 4 642	- 1 272	80 324
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	194 750	- 22 672	996	173 074	22 306	3 003	198 383
Totaal vorderingen	7 851 680	574 310	76 479	8 502 469	227 454	248 531	8 978 454
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	5 597	-	143	5 740	-	- 102	5 638
Chartaal geld	44 598	2 486	-	47 084	1 295	-	48 379
Girale deposito's	392 425	44 988	2 793	440 206	90 824	- 1 132	529 898
Spaartegoeden	302 818	14 834	28	317 680	17 118	- 9	334 789
Overige deposito's	717 815	133 476	5 900	857 191	- 153 059	- 1 063	703 069
Kortlopende schuldbewijzen	101 061	14 445	2 218	117 724	- 6 019	3 269	114 974
Langlopende schuldbewijzen	1 268 432	- 17 927	8 600	1 259 105	- 15 646	29 293	1 272 752
Kortlopende leningen	457 910	21 733	2 453	482 096	- 25 142	60 021	516 975
Langlopende leningen	766 478	- 8 127	34 878	793 229	41 659	- 60 854	774 034
Aandelen en overige deelnemingen	2 526 106	299 915	14 960	2 840 981	193 460	110 207	3 144 648
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 048 527	23 534	104 856	1 176 917	23 137	78 162	1 278 216
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	33 392	6 340	- 14 910	24 822	1 491	- 1 403	24 910
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	181 534	22 815	7 016	211 365	49 603	9 383	270 351
Totaal schulden	7 846 693	558 512	168 935	8 574 140	218 721	225 772	9 018 633
Financiële vermogenssaldo	4 987	15 798	- 92 456	- 71 671	8 733	22 759	- 40 179

S 3.4 Financiële balansen van de sector overheid (geconsolideerd)

	2011			2012			
	Beginbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	-	-	-	-	-	-	-
Chartaal geld	30	17	-	47	1	-	48
Girale deposito's	9 965	- 192	- 128	9 645	572	- 215	10 002
Spaartegoeden	-	-	-	-	-	-	-
Overige deposito's	4 309	214	72	4 595	181	- 17	4 759
Kortlopende schuldbewijzen	490	510	96	1 096	- 206	- 58	832
Langlopende schuldbewijzen	23 003	- 1 833	159	21 329	- 2 088	- 46	19 195
Kortlopende leningen	467	14	8	489	22	- 6	505
Langlopende leningen	47 936	945	14	48 895	8 846	- 113	57 628
Aandelen en overige deelnemingen	87 761	- 6 899	1 710	82 572	731	11 147	94 450
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	-	-	-	-	-	-	-
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	1 830	511	6 891	9 232	214	3 403	12 849
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	49 530	- 2 750	- 404	46 376	- 630	- 101	45 645
Totaal vorderingen	225 321	- 9 463	8 418	224 276	7 643	13 994	245 913
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	-	-	-	-	-	-	-
Chartaal geld	-	-	-	-	-	-	-
Girale deposito's	313	35	-	348	39	-	387
Spaartegoeden	-	-	-	-	-	-	-
Overige deposito's	650	120	-	770	- 12	-	758
Kortlopende schuldbewijzen	53 146	- 9 729	232	43 649	- 10 578	- 448	32 623
Langlopende schuldbewijzen	264 847	25 431	13 766	304 044	34 507	6 478	345 029
Kortlopende leningen	12 815	5 435	56	18 306	9 073	- 167	27 212
Langlopende leningen	64 539	316	211	65 066	1 881	- 345	66 602
Aandelen en overige deelnemingen	-	-	-	-	-	-	-
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	-	-	-	-	-	-	-
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	-	-	-	-	-	-	-
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	30 662	- 2 521	22	28 163	- 1 724	- 8	26 431
Totaal schulden	426 972	19 087	14 287	460 346	33 186	5 510	499 042
Financiële vermogenssaldo	- 201 651	- 28 550	- 5 869	- 236 070	- 25 543	8 484	- 253 129

2013**			2014*			
Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	
mln euro						
- 116	- 7 897	22 254	11	2 633	24 898	Vorderingen
150	-	3 149	- 309	-	2 840	Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
- 51 820	- 313	192 006	9 930	43 626	245 562	Chartaal geld
-	-	-	-	-	-	Girale deposito's
- 124 820	- 8 429	506 536	14 905	39 626	561 067	Spaartegoeden
- 4 596	1 477	29 647	17 033	3 134	49 814	Overige deposito's
18 459	- 28 997	1 031 761	16 776	80 585	1 129 122	Kortlopende schuldbewijzen
- 26 393	6 298	822 201	51 315	96 949	970 465	Langlopende schuldbewijzen
- 37 221	- 37 248	2 107 603	- 26 336	75 921	2 157 188	Kortlopende leningen
240 303	- 67 004	3 810 904	- 58 581	329 928	4 082 251	Langlopende leningen
1 122	4 022	50 663	366	8 803	59 832	Aandelen en overige deelnemingen
- 448	- 25 770	54 106	10 031	50 735	114 872	Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
- 6 384	4 110	196 109	26 770	- 60 225	162 654	Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
						Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
8 236	- 159 751	8 826 939	61 911	671 715	9 560 565	Totaal vorderingen
						Schulden
-	- 229	5 409	2	358	5 769	Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
2 290	-	50 669	3 344	- 1	54 012	Chartaal geld
- 56 105	- 3 489	470 304	42 438	89 854	602 596	Girale deposito's
1 863	- 41	336 611	4 550	1 531	342 692	Spaartegoeden
- 104 271	- 11 449	587 349	- 48 834	20 303	558 818	Overige deposito's
- 13 584	- 3 924	97 466	- 2 975	2 244	96 735	Kortlopende schuldbewijzen
- 30 235	- 20 079	1 222 438	- 31 299	27 879	1 219 018	Langlopende schuldbewijzen
- 45 971	1 127	472 131	62 118	13 882	548 131	Kortlopende leningen
36 862	- 71 041	739 855	- 35 045	90 290	795 100	Langlopende leningen
197 999	- 4 053	3 338 594	- 16 301	251 020	3 573 313	Aandelen en overige deelnemingen
23 750	- 42 938	1 259 028	24 842	215 558	1 499 428	Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
4 501	- 5 586	23 825	1 750	5 513	31 088	Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
- 16 965	- 6 753	246 633	43 692	- 41 867	248 458	Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
134	- 168 455	8 850 312	48 282	676 564	9 575 158	Totaal schulden
8 102	8 704	- 23 373	13 629	- 4 849	- 14 593	Financiële vermogenssaldo

2013**			2014*			
Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	
mln euro						
-	-	-	-	-	-	Vorderingen
4	1	53	-	-	53	Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
- 2 613	147	7 536	- 669	-	6 867	Chartaal geld
-	-	-	-	-	-	Girale deposito's
- 1 189	- 201	3 369	1 099	64	4 532	Spaartegoeden
- 447	67	452	- 122	-	330	Overige deposito's
- 5 982	- 410	12 803	- 4 449	347	8 701	Kortlopende schuldbewijzen
1 417	-	1 922	- 362	-	1 560	Langlopende schuldbewijzen
1 954	6 703	66 285	560	88	66 933	Kortlopende leningen
1 006	- 3 154	92 302	- 1 455	- 46	90 801	Langlopende leningen
-	-	-	-	-	-	Aandelen en overige deelnemingen
1 536	- 4 644	9 741	- 1 037	15 124	23 828	Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
- 1 031	333	44 947	1 445	53	46 445	Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
- 5 345	- 1 158	239 410	- 4 990	15 630	250 050	Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
						Totaal vorderingen
						Schulden
-	-	-	-	-	-	Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
-	-	-	-	-	-	Chartaal geld
- 84	-	303	7	-	310	Girale deposito's
-	-	-	-	-	-	Spaartegoeden
- 6	-	752	64	-	816	Overige deposito's
- 5 763	- 790	26 070	- 3 728	755	23 097	Kortlopende schuldbewijzen
22 274	- 16 379	350 924	13 424	28 399	392 747	Langlopende schuldbewijzen
- 5 475	4 459	26 196	1 850	-	28 046	Kortlopende leningen
- 1 290	428	65 740	- 1 684	140	64 196	Langlopende leningen
-	-	-	-	-	-	Aandelen en overige deelnemingen
-	-	-	-	-	-	Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
-	-	-	-	-	-	Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
261	285	26 977	931	-	27 908	Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
9 917	- 11 997	496 962	10 864	29 294	537 120	Totaal schulden
- 15 262	10 839	- 257 552	- 15 854	- 13 664	- 287 070	Financiële vermogenssaldo

S 3.5 Financiële balansen van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens

	2011			2012			
	Beginbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	–	–	–	–	–	–	–
Chartaal geld	21 500	400	–	21 900	– 383	–	21 517
Girale deposito's	52 835	811	25	53 671	– 2 809	– 14	50 848
Spaartegoeden	305 678	13 942	–	319 620	16 576	– 2	336 194
Overige deposito's	103	39	–	142	– 23	–	119
Kortlopende schuldbewijzen	77	14	– 6	85	– 14	– 4	67
Langlopende schuldbewijzen	22 309	– 2 997	– 263	19 049	– 3 867	1 612	16 794
Kortlopende leningen	318	– 251	14	81	13	–	94
Langlopende leningen	8 097	– 43	1	8 055	– 185	– 2	7 868
Aandelen en overige deelnemingen	236 918	– 6 757	– 5 591	224 570	– 9 546	7 862	222 886
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	992 873	19 948	112 709	1 125 530	21 521	67 706	1 214 757
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	650	46	– 101	595	53	– 141	507
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	52 440	– 4 826	8	47 622	727	16	48 365
Totaal vorderingen	1 693 798	20 326	106 796	1 820 920	22 063	77 033	1 920 016
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	–	–	–	–	–	–	–
Chartaal geld	–	–	–	–	–	–	–
Girale deposito's	–	–	–	–	–	–	–
Spaartegoeden	–	–	–	–	–	–	–
Overige deposito's	–	–	–	–	–	–	–
Kortlopende schuldbewijzen	–	–	–	–	–	–	–
Langlopende schuldbewijzen	–	–	–	–	–	–	–
Kortlopende leningen	31 211	– 1 345	– 381	29 485	– 1 121	– 292	28 072
Langlopende leningen	718 573	12 958	– 490	731 041	5 339	– 1 125	735 255
Aandelen en overige deelnemingen	–	–	–	–	–	–	–
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	–	–	–	–	–	–	–
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	114	– 18	– 78	18	– 16	9	11
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	69 538	– 5 404	– 168	63 966	1 103	– 49	65 020
Totaal schulden	819 436	6 191	– 1 117	824 510	5 305	– 1 457	828 358
Financiële vermogenssaldo	874 362	14 135	107 913	996 410	16 758	78 490	1 091 658

S 3.6 Financiële balansen van het buitenland met Nederland

	2011			2012			
	Beginbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	5 597	–	143	5 740	–	– 102	5 638
Chartaal geld	15 785	1 305	–	17 090	1 379	–	18 469
Girale deposito's	129 462	41 564	2 331	173 357	7 963	– 927	180 393
Spaartegoeden	12 043	424	25	12 492	534	– 7	13 019
Overige deposito's	455 227	– 8 916	5 238	451 549	– 75 094	– 782	375 673
Kortlopende schuldbewijzen	140 126	4 239	2 434	146 799	– 15 263	2 672	134 208
Langlopende schuldbewijzen	1 224 003	1 673	9 532	1 235 208	42 048	29 013	1 306 269
Kortlopende leningen	418 626	11 643	– 1 109	429 160	– 15 410	61 840	475 590
Langlopende leningen	696 673	115	32 310	729 098	24 090	– 61 370	691 818
Aandelen en overige deelnemingen	2 191 016	265 842	– 7 084	2 449 774	175 849	67 535	2 693 158
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	6 999	1 509	– 429	8 079	– 219	– 1 347	6 513
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	41 023	– 4 669	– 45 433	– 9 079	4 293	– 5 067	– 9 853
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	104 580	17 158	7 193	128 931	13 383	9 299	151 613
Totaal vorderingen	5 441 160	331 887	5 151	5 778 198	163 553	100 757	6 042 508
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	5 648	– 218	194	5 624	– 92	– 99	5 433
Chartaal geld	9	585	–	594	– 552	–	42
Girale deposito's	64 830	3 376	– 307	67 899	88	2 602	70 589
Spaartegoeden	14 903	– 468	– 3	14 432	– 8	–	14 424
Overige deposito's	395 840	35 627	5 853	437 320	– 51 627	– 7 223	378 470
Kortlopende schuldbewijzen	25 931	– 6 438	991	20 484	6 720	– 417	26 787
Langlopende schuldbewijzen	608 410	3 110	7 050	618 570	26 348	40 417	685 335
Kortlopende leningen	450 438	90 322	– 4 381	536 379	34 342	45 032	615 753
Langlopende leningen	1 030 109	– 2 782	12 825	1 040 152	78 814	– 18 293	1 100 673
Aandelen en overige deelnemingen	2 692 395	259 810	20 049	2 972 254	122 987	92 961	3 188 202
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	852	3 087	372	4 311	– 420	128	4 019
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	67 429	4 328	– 8 897	62 860	– 1 242	– 2 235	59 383
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	104 288	– 1 655	972	103 605	4 524	2 992	111 121
Totaal schulden	5 461 082	388 684	34 718	5 884 484	219 882	155 865	6 260 231
Financiële vermogenssaldo	– 19 922	– 56 797	– 29 567	– 106 286	– 56 329	– 55 108	– 217 723

2013**			2014*			
Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	
mln euro						
-	-	-	-	-	-	
- 243	-	21 274	- 207	-	21 067	
- 1 751	- 29	49 068	781	844	50 693	
2 408	- 3	338 599	4 657	1 247	344 503	
25	-	144	15	-	159	
- 13	-	54	17	7	78	
- 4 896	256	12 154	- 2 678	199	9 675	
- 66	-	28	253	5	286	
- 83	-	7 785	- 55	-	7 730	
- 4 245	12 741	231 382	424	2 477	234 283	
23 208	- 51 949	1 186 016	23 940	195 527	1 405 483	
- 8	69	568	- 19	40	589	
56	12	48 433	4 388	1 513	54 334	
14 392	- 38 903	1 895 505	31 516	201 859	2 128 880	
						Vorderingen
						Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
						Chartaal geld
						Girale deposito's
						Spaartegoeden
						Overige deposito's
						Kortlopende schuldbewijzen
						Langlopende schuldbewijzen
						Kortlopende leningen
						Langlopende leningen
						Aandelen en overige deelnemingen
						Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
						Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
						Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
						Totaal vorderingen
						Schulden
						Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
						Chartaal geld
						Girale deposito's
						Spaartegoeden
						Overige deposito's
						Kortlopende schuldbewijzen
						Langlopende schuldbewijzen
						Kortlopende leningen
						Langlopende leningen
						Aandelen en overige deelnemingen
						Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
						Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
						Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
						Totaal schulden
						Financiële vermogenssaldo

2013**			2014*			
Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eindbalans	
mln euro						
-	- 229	5 409	2	358	5 769	
2 496	- 1	20 964	4 034	-	24 998	
- 1 881	- 2 980	175 532	38 397	13 712	227 641	
- 401	- 38	12 580	37	284	12 901	
- 48 368	- 6 582	320 723	- 34 439	17 420	303 704	
- 15 988	- 4 411	113 809	- 7 067	1 185	107 927	
6 757	- 33 750	1 279 276	- 14 466	38 514	1 303 324	
- 10 430	1 038	466 198	57 962	- 16 710	507 450	
65 283	- 71 256	685 845	- 34 165	95 859	747 539	
170 962	29 177	2 893 297	- 29 346	187 820	3 051 771	
- 122	- 2 109	4 282	302	- 123	4 461	
19 164	15 626	24 937	1 726	- 43 485	- 16 822	
- 4 910	- 6 673	140 030	16 920	- 3 169	153 781	
182 562	- 82 188	6 142 882	- 103	291 665	6 434 444	
						Vorderingen
						Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
						Chartaal geld
						Girale deposito's
						Spaartegoeden
						Overige deposito's
						Kortlopende schuldbewijzen
						Langlopende schuldbewijzen
						Kortlopende leningen
						Langlopende leningen
						Aandelen en overige deelnemingen
						Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
						Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
						Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
						Totaal vorderingen
						Schulden
						Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten
						Chartaal geld
						Girale deposito's
						Spaartegoeden
						Overige deposito's
						Kortlopende schuldbewijzen
						Langlopende schuldbewijzen
						Kortlopende leningen
						Langlopende leningen
						Aandelen en overige deelnemingen
						Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen
						Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers
						Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten
						Totaal schulden
						Financiële vermogenssaldo

S 4.1 Balansen van de totale economie

	2011	2011	2012	2013**	2014*
	Beginbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans
	mln euro				
Niet-financiële activa					
Vaste activa	2 012 697	2 015 866	2 019 344	2 023 272	2 015 434
Woningen	944 566	923 681	907 849	897 179	877 051
Bedrijfsgebouwen	366 792	369 321	368 540	372 924	375 235
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	321 592	337 145	350 285	357 428	361 222
Overdrachtskosten op grond	17 020	15 589	13 984	13 776	14 517
Vervoermiddelen	53 382	53 856	55 491	55 773	55 900
Personenauto's	20 178	20 063	20 974	21 119	20 763
Overige wegvervoermiddelen	7 986	8 140	8 229	8 158	7 877
Treinen en trams	6 106	6 231	6 419	6 597	6 823
Schepen	13 472	13 846	13 809	14 241	15 193
Vliegtuigen	5 640	5 577	6 060	5 659	5 244
Computers	11 014	11 112	11 359	12 088	13 076
Telecommunicatie apparatuur	1 510	1 701	1 864	2 011	2 223
Machines en installaties	163 537	167 539	171 993	173 445	175 525
Overige materiële vaste activa	28 134	28 265	27 960	27 125	26 961
In cultuur gebrachte activa	2 871	3 161	2 920	2 632	2 710
Onderzoek en ontwikkeling	61 358	62 892	64 077	64 971	66 343
Computerprogrammatuur en databanken	34 742	35 215	36 232	36 880	37 558
Overige immateriële activa	6 179	6 388	6 791	7 039	7 113
Voorraden	89 646	97 243	102 658	102 591	100 522
Grond	1 107 758	1 090 264	984 413	880 879	930 011
Grond onder woningen	856 600	841 250	747 516	659 972	703 913
Grond onder bedrijfsgebouwen	164 242	162 357	145 262	128 022	128 574
Landbouwgrond	86 916	86 657	91 635	92 885	97 524
Olie- en gasreserves ¹⁾	137 757	157 115	175 235	151 621	117 111
Totaal niet-financiële activa	3 347 858	3 360 487	3 281 650	3 158 362	3 163 078
Financiële activa/passiva					
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	26 430	29 585	30 267	22 254	24 898
Chartaal geld	28 822	30 588	29 952	29 954	29 126
Girale deposito's	339 112	342 424	431 360	385 942	491 548
Spaartegoeden	305 678	319 620	336 194	338 599	344 503
Overige deposito's	662 283	846 974	708 817	579 434	621 540
Kortlopende schuldbewijzen	40 701	35 502	44 062	40 880	60 371
Langlopende schuldbewijzen	1 008 797	1 034 361	1 091 720	1 070 564	1 159 853
Kortlopende leningen	766 368	916 628	996 196	969 624	1 135 987
Langlopende leningen	2 368 465	2 371 928	2 441 456	2 387 741	2 409 986
Aandelen en overige deelnemingen	3 890 590	4 160 674	4 485 478	4 707 125	5 022 785
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 042 484	1 173 438	1 275 738	1 259 711	1 499 634
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	60 797	97 457	94 646	64 147	133 647
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	436 294	427 827	470 264	472 976	456 113
Totaal vorderingen	10 976 821	11 787 006	12 436 150	12 328 951	13 389 991
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	5 597	5 740	5 638	5 409	5 769
Chartaal geld	44 598	47 084	48 379	50 669	54 012
Girale deposito's	403 744	447 882	541 164	484 867	619 232
Spaartegoeden	302 818	317 680	334 789	336 611	342 692
Overige deposito's	721 670	861 203	706 020	592 493	562 135
Kortlopende schuldbewijzen	154 896	161 817	151 483	128 273	124 175
Langlopende schuldbewijzen	1 624 390	1 650 999	1 712 654	1 668 150	1 704 102
Kortlopende leningen	734 556	809 409	856 033	795 290	926 662
Langlopende leningen	2 035 029	2 060 874	2 032 601	2 000 325	2 050 434
Aandelen en overige deelnemingen	3 389 211	3 638 194	3 990 434	4 208 556	4 448 870
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 048 631	1 177 206	1 278 232	1 259 028	1 499 428
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	34 391	25 518	25 410	24 212	31 599
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	436 586	453 153	510 756	489 541	497 525
Totaal schulden	10 936 117	11 656 759	12 193 593	12 043 424	12 866 635
Financieel vermogenssaldo	40 704	130 247	242 557	285 527	523 356
Netto vermogen	3 388 562	3 490 734	3 524 207	3 443 889	3 686 434

¹⁾ Over het te hanteren plafond voor de komende jaren van de aardgaswinning in Groningen is door de politiek nog geen besluit genomen op het moment van samenstellen van deze cijfers. Daarom is voor de berekening van de olie- en gasreserves in deze publicatie uitgegaan van het extractieprofiel op basis van van de laatst bekende winningsplannen en het laatst bekende extractieplafond.

S 4.2 Balansen van de sector niet-financiële vennootschappen

	2011	2011	2012	2013**	2014*
	Beginbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans
	mln euro				
Niet-financiële activa					
Vaste activa	737 365	749 018	757 302	765 207	771 955
Woningen	164 778	162 077	160 343	160 660	157 961
Bedrijfsgebouwen	211 667	213 483	212 043	214 345	216 141
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	79 453	85 001	89 748	92 261	94 622
Overdrachtskosten op grond	7 449	7 018	6 177	5 992	6 242
Vervoermiddelen	42 335	44 132	45 722	45 940	46 192
Personenauto's	16 275	17 302	18 063	18 082	17 741
Overige wegvervoermiddelen	5 906	5 978	6 037	5 918	5 793
Treinen en trams	6 106	6 231	6 419	6 597	6 823
Scheepen	9 171	9 753	9 866	10 354	11 220
Vliegtuigen	4 877	4 868	5 337	4 989	4 615
Computers	6 037	6 150	6 330	6 884	7 780
Telecommunicatie apparatuur	765	851	929	1 003	1 103
Machines en installaties	140 991	144 617	148 722	150 313	152 798
Overige materiële vaste activa	17 603	17 835	17 594	16 874	16 664
In cultuur gebrachte activa	565	623	577	550	569
Onderzoek en ontwikkeling	40 184	40 995	41 735	42 228	43 110
Computerprogrammatuur en databanken	19 889	20 338	21 057	21 555	22 071
Overige immateriële activa	5 649	5 899	6 324	6 600	6 702
Voorraden	82 742	89 524	93 813	94 081	92 023
Grond	261 995	258 175	232 619	208 547	218 042
Grond onder woningen	151 083	148 758	132 711	118 413	126 437
Grond onder bedrijfsgebouwen	94 832	93 927	83 954	74 137	74 856
Landbouwgrond	16 080	15 489	15 954	15 997	16 750
Olie- en gasreserves ¹⁾	-	-	-	-	-
Totaal niet-financiële activa	1 082 103	1 096 717	1 083 733	1 067 835	1 082 020
Financiële activa/passiva					
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	-	-	-	-	-
Chartaal geld	4 914	5 108	5 388	5 478	5 166
Girale deposito's	108 675	110 233	115 492	123 072	172 100
Spaartegoeden	-	-	-	-	-
Overige deposito's	67 229	66 509	61 961	64 993	53 281
Kortlopende schuldbewijzen	9 105	10 014	10 397	10 727	10 149
Langlopende schuldbewijzen	12 046	11 627	11 984	11 517	10 190
Kortlopende leningen	103 728	129 885	129 744	115 481	128 500
Langlopende leningen	207 259	194 421	188 168	200 331	172 130
Aandelen en overige deelnemingen	506 828	507 710	530 537	572 537	615 450
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	13 028	7 915	15 462	23 032	34 319
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	- 272	1 392	966	- 268	- 5 642
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	121 342	139 991	158 485	163 576	175 265
Totaal vorderingen	1 153 882	1 184 805	1 228 584	1 290 476	1 370 908
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	-	-	-	-	-
Chartaal geld	-	-	-	-	-
Girale deposito's	-	-	-	-	-
Spaartegoeden	-	-	-	-	-
Overige deposito's	-	-	-	-	-
Kortlopende schuldbewijzen	689	444	3 886	4 737	4 343
Langlopende schuldbewijzen	89 878	86 411	93 425	92 459	90 172
Kortlopende leningen	219 784	263 640	260 217	240 591	289 658
Langlopende leningen	479 811	465 657	450 990	468 289	465 216
Aandelen en overige deelnemingen	863 105	797 213	845 786	869 962	875 557
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	104	289	16	-	-
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	885	678	489	374	498
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	136 620	128 895	129 568	125 844	132 100
Totaal schulden	1 790 876	1 743 227	1 784 377	1 802 256	1 857 544
Financieel vermogenssaldo	- 636 994	- 558 422	- 555 793	- 511 780	- 486 636
Netto vermogen	445 109	538 295	527 940	556 055	595 384

¹⁾ Over het te hanteren plafond voor de komende jaren van de aardgaswinning in Groningen is door de politiek nog geen besluit genomen op het moment van samenstellen van deze cijfers. Daarom is voor de berekening van de olie- en gasreserves in deze publicatie uitgegaan van het extractieprofiel op basis van van de laatst bekende winningsplannen en het laatst bekende extractieplafond.

S 4.3 Balansen van de sector financiële instellingen

	2011	2011	2012	2013**	2014*
	Beginbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans
	mln euro				
Niet-financiële activa					
Vaste activa	50 426	47 568	45 874	44 454	42 916
Woningen	24 822	23 672	23 114	22 913	22 363
Bedrijfsgebouwen	12 895	12 727	11 783	10 741	9 701
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	73	74	74	71	69
Overdrachtskosten op grond	3 680	3 391	3 130	3 030	3 063
Vervoermiddelen	1 537	303	294	281	272
Personenauto's	1 478	248	246	243	238
Overige wegvervoermiddelen	59	55	48	39	33
Treinen en trams	–	–	–	–	–
Schepen	–	–	–	–	–
Vliegtuigen	–	–	–	–	–
Computers	1 209	1 229	1 251	1 277	1 202
Telecommunicatie apparatuur	172	184	192	194	213
Machines en installaties	221	216	215	204	195
Overige materiële vaste activa	442	428	420	414	404
In cultuur gebrachte activa	–	–	–	–	–
Onderzoek en ontwikkeling	685	697	707	698	706
Computerprogrammatuur en databanken	4 553	4 531	4 596	4 552	4 666
Overige immateriële activa	135	116	98	78	61
Voorraden	–	–	–	–	–
Grond	34 572	33 144	29 677	26 525	27 558
Grond onder woningen	23 713	22 510	19 630	17 325	18 457
Grond onder bedrijfsgebouwen	5 616	5 430	4 495	3 543	3 150
Landbouwgrond	5 242	5 204	5 552	5 658	5 952
Olie- en gasreserves ¹⁾	–	–	–	–	–
Totaal niet-financiële activa	84 997	80 711	75 551	70 980	70 474
Financiële activa/passiva					
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	26 430	29 585	30 267	22 254	24 898
Chartaal geld	2 378	3 533	2 999	3 149	2 840
Girale deposito's	156 631	161 547	244 139	192 006	245 562
Spaartegoeden	–	–	–	–	–
Overige deposito's	587 437	772 486	639 785	506 536	561 067
Kortlopende schuldbewijzen	31 029	24 307	32 766	29 647	49 814
Langlopende schuldbewijzen	950 206	980 917	1 042 299	1 031 761	1 129 122
Kortlopende leningen	649 019	770 291	842 296	822 201	970 465
Langlopende leningen	2 099 545	2 114 676	2 182 072	2 107 603	2 157 188
Aandelen en overige deelnemingen	3 059 083	3 345 822	3 637 605	3 810 904	4 082 251
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	36 583	39 993	45 519	50 663	59 832
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	58 589	86 238	80 324	54 106	114 872
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	194 750	173 074	198 383	196 109	162 654
Totaal vorderingen	7 851 680	8 502 469	8 978 454	8 826 939	9 560 565
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	5 597	5 740	5 638	5 409	5 769
Chartaal geld	44 598	47 084	48 379	50 669	54 012
Girale deposito's	392 425	440 206	529 898	470 304	602 596
Spaartegoeden	302 818	317 680	334 789	336 611	342 692
Overige deposito's	717 815	857 191	703 069	587 349	558 818
Kortlopende schuldbewijzen	101 061	117 724	114 974	97 466	96 735
Langlopende schuldbewijzen	1 268 432	1 259 105	1 272 752	1 222 438	1 219 018
Kortlopende leningen	457 910	482 096	516 975	472 131	548 131
Langlopende leningen	766 478	793 229	774 034	739 855	795 100
Aandelen en overige deelnemingen	2 526 106	2 840 981	3 144 648	3 338 594	3 573 313
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 048 527	1 176 917	1 278 216	1 259 028	1 499 428
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	33 392	24 822	24 910	23 825	31 088
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	181 534	211 365	270 351	246 633	248 458
Totaal schulden	7 846 693	8 574 140	9 018 633	8 850 312	9 575 158
Financieel vermogenssaldo	4 987	– 71 671	– 40 179	– 23 373	– 14 593
Netto vermogen	89 984	9 040	35 372	47 607	55 881

¹⁾ Over het te hanteren plafond voor de komende jaren van de aardgaswinning in Groningen is door de politiek nog geen besluit genomen op het moment van samenstellen van deze cijfers. Daarom is voor de berekening van de olie- en gasreserves in deze publicatie uitgegaan van het extractieprofiel op basis van van de laatst bekende winningsplannen en het laatst bekende extractieplafond.

S 4.4 Balansen van de sector overheid (geconsolideerd)

	2011	2011	2012	2013**	2014*
	Beginbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans
	mln euro				
Niet-financiële activa					
Vaste activa	380 382	390 544	398 467	403 378	403 821
Woningen	3 313	3 326	3 374	3 385	3 366
Bedrijfsgebouwen	89 917	89 751	89 148	89 356	88 755
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	238 455	248 390	256 711	261 310	262 732
Overdrachtskosten op grond	2 622	2 200	1 782	1 661	1 539
Vervoermiddelen	2 881	2 821	2 816	2 821	2 675
Personenauto's	418	416	428	466	464
Overige wegvervoermiddelen	765	828	850	903	795
Treinen en trams	–	–	–	–	–
Schepen	944	878	827	795	797
Vliegtuigen	755	699	712	658	618
Computers	2 798	2 784	2 806	2 902	2 932
Telecommunicatie apparatuur	411	504	575	635	709
Machines en installaties	10 733	10 963	11 067	10 716	10 172
Overige materiële vaste activa	4 455	4 388	4 374	4 348	4 376
In cultuur gebrachte activa	–	–	–	–	–
Onderzoek en ontwikkeling	17 365	17 940	18 235	18 557	18 931
Computerprogrammatuur en databanken	7 432	7 478	7 581	7 686	7 634
Overige immateriële activa	–	–	–	–	–
Voorraden	–	–	–	–	–
Grond	49 434	48 509	44 120	39 406	39 600
Grond onder woningen	3 186	3 180	2 887	2 580	2 799
Grond onder bedrijfsgebouwen	40 322	39 447	34 956	30 430	30 073
Landbouwgrond	5 926	5 882	6 277	6 396	6 728
Olie- en gasreserves ¹⁾	137 757	157 115	175 235	151 621	117 111
Totaal niet-financiële activa	567 573	596 168	617 822	594 405	560 532
Financiële activa/passiva					
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	–	–	–	–	–
Chartaal geld	30	47	48	53	53
Girale deposito's	9 965	9 645	10 002	7 536	6 867
Spaartegoeden	–	–	–	–	–
Overige deposito's	4 309	4 595	4 759	3 369	4 532
Kortlopende schuldbewijzen	490	1 096	832	452	330
Langlopende schuldbewijzen	23 003	21 329	19 195	12 803	8 701
Kortlopende leningen	467	489	505	1 922	1 560
Langlopende leningen	47 936	48 895	57 628	66 285	66 933
Aandelen en overige deelnemingen	87 761	82 572	94 450	92 302	90 801
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	–	–	–	–	–
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	1 830	9 232	12 849	9 741	23 828
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	49 530	46 376	45 645	44 947	46 445
Totaal vorderingen	225 321	224 276	245 913	239 410	250 050
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	–	–	–	–	–
Chartaal geld	–	–	–	–	–
Girale deposito's	313	348	387	303	310
Spaartegoeden	–	–	–	–	–
Overige deposito's	650	770	758	752	816
Kortlopende schuldbewijzen	53 146	43 649	32 623	26 070	23 097
Langlopende schuldbewijzen	264 847	304 044	345 029	350 924	392 747
Kortlopende leningen	12 815	18 306	27 212	26 196	28 046
Langlopende leningen	64 539	65 066	66 602	65 740	64 196
Aandelen en overige deelnemingen	–	–	–	–	–
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	–	–	–	–	–
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	–	–	–	–	–
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	30 662	28 163	26 431	26 977	27 908
Totaal schulden	426 972	460 346	499 042	496 962	537 120
Financieel vermogenssaldo	– 201 651	– 236 070	– 253 129	– 257 552	– 287 070
Netto vermogen	365 922	360 098	364 693	336 853	273 462

¹⁾ Over het te hanteren plafond voor de komende jaren van de aardgaswinning in Groningen is door de politiek nog geen besluit genomen op het moment van samenstellen van deze cijfers. Daarom is voor de berekening van de olie- en gasreserves in deze publicatie uitgegaan van het extractieprofiel op basis van van de laatst bekende winningsplannen en het laatst bekende extractieplafond.

S 4.5 Balansen van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens

	2011	2011	2012	2013**	2014*
	Beginbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans
	mln euro				
Niet-financiële activa					
Vaste activa	844 524	828 736	817 701	810 232	796 742
Woningen	751 654	734 607	721 018	710 220	693 360
Bedrijfsgebouwen	52 313	53 360	55 566	58 482	60 637
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	3 611	3 679	3 752	3 786	3 799
Overdrachtskosten op grond	3 268	2 981	2 895	3 093	3 673
Vervoermiddelen	6 629	6 601	6 660	6 731	6 762
Personenauto's	2 007	2 097	2 238	2 329	2 320
Overige wegvervoermiddelen	1 256	1 280	1 295	1 298	1 255
Treinen en trams	–	–	–	–	–
Schepen	3 357	3 214	3 115	3 092	3 175
Vliegtuigen	8	10	12	12	11
Computers	969	949	972	1 025	1 162
Telecommunicatie apparatuur	162	162	168	179	198
Machines en installaties	11 591	11 743	11 989	12 211	12 360
Overige materiële vaste activa	5 634	5 615	5 572	5 488	5 517
In cultuur gebrachte activa	2 307	2 538	2 343	2 082	2 140
Onderzoek en ontwikkeling	3 124	3 259	3 400	3 487	3 596
Computerprogrammatuur en databanken	2 868	2 868	2 998	3 087	3 187
Overige immateriële activa	395	373	368	361	350
Voorraden	6 903	7 719	8 846	8 510	8 500
Grond	761 757	750 436	677 997	606 400	644 810
Grond onder woningen	678 618	666 803	592 288	521 655	556 220
Grond onder bedrijfsgebouwen	23 472	23 551	21 856	19 912	20 496
Landbouwgrond	59 668	60 082	63 852	64 834	68 095
Olie- en gasreserves ¹⁾	–	–	–	–	–
Totaal niet-financiële activa	1 613 184	1 586 890	1 504 543	1 425 143	1 450 052
Financiële activa/passiva					
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	–	–	–	–	–
Chartaal geld	21 500	21 900	21 517	21 274	21 067
Girale deposito's	52 835	53 671	50 848	49 068	50 693
Spaartegoeden	305 678	319 620	336 194	338 599	344 503
Overige deposito's	103	142	119	144	159
Kortlopende schuldbewijzen	77	85	67	54	78
Langlopende schuldbewijzen	22 309	19 049	16 794	12 154	9 675
Kortlopende leningen	318	81	94	28	286
Langlopende leningen	8 097	8 055	7 868	7 785	7 730
Aandelen en overige deelnemingen	236 918	224 570	222 886	231 382	234 283
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	992 873	1 125 530	1 214 757	1 186 016	1 405 483
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	650	595	507	568	589
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	52 440	47 622	48 365	48 433	54 334
Totaal vorderingen	1 693 798	1 820 920	1 920 016	1 895 505	2 128 880
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	–	–	–	–	–
Chartaal geld	–	–	–	–	–
Girale deposito's	–	–	–	–	–
Spaartegoeden	–	–	–	–	–
Overige deposito's	–	–	–	–	–
Kortlopende schuldbewijzen	–	–	–	–	–
Langlopende schuldbewijzen	–	–	–	–	–
Kortlopende leningen	31 211	29 485	28 072	26 380	25 651
Langlopende leningen	718 573	731 041	735 255	720 704	719 917
Aandelen en overige deelnemingen	–	–	–	–	–
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	–	–	–	–	–
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	114	18	11	13	13
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	69 538	63 966	65 020	70 176	71 644
Totaal schulden	819 436	824 510	828 358	817 273	817 225
Financieel vermogenssaldo	874 362	996 410	1 091 658	1 078 232	1 311 655
Netto vermogen	2 487 546	2 583 300	2 596 201	2 503 375	2 761 707

¹⁾ Over het te hanteren plafond voor de komende jaren van de aardgaswinning in Groningen is door de politiek nog geen besluit genomen op het moment van samenstellen van deze cijfers. Daarom is voor de berekening van de olie- en gasreserves in deze publicatie uitgegaan van het extractieprofiel op basis van van de laatst bekende winningsplannen en het laatst bekende extractieplafond.

S 5.1 Niet-financiële balans van de totale economie, 2011

	Beginbalans	Herwaardering	Kapitaal- vorming	Overige volume- mutaties	Statistisch verschil	Eindbalans
	mln euro					
Vaste activa	2 012 697	- 20 006	23 335	- 160	-	2 015 866
Woningen	944 566	- 27 232	6 347	-	-	923 681
Bedrijfsgebouwen	366 792	- 621	3 149	-	-	369 321
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	321 592	8 115	7 439	-	-	337 145
Overdrachtskosten op grond	17 020	- 1 590	160	-	-	15 589
Vervoermiddelen	53 382	- 459	932	-	-	53 856
Personenauto's	20 178	- 413	298	-	-	20 063
Overige wegvervoermiddelen	7 986	86	68	-	-	8 140
Treinen en trams	6 106	70	55	-	-	6 231
Schepen	13 472	- 215	589	-	-	13 846
Vliegtuigen	5 640	14	- 77	-	-	5 577
Computers	11 014	- 529	627	-	-	11 112
Telecommunicatie apparatuur	1 510	- 55	246	-	-	1 701
Machines en installaties	163 537	1 220	2 782	-	-	167 539
Overige materiële vaste activa	28 134	508	- 377	-	-	28 265
In cultuur gebrachte activa	2 871	464	- 14	- 160	-	3 161
Onderzoek en ontwikkeling	61 358	814	720	-	-	62 892
Computerprogrammatuur en databanken	34 742	- 752	1 225	-	-	35 215
Overige immateriële activa	6 179	111	98	-	-	6 388
Voorraden	89 646	5 407	1 174	8	1 008	97 243
Grond	1 107 758	- 27 963	-	10 469	-	1 090 264
Grond onder woningen	856 600	- 23 679	-	8 329	-	841 250
Grond onder bedrijfsgebouwen	164 242	- 4 540	-	2 655	-	162 357
Landbouwgrond	86 916	255	-	- 515	-	86 657
Olie- en gasreserves ¹⁾	137 757	29 217	-	- 9 859	-	157 115
Totaal niet-financiële balans	3 347 858	- 13 346	24 509	458	1 008	3 360 487

S 5.2 Niet-financiële balans van de totale economie, 2012

	Beginbalans	Herwaardering	Kapitaal- vorming	Overige volume- mutaties	Statistisch verschil	Eindbalans
	mln euro					
Vaste activa	2 015 866	- 10 393	14 030	- 159	-	2 019 344
Woningen	923 681	- 18 762	2 872	58	-	907 849
Bedrijfsgebouwen	369 321	- 1 938	1 215	- 58	-	368 540
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	337 145	7 650	5 489	-	-	350 285
Overdrachtskosten op grond	15 589	- 1 862	256	-	-	13 984
Vervoermiddelen	53 856	591	1 045	-	-	55 491
Personenauto's	20 063	35	876	-	-	20 974
Overige wegvervoermiddelen	8 140	55	35	-	-	8 229
Treinen en trams	6 231	71	117	-	-	6 419
Schepen	13 846	- 64	27	-	-	13 809
Vliegtuigen	5 577	494	- 11	-	-	6 060
Computers	11 112	- 225	472	-	-	11 359
Telecommunicatie apparatuur	1 701	- 20	182	-	-	1 864
Machines en installaties	167 539	3 210	1 244	-	-	171 993
Overige materiële vaste activa	28 265	590	- 895	-	-	27 960
In cultuur gebrachte activa	3 161	- 164	82	- 159	-	2 920
Onderzoek en ontwikkeling	62 892	696	489	-	-	64 077
Computerprogrammatuur en databanken	35 215	- 262	1 280	-	-	36 232
Overige immateriële activa	6 388	103	300	-	-	6 791
Voorraden	97 243	1 780	1 287	6	2 342	102 658
Grond	1 090 264	- 114 258	-	8 407	-	984 413
Grond onder woningen	841 250	- 99 727	-	5 994	-	747 516
Grond onder bedrijfsgebouwen	162 357	- 19 247	-	2 152	-	145 262
Landbouwgrond	86 657	4 716	-	262	-	91 635
Olie- en gasreserves ¹⁾	157 115	31 029	-	- 12 910	-	175 235
Totaal niet-financiële balans	3 360 487	- 91 842	15 317	- 4 656	2 342	3 281 650

¹⁾ Over het te hanteren plafond voor de komende jaren van de aardgaswinning in Groningen is door de politiek nog geen besluit genomen op het moment van samenstellen van deze cijfers. Daarom is voor de berekening van de olie- en gasreserves in deze publicatie uitgegaan van het extractieprofiel op basis van van de laatst bekende winningsplannen en het laatst bekende extractieplafond.

S 5.3 Niet-financiële balans van de totale economie, 2013**

	Beginbalans	Herwaardering	Kapitaal- vorming	Overige volume- mutaties	Statistisch verschil	Eindbalans
	mln euro					
Vaste activa	2 019 344	- 3 443	7 560	- 189	-	2 023 272
Woningen	907 849	- 10 880	161	49	-	897 179
Bedrijfsgebouwen	368 540	3 850	583	- 49	-	372 924
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	350 285	2 271	4 872	-	-	357 428
Overdrachtskosten op grond	13 984	- 228	21	-	-	13 776
Vervoermiddelen	55 491	181	101	-	-	55 773
Personenauto's	20 974	- 55	200	-	-	21 119
Overige wegvervoermiddelen	8 229	- 8	- 64	-	-	8 158
Treinen en trams	6 419	55	123	-	-	6 597
Schepen	13 809	193	239	-	-	14 241
Vliegtuigen	6 060	- 4	- 397	-	-	5 659
Computers	11 359	- 50	780	-	-	12 088
Telecommunicatie apparatuur	1 864	- 26	174	-	-	2 011
Machines en installaties	171 993	1 128	324	-	-	173 445
Overige materiële vaste activa	27 960	111	- 945	-	-	27 125
In cultuur gebrachte activa	2 920	- 264	165	- 189	-	2 632
Onderzoek en ontwikkeling	64 077	470	425	-	-	64 971
Computerprogrammatuur en databanken	36 232	- 58	706	-	-	36 880
Overige immateriële activa	6 791	55	194	-	-	7 039
Voorraden	102 658	- 71	43	- 39	-	102 591
Grond	984 413	- 113 751	-	10 216	-	880 879
Grond onder woningen	747 516	- 96 619	-	9 074	-	659 972
Grond onder bedrijfsgebouwen	145 262	- 18 776	-	1 536	-	128 022
Landbouwgrond	91 635	1 644	-	- 394	-	92 885
Olie- en gasreserves ¹⁾	175 235	- 11 646	-	- 11 967	-	151 621
Totaal niet-financiële balans	3 281 650	- 128 912	7 603	- 1 978	-	3 158 362

S 5.4 Niet-financiële balans van de totale economie, 2014*

	Beginbalans	Herwaardering	Kapitaal- vorming	Overige volume- mutaties	Statistisch verschil	Eindbalans
	mln euro					
Vaste activa	2 023 272	- 18 306	10 654	- 186	-	2 015 434
Woningen	897 179	- 21 592	1 392	73	-	877 051
Bedrijfsgebouwen	372 924	1 738	647	- 73	-	375 235
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	357 428	- 814	4 608	-	-	361 222
Overdrachtskosten op grond	13 776	- 130	870	-	-	14 517
Vervoermiddelen	55 773	847	- 721	-	-	55 900
Personenauto's	21 119	173	- 529	-	-	20 763
Overige wegvervoermiddelen	8 158	- 101	- 180	-	-	7 877
Treinen en trams	6 597	110	116	-	-	6 823
Schepen	14 241	580	373	-	-	15 193
Vliegtuigen	5 659	84	- 499	-	-	5 244
Computers	12 088	130	858	-	-	13 076
Telecommunicatie apparatuur	2 011	- 7	220	-	-	2 223
Machines en installaties	173 445	1 102	979	-	-	175 525
Overige materiële vaste activa	27 125	436	- 600	-	-	26 961
In cultuur gebrachte activa	2 632	130	133	- 186	-	2 710
Onderzoek en ontwikkeling	64 971	450	922	-	-	66 343
Computerprogrammatuur en databanken	36 880	- 475	1 153	-	-	37 558
Overige immateriële activa	7 039	- 119	193	-	-	7 113
Voorraden	102 591	- 1 140	- 937	7	1	100 522
Grond	880 879	40 432	-	8 701	-	930 011
Grond onder woningen	659 972	35 430	-	8 512	-	703 913
Grond onder bedrijfsgebouwen	128 022	- 1 280	-	1 832	-	128 574
Landbouwgrond	92 885	6 282	-	- 1 643	-	97 524
Olie- en gasreserves ¹⁾	151 621	- 19 154	-	- 15 356	-	117 111
Totaal niet-financiële balans	3 158 362	1 832	9 717	- 6 834	1	3 163 078

¹⁾ Over het te hanteren plafond voor de komende jaren van de aardgaswinning in Groningen is door de politiek nog geen besluit genomen op het moment van samenstellen van deze cijfers. Daarom is voor de berekening van de olie- en gasreserves in deze publicatie uitgegaan van het extractieprofiel op basis van van de laatst bekende winningsplannen en het laatst bekende extractieplafond.

7.

Overige

tabellen

O 1.1 Belastingen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	40 086	42 654	41 610	41 699	42 424	42 708
Loonbelasting	48 112	47 497	48 875	46 821	47 168	47 426
Vennootschapsbelasting	11 604	12 782	12 409	11 854	12 447	14 511
Accijnzen	10 696	11 120	11 268	11 289	10 885	11 598
Milieuheffingen	7 277	7 395	7 358	7 000	7 741	7 728
Motorrijtuigenbelasting	4 759	5 060	5 054	5 015	4 967	5 434
Belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm)	2 145	2 096	1 978	1 500	1 159	1 121
Overdrachtsbelasting	2 745	2 785	1 935	1 128	1 104	1 566
Onroerendezaakbelasting	2 936	3 046	3 171	3 337	3 439	3 541
Dividendbelasting	2 366	2 730	2 916	2 804	2 496	3 776
Invoerrechten	1 518	1 732	1 889	1 780	1 829	1 888
Vermogensheffingen ¹⁾	1 879	1 778	1 592	1 432	1 870	1 665
Vermogensbelasting	25	23	11	2	1	-
Assurantiebelasting	849	861	1 020	1 145	2 343	2 366
Overige	3 891	5 407	2 981	2 709	3 382	6 836
Belastingen	140 888	146 966	144 067	139 515	143 255	152 164
Belastingen op productie en invoer	69 966	73 329	71 871	70 513	73 512	77 445
Belastingen op inkomen en vermogen	69 043	71 859	70 604	67 570	67 873	73 054
Kapitaaloverdrachten ¹⁾	1 879	1 778	1 592	1 432	1 870	1 665
Betaald door:						
Ingezetenen	136 934	143 263	140 369	135 588	139 295	147 527
Buitenland	3 954	3 703	3 698	3 927	3 960	4 637
Ontvangen door:						
Overheid	137 718	143 273	139 906	135 531	139 246	147 834
Buitenland	3 170	3 693	4 161	3 984	4 009	4 330

¹⁾ Vermogensheffingen zijn niet-periodieke belastingen op vermogen.

O 1.2 Belastingen op inkomen en vermogen

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Belastingen op inkomen	62 839	65 306	63 904	60 806	61 012	65 743
Vennootschapsbelasting	11 604	12 782	12 409	11 854	12 447	14 511
Loonbelasting	48 112	47 497	48 875	46 821	47 168	47 426
Inkomstenbelasting	535	2 076	- 533	- 902	- 1 337	- 190
Dividendbelasting	2 366	2 730	2 916	2 804	2 496	3 776
Kansspelbelasting	222	221	237	229	238	220
Belastingen op vermogen	6 204	6 553	6 700	6 764	6 861	7 311
Onroerendezaakbelasting	-	-	-	-	-	-
Vermogensbelasting	25	23	11	2	1	-
Motorrijtuigenbelasting	3 841	4 084	4 078	4 047	4 008	4 386
Milieuheffingen	1 806	1 906	1 973	2 030	2 084	2 083
Rioolrechten	1 027	1 098	1 148	1 192	1 229	1 202
Heffingen op waterverontreiniging	779	808	825	838	855	881
Omslagheffing waterschappen	403	429	450	466	492	503
Overige	129	111	188	219	276	339
Belastingen op inkomen en vermogen	69 043	71 859	70 604	67 570	67 873	73 054
Betaald door:						
Niet-financiële vennootschappen	9 352	10 404	10 015	9 561	9 920	11 598
Financiële instellingen	3 001	3 240	3 213	3 151	3 312	3 636
Huishoudens	52 814	54 587	53 744	50 990	50 811	53 314
Buitenland ¹⁾	3 876	3 628	3 632	3 868	3 830	4 506
Ontvangen door:						
Overheid	67 693	70 134	68 629	65 633	65 946	70 982
Buitenland ¹⁾	1 350	1 725	1 975	1 937	1 927	2 072

¹⁾ Betreft de dividendbelasting en de loonbelasting van en aan het buitenland.

O 1.3 Belastingen op productie en invoer

	2009	2010	2011	2012	2013**	2014*
	mln euro					
Productgebonden belastingen	63 418	66 567	64 886	63 295	65 488	66 967
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	40 086	42 654	41 610	41 699	42 424	42 708
Invoerrechten aan de EU	1 518	1 732	1 889	1 780	1 829	1 888
EU-heffingen op voedingsmiddelen	302	236	297	267	253	370
Accijnzen	10 696	11 120	11 268	11 289	10 885	11 598
Benzine	4 028	4 067	4 101	4 007	3 960	4 042
Overige minerale oliën	3 369	3 592	3 644	3 578	3 630	3 833
Tabak	2 318	2 437	2 527	2 653	2 228	2 632
Alcohol	306	331	314	348	306	311
Overige accijnzen	675	693	682	703	761	780
Verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken e.d.	158	156	159	158	154	213
Verbruiksbelasting op milieugrondslag	4 597	4 606	4 408	4 013	4 997	4 810
Belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm)	2 145	2 096	1 978	1 500	1 159	1 121
Kansspelbelasting	222	221	238	230	239	220
Overdrachtsbelasting	2 745	2 785	1 935	1 128	1 104	1 566
Assurantebelasting	849	861	1 020	1 145	2 343	2 366
Kapitaalsbelasting	6	–	– 5	–	–	–
Voorraadheffing olie	94	100	89	86	101	107
Niet-productgebonden belastingen op productie	6 548	6 762	6 985	7 218	8 024	10 478
Onroerendezaakbelasting	2 936	3 046	3 171	3 337	3 439	3 541
Motorrijtuigenbelasting	918	976	976	968	959	1 048
Milieuheffingen	874	883	977	957	660	835
Rioolrechten	222	206	220	227	234	293
Heffingen op waterverontreiniging	309	319	325	323	327	329
Emissierechten	–	–	92	56	43	148
Overige milieuheffingen	343	358	340	351	56	65
Omslagheffing waterschappen	666	695	705	721	761	759
Bankenbelasting	–	–	–	536	507	1 453
Verhuurdersheffing	–	–	–	–	48	1 224
EU-heffing op voorraden suiker	–	–	–	–	–	–
Overige niet-productgebonden belastingen op productie	1 154	1 162	1 156	699	1 650	1 618
Belastingen op productie en invoer (betaald door ingezetenen)	69 966	73 329	71 871	70 513	73 512	77 445
Ontvangen door:						
Overheid	68 146	71 361	69 685	68 466	71 430	75 187
Buitenland (EU)	1 820	1 968	2 186	2 047	2 082	2 258

O 2 Uitgaven van de overheid naar COFOG-functie (geconsolideerd)

	2009	2010	2011	2012	2013**
	mln euro				
Algemeen overheidsbestuur	34 044	35 801	34 136	33 612	33 426
Uitvoerende en wetgevende organen	11 596	13 880	13 292	13 247	13 676
Hulp aan het buitenland	4 859	5 339	4 015	3 766	3 695
Algemene dienstverlening	1 396	1 361	1 370	1 398	1 439
Fundamenteel onderzoek	2 807	2 899	2 959	2 934	2 959
Onderzoek algemeen overheidsbestuur	105	92	74	58	56
Algemeen overheidsbestuur (overig)	23	29	27	33	31
Verrichtingen overheidsschuld	13 258	12 201	12 399	12 176	11 570
Algemene overdrachten overheden	-	-	-	-	-
Landsverdediging	8 481	8 079	8 167	7 512	7 543
Defensie	6 567	6 047	6 368	5 715	5 875
Bescherming burgerbevolking	-	-	-	-	-
Militaire hulp aan het buitenland	425	383	247	215	194
Onderzoek landsverdediging	83	78	84	116	96
Landsverdediging (overig)	1 406	1 571	1 468	1 466	1 378
Openbare orde en veiligheid	12 305	12 270	12 201	12 477	12 892
Politie	5 255	5 208	5 173	5 420	5 576
Brandweer	1 603	1 553	1 548	1 571	1 782
Rechtspraak	1 877	1 927	1 989	1 929	1 933
Gevangeniswezen	2 494	2 441	2 368	2 419	2 375
Onderzoek openbare orde	75	81	79	76	77
Openbare orde en veiligheid (overig)	1 001	1 060	1 044	1 062	1 149
Economische aangelegenheden	33 505	33 110	30 726	28 770	24 905
Algemene economische aangelegenheden	7 912	6 845	5 217	4 457	4 932
Landbouw, bosbouw, visserij en jacht	1 569	1 553	1 282	1 106	999
Brandstoffen en energie	879	861	885	865	820
Mijnbouw, industrie, bouwnijverheid	844	647	693	741	602
Vervoer	16 050	16 942	16 205	15 456	15 632
Communicatie	125	112	60	71	- 3 717
Andere bedrijfstakken	2 182	2 090	2 276	2 346	1 967
Onderzoek economische aangelegenheden	3 498	3 697	3 725	3 431	3 553
Economische aangelegenheden (overig)	446	363	383	297	117
Milieubescherming	10 546	10 286	10 295	10 073	10 084
Afvalbeheer	3 464	3 599	3 538	3 573	3 499
Afvalwaterbeheer	3 699	3 549	3 611	3 518	3 579
Bestrijding milieureiniging	2 256	2 088	2 086	1 953	1 949
Biodiversiteit en landschap	723	729	726	710	778
Onderzoek milieubescherming	165	146	160	150	147
Milieubescherming (overig)	239	175	174	169	132
Huisvesting en gemeenschapsvoorzieningen	4 160	3 758	3 044	3 322	3 100
Huisvesting	2 077	1 856	1 214	1 622	1 535
Stads- en plattelandsontwikkeling	1 464	1 340	1 300	1 214	1 107
Watervoorziening	2	1	1	2	2
Straatverlichting	116	118	117	110	109
Onderzoek huisvesting en gemeenschapsvoorzieningen	242	216	254	209	218
Huisvesting en gemeenschapsvoorzieningen (overig)	259	227	158	165	129
Volksgezondheid	47 917	49 544	50 917	53 640	53 511
Medische producten	6 732	6 974	6 810	6 427	5 664
Extramurale medische zorg	13 313	13 596	13 996	14 114	14 085
Intramurale medische zorg	22 990	23 976	24 860	27 819	28 292
Openbare gezondheidszorg	1 196	1 293	1 343	1 365	1 359
Onderzoek gezondheidszorg	1 711	1 755	1 868	1 872	1 941
Volksgezondheid (overig)	1 975	1 950	2 040	2 043	2 170
Recreatie, cultuur en religie	11 132	11 101	10 811	10 382	10 337
Recreatie en sport	4 201	4 029	3 893	3 672	3 634
Cultuur	3 366	3 386	3 259	3 194	3 115
Omroepen en uitgeverijen	1 091	1 032	1 015	1 127	1 051
Maatschappelijke en religieuze organisaties	552	571	518	498	500
Onderzoek recreatie, cultuur, religie	175	190	190	185	194
Recreatie, cultuur, religie (overig)	1 747	1 893	1 936	1 706	1 843

O 2 Uitgaven van de overheid naar COFOG-functie (geconsolideerd) (slot)

	2009	2010	2011	2012	2013**
	mln euro				
Onderwijs	34 914	35 626	35 531	35 675	35 346
Basisonderwijs	11 215	11 685	11 598	11 362	11 282
Voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs	13 350	13 716	13 579	13 446	13 463
Postmiddelbaar onderwijs	–	–	–	–	–
Hoger onderwijs	8 269	8 300	8 479	9 032	8 872
Onderwijs niet naar niveau ingedeeld	329	374	387	373	325
Ondersteunende diensten onderwijs	951	945	904	873	831
Onderzoek onderwijs	134	135	137	147	160
Onderwijs (overig)	666	471	447	442	413
Sociale bescherming	100 476	104 532	106 182	108 402	110 929
Ziekte en arbeidsongeschiktheid	29 136	30 906	30 870	31 836	30 862
Ouderdom	37 477	39 050	40 902	42 854	44 154
Nabestaanden	1 439	1 407	1 235	1 103	966
Gezin en kinderen	7 846	7 821	7 707	6996,0	6551,0
Werkloosheid	10 258	11 040	10 467	10 380	12 366
Huisvestingskosten	2 165	2 249	2 327	2 354	2 496
Sociale uitsluiting (overig)	11 608	11 551	12 162	12 498	13 169
Onderzoek sociale bescherming	214	207	223	210	217
Sociale bescherming (overig)	333	301	289	171	148
Totaal uitgaven	297 480	304 107	302 010	303 865	302 073

8.

Toelichtingen

8.1 Nationale rekeningen in hoofdlijnen

Inleiding

Het systeem van nationale rekeningen geeft een kwantitatieve beschrijving van het economische proces in een land en de economische relaties met het buitenland. Als onderdelen van het economisch proces worden onderscheiden: productie, inkomensvorming, inkomensverdeling, bestedingen, financiering en vermogensvorming.

Economisch gebied

De Nederlandse nationale rekeningen hebben betrekking op het economisch gebied van het Koninkrijk der Nederlanden in Europa. Het Nederlandse deel van het continentaal plat in de Noordzee wordt ook beschouwd als deel van dat economisch gebied. De economieën van de buiten Europa liggende landen van het Koninkrijk der Nederlanden (Curaçao, Sint Maarten en Aruba) worden niet beschreven door de Nederlandse nationale rekeningen. De eilanden (openbare lichamen) Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn weliswaar onderdeel van Nederland, maar worden evenmin meegenomen.

Sinds de staatkundige veranderingen per 10-10-2010 is het CBS in Nederland verantwoordelijk voor de statistieken van de eilanden van Caribisch Nederland. In dat kader maakt het CBS ramingen voor het bbp voor elk van deze eilanden. Dit wordt echter niet samengenomen met het Nederlandse bbp.

Economische indicatoren

Centraal in de nationale rekeningen staat een aantal belangrijke economische indicatoren zoals het binnenlands product en het nationaal inkomen. Het bruto binnenlands product (bbp) is een maat voor de omvang van de economie. De volumeverandering van het bbp in een bepaalde tijdsperiode is de maatstaf voor de groei (of krimp) van de economie. Volumeveranderingen zijn geschoond voor prijsveranderingen.

Het nationaal inkomen is de som van de primaire inkomens (lonen, winsten en per saldo ontvangen rente en dividenden) van de ingezetenen van een land. Het nationaal inkomen kan bruto of netto worden bepaald, dat wil zeggen inclusief of exclusief het verbruik van vaste activa (ook wel afschrijvingen genoemd). Het bruto nationaal inkomen (bni) is gelijk aan het bruto binnenlands product plus het saldo van de primaire inkomensstromen van en naar het buitenland.

Statistische beschrijving economisch proces

Er zijn landen waar de nationale rekeningen uitsluitend betrekking hebben op een raming voor een of meer van deze macrovariabelen. Er is dan niet echt sprake van een statistische beschrijving van het economisch proces. Vóór de Tweede Wereldoorlog was dit ook in Nederland het geval; de grondslagen voor een geïntegreerd systeem zoals we dat nu kennen, waren toen ook nog niet gelegd. In een uitgebouwd nationale-rekeningenstelsel zoals dat nu in Nederland wordt samengesteld gaat de beschrijving veel verder. Om te beginnen wordt er een uitgebreid overzicht gegeven van de productie van goederen en diensten. Ook wordt vastgelegd hoeveel en wat er wordt geconsumeerd, waarin wordt geïnvesteerd en wat er wordt in- en uitgevoerd. Verder bevatten de nationale rekeningen

de inkomensvorming, evenals de herverdeling door belasting- en premieheffing en sociale uitkeringen. Ten slotte maken ook financiële transacties en vermogensvorming deel uit van de nationale rekeningen.

Dit alles gebeurt niet alleen voor het totaal van de volkshuishouding maar ook voor onderdelen daarvan. De beschrijving van de productie bijvoorbeeld wordt gedetailleerd naar bedrijfsklassen. Voor de beschrijving van inkomensverdeling, financiering en vermogensvorming wordt de economie onderscheiden in sectoren zoals de overheid, huishoudens, niet-financiële vennootschappen en financiële instellingen. Hiermee zijn ook de twee hoofdsystemen van de nationale rekeningen afgebakend: productie wordt beschreven in de zogenoemde aanbod- en gebruikstabellen (AGT). Inkomensverdeling, financiering en vermogensvorming valt onder de sectorrekeningen, waarvoor soms de naam inkomens- en vermogensrekeningen wordt gehanteerd. Arbeid wordt als een derde hoofdsysteem gezien. Wel ligt deze in de praktijk dicht tegen de productie aan. De drie hoofdsystemen raken elkaar op belangrijke onderdelen als toegevoegde waarde en beloning. Daardoor zijn ze (door integratie) volledig consistent met elkaar.

Consistente beschrijving

Dat de nationale rekeningen een systeem worden genoemd is gerechtvaardigd doordat ze een samenhangend en geïntegreerd geheel vormen waarin alle variabelen op een consistente wijze met elkaar samenhangen. Dit draagt belangrijk bij aan kwaliteit en gebruiksmogelijkheden. De kwaliteit wordt er door bevorderd omdat de definitie- en vergelijkingen die aan het systeem ten grondslag liggen het mogelijk maken om gegevens uit verschillende bronstatistieken aan elkaar te relateren. Ook als de uitkomsten van deze bronstatistieken niet sluiten, kan via integratie tot de meest plausibele schattingen worden gekomen. De gebruiksmogelijkheden van de nationale rekeningen worden bevorderd doordat de systematiek het mogelijk maakt allerlei verschijnselen met elkaar in verband te brengen.

De genoemde systematiek leidt echter ook tot beperkingen, vooral ten aanzien van de mogelijkheid om wijzigingen in concepten en definities door te voeren. Partiële veranderingen zijn zonder meer uitgesloten. Een verandering bijvoorbeeld in wat tot de productie gerekend moet worden is alleen mogelijk als tegelijkertijd begrippen als inkomen, consumptie, besparingen en investeringen aangepast worden.

Diverse gebruiksmogelijkheden

De gebruiksmogelijkheden van de nationale rekeningen zijn zeer divers. Allereerst worden binnenlands product en nationaal inkomen vaak gehanteerd als samenvattende maatstaven voor het functioneren van de economie van een land, het succes van het gevoerde financieel-economische beleid en de financiële draagkracht van de samenleving. Het vorderingensaldo van de overheid en de overheidsschuld worden bijvoorbeeld uitgedrukt als percentage van het bbp (EMU-norm). Verder is het bni één van de grondslagen voor de afdrachten aan de Europese Unie. Het nationaal inkomen wordt gebruikt als richtlijn voor de omvang van de ontwikkelingshulp en als basis voor allerlei kengetallen ten aanzien van de overheid. Verder kan uit de nationale rekeningen het relatieve belang van een bedrijfstak voor de economie afgelezen worden, bijvoorbeeld door zijn aandeel in het binnenlands product.

Voorts worden nationale-rekeningengegevens veelvuldig gebruikt voor prognoses en analyses. Omdat ze een geïntegreerde en gecoördineerde beschrijving van de economie geven, zijn de nationale-rekeningengegevens bij uitstek geschikt voor gebruik in modellen die de economische ontwikkeling voorspellen en de invloed van beleidsvarianten toetsen.

Ten slotte kan nog gewezen worden op het gebruik van de gegevens over de productie-structuur. Deze vormen een specifieke dataset (aanbod- en gebruikstabellen en input-outputtabellen), die eveneens dient als basis voor een zeer pluriform gebruik. Voorbeelden zijn studies naar energiegebruik, milieuvervuiling en de gevolgen van belastingmaatregelen op de productie en werkgelegenheid.

Institutionele benadering

In de nationale rekeningen wordt een beschrijving gegeven vanuit de invalshoek van de economische actoren. Dit wordt de institutionele benadering genoemd. Bij een institutionele beschrijving van het productieproces staan de producenten centraal. Deze worden op basis van het zwaartepunt van hun economische activiteit ingedeeld in bedrijfstakken. Producenten bijvoorbeeld die vervoer als hoofdactiviteit hebben worden ingedeeld in de bedrijfstak vervoer, opslag en communicatie. Dit leidt tot goede informatie over de totale productiewaarde van de producenten die tot een bepaalde bedrijfsgroep gerekend worden en sluit aan bij de werkelijkheid waarin de producent opereert. Deze benadering betekent echter tevens dat ook de productie uit hoofde van eventuele nevenactiviteiten in de productiewaarde van een bedrijfstak wordt meegenomen. Dat geldt bijvoorbeeld voor een textiel fabriek die ook producten rechtstreeks verkoopt aan consumenten (detailhandel).

Iedere keuze die in dit kader is gemaakt, is er op gericht dat de nationale rekeningen voor zoveel mogelijk doeleinden bruikbaar zijn. Voor specifieke oogmerken worden aparte modules gemaakt die dan in aanvulling op de standaard nationale rekeningen de gegevens bevatten die nodig zijn voor een bijzondere invalshoek of een specifiek gebruik.

Internationale vergelijkbaarheid en gebruik

Internationale vergelijkbaarheid is een belangrijk kenmerk van de nationale rekeningen. De begrippen, classificaties en methoden van de nationale rekeningen zijn wereldwijd gestandaardiseerd en vastgelegd in internationale richtlijnen (SNA 2008 en ESR 2010).

Nederland is op grond van internationale regelgeving verplicht om nauwkeurig omschreven gegevens op vastgelegde tijdstippen aan internationale instellingen te leveren. De belangrijkste levering betreft die aan het statistisch bureau van de Europese Unie (Eurostat). Deze instelling draagt ook zorg voor een verdere doorlevering van de cijfers aan onder andere de Europese Centrale Bank (ECB) en de Organisatie voor Economische samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Tevens berekent Eurostat de totalen voor de Europese Unie (EU) en de eurozone.

Veel internationale verdragen en internationale richtlijnen bevatten verwijzingen naar of gegevens uit de nationale rekeningen. De internationale betekenis en het administratieve gebruik van de nationale rekeningen is de laatste decennia sterk toegenomen. Zowel de btw-bijdrage als de bni-bijdrage van Nederland aan de Europese Unie is gebaseerd op de nationale rekeningen. Ook aan de inkomstenkant van Nederland spelen de nationale rekeningen een belangrijke rol. De verdeling van het bbp over regio's, zoals deze kan worden afgeleid uit de regionale (nationale) rekeningen bepaalt mede de hoogte van de bijdragen die een lidstaat ontvangt uit de Europese structuurfondsen. Kortom, de netto financiële positie van Nederland ten opzichte van de EU wordt grotendeels bepaald door gegevens uit de nationale rekeningen.

Door het toegenomen belang van onder meer het bni is het steeds belangrijker geworden dat alle lidstaten statistische begrippen op precies dezelfde manier toepassen. Daarom zijn afspraken gemaakt over het opstellen van onderling vergelijkbare, oftewel

‘geharmoniseerde’ cijfers. Onder auspiciën van Eurostat is het bni-comité opgericht dat als taak heeft toe te zien op de kwaliteit van de bni-ramingen van de lidstaten. Het comité controleert in hoeverre de voorschriften worden nageleefd. Controles vinden ook plaats door de Europese Rekenkamer. De kwaliteit en internationale vergelijkbaarheid van de nationale rekeningen wordt hierdoor gunstig beïnvloed.

Bij de eisen voor toetreding tot de EMU (vastgelegd in het Verdrag van Maastricht) en in het Stabiliteits- en groeipact (vastgelegd in het Verdrag van Amsterdam) spelen overheidsschuld en overheidstekort als percentage van het bbp een wezenlijke rol. Ook een eventuele boete bij het niet nakomen van de verplichtingen in het stabiliteitspact en eventuele verzachtende omstandigheden (economische depressie) zijn gerelateerd aan de nationale rekeningen.

Welvaart

Vanwege het veelvuldige en veelzijdige gebruik van de nationale-rekeningencijfers is het van belang dat de precieze betekenis van deze gegevens ook voor iedereen duidelijk is. Het binnenlands product of het nationaal inkomen vormen bijvoorbeeld maar enkele indicaties voor de welvaart. Zaken als inkomensverdeling, (niet gecompenseerde) schade aan het milieu en geluk zitten er niet in. Vanuit de nationale rekeningen wordt dan ook gewerkt aan een verbreding van het arsenaal aan begrippen dat geïntegreerd naar buiten wordt gebracht. Deze blijven vooralsnog wel buiten het kernsysteem van de nationale rekeningen. Voorbeelden van de verbreding zijn indicatoren voor duurzame ontwikkeling en groene groei.

Milieu

In het reguliere deel van de nationale rekeningen zijn de milieuaspecten van productie en consumptie slechts in beperkte mate meegenomen. Alleen voor zover economische actoren (bedrijven, overheden, consumenten) daadwerkelijk uitgaven doen om vervuiling tegen te gaan, komen deze ook in de nationale rekeningen terecht. Indien bijvoorbeeld de overheid zorgt voor waterzuivering of bodemsanering, wordt dit gerekend tot de overheidsproductie en draagt dit bij aan het nationaal inkomen. De vervuiling zelf komt niet tot uiting in de in geld uitgedrukte transacties. Wel is het zo dat, als er via de markt of het democratisch proces aan milieubederf een prijskaartje gehangen wordt, dit in het huidige stelsel van de nationale rekeningen enigszins tot uitdrukking komt. Milieuhellingen bijvoorbeeld vormen een onderdeel van de transacties die in het kader van de nationale rekeningen beschreven worden.

Daarom worden in een afzonderlijke module in samenhang met de nationale rekeningen (en macro-economische grootheden als het nationaal inkomen) milieueffecten zo volledig mogelijk te gekwantificeerd in statistisch waarneembare fysieke eenheden. Tevens worden uitgaven aan het milieu in de vorm van milieubelastingen of milieureinigingsdiensten in deze milieurekeningen verbijzonderd.

Overige deelsystemen

Naast de hoofdsystemen AGT en sectorrekeningen en arbeid zijn er specifieke onderwerpen in aparte modules ondergebracht. De milieurekeningen zijn hiervan een voorbeeld. Andere modules zijn er op het terrein van regio, groeianalyse en toerisme.

8.2 Transacties in de nationale rekeningen

Inleiding

In de nationale rekeningen worden, uitgaande van internationale richtlijnen, transacties beschreven van bedrijfseenheden (gegroepeerd in bedrijfsklassen) en van institutionele eenheden (gegroepeerd in sectoren). De transacties van bedrijfseenheden worden beschreven in de aanbod- en gebruiktabellen (AGT). Hierbij ligt het accent op de goederen- en dienstentransacties en de beschrijving van het productieproces en de inkomensvorming. Bedrijfseenheden worden ingedeeld naar economische activiteit (bedrijfsklasse) volgens de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) 2008. De transacties van institutionele eenheden worden beschreven in het rekeningenstelsel, het domein van de sectorrekeningen. Hierbij ligt het accent op inkomensverdeling, besteding en financiering. In deze toelichting komen de diverse transacties aan de orde. Institutionele eenheden worden in gedeeld in (sub)sectoren volgens het Europees Systeem van rekeningen (ESR) 2010.

Een transactie is een economische stroom, d.w.z. een interactie met wederzijdse instemming, tussen institutionele eenheden of soms binnen een institutionele eenheid. In dat laatste geval is het zinvol om de stroom als transactie te beschouwen omdat de eenheid in twee verschillende hoedanigheden functioneert. Transacties worden in vier hoofdgroepen ingedeeld:

- transacties in producten. Deze beschrijven de oorsprong (binnenlandse output of invoer) en het gebruik van producten (intermediair verbruik, finale consumptie, investering — waaronder het verbruik van vaste activa valt — of uitvoer)
- verdelingstransacties. Deze beschrijven hoe de bij de productie gegenereerde toegevoegde waarde over arbeid, kapitaal en overheid wordt verdeeld, en hoe inkomen en vermogen worden herverdeeld (inkomsten- en vermogensbelasting, en andere overdrachten)
- financiële transacties. Deze beschrijven de mutaties van de financiële activa en passiva voor elk type financieel instrument. Dergelijke transacties komen niet alleen voor als tegenhanger van niet-financiële transacties, maar ook als transacties met uitsluitend financiële instrumenten
- overige transacties. Deze worden gevormd door het saldo van aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa.

Productie en inkomensvorming

Productie (basisprijzen)

Het totaal aan goederen en diensten dat is geproduceerd, wordt ook wel output genoemd. Hiervan bestaan drie soorten:

- marktoutput: goederen en diensten die op de markt zijn afgezet of waarvoor dit in de toekomst de bedoeling is
- output voor eigen finaal gebruik: goederen en diensten voor eigen consumptie of voor investeringen door dezelfde bedrijfseenheid als die welke die goederen en diensten heeft geproduceerd
- niet-marktoutput: goederen en diensten die gratis of tegen economisch niet-significante prijzen aan andere eenheden zijn geleverd.

De output wordt gewaardeerd tegen basisprijzen. Dit zijn de prijzen die door producenten zelf worden ervaren: per bedrijfstak zijn de productgebonden belastingen er vanaf getrokken en de productgebonden subsidies erbij opgeteld. Door de producent

afzonderlijk in rekening gebrachte vervoerskosten zijn niet inbegrepen. Ook de waardeverandering van financiële en niet-financiële activa (productiemiddelen) tijdens de verslagperiode zijn niet inbegrepen.

Inbegrepen is de productie van alle in Nederland opererende bedrijfseenheden, dus ook degenen die in buitenlandse handen zijn. Ook overheidsinstanties en andere niet-commerciële instanties behoren hiertoe.

Enkele bijzondere gevallen:

-Bedrijfstakingen:

De *handel* distribueert goederen in ruimte en tijd zonder ze te bewerken. Zij produceert dus diensten die aan goederen verbonden zijn. De waarde van deze diensten wordt berekend als het verschil tussen de verkoopwaarde en de aankoopwaarde van de verhandelde goederen.

Verhuur van en handel in onroerend goed produceert diensten van bedrijfsgebouwen en huurwoningen. Ook diensten van woningen die door de eigenaar zelf worden bewoond (het 'woongenot') worden hieraan toegekend. Deze diensten worden gewaardeerd met behulp van de huurprijzen voor vergelijkbare woningen.

-(Sub)sectoren:

Banken houden zich vooral bezig met financiële intermediaatatie, dat wil zeggen het aantrekken, transformeren en distribueren van financiële middelen. De vergoeding voor deze diensten wordt impliciet verrekend met de ontvangen en betaalde rente. De waarde van deze zogenaamde toegerekende bankdiensten wordt berekend als de marge op aangetrokken deposito's en op uitgezette leningen. Daarnaast produceren banken diensten, als het gebruik van pinpassen, waar door de klant expliciet voor wordt betaald. Het *verzekeringswezen en de pensioenfondsen* houden zich vooral bezig met het omzetten van individuele risico's in collectieve risico's. De waarde van deze dienstverlening is bij schadeverzekeraars gelijkgesteld aan het verschil tussen bruto premies (incl. toegerekende premies) en gemiddelde uitkeringen. Bij pensioenfondsen en levensverzekeringsmaatschappijen is de waarde van de dienst gelijk aan de som van de uitvoeringskosten, inclusief een eventuele winstopslag bij verzekeraars.

De *overheid* houdt zich vooral bezig met het produceren van collectieve diensten. Door het ontbreken van marktprijzen wordt de productiewaarde van de overheid vanuit de productiekosten berekend, als de som van het intermediair verbruik, de beloning van werknemers, de afschrijvingen en het saldo van de niet-productgebonden belastingen en subsidies op productie betaald door de overheid zelf.

Instellingen zonder winstoogmerk (izw's) ten behoeve van huishoudens zijn net als de overheid niet-marktproducenten. Hun productiewaarde wordt ook bepaald vanuit de productiekosten.

Intermediair verbruik (aankooprijzen)

Goederen en diensten die als input in een productieproces worden gebruikt, met uitzondering van de vaste activa (investeringsgoederen). Het gaat hierbij om goederen die tijdens het productieproces worden verwerkt in andere producten of volledig worden verbruikt (dit gebeurt per definitie met de ingehuurde diensten). Volgens internationale afspraken wordt een aangeschaft goed of een ingehuurde dienst niet als intermediair verbruik maar als vast activum (investering) gezien wanneer het meer dan één jaar ingezet kan worden in een productieproces. De intermediair verbruikte goederen en diensten worden gewaardeerd tegen de aankooprijzen die op het moment van gebruik voor soortgelijke goederen of diensten gelden.

Toegevoegde waarde (basisprijzen)

De waarde van alle geproduceerde goederen en diensten (de productiewaarde of output) minus de waarde van goederen en diensten die tijdens deze productie zijn opgebruikt (het intermediair verbruik).

Toegevoegde waarde (marktprijzen)

De toegevoegde waarde tegen marktprijzen voor de totale economie (het bbp) wordt als volgt berekend:

de bij bedrijfsklassen gevormde bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen
plus: saldo van productgebonden belastingen
en productgebonden subsidies
plus: verschil toegerekende en afgedragen btw
= bbp (marktprijzen)

De btw en de belastingen en subsidies op invoer worden niet toegerekend aan bedrijfsklassen. Vandaar dat het bbp tegen marktprijzen niet restloos kan worden uitgesplitst naar bedrijfsklassen. Afhankelijk van de behandeling van het verbruik van vaste activa (de afschrijvingen) is de toegevoegde waarde bruto (inclusief) of netto (exclusief).

Belastingen op productie en invoer

Verplichte betalingen om niet, in geld of in natura, die door de overheid of door de instellingen van de Europese Unie worden opgelegd in verband met de productie of de invoer van goederen en diensten, het in dienst hebben van arbeidskrachten en het eigendom of het gebruik van grond, gebouwen of andere activa die in het productieproces worden aangewend. Dergelijke belastingen zijn verschuldigd ongeacht gemaakte winst. Zowel productgebonden als niet-productgebonden belastingen behoren hiertoe.

Productgebonden belastingen

Belastingen die moeten worden betaald per eenheid van een bepaald goed dat of bepaalde dienst die is geproduceerd of ingevoerd. De belasting kan een bepaald bedrag per kwantitatieve eenheid van een goed of een dienst zijn, of worden berekend als een bepaald percentage van de prijs per eenheid of van de waarde van de geproduceerde of verhandelde goederen en diensten.

Belastingen op invoer (exclusief btw)

Belastingen die gerelateerd zijn aan de waarde of de hoeveelheid van ingevoerde producten. Voorbeelden hiervan zijn invoerrechten en accijnzen op ingevoerde brandstoffen.

Toegerekende btw

De btw is een productgebonden belasting, die op de verschillende momenten van levering door producenten wordt geïnd en uiteindelijk volledig ten laste komt van de eindgebruikers. Producenten dragen alleen het verschil af tussen de btw op hun verkopen en de btw op hun aankopen. De toegerekende btw (de in theorie af te dragen btw) wordt berekend door op de relevante goederen- en dienstentransacties de wettelijke btw-percentages toe te passen. Met relevant wordt bedoeld dat de btw alleen berekend wordt over de transacties waarbij sprake is van een eindheffing. Dit geldt vooral voor de consumptieve aankopen door huishoudens en de aankopen door 'vrijgestelde' bedrijven. Deze bedrijven zijn vrijgesteld van de afdracht van btw. Omdat ze geen btw berekenen op hun verkopen, kunnen ze de btw op hun aankoop van intermediaire goederen en kapitaalgoederen ook niet verrekenen. De btw op hun aankopen is daarmee een eindheffing.

Vershil toegerekende en afgedragen btw

Het verschil tussen de toegerekende en de afgedragen btw ontstaat onder meer door kwijtscheldingen, oninbaar geleden bedragen, boetes, de Regeling kleine ondernemers en door ontwijking van de afdracht van btw. Het verschil tussen toegerekende en afgedragen btw wordt niet verdeeld over de bedrijfsklassen, maar op het niveau van de totale

economie geteld bij som van de toegevoegde waarde in basisprijzen en de productgebonden belastingen en subsidies om uit te komen op het bbp tegen marktprijzen.

Niet-productgebonden belastingen op productie

Dit zijn de belastingen op productie die producenten moeten betalen, ongeacht de hoeveelheid of de waarde van de geproduceerde of verkochte producten. Voorbeelden hiervan zijn onroerendezaakbelasting, reinigingsrechten en rioolrechten betaald door producenten.

Subsidies

Subsidies zijn betalingen om niet die door de Nederlandse overheid of instellingen van de Europese Unie worden gedaan aan ingezeten producenten. Zowel productgebonden als niet-productgebonden subsidies behoren hiertoe.

Productgebonden subsidies

Subsidies die zijn uitgekeerd per geproduceerde of ingevoerde eenheid van een goed of een dienst. De subsidies zijn gerelateerd aan de waarde of aan de hoeveelheid van het product.

Niet-productgebonden subsidies

Onder subsidies die niet-productgebonden zijn, vallen de subsidies op productie die niet direct gerelateerd zijn aan de waarde of de hoeveelheid geproduceerde en verkochte producten. Het betreft vooral landbouwsubsidies, subsidies op R&D en loonsubsidies.

Beloning van werknemers

De totale vergoeding, in geld of in natura, die door een werkgever aan een werknemer verschuldigd is voor de arbeid die deze tijdens een verslagperiode heeft verricht. De beloning van werknemers is gelijk aan het totaal van lonen en sociale premies ten laste van werkgevers.

Lonen

De vergoedingen voor de werknemer, in geld of in natura, voor de tijdens de verslagperiode verrichte arbeid. Deze komen ten laste van de werkgever en zijn inclusief de door de werkgever ingehouden loonbelasting en de sociale premies die ten laste komen van de werknemer.

Sociale premies t.l.v. werkgevers

De aan het loon gerelateerde en ten laste van werkgevers komende premies voor wettelijke sociale verzekering, particuliere sociale premies (waaronder pensioenpremies) en toegerekende sociale premies zoals doorbetaling van loon bij ziekte.

Verbruik van vaste activa

De waardevermindering van vaste activa (productiemiddelen) in eigendom als gevolg van normale slijtage en economische veroudering, ook wel afschrijvingen genoemd. Bij het berekenen van het verbruik van vaste activa wordt gebruik gemaakt van de PIM methode (*perpetual inventory method*). Deze methode gaat uit van de waarde van de aan het begin van een jaar aanwezige kapitaalgoederenvoorraad, die op vervangingswaarde wordt gebracht door te corrigeren voor de prijsveranderingen van vergelijkbare kapitaalgoederen in het verslagjaar. Hieraan worden de investeringen in vaste activa van dat jaar toegevoegd en vervolgens wordt de waarde van de buiten gebruik gestelde activa erop in mindering gebracht. Aldus wordt de waarde van de kapitaalgoederenvoorraad aan het eind van het jaar verkregen. Vervolgens wordt via een afschrijvingspercentage de afschrijvingen bepaald. De aldus bepaalde afschrijvingen behoeven niet overeen te stemmen met de bedrijfseconomische afschrijvingen die zijn vastgesteld op basis van historische kostprijs of fiscale levensduur.

Exploitatieoverschot / gemengd inkomen

Het saldo dat resteert nadat de toegevoegde waarde tegen basisprijzen is verminderd met de beloning van werknemers en het saldo van belastingen en subsidies op productie en invoer. Bij zelfstandigen (die deel uitmaken van de sector huishoudens) wordt dit saldo gemengd inkomen genoemd omdat het ook de beloning voor de door hen geleverde arbeid bevat.

In de nationale rekeningen betekent bruto vóór aftrek van het verbruik van vaste activa en netto na aftrek van het verbruik van vaste activa. Uit het bruto-exploitatieoverschot moet het verbruik van vaste activa worden bekostigd.

Finale bestedingen en invoer

Invoer en uitvoer (waarderingen)

In de aanbod- en gebruikstabellen zijn ingevoerde en uitgevoerde goederen gewaardeerd tegen de prijs aan de Nederlandse grens. Als gevolg van de grenswaardering zijn:

- bij de invoer de kosten van vervoer en verzekering in het buitenland begrepen in de invoer van goederen (cif-waardering, van *cost, insurance and freight*)
- bij de uitvoer de kosten van vervoer en verzekering op het Nederlandse traject begrepen in de uitvoer van goederen (fob-waardering, van *free on board*).

De grenswaardering kan niet zonder meer worden toegepast. Om te bereiken dat het uitvoeroverschot (het saldo van de uitvoer en de invoer) aansluit op de werkelijk per saldo uit het buitenland te ontvangen bedragen wordt de volgende registratiewijze toegepast:

- als bij de uitvoer van goederen het vervoer in Nederland tot de grens plaatsvindt door een buitenlands bedrijf, dan vindt er compensatie plaats door de invoer van diensten met hetzelfde bedrag te verhogen
- als bij de invoer van goederen het vervoer in het buitenland tot de grens plaatsvindt door een Nederlands bedrijf, dan vindt er compensatie plaats door de uitvoer van diensten met hetzelfde bedrag te verhogen.

Op macroniveau wordt de invoer fob gewaardeerd (evenals de uitvoer), dus tegen de waarde aan de grens van het land van uitvoer. De overgang van een cif- naar een fob-waardering van ingevoerde goederen bestaat uit:

- een cif/fob-correctie, voor wat betreft het vervoer door Nederlandse bedrijven in het buitenland. De invoer en de uitvoer worden met hetzelfde bedrag verminderd
- een cif/fob-herclassificatie, voor wat betreft het vervoer door buitenlandse bedrijven in het buitenland. In dit geval vindt er een verschuiving plaats van invoer goederen naar invoer diensten.

Invoer van goederen en diensten

De goederen- en dienstenstromen (verkoop, ruil en giften) van niet-ingezetenen naar ingezetenen (in Nederland). Invoer van goederen vindt plaats wanneer de economische eigendom van goederen door een niet-ingezetene wordt overgedragen aan een ingezetene, ongeacht of er sprake is van een fysieke grensoverschrijdende goederenbeweging. Een bedrijf of instantie wordt hier als ingezetene beschouwd wanneer het minimaal een jaar in Nederland actief is. Of dit bedrijf of deze instantie in buitenlandse handen is, doet niet ter zake.

Uitvoer van goederen en diensten

De goederen- en dienstenstromen (verkoop, ruil en giften) van ingezetenen (in Nederland) naar niet-ingezetenen. Uitvoer van goederen vindt plaats wanneer het economisch eigendom van goederen door een ingezetene wordt overgedragen aan een niet-ingezetene, ongeacht of er sprake is van een fysieke grensoverschrijdende goederenbeweging. Een bedrijf of instantie wordt hier als ingezetene beschouwd wanneer het

minimaal een jaar in Nederland actief is. Of dit bedrijf of deze instantie in buitenlandse handen is, doet niet ter zake.

Consumptieve bestedingen

Uitgaven aan goederen en diensten die worden gebruikt voor de rechtstreekse bevrediging van individuele of collectieve behoeften. De consumptieve bestedingen kunnen zowel op het eigen grondgebied als in het buitenland worden gedaan, maar het gaat altijd om uitgaven door ingezetene institutionele eenheden, dat wil zeggen in Nederland gevestigde huishoudens, izw's t.b.v. huishoudens en overheidsinstanties. Consumptieve bestedingen worden gedaan door huishoudens, izw's t.b.v. huishoudens en de overheid. Ondernemingen consumeren niet: kosten aan goederen en diensten die ondernemingen maken ten behoeve van hun productie vallen hier niet onder, maar onder intermediair verbruik of investeringen. De overheid is een speciaal geval. Ook de overheid kent intermediair verbruik, naar analogie van ondernemingen. Maar de productie die de overheid levert en waar niet rechtstreeks voor wordt betaald, niet-markt-output (veiligheid bijvoorbeeld), valt onder de (overheids-)consumptie. Het heet dat de overheid 'haar eigen productie consumeert'. Binnen de nationale rekeningen moet alles wat wordt geproduceerd namelijk ook worden afgenomen. Dat de consumptie van de overheidsproductie bij de overheid zelf is neergelegd, is een conventie. Daarnaast bevat de overheidsconsumptie ook door de overheid verstrekte sociale uitkeringen in natura zoals basiszorg (gefinancierd uit AWBZ en de Zorgverzekeringswet) en huurtoeslag.

Classificatie van consumptieve bestedingen en werkelijke individuele consumptie

Voor de consumptieve bestedingen en werkelijke individuele consumptie (zie verder) van huishoudens worden internationaal twee verschillende classificaties gebruikt: naar productgroepen en naar verbruiksfuncties. De classificatie naar productgroepen geeft vooral het gezichtspunt van de producenten weer. Het is ook de indeling die wordt gebruikt in de aanbod- en gebruikstabellen. De classificatie naar verbruiksfuncties geeft meer het gezichtspunt van de consumenten weer. Bij deze laatste indeling speelt het onderscheid tussen goederen en diensten geen centrale rol. De verbruiksfunctie vervoer omvat bijvoorbeeld zowel de aankoop van voertuigen als de aankoop van vervoersdiensten. In de Nederlandse nationale rekeningen worden de consumptieve bestedingen en werkelijke individuele consumptie van huishoudens ook ingedeeld naar goederen- en dienstencategorieën. Deze specifiek Nederlandse indeling kan worden gezien als een indeling vanuit het gezichtspunt van de detailhandel. Het is een mengeling van de indelingen naar productgroepen en verbruiksfuncties.

Consumptieve bestedingen door huishoudens

Tot de consumptieve bestedingen door huishoudens behoren de volgende grensgevallen:

- inkomen in natura zoals huisvesting, voeding en kleding en de auto van de zaak
- diensten van woningen die door de eigenaar zelf worden bewoond (het 'woongenot') en waarbij dus geen sprake is van werkelijk betaalde huur. Deze diensten zijn gewaardeerd met behulp van de huurprijzen voor vergelijkbare woningen
- producten die voor eigen gebruik zijn geproduceerd, bijvoorbeeld in de landbouw. De waarde ervan is gelijk aan de marktprijs voor deze of vergelijkbare producten
- duurzame consumptiegoederen, zoals personenauto's, huishoudelijke apparaten, meubilair en kleding. De aankoop door particulieren van woningen wordt echter gerekend tot de investeringen in vaste activa van huishoudens.

De detailgegevens over de consumptieve bestedingen betreffen de binnenlandse particuliere consumptieve bestedingen. Hieronder vallen de consumptieve bestedingen in Nederland, ongeacht het ingezetenschap van de consument. Hieruit kunnen de consumptieve bestedingen door huishoudens worden afgeleid door de consumptie door niet-ingezetenen in Nederland in mindering te brengen en te registreren als uitvoer en de consumptie door ingezetenen in het buitenland erbij te tellen en te registreren als invoer.

Consumptieve bestedingen door izw's t.b.v. huishoudens

De consumptieve bestedingen door instellingen zonder winstoogmerk (izw's) ten behoeve van huishoudens omvatten per conventie de niet-marktproductie van deze sector met uitzondering van de investeringen in eigen beheer.

Consumptieve bestedingen door de overheid

Bij de consumptieve bestedingen door de overheid doet zich een probleem voor dat verband houdt met het karakter van de overheidsproductie. Slechts een deel van de diensten van de overheid wordt daadwerkelijk verkocht (marktproductie). Het grootste deel van de overheidsproductie wordt betaald uit de algemene middelen en gratis algemeen beschikbaar gesteld (niet-marktproductie). Daarom stuit het toerekenen ervan aan gebruikers op grote problemen. Een dergelijke toerekening wordt dan ook niet gemaakt. De overheid wordt per conventie beschouwd als consument van de door haarzelf geproduceerde diensten. Door het ontbreken van marktprijzen wordt de waarde van de consumptieve bestedingen door de overheid berekend vanuit de kosten:

intermediair verbruik
plus: beloning van werknemers
plus: afschrijvingen
plus: niet-productgebonden belastingen op productie (betaald door de overheid zelf)
minus: niet-productgebonden subsidies (ontvangen door de overheid)
= productie (basisprijzen)

productie (basisprijzen)
minus: verkopen (=marktproductie)
minus: investeringen in eigen beheer
plus: sociale uitkeringen in natura
= consumptieve bestedingen door de overheid

De consumptieve bestedingen worden onderscheiden in individuele en collectieve.

Individuele consumptieve bestedingen

Uitgaven voor goederen en diensten die worden gebruikt voor de rechtstreekse bevrediging van individuele behoeften of wensen. Individuele consumptieve bestedingen vinden plaats bij huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens en de overheid.

Collectieve consumptieve bestedingen

Uitgaven voor goederen en diensten die worden gebruikt voor de rechtstreekse bevrediging van collectieve behoeften of wensen van leden van de gemeenschap. Collectieve consumptieve bestedingen vinden plaats bij de overheid en betreft met name uitgaven voor diensten op het gebied van:

- openbaar bestuur, beveiliging en defensie
- ordehandhaving, wet- en regelgeving
- milieubescherming
- speur- en ontwikkelingswerk
- infrastructuur en economische ontwikkeling.

Werkelijke individuele consumptie

Consumptieve bestedingen door huishoudens hebben betrekking op de uitgaven voor consumptiegoederen en -diensten. De werkelijke individuele consumptie daarentegen betreft de verwerving van consumptiegoederen en -diensten. Naast de consumptie door huishoudens bevat deze bepaalde goederen en diensten die door de overheid of izw's t.b.v. huishoudens worden gefinancierd, en vervolgens als sociale overdrachten in natura aan de huishoudens worden geleverd. Hieronder valt het merendeel van de uitgaven van de overheid op het gebied van gezondheid, onderwijs en sociale bescherming. Per conventie wordt de consumptie door izw's t.b.v. huishoudens geheel tot de individuele consumptie gerekend.

De werkelijke individuele consumptie door huishoudens wordt als volgt berekend:

consumptieve bestedingen door huishoudens
plus: consumptieve bestedingen door izw's t.b.v. huishoudens
plus: individuele consumptie door de overheid
= werkelijke individuele consumptie

Netto materiële overheidsconsumptie

De netto materiële overheidsconsumptie is de som van het intermediair verbruik, het verbruik van vaste activa en de betaalde niet-productgebonden belastingen minus de ontvangen niet-productgebonden subsidies en de verkopen door de overheid (overheidsproductie voor de markt). De prijsindex van de netto materiële overheidsconsumptie (IMOC) is de gemiddelde prijsverandering daarvan. Deze prijsindex wordt gebruikt in meerjarige contracten, afspraken en begrotingen van overheden.

Investerings in vaste activa

Uitgaven aan productiemiddelen die langer dan één jaar worden ingezet tijdens een productieproces. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een bedrijfsgebouw, woning, bedrijfswagen of een machine. Dit in tegenstelling tot goederen of diensten die tijdens het productieproces worden opgebruikt, zoals ijzererts, het intermediair verbruik. De aanschaf van auto's, meubelen e.d. door huishoudens behoort niet tot de investeringen. Vaste activa kunnen in de loop der jaren in waarde verminderen door slijtage of omdat bijvoorbeeld de techniek verouderd (economische veroudering). Dit wordt verbruik van vaste activa genoemd (ook wel afschrijvingen). Bij bruto-investeringen zijn deze niet afgehaald van de waarde van de investeringen, bij netto-investeringen is dit wel het geval.

De volgende investeringsgoederen worden onderscheiden: bouwwerken, vervoermiddelen, machines en installaties, telecommunicatieapparatuur, wapensystemen (inbegrepen bij machines), computers, software, onderzoek en ontwikkeling, in cultuur gebrachte activa (bv. vee en bomen), exploratie en evaluatie van minerale reserves, kosten van eigendomsoverdracht voor niet-geproduceerde activa en intellectuele eigendommen. De precieze afbakening van de investeringen is te vinden in het Europees Systeem van Rekeningen (ESR) 2010.

Veranderingen in voorraden

Veranderingen in de grondstoffen, halffabricaten, onderhanden werk (onvoltooide producten zoals schepen of machines) en eindproducten die bij de producenten aanwezig zijn en veranderingen in handelsvoorraden. Onderhanden werk in de bouw wordt niet tot de voorraadvorming gerekend. Positieve veranderingen in de voorraden ontstaan wanneer in het verslagjaar goederen zijn geproduceerd die nog niet zijn verkocht. Ook ontstaan toevoegingen aan voorraden wanneer goederen in het verslagjaar zijn gekocht, maar nog niet in het productieproces verbruikt of, in het geval van de handel, verkocht. Negatieve veranderingen in voorraden ontstaan wanneer goederen aan bestaande voorraden worden onttrokken om verkocht of in het productieproces verbruikt te worden.

De waardering van de veranderingen in voorraden gebeurt zodanig, dat er geen winsten of verliezen op voorraden door prijsveranderingen ontstaan. Beginvoorraad en eindvoorraad van elk goed worden voor dit doel tegen dezelfde prijs gewaardeerd, namelijk grondstoffen tegen de in de periode geldende gemiddelde inkoopprijs, eindproducten tegen de gemiddelde verkoopprijs en het onderhanden werk tegen de gemiddelde kostprijs.

Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden

Dit betreft het saldo van aan- en verkopen van kostbaarheden, zoals edelstenen, goud, antiques, kunstobjecten en sierraden, die primair als beleggingsobject worden aangeschaft. In de nationale rekeningen wordt deze transactie in het algemeen gecombineerd met de veranderingen in voorraden.

Verdelingstransacties

Rente

Rente wordt toegerekend aan het tijdvak waarin de onderliggende vordering of schuld bestaat. Werkelijke rentebetalingen of -ontvangsten worden gecorrigeerd voor indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (toegerekende bankdiensten). Er treedt daarmee een verschuiving op van de werkelijke rentebetalingen en -ontvangsten naar de productie of het verbruik van bankdiensten. Voor producenten van toegerekende bankdiensten leidt dit tot een daling van de ontvangen en een stijging van de betaalde rente ten opzichte van de werkelijke rentestromen. Bij de verbruikers van toegerekende bankdiensten leidt dit tot een stijging van ontvangen rente en een daling van de betaalde rente, in vergelijking met de werkelijke rentestromen.

Werkelijke ontvangen rente

De werkelijk ontvangen rente zijn de inkomsten uit rente toegerekend aan het tijdvak waarin de onderliggende vordering bestaat. Dit wijkt af van het begrip rente in de nationale rekeningen. In het begrip rente van de nationale rekeningen wordt de werkelijk ontvangen rente gecorrigeerd voor indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (toegerekende bankdiensten).

Werkelijke betaalde rente

De werkelijk betaalde rente zijn de uitgaven aan rente toegerekend aan het tijdvak waarin de onderliggende schuld bestaat. Dit wijkt af van het begrip rente in de nationale rekeningen. In het begrip rente van de nationale rekeningen wordt de werkelijk betaalde rente gecorrigeerd voor indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (toegerekende bankdiensten).

Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs

Banken houden zich vooral bezig met financiële intermediair, dat wil zeggen het aantrekken, transformeren en distribueren van financiële middelen. De vergoeding voor deze diensten wordt impliciet verrekend met de ontvangen en betaalde rente. De omvang van de indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (toegerekende bankdiensten, geproduceerd door banken) wordt bepaald met behulp van de referentierente. De referentierente is het tarief waartegen banken onderling lenen. Het verschil tussen de referentierente en de werkelijk aan geldverstrekkers betaalde rente (op deposito's) of van geldafnemers ontvangen rente (op leningen) is de indirect bepaalde vergoeding voor de financiële dienstverlening. De werkelijk betaalde en ontvangen rente wordt gecorrigeerd voor deze toegerekende bankdiensten.

Dividenden

Dividend is een uitkering van een vennootschap aan diegenen die vermogen beschikbaar hebben gesteld in de vorm van aandelenkapitaal. Tot het dividend behoren de contante dividenden, het stockdividend alsmede het keuzedividend. Bonusuitkeringen vallen niet onder het dividend. Dividend wordt bruto geregistreerd, dat wil zeggen inclusief de door de vennootschappen als voorheffing ingehouden dividendbelasting. Dit geldt ook voor de dividendbetalingen van en naar het buitenland. Dividenden worden geregistreerd op het moment dat zij betaalbaar worden gesteld.

Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen

Quasi-vennootschappen zijn delen van juridische eenheden die, omdat zij zich gedragen als vennootschappen (nv's, bv's), als afzonderlijke economische eenheden worden opgevat. (Te denken valt aan grote familiebedrijven.) De quasi-vennootschappen worden ingedeeld bij de niet-financiële vennootschappen of de financiële instellingen. Overheidsbedrijven zijn, hoewel ze administratief tot de overheid behoren, als quasi-vennootschappen bij de vennootschappen opgenomen. De winsten van de overheidsbedrijven worden in de vorm van inkomen onttrokken aan quasi-

vennootschappen en teruggeboekt naar de overheid. Het spiegelbeeld hiervan, overheidsbijdragen in tekorten van overheidsbedrijven, worden daarentegen als subsidies geboekt.

Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen

De ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen omvatten het deel van de winst van een buitenlandse dochteronderneming dat niet in de vorm van dividend is afgedragen aan de moederonderneming. Indien het uitgekeerde dividend groter is dan de in een jaar behaalde winst betekent dit dat de ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen negatief zijn. Op de financiële rekening wordt dit rendement op directe buitenlandse investeringen terugseluid in de vorm van de aankoop van aandelen.

Overig inkomen uit beleggingen

Het overig inkomen uit beleggingen bestaat uit:

- inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan polishouders
- inkomen uit beleggingen te betalen aan pensioendeelnemers
- inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen.

Inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan polishouders

De directe opbrengsten, verkregen uit belegging t.b.v. schadeverzekeringen en individuele levensverzekeringen, worden beschouwd als primair inkomen van polishouders. In werkelijkheid betalen de verzekeringsinstellingen deze bedragen niet aan de polishouders uit, maar voegen ze toe aan de voorzieningen. Om aan de eisen van het stelsel binnen nationale rekeningen te voldoen, wordt een tweetal toerekeningen gemaakt: eerst worden de bedragen toegerekend aan polishouders, die dit vervolgens terugbetalen als onderdeel van de premies.

Inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan pensioendeelnemers

De directe opbrengsten, verkregen uit de belegging van de in de loop der jaren opgebouwde voorzieningen bij levensverzekeraars en pensioenfondsen, worden beschouwd als primair inkomen van pensioendeelnemers. In werkelijkheid betalen de levensverzekeraars en de pensioenfondsen deze bedragen niet aan de deelnemers uit, maar voegen ze toe aan de voorzieningen. Om aan de eisen van het stelsel binnen nationale rekeningen te voldoen, wordt daarom een tweetal toerekeningen gemaakt: eerst worden de bedragen toegerekend aan pensioendeelnemers en polishouders van collectieve levensverzekeringen, die dit vervolgens terugbetalen als onderdeel van de premies.

Inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen

Inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen bestaat uit de volgende afzonderlijke componenten:

- dividenden toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen
- ingehouden winsten toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen.

Dividend is een uitkering van een beleggingsfonds aan diegenen die vermogen beschikbaar hebben gesteld in de vorm van aandelenkapitaal. Ingehouden winsten omvatten het deel van de winst van een beleggingsfonds dat niet in de vorm van dividend is afgedragen aan de aandeelhouders. Op de financiële rekening wordt dit rendement op beleggingsfondsen terugseluid in de vorm van de aankoop van aandelen.

Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen

Er zijn twee verschillende soorten van inkomen uit natuurlijke hulpbronnen: inkomen uit grond en inkomen uit minerale hulpbronnen. Inkomen uit andere natuurlijke hulpbronnen zoals radiospectra volgt dat laatste stramien. Voorbeelden zijn pacht voor het gebruik van grond en concessie voor vergunningen om minerale reserves te mogen exploreren of exploiteren.

Belastingen op inkomen en vermogen

Bij vennootschappen omvatten de belastingen op inkomen en vermogen met name de vennootschapsbelasting en de dividendbelasting. Deze belastingen hebben als grondslag de winst van vennootschappen. Bij huishoudens worden als belastingen op inkomen en vermogen alle belastingen beschouwd die periodiek worden geheven op het inkomen of het vermogen, zoals inkomstenbelasting, loonbelasting en vermogensbelasting. Niet-periodieke heffingen, zoals de successierechten, zijn als kapitaaloverdrachten aangemerkt.

Enkele belastingsoorten die bij producenten gerekend worden tot belastingen op productie en invoer worden bij huishoudens, in hun hoedanigheid van consument, beschouwd als belastingen op inkomen en vermogen. Zo is de motorrijtuigenbelasting op auto's die privé worden gebruikt, gerekend tot de belastingen op inkomen en vermogen.

De behandeling van de dividendbelasting vloeit voort uit de brutoregistratie van dividend, dat wil zeggen inclusief dividendbelasting. Dit betekent dat de dividendbelasting geboekt dient te worden bij de sector die het dividend ontvangt. Dit heeft tot gevolg dat er ook dividendbelasting aan het buitenland wordt betaald en uit het buitenland wordt ontvangen.

Sociale premies

Sociale premies omvatten premies wettelijke sociale verzekering, pensioenpremies, overige particuliere sociale premies en toegerekende sociale premies. Deze premies komen ten laste van werkgevers, werknemers, zelfstandigen en niet-werkenden. In de praktijk wordt het werkgeversdeel van deze premies rechtstreeks door de werkgevers aan de sociale verzekeringsfondsen, levensverzekeraars en pensioenfondsen betaald. Omdat de werkgeverspremies ook deel uit maken van de loonkosten zijn zij in eerste aanleg behandeld als beloning van werknemers aan huishoudens. Vanuit de huishoudens vloeien ze daarna, samen met de premies die niet ten laste komen van werkgevers, naar de sociale verzekeringsfondsen, levensverzekeraars en pensioenfondsen.

Pensioenpremies

Premies die huishoudens betalen aan pensioenfondsen en levensverzekeringsmaatschappijen, voor de verzekering van hun pensioen. Pensioenpremies worden betaald op grond van collectieve contracten bij pensioenfondsen en levensverzekeringsmaatschappijen.

Deze netto-pensioenpremies worden als volgt berekend:

$$\begin{aligned} & \text{werkelijke pensioenpremies} \\ \text{plus:} & \text{ toegerekende premies t.l.v. werkgevers} \\ \text{plus:} & \text{ aanvulling uit beleggingsinkomen} \\ \text{minus:} & \text{ vergoeding van verzekeringsdiensten (=consumptie)} \\ = & \text{ netto pensioenpremies} \end{aligned}$$

De aanvulling uit beleggingsinkomen is het direct inkomen uit beleggingen toegerekend aan pensioendeelnemers.

Toegerekende sociale premies

In deze transactie wordt de tegenwaarde geregistreerd van de rechtstreekse sociale uitkeringen door werkgevers aan hun (voormalige) werknemers. Omdat de rechtstreekse uitkeringen door werkgevers deel uitmaken van de loonkosten zijn zij in eerste instantie geregistreerd als beloning van werknemers (onderdeel sociale premies t.l.v. werkgevers). De rechtstreekse uitkeringen worden echter ook gezien als sociale uitkeringen. De dubbeltelling die daardoor ontstaat wordt geneutraliseerd door de fictieve transactie toegerekende sociale premies.

Sociale uitkeringen (in geld)

Deze uitkeringen worden aan huishoudens toegekend om de financiële lasten te verlichten die voor die huishoudens voortvloeien uit een aantal risico's en behoeften (zoals ziekte, invaliditeit, arbeidsongeschiktheid, ouderdom, overlijden partner en werkloosheid). Sociale uitkeringen omvatten uitkeringen wettelijke sociale verzekering, uitkeringen sociale voorziening, pensioenuitkeringen, overige particuliere sociale premies en uitkeringen rechtstreeks door werkgevers.

Uitkeringen sociale voorziening

Sociale uitkeringen van de centrale en de lokale overheid aan huishoudens, waar geen premies voor hoeven te worden betaald. Deze uitkeringen worden onder meer toegekend op grond van de Wet werk en bijstand, de zorgtoeslag en de Wajong.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn particuliere sociale uitkeringen die fungeren als oudedagsvoorziening en die meer specifiek betrekking hebben op ouderdomsverzekering, overlijdensverzekering of invaliditeitsverzekering, door werkgevers ten behoeve van hun werknemers afgesloten bij pensioenfondsen of levensverzekeringsmaatschappijen.

Schadeverzekeringspremies

Premies die betaald worden om schade als gevolg van bijvoorbeeld een ongeval, ziekte, diefstal of aanrijding te verzekeren. De premies worden betaald door polishouders aan verzekeringsinstellingen. De schadepremies worden netto geregistreerd, d.w.z. na aftrek van de uitvoeringskosten.

Schadeverzekeringuitkeringen

Uitkeringen die betaald worden ter compensatie van schade als gevolg van bijvoorbeeld een ongeval, ziekte, diefstal of aanrijding. De uitkeringen worden betaald door verzekeringsinstellingen aan polishouders.

Overige inkomensoverdrachten n.e.g.

Onder deze transactie worden alle nog niet eerder genoemde transacties geboekt, die niet het karakter hebben van een kapitaaloverdracht. Hiertoe behoren voornamelijk de onderlinge overdrachten tussen de subsectoren van de overheid.

Correctie voor mutaties in pensioenrechten

Deze correctie is bedoeld om de verandering in de pensioenrechten en collectieve levensverzekeringsrechten (de 'pensioenreserves') in de besparingen van de huishoudens tot uitdrukking te brengen. Deze rechten worden in de financiële rekeningen en de balansen beschouwd als vorderingen van huishoudens op pensioenfondsen en levensverzekeraars. De correctie is gelijk aan het verschil tussen netto-pensioenpremies (incl. toegerekende premies) en de pensioenuitkeringen. Zo blijven de besparingen van huishoudens op hetzelfde niveau als wanneer de pensioenpremies en -uitkeringen niet als inkomstenstransacties zouden zijn opgenomen.

Kapitaaloverdrachten

Kapitaaloverdrachten zijn betalingen waarvoor geen tegenprestatie verwacht wordt en die drukken op het vermogen van de betaler of dienen om investeringen in vaste activa of andere lange-termijnguitgaven van de ontvanger te financieren. Er worden vier deeltransacties onderscheiden: investeringsbijdragen, vermogensheffingen, overige kapitaaloverdrachten en de toegerekende kapitaaloverdrachten.

Investeringsbijdragen

Investeringsbijdragen zijn kapitaaloverdrachten die bestemd zijn om de investeringen in vaste activa van andere eenheden geheel of gedeeltelijk te financieren.

Vermogensheffingen

Vermogensheffingen zijn verplichte, niet-periodieke betalingen aan de overheid, die gebaseerd zijn op het vermogen van de belastingplichtigen. Zij hebben in de praktijk uitsluitend betrekking op successierechten. Tot de vermogensheffingen behoort niet de vermogensbelasting. Deze wordt periodiek geheven en is daarom begrepen in de belastingen op inkomen en vermogen.

Overige kapitaaloverdrachten

Overige kapitaaloverdrachten bestaan uit de kapitaaloverdrachten die niet het karakter hebben van een investeringsbijdrage of een vermogensheffing.

Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa

Het saldo aan -en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa bestaat voornamelijk uit transacties in grond. Het belangrijkste deel wordt gevormd door de verkopen van bouwrijp gemaakte grond door gemeentelijke grondbedrijven aan investeerders in gebouwen en woningen. De waardering van de aan- en verkopen van grond is exclusief btw en overdrachtskosten; deze vormen een onderdeel van de investeringen in vaste activa. Voor de sector overheid worden de immateriële activa meegerekend, zoals de verkoop van UMTS-frequenties.

Financiële transacties

Algemeen

Financiële transacties zijn veranderingen in diverse typen vorderingen op en schulden aan andere sectoren en het buitenland. In het algemeen worden veranderingen in vorderingen respectievelijk schulden gemeten als het verschil tussen de verstrekte respectievelijk aangetrokken financiële middelen en de aflossingen. De waarde van de transacties in effecten, zoals aandelen en obligaties, wordt evenwel bepaald als aankoopsaldo (aan de vorderingenkant) en verkoopsaldo (aan de schuldenkant). Herwaarderingen, bijvoorbeeld als gevolg van koersveranderingen, zijn niet begrepen in de financiële transacties.

Financiële transacties kunnen twee oorzaken hebben:

- een financiële transactie is het gevolg van een lopende of kapitaaltransactie. Beide transacties worden gelijktijdig geregistreerd tegen dezelfde waarde
- een financiële transactie is het gevolg van een andere financiële transactie. Ook hierbij worden de beide transacties gelijktijdig geregistreerd tegen dezelfde waarde.

Bij de groepering van de financiële transacties is getracht een tweetal invalshoeken zoveel mogelijk te verenigen:

- de aard en vorm van de betrokken transacties. Hiermee ontstaat een beeld van de ontwikkelingen van een aantal deelmarkten van de geld- en kapitaalmarkt
- de looptijd en eventuele overdraagbaarheid van vorderingen en schulden. Dit is van belang bij de beoordeling van de liquiditeit en solvabiliteit per sector.

Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten

Monetair goud omvat alle goud dat niet voor industriële doeleinden is bestemd en niet in de vorm van kostbaarheden wordt aangehouden. Monetair goud wordt uitsluitend waargenomen bij De Nederlandsche Bank (DNB). De bijzondere trekkingsrechten (SDR's) omvatten de door het IMF gecreëerde internationale deviezenreserves. Zij zijn als vordering opgenomen bij DNB.

Chartaal geld en deposito's

Chartaal geld bestaat uit bankbiljetten en munten die door monetaire autoriteiten zijn uitgegeven of toegelaten. Deposito's bestaan uit rekening-couranttegoeden (girale deposito's), spaartegoeden en overige deposito's

Chartaal geld

Chartaal geld omvat alle bankbiljetten en munten in omloop.

Girale deposito's

Girale deposito's omvatten alle rekening-couranttegoeden luidend in euro's en vreemde valuta bij ingezeten en niet-ingezeten banken waarover door middel van pinbetaling, opname uit geldautomaat, overschrijving of anderszins onmiddellijk en volledig kan worden beschikt. Daarnaast omvatten girale deposito's rekening-couranttegoeden van lokale overheden die aangehouden worden bij de centrale overheid.

Spaartegoeden

Deze tegoeden omvatten alle tegoeden in euro's en vreemde valuta van zowel ingezeten als niet-ingezeten particulieren bij banken in de vorm van gewone spaarrekeningen, termijnsparrekeningen, premiesparrekeningen en termijndeposito's.

Overige deposito's

Overige deposito's omvatten alle deposito's in euro's en vreemde valuta bij ingezeten en niet-ingezeten banken (uitgezonderd spaartegoeden in euro's) waarover niet onmiddellijk en volledig kan worden beschikt. Daarnaast omvatten overige deposito's tegoeden van de overheid die aangehouden worden bij de centrale overheid.

Schuldbewijzen

Schuldbewijzen zijn verhandelbare financiële instrumenten die als bewijs van schuld dienen.

Kortlopende schuldbewijzen

Kortlopende schuldbewijzen omvatten alle schuldbewijzen met een looptijd tot maximaal een jaar. Voorbeelden van kortlopende schuldbewijzen zijn schatkistpapier (*dutch treasury certificates*), door financiële instellingen in omloop gebrachte schuldbewijzen (spaarbrieven, spaarbewijzen aan toonder, *certificates of deposit*) en door lagere overheid en bedrijven in omloop gebrachte schuldbewijzen (*commercial paper*).

Langlopende schuldbewijzen

Langlopende schuldbewijzen omvatten alle schuldbewijzen met in het algemeen een langere looptijd dan een jaar. Hieronder vallen obligaties, *floating rate notes* (obligaties met een variabele rente), pandbrieven en converteerbare obligaties, zolang deze niet in aandelen zijn omgezet.

Leningen

Leningen omvatten kredieten die niet het karakter dragen van deposito's.

Kortlopende leningen

Kortlopende leningen omvatten alle kredieten die niet het karakter dragen van deposito's en waarvan de vooraf bepaalde contractuele looptijd doorgaans korter is dan een jaar. Hieronder vallen onder meer kortlopende leningen bij financiële instellingen, rekening-courantverhoudingen (uitgezonderd giraal geld), kortlopend consumptief krediet, wissels en promessen.

Langlopende leningen

Langlopende leningen omvatten alle kredieten die niet het karakter dragen van deposito's en waarvan de vooraf bepaalde contractuele looptijd in principe gelijk dan wel langer is dan een jaar. Het gaat voornamelijk om langlopende leningen op schuldbekentenis (vooral aangegaan bij institutionele beleggers), hypothecaire leningen en langlopend consumptief krediet.

Aandelen en overige deelnemingen

Aandelen en overige deelnemingen omvatten alle vorderingen die een gehele of gedeeltelijke aanspraak verlenen op de eventuele winst en het eventuele netto vermogen bij liquidatie. Hiertoe wordt eveneens gerekend de waarde van de investeringen door de overheid in de overheidsbedrijven.

Een splitsing wordt gemaakt in:

- beursgenoteerde aandelen
- niet-beursgenoteerde aandelen
- overige deelnemingen
- aandelen of rechten van deelneming in beleggingsfondsen.

Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen

Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen zijn in zes subcategorieën onderverdeeld:

- technische voorzieningen schadeverzekering
- levensverzekerings- en lijfrenterechten
- pensioenrechten
- aanspraken van pensioenfondsen op pensioenbeheerders
- rechten op niet-pensioenuitkeringen
- voorzieningen voor claims in het kader van standaardgaranties.

Technische voorzieningen schadeverzekering

Financiële aanspraken van polishouders op schadeverzekeraars met betrekking tot niet-verdiende premies en nog te betalen schades.

Levensverzekerings- en lijfrenterechten

Financiële aanspraken van polishouders en begunstigden van een lijfrente op levensverzekeraars.

Pensioenrechten

Pensioenrechten omvatten financiële aanspraken van huidige en voormalige werknemers op:

- hun werkgevers
- een pensioenfonds
- een levensverzekeraar (collectieve contracten).

Bij deze post gaat het om de zogenaamde tweede pijler van het Nederlandse pensioenstelsel, m.a.w. de door werknemers opgebouwde aanvullende pensioenen en niet om de AOW. Onder deze post worden de pensioenaanspraken geboekt, de contant gemaakte waarde van alle bestaande verplichtingen, en niet de totale waarde van de beleggingen. De pensioenaanspraken kunnen afwijken van de waarde van de beleggingen. Als de

dekkingsgraad bijvoorbeeld 110 procent bedraagt, zijn de beleggingen 10 procent meer waard dan de pensioenaanspraken.

Aanspraken van pensioenfondsen op werkgevers (of vice versa) en rechten op niet-pensioenuitkeringen

Voor Nederland bevat deze categorie alleen aanspraken van pensioenfondsen op werkgevers (of vice versa), rechten op niet-pensioenuitkeringen komen hier niet voor. De waarde van deze post is gelijk aan de vermogensbuffer die ondernemingspensioenfondsen hebben, wat neerkomt op het dekkingoverschot (of –tekort) op de pensioenaanspraken. Een dekkingoverschot wordt als vordering van de werkgever op het fonds geregistreerd en een dekkingstekort als een vordering van het fonds op de werkgever.

Voorzieningen voor claims in het kader van standaardgaranties

Financiële aanspraken van houders van standaardgaranties op de institutionele eenheden die deze garanties verlenen. Voorzieningen met betrekking tot claims in het kader van standaardgaranties zijn vooruitbetaalde netto-vergoedingen en voorzieningen voor openstaande claims in het kader van standaardgaranties. Evenals technische voorzieningen schadeverzekering bestaan voorzieningen voor claims in het kader van standaardgaranties uit niet-verdiende vergoedingen (premies) en claims (aanspraken) die nog niet zijn afgewikkeld. Standaardgaranties zijn garanties die in grote aantallen en op vrijwel identieke wijze worden uitgegeven, meestal voor vrij kleine bedragen. In de Nederlandse situatie voldoen alleen premies en uitkeringen bij waarborgfondsen aan de eisen voor standaardgaranties.

Financiële derivaten en aandelenopties

Financiële derivaten zijn financiële stukken gebaseerd op of afgeleid van een andere onderliggende waarde (bijvoorbeeld effecten, rente, valuta of grondstoffen), met het oog op het verkleinen van risico's of juist speculatieve doeleinden. Bij derivaten worden afspraken gemaakt over mogelijke toekomstige koop-/verkooprijzen van de onderliggende waarden of worden cashflows tegen elkaar uitgeruild. Alleen de afgeleide instrumenten die een marktwaarde hebben (omdat zij verhandelbaar zijn of op de markt kunnen worden gecompenseerd), worden in de nationale rekeningen als vorderingen beschouwd. Tot de financiële derivaten behoren opties en termijncontracten (*warrants*, *futures*, *swaps* en *forward rate agreements*). Tot de derivaten behoren niet de onderliggende waarde, de terug te betalen margestorting en de afgeleide instrumenten die niet verhandelbaar zijn.

Termijncontracten zijn als saldo van vorderingen en schulden opgenomen bij vorderingen. Dit houdt in dat zij netto aan de activazijde van de balans, financiële transacties en overige mutaties opgenomen zijn. Hierdoor kunnen de uitstaande posities een negatieve waarde aannemen. Aandelenopties voor werknemers zijn overeenkomsten die op een bepaalde datum zijn aangegaan en op grond waarvan een werknemer het recht heeft een bepaald aantal aandelen van de werkgever te kopen tegen een vastgestelde prijs, hetzij op een bepaald tijdstip, hetzij binnen een periode die direct volgt na de datum vanaf wanneer de opties kunnen worden uitgeoefend.

Overige vorderingen/schulden

Overige vorderingen/schulden zijn financiële activa en passiva die ontstaan als tegenboekingen van transacties indien er sprake is van een tijdsverschil tussen deze transacties en de daarmee samenhangende betalingen. Financiële transacties in overige vorderingen/schulden omvatten:

- handelskredieten en voorschotten
- overige transitorische posten.

Handelskredieten en voorschotten zijn financiële aanspraken die voortvloeien uit de rechtstreekse kredietverlening door aanbieders van goederen en diensten aan hun

klanten, en uit vooruitbetalingen door klanten voor nog niet geleverde goederen en diensten.

Overige transitorische posten zijn financiële aanspraken die ontstaan uit tijdsverschillen tussen verdelingstransacties of financiële transacties op de secundaire markt en de daarmee samenhangende betalingen. Overige transitorische posten omvatten financiële aanspraken die ontstaan als gevolg van het tijdsverschil tussen het moment van toerekening van transacties aan een verslagperiode en de daarmee samenhangende betalingen. Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- lonen
- belastingen en sociale premies
- dividenden
- huur
- aankoop en verkoop van effecten.

De belangrijkste saldi in de nationale rekeningen

Binnenlands product / toegevoegde waarde

Toegevoegde waarde is productie minus intermediair verbruik. De toegevoegde waarde is daarbij uitgedrukt in basisprijzen. Het bruto binnenlands product (bbp) is de som van de toegevoegde waarde van alle bedrijfsklassen vermeerderd met het saldo van de productgebonden belastingen en subsidies plus het verschil tussen de toegerekende en afgedragen btw. Dit is het bbp tegen marktprijzen.

Inbegrepen is de toegevoegde waarde van alle in Nederland opererende bedrijfs-eenheden, dus ook degenen die in buitenlandse handen zijn. Ook overheidsinstanties en andere niet-commerciële instanties behoren hiertoe.

Nationaal inkomen / primair inkomen

Het totaal van de door ingezeten institutionele eenheden ontvangen primaire inkomens: beloning van werknemers, netto-exploitatietoerschoot / netto gemengd inkomen, het saldo van ontvangen en betaald inkomen uit vermogen en de belastingen op productie en invoer minus subsidies. Inkomens uit vermogen die van de ene binnenlandse sector naar de andere gaan, vallen in dit inkomensbegrip tegen elkaar weg. Het bruto nationaal inkomen (tegen marktprijzen) is gelijk aan het bbp minus het primaire inkomen dat ingezeten eenheden aan niet-ingezeten eenheden betalen plus het primaire inkomen dat ingezeten eenheden uit het buitenland ontvangen. De afdrachten van lidstaten aan de Europese Unie is voor een groot deel gebaseerd op het bruto nationaal inkomen.

Het begrip nationaal inkomen is geen productie-, maar een inkomensbegrip; het is daarom relevanter indien het netto wordt uitgedrukt, dat wil zeggen na aftrek van het verbruik van vaste activa.

Netto nationaal beschikbaar inkomen

De som van de netto beschikbare inkomens van de institutionele sectoren. Het netto nationaal beschikbaar inkomen is gelijk aan het netto nationaal inkomen (tegen marktprijzen) minus de inkomensoverdrachten (belastingen op inkomen, vermogen enz., sociale premies, sociale uitkeringen en overige inkomensoverdrachten) die aan niet-ingezeten eenheden worden betaald, plus de inkomensoverdrachten die ingezeten eenheden uit het buitenland ontvangen. Doorgaans wordt het nettobegrip gebruikt, dat wil zeggen: na aftrek van het verbruik van vaste activa (afschrijvingen).

Besparingen

Het gedeelte van het nationaal beschikbaar inkomen dat niet voor consumptieve bestedingen is gebruikt. De nationale besparingen zijn de som van de besparingen van alle

institutionele sectoren. Doorgaans wordt voor de nationale besparingen het nettobegrip gebruikt, dat wil zeggen: na aftrek van het verbruik van vaste activa.

Saldo lopende transacties met het buitenland

Het overschot (indien negatief) of het tekort (indien positief) van de totale economie op zijn lopende transacties (handel in goederen en diensten, primair inkomen, inkomensoverdrachten) met het buitenland. Het saldo van de lopende transacties met het buitenland vormt de sluitpost van de rekening voor inkomenstransacties met het buitenland en is opgebouwd uit drie onderdelen:

- het uitvoeroverschot, dat is het bedrag waarmee de uitvoer de invoer overtreft
- het saldo uit het buitenland ontvangen primaire inkomens. De primaire inkomens omvatten belastingen op productie en invoer, subsidies, beloning van werknemers en inkomen uit vermogen, zoals rente en dividend
- het saldo uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten. De inkomensoverdrachten omvatten de dividendbelasting, de uitkeringen sociale verzekering en de overige inkomensoverdrachten.

Het saldo van de lopende transacties met het buitenland is tevens gelijk aan de netto nationale besparingen minus de netto investeringen in vaste activa (inclusief de veranderingen in voorraden).

Vorderingensaldo

Het vorderingensaldo is het saldo van middelen en bestedingen op de lopende rekening en de kapitaalrekening in de betreffende periode. Dit is (behoudens een eventueel statistisch verschil) gelijk aan het saldo van de transacties op de financiële rekening. Een tekort op de lopende rekening en op de kapitaalrekening wordt gefinancierd met het aangaan van nieuwe schulden en/of door de verkoop van financiële activa. Bij een overschot worden schulden afgelost en/of worden financiële activa gekocht.

Het nationaal vorderingensaldo is het saldo van middelen en bestedingen op de lopende rekening en de kapitaalrekening van de gezamenlijke binnenlandse sectoren. In de financiële rekening van Nederland geeft het saldo aan voor welk bedrag nieuwe leningen zijn aangegaan met het buitenland en/of financiële activa zijn verkocht (bij een tekort) of voor welk bedrag schulden zijn afgelost aan het buitenland en/of financiële activa zijn gekocht (bij een overschot). Het vorderingensaldo is dan ook in theorie gelijk aan de mutatie van de saldo van vorderingen en schulden ten opzichte van het buitenland. In praktijk bestaat er echter een statistisch verschil tussen die twee.

Overheidssaldo

Het saldo van uitgaven en inkomsten van de overheid. Dit is gelijk aan het vorderingensaldo van de sector overheid in de nationale rekeningen. Een positief getal betekent een overschot en een negatief getal een tekort. Het overheidssaldo wordt vaak als percentage van het bruto binnenlands product (bbp) gepresenteerd. Het overheidssaldo (ook wel EMU-saldo genoemd) is één van de onderdelen van het Groei- en Stabiliteitspact. EMU staat voor Economische en Monetaire Unie.

Overheidsschuld (EMU)

De geconsolideerde schuld van de overheid, exclusief de transitorische schuld en de schuld op de titel financiële derivaten. Geconsolideerd wil zeggen dat schulden tussen overheden onderling niet meetellen in de schuld van de overheid. De schuldtitels zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De overheidsschuld wordt vaak als percentage van het bbp gepresenteerd.

Door het verschil in waarderingsgrondslag is de som van de schuldtitels van de overheidsschuld (nominaal) niet gelijk aan de som van de schuldtitels in de nationale rekeningen (marktwaarde). De schuld bestaat uit de volgende titels: deposito's, kortlopende schuldbewijzen, langlopende schuldbewijzen, kortlopende leningen en

langlopende leningen. De overheidsschuld (ook wel EMU-schuld genoemd) is één van de onderdelen van het Groei- en Stabiliteitspact.

Verandering in financieel vermogen

De verandering in financieel vermogen is de vanuit de financiële transacties vastgestelde verandering in de financiële verhouding van een sector met de andere sectoren en het buitenland. In principe is dit saldo gelijk aan het vorderingensaldo. Onder andere door het gebruik van verschillende bronnen voor de lopende en kapitaaltransacties respectievelijk de financiële transacties ontstaan echter statistische verschillen.

8.3 Aanbod-, gebruik- en input-outputtabellen

Inleiding

In deze publicatie zijn een aanbodtabel (tabel G 1), een gebruiktabel (G 2) en een input-outputtabel (G 3) opgenomen. In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op deze tabellen.

De aanbodtabel

De aanbodtabel (tabel G 1) beschrijft het aanbod van goederen en diensten verbijzonderd naar productgroepen. Het aanbod is wat er in Nederland is geproduceerd plus wat er is ingevoerd. De tabel geeft de binnenlandse productie door bedrijfsklassen (kolom 1-21) en de invoer (23 en 24) van de diverse productgroepen.

Een regel van de aanbodtabel geeft een beschrijving van het aanbod van een bepaalde productgroep. Zo komt cel 1,1 overeen met de productie van landbouwproducten door de bedrijfsklasse landbouw, bosbouw en visserij. Cel 1,23 bevat de invoer van landbouwproducten.

Een kolom van de aanbodtabel beschrijft de totale productie van een bedrijfsklasse. Zo geeft kolom 3 een verdeling van de totale productie van de industrie over de verschillende producten.

De gebruiktabel

De gebruiktabel (tabel G 2) beschrijft het gebruik van goederen en diensten verbijzonderd naar productgroepen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen intermediair verbruik door bedrijfsklassen (kolom 1-21) en finale bestedingen (23-28). De finale bestedingen worden uitgesplitst naar uitvoer van goederen en van diensten, consumptieve bestedingen door huishoudens respectievelijk de overheid, bruto investeringen in vaste activa en veranderingen in voorraden.

Een regel van de gebruiktabel geeft een beschrijving van de bestemmingen van een bepaalde productgroep. Uit cel 1,3 blijkt bijvoorbeeld het gebruik van landbouwproducten door de industrie. De uitvoer van deze producten is te vinden in cel 1,23.

Het totaal van iedere regel van de gebruiktabel (kolom 31) is per definitie gelijk aan het totaal van de corresponderende regel van de aanbodtabel (29). Hiertoe dienen nog wel enkele aanvullende kolommen te worden opgenomen in verband met de verschillende waarderingen van de aanbod- en gebruiktabellen. Deze kolommen worden hieronder nader verklaard onder het kopje 'soorten waardering'.

Een kolom van het intermediaire gedeelte van de gebruiktabel beschrijft welke producten door een bedrijfsklasse zijn gebruikt in het productieproces (regel 1-45) en tevens de in het productieproces gegenereerde toegevoegde waarde (47-51). Cel 46,3 geeft het totale intermediaire verbruik van de industrie. De totale bruto toegevoegde waarde (tegen basisprijzen, zie bij soorten waardering) van deze bedrijfsklasse is te vinden in cel 52,3. Het totaal van iedere kolom van de gebruiktabel (regel 57) is per definitie gelijk aan het totaal van de corresponderende kolom van de aanbodtabel (regel 48).

De input-outputtabel

Ook in de input-outputtabel (tabel G 3) worden aanbod en gebruik beschreven. Hier staat echter centraal hoeveel van welke aanbieder naar welke gebruiker is gegaan. De aanbieder kan hierbij ook invoer zijn en de gebruiker uitvoer. Aanbod en gebruik worden niet gespecificeerd naar productgroep. De input-outputtabel wordt afgeleid uit de aanbod- en gebruiktabellen.

Op een regel van de input-outputtabel staat de productie van een bedrijfsklasse verdeeld naar afzetcategorieën: intermediair verbruik door andere bedrijfsklassen en de finale bestedingen. In de kolommen van het intermediair verbruik wordt beschreven van welke bedrijfsklasse (dan wel invoer) de door de bedrijfsklassen gebruikte producten afkomstig zijn. Zo kan bijvoorbeeld in cel 1,3 het gebruik van producten van de landbouw, bosbouw en visserij door de industrie worden afgelezen. Regels 23 en 24 beschrijven de invoer van goederen en diensten naar bestemming.

De input-outputtabel bevat verder de toegevoegde waarde per bedrijfsklasse (regel 33-37) en de finale afzet (consumptie, investeringen e.d.) naar bedrijfsklasse van herkomst (kolom 23-28). Kolom 29 van de input-outputtabel betreft de productie van handels- en vervoersmarges. Deze kolom is gelijk aan regel 45 van de aanbodtabel. Omdat meestal niet bekend is om welke goederen het gaat en welke bestemming deze hebben is een volledige toerekening van de marges naar bedrijfsklasse van bestemming niet mogelijk. Daarom is een afzonderlijke kolom (30) marges opgenomen en een daarmee corresponderende regel (31).

Soorten waardering

Bij binnenlands geproduceerde producten spelen drie soorten waardering een rol. De aankoopprijs van een product is het bedrag dat de koper betaalt, onder aftrek van btw. De producent van een product ontvangt echter niet de aankoopprijs, maar een lager bedrag. Het verschil wordt bepaald door de handels- en vervoersmarges op het product. Het bedrag dat de producent ontvangt is de producentenprijs. Echter, het kan zijn dat de producent nog productgebonden belastingen (bijvoorbeeld accijnzen) moet afdragen of productgebonden subsidies ontvangt. Wat de producent uiteindelijk overhoudt is de basisprijs. Voor ingevoerde producten zijn er twee waarderingen, aankoopprijs en cif-prijs, dat wil zeggen de prijs aan de Nederlandse grens.

Soorten waardering voor binnenlands geproduceerde producten:

aankoopprijs
minus: handels- en vervoersmarges
minus: afgedragen productgebonden belastingen
plus: ontvangen productgebonden subsidies
= basisprijs

Soorten waardering voor ingevoerde producten:

aankoopprijs
minus: handels- en vervoersmarges in Nederland
minus: belastingen op invoer
plus: subsidies op wederuitvoer
= cif-prijs

De bedragen in de gebruiktabel zijn in aankooprijzen. De niet-afrekbare btw wordt op een afzonderlijke regel geboekt (regel 45). De bedragen in de aanbodtabel luiden voor wat betreft de binnenlandse productie in basisprijzen, de invoer is gewaardeerd tegen cif-prijzen. De totalen van de handels- en vervoersmarges en productgebonden belastingen en subsidies per productgroep zijn opgenomen in de kolommen 26-28 van de aanbodtabel. Op deze wijze zijn de totalen per productgroep in de aanbod- en gebruiktabel aan elkaar gelijk.

De bedragen van de binnenlands geproduceerde goederen en diensten in de input-outputtabel zijn uitgedrukt in basisprijzen. De ingevoerde goederen van het intermediair en de finale bestedingen zijn gewaardeerd tegen cif-prijzen. Na de cif/fob-correctie in kolom 31 blijft de invoer van goederen gewaardeerd tegen fob-prijzen over. De handels- en vervoersmarges op de aangekochte producten worden afzonderlijk beschreven op regel 31. Regels 25-26 bevatten de belastingen op ingevoerde producten.

De aansluiting in de gebruiktabel en de input-outputtabel met de macrototalen

In de gebruiktabel en de input-outputtabel is een aantal extra regels en kolommen opgenomen om aansluiting met de macrototalen te verkrijgen. Deze worden hieronder toegelicht.

Verkoop van gebruikte vaste activa

Naast de toename van de kapitaalgoederenvoorraad door nieuw geproduceerde en ingevoerde kapitaalgoederen, neemt de kapitaalgoederenvoorraad af door verkopen van gebruikte vaste activa. Dit wordt in de kolom investeringen in vaste activa geregistreerd. De tegenposten zijn uitvoer, voor zover het verkopen aan het buitenland betreft, en consumptieve bestedingen door huishoudens. De invoer van gebruikte vaste activa wordt overigens geheel tot de investeringen in vaste activa gerekend.

Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland

De binnenlandse particuliere consumptieve bestedingen bevatten ook de consumptie door niet-ingezetenen in Nederland, zoals uitgaven tijdens vakantie. De consumptieve bestedingen worden in één keer hiervoor gecorrigeerd. De tegenpost is de uitvoer.

Consumptie door ingezetenen in het buitenland

Tegenover de consumptie door niet-ingezetenen in Nederland staan de consumptieve bestedingen door Nederlandse ingezetenen in het buitenland. De consumptieve bestedingen zijn hiervoor gecorrigeerd. In een aparte kolom 'consumptie door ingezetenen in het buitenland' wordt dit bedrag tegengeboekt bij de invoer.

Verschil toegerekende en afgedragen btw

De niet-afrekbare btw wordt geraamd op basis van de onderliggende goederen- en dienstentransacties en de daarop rustende tarieven. Dit btw-bedrag, de toegerekende btw genoemd, dient door bedrijven aan de overheid afgedragen te worden. De feitelijke ontvangsten van de overheid verschillen hiervan echter door bijvoorbeeld boetes, kwijtscheldingen of fraude. Ook kunnen er verschillen zijn tussen het jaar dat de overheid de btw ontvangt en het jaar waarover btw moet worden betaald. De niet-afgedragen btw wordt in meerdering gebracht op het exploitatieoverschot, in een aparte kolom 'afgedragen minus toegerekende btw'. Het totaal van de regel btw is daarmee gelijk aan het door de overheid ontvangen bedrag.

8.4 Sectoren in het rekeningenstelsel

Inleiding

Het rekeningenstelsel geeft in de vorm van opeenvolgende rekeningen een overzicht van alle economische deelprocessen, zoals productie, inkomensverdeling en financiering. Deze rekeningen worden niet alleen opgesteld voor de totale economie, maar ook voor vijf verschillende binnenlandse sectoren. Op deze wijze beschrijft het rekeningenstelsel:

- per economisch deelproces de rol die elke sector speelt, zoals de overheid bij inkomensherverdeling en financiële instellingen bij financiering
- per sector de omvang en samenhang van de verschillende economische activiteiten en hun relatie met de rest van de economie en het buitenland.

De sectoren zijn volgens internationaal vastgestelde criteria onderscheiden in niet-financiële vennootschappen, financiële instellingen, overheid, huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens.

In de aanbod- en gebruiktabellen en de input-outputtabel zijn de producenten niet ingedeeld naar sectoren, maar naar bedrijfsklassen.

De sectorindeling in het rekeningenstelsel

Het rekeningenstelsel beschrijft de transacties van Nederlandse economische eenheden met andere economische eenheden, zowel Nederlandse als buitenlandse. De Nederlandse economische eenheden betreffen alle in Nederland gevestigde vennootschappen, alle Nederlandse overheidsinstellingen (zowel in Nederland als in het buitenland) en alle in Nederland woonachtige natuurlijke personen.

Vennootschappen zijn ondernemingen met rechtspersoonlijkheid. Ook grote zelfstandig opererende ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid worden tot de vennootschappen gerekend. Voorbeelden van deze zogenoemde quasi-vennootschappen zijn gemeentelijke vervoersbedrijven en grote familiebedrijven. Buitenlandse ondernemingen die zich voor langere tijd in Nederland vestigen worden eveneens gerekend tot de Nederlandse vennootschappen. De vestigingen van Nederlandse ondernemingen in het buitenland worden niet tot de Nederlandse vennootschappen gerekend. (Wel wordt de winst en andere financiële stromen in de nationale rekeningen verdisconteerd, net als bij Nederlandse dochterondernemingen van een buitenlandse moeder.) Alle vennootschappen en quasi-vennootschappen behoren uitsluitend tot de sectoren niet-financiële vennootschappen en financiële instellingen.

Niet-financiële vennootschappen

De sector niet-financiële vennootschappen bevat alle vennootschappen met als hoofdfunctie het produceren van goederen en verhandelbare niet-financiële diensten.

Tot de niet-financiële vennootschappen behoren:

- alle vennootschappen (nv's, bv's, cv's, vof's), en coöperatieve verenigingen die niet tot de financiële instellingen worden gerekend. Ook grote zelfstandig opererende (niet-financiële) ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid worden tot de niet-financiële vennootschappen gerekend. Voorbeelden van deze zogenoemde quasi-vennootschappen zijn grote familiebedrijven
- alle instellingen zonder winstoogmerk (stichtingen en verenigingen) die voor de markt produceren en niet tot de financiële instellingen worden gerekend. Voorbeelden zijn bejaardentehuizen, ziekenhuizen en woningcorporaties. Minimaal 50 procent van de productiekosten dient door de verkoop gedekt te worden anders wordt de

- betreffende instelling gerekend tot de sector overheid of de sector instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens
- overheidsbedrijven (vennootschappen die geheel of gedeeltelijk eigendom zijn van de overheid) zoals de Nederlandse Spoorwegen.

Financiële instellingen

De sector financiële instellingen bevat alle (quasi-)vennootschappen met als hoofdfunctie financiële intermediatie, dat wil zeggen het aantrekken, transformeren en distribueren van financiële middelen of het verlenen van financiële hulpdiensten. Ook vennootschappen die financiële diensten verstrekken en die het merendeel van hetzij hun activa hetzij hun passiva niet op open markten verhandelen, behoren tot de sector financiële instellingen.

De sector financiële instellingen bestaat uit negen subsectoren die in drie groepen ingedeeld worden: monetaire financiële instellingen, verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen en overige financiële instellingen.

Tot de monetaire financiële instellingen behoren:

- De Nederlandsche Bank (DNB)
- onder toezicht van DNB staande geldscheppende instellingen, zoals algemene banken, spaarbanken, effectenkredietinstellingen en zelfstandige hypotheekbanken
- geldmarktfondsen.

Tot de verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen behoren alle (quasi-)vennootschappen met als hoofdfunctie het omzetten van individuele risico's in collectieve risico's:

- onder toezicht van DNB staande pensioenfondsen, levens- en schadeverzekeringsmaatschappijen en spaar- en jaarkassen
- niet onder toezicht van DNB staande pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen, zoals VUT-fondsen en herverzekeringsmaatschappijen
- particulier georganiseerde sociale verzekeringsinstellingen. Deze voeren sociale verzekeringsregelingen uit die buiten de invloedssfeer van de overheid vallen.

Tot de overige financiële instellingen behoren:

- beleggingsfondsen m.u.v. geldmarktfondsen
- niet onder toezicht staande financiële instellingen zoals zelfstandige financierings- en leasemaatschappijen
- financiële hulpbedrijven voor het bankwezen zoals de Amsterdamse Effectenbeurs, creditcardorganisaties en bedrijven op het gebied van krediet- en hypotheekbemiddeling
- financiële hulpbedrijven voor verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen zoals assurantietussenpersonen, waarborgfondsen, pensioenadviesbureaus en verzekeringsbeurzen
- houdstermaatschappijen van monetaire financiële instellingen en verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen voor zover die zelf niet onder de toezichtwetgeving vallen
- instellingen zonder winstoogmerk met rechtspersoonlijkheid met als hoofdfunctie financiële intermediatie of het verlenen van financiële hulpdiensten alsmede instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van financiële instellingen
- financiële instellingen en kredietverstrekkers binnen concernverband.

Niet in de sector financiële instellingen begrepen zijn:

- juridisch zelfstandige beleggingsmaatschappijen in het bezit van één of enkele eigenaren die zelf niet tot de financiële instellingen behoren. Deze zijn ingedeeld bij de sector waartoe de eigenaar behoort
- niet onder toezicht staande fondsen gericht op de pensioenverzekering van één enkel persoon (pensioen-bv's). Deze zijn ingedeeld bij de sector huishoudens

- financiële hulpbedrijven en dergelijke die geen rechtspersoonlijkheid bezitten. Deze zijn ingedeeld bij de sector huishoudens.

Overheid

De sector overheid omvat ten eerste alle (publiekrechtelijke) eenheden die zich bezighouden met de herverdeling van inkomen en vermogen. Het gaat in Nederland om ministeries, gemeenten, provincies, waterschappen e.d. Ten tweede worden die instellingen tot de overheid gerekend die gecontroleerd en voornamelijk gefinancierd worden door de eerdergenoemde eenheden, én daarbij niet voor de markt produceren. Van niet-marktproductie is sprake als de verkoopopbrengsten structureel minder zijn dan 50 procent van de productiekosten. Op deze wijze worden onder meer ook Prorail en de Open Universiteit tot de overheid gerekend.

De overheidsinstellingen die werkzaam zijn in het buitenland, zoals ambassades, behoren ook tot de sector overheid. Omgekeerd worden buitenlandse ambassades en internationale instellingen, zoals Europol en het Internationaal gerechtshof, daar niet toe gerekend. Overheidsbedrijven (zoals de Nederlandse Spoorwegen, Schiphol, Bank Nederlandse Gemeenten) en quasi-vennootschappen maken in principe geen deel uit van de sector overheid. Ook De Nederlandsche Bank maakt geen deel uit van de sector overheid.

De sector overheid bestaat uit drie subsectoren: centrale overheid, lokale overheid en wettelijke sociale verzekeringsinstellingen.

Tot de centrale overheid (CO) behoren:

- het Rijk (ministeries en begrotingsfondsen zoals Gemeentefonds, Provinciefonds en Infrastructuurfonds)
- universiteiten
- product- en bedrijfsschappen
- een groep van landelijke stichtingen en organisaties.

Voorbeelden van de landelijke stichtingen en organisaties zijn:

- onderzoeksinstellingen (onder andere NWO, KNAW en aan de universiteiten gelieerde instituten)
- ideële organisaties (onder andere Oxfam Novib)
- zelfstandige overheidsdiensten als ProRail en het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Tot de lokale overheid (LO) behoren:

- provincies en waterschappen
- gemeenten, exclusief hun quasi-vennootschappen die bij de niet-financiële of de financiële vennootschappen zijn ingedeeld (onder andere gemeentelijke vervoersbedrijven)
- gemeenschappelijke regelingen (samenwerkingsverbanden van gemeenten op het gebied van afvalverwerking, waterzuivering, brandweer, sociale werkvoorziening en dergelijke)
- zelfstandige lokale overheidsdiensten, zoals bureaus voor arbeidsbemiddeling en regionale politiekorpsen
- privaatrechtelijke lokale instellingen op het gebied van arbeid, maatschappelijke werk, cultuur en onderwijs zoals Banenpools, het Jeugd Werk Garantieplan, centra voor asielzoekers, musea, bibliotheken, zelfstandige onderwijsinstellingen en studiebegeleidingsdiensten.

Tot de wettelijke sociale verzekeringsinstellingen (SV) behoren:

- de toezichts- en uitvoeringsorganen van de wettelijke sociale verzekeringsregelingen zoals het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), waarin de vroegere uitvoeringsinstanties zijn samengegaan

- de sociale fondsen (bijvoorbeeld AOW-fonds, WW-fonds en WIA). De vroegere arbeidsongeschiktheidsregelingen voor overheidspersoneel (FAOP) vallen ook onder de wettelijke sociale verzekering.

Huishoudens

Tot de sector huishoudens behoren alle natuurlijke personen die langer dan een jaar in Nederland verblijven, ongeacht hun nationaliteit. Omgekeerd worden Nederlanders die langer dan een jaar in het buitenland verblijven niet tot de Nederlandse huishoudens gerekend. Huishoudens omvatten niet alleen op zichzelf of in gezinsverband wonende personen, maar ook personen in verpleeginrichtingen, bejaardentehuizen, gevangnissen en internaten. Indien de tot de huishoudens gerekende personen een eigen bedrijf hebben, wordt dit bedrijf ook tot de huishoudens gerekend. Dit is het geval bij de zelfstandigen (eenmanszaken). Grote, zelfstandig opererende ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid (quasi-vennootschappen) behoren echter tot de (niet-financiële of financiële) vennootschappen.

Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens

Tot de sector instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (izw's t.b.v. huishoudens) behoren stichtingen en verenigingen waarvan de middelen voor het merendeel afkomstig zijn uit vrijwillige bijdragen van huishoudens en uit inkomen uit vermogen. Voorbeelden zijn religieuze instellingen, liefdadigheidsinstellingen, politieke partijen, vakbonden en verenigingen op het gebied van cultuur, sport en recreatie.

Buitenland

In de nationale rekeningen is het buitenland als zodanig geen institutionele sector. De transacties van het buitenland met Nederland zijn transacties tussen ingezetenen en niet-ingezetenen.

De relatie tussen sectoren en bedrijfsklassen

Bij de aanbod- en gebruikstabellen worden de bedrijfseenheden ingedeeld naar bedrijfsklassen, oftewel economische activiteit. Omdat de hoofdsystemen op elkaar aansluiten is er een precieze relatie tussen de sectoren en de bedrijfsklassen. Hieronder wordt aangegeven met welke bedrijfsklassen de verschillende sectoren corresponderen.

Niet-financiële vennootschappen

De sector niet-financiële vennootschappen bevat alle bedrijfseenheden die niet bij de andere sectoren zijn ingedeeld.

Financiële instellingen

De sector financiële instellingen bevat eenheden uit de bedrijfsklassen bankwezen, verzekeraars en pensioenfondsen en overige financiële dienstverlening. Een aantal eenheden uit deze bedrijfsklassen behoort tot de sector huishoudens en de sector overheid. Daarnaast zijn er eenheden in een aantal andere bedrijfsklassen die tot de sector financiële instellingen behoren. Voorbeelden hiervan zijn:

- operationele lease door maatschappijen die onderdeel vormen van een financiële instelling (bedrijfsklasse verhuur van roerende goederen)
- houdstermaatschappijen van verzekeringsmaatschappijen en monetaire financiële instellingen die zelf niet onder toezicht staan (bedrijfsklasse holdings en managementadviesbureaus).

Overheid

De sector overheid bestaat voor het grootste deel uit de bedrijfsklassen openbaar bestuur en overheidsdiensten en gesubsidieerd onderwijs. Daarnaast zijn er eenheden in een

aantal andere bedrijfsklassen die eveneens tot de sector overheid behoren. Voorbeelden hiervan zijn:

- specifieke activiteiten van gemeenten, zoals reinigingsdiensten (bedrijfsklasse afvalbeheer), sociale werkplaatsen (bedrijfsklasse overige industrie), Gemeentelijke Geneeskundige Diensten (bedrijfsklasse gezondheidszorg) en afzonderlijke gemeenschappelijke regelingen voor deze activiteiten
- bureaus voor arbeidsbemiddeling, banenpools en het Jeugd Werk Garantieplan (bedrijfsklasse uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling)
- aan universiteiten gelieerde instituten (bedrijfsklasse research)
- ProRail (bedrijfsklasse opslag, dienstverlening voor vervoer)
- opvangtehuizen en asielzoekerscentra (bedrijfsklasse verzorging en welzijn)
- ideële organisaties, zoals Oxfam Novib en SNV Netherlands Development Organisation.

Huishoudens

De sector huishoudens bevat alle natuurlijke personen met inbegrip van hun bedrijf. Hieronder vallen de zelfstandigen en de eigenwoningbezitters. Het eigenwoningbezit maakt deel uit van de bedrijfsklasse verhuur en handel van onroerend goed. Zelfstandigen kunnen in principe in elke bedrijfsklasse voorkomen, met uitzondering van de bedrijfsklassen waarin de specifieke activiteiten van de overheid zijn opgenomen.

Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens

De stichtingen en verenigingen die tot de sector izw's t.b.v. huishoudens behoren, komen met name voor in de bedrijfsklassen gezondheidszorg, verzorging en welzijn, cultuur, sport en recreatie en overige dienstverlening.

8.5 Rekeningen in het rekeningenstelsel

Inleiding

In het rekeningenstelsel wordt de economie beschreven als een reeks samenhangende economische deelprocessen. Deze zijn: productie, inkomensvorming, primaire en secundaire inkomensverdeling, inkomensbesteding, herverdeling door kapitaaloverdrachten, kapitaalvorming en financiering.

Elk deelproces wordt beschreven in een afzonderlijke rekening. Daarbij worden de economische transacties onderscheiden in middelen en bestedingen. De rekeningen zijn in evenwicht gebracht door middel van saldi (het verschil tussen de middelen en de bestedingen). Door het saldo van de ene rekening door te boeken naar de volgende rekening ontstaat er een samenhang tussen de opeenvolgende rekeningen en de daarin beschreven processen.

De deelprocessen worden beschreven in de rekeningen voor de totale economie en voor de afzonderlijke binnenlandse sectoren. De relatie van de totale economie met het buitenland wordt getoond in de rekeningen voor transacties van het buitenland met Nederland. Deze rekeningen zijn opgesteld vanuit buitenlands gezichtspunt en bevatten een lopende rekening, een kapitaalrekening en een financiële rekening. Op de lopende rekening zijn de invoer, de uitvoer en de inkomenstransacties opgenomen. Hieronder worden de onderscheiden rekeningen nader toegelicht.

De rekeningen

Productierekening

De productierekening toont de transacties die betrekking hebben op het productieproces. De productie wordt geregistreerd als baat, het intermediair verbruik als last. Het saldo van de rekening is de bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen voor de betreffende sector.

De productierekening voor de totale economie is de som van de productierekeningen van de sectoren aangevuld met transacties die niet naar sectoren worden verdeeld. Deze laatste betreffen de productgebonden belastingen en subsidies. Het saldo van de productierekening voor de totale economie is het bbp tegen marktprijzen.

Inkomensrekening: inkomensvorming

Deze rekening beschrijft de verdeling van de gevormde toegevoegde waarde tegen basisprijzen over de beloning van werknemers, het saldo van niet-productgebonden belastingen en subsidies en het bruto-exploitatietooverschot. Het bruto-exploitatietooverschot is het resultaat vóór afschrijvingen. Bij de sector huishoudens wordt het saldo van deze rekening gemengd inkomen genoemd omdat het naast het exploitatietooverschot ook de beloning voor geleverde arbeid van zelfstandigen en hun meewerkende gezinsleden bevat. Het exploitatietooverschot / gemengd inkomen is in eerste instantie op brutobasis geregistreerd (vóór aftrek van het verbruik van vaste activa). Omdat bij de inkomenssaldi een nettoregistratie relevanter is, is hierop het verbruik van vaste activa in mindering gebracht.

Inkomensrekening: primaire inkomensverdeling

Op deze rekening wordt bij de middelen het inkomen geregistreerd dat de sectoren ontvangen voor hun directe deelname aan het productieproces evenals het inkomen uit vermogen, dat wil zeggen het inkomen dat zij ontvangen in ruil voor het beschikbaar

stellen van financiële middelen, grond en dergelijke. Bij de bestedingen wordt het betaalde inkomen uit vermogen geregistreerd. Op deze rekening zijn de betaalde en ontvangen rente geregistreerd exclusief de indirect gemeten diensten van financiële intermediairs, oftewel de toegerekende bankdiensten. Toegerekende bankdiensten (een belangrijk deel van de productie door banken) worden indirect gemeten en zijn in de productierekening opgenomen. In de inkomensrekening worden de betaalde en ontvangen rente gecorrigeerd voor deze toegerekende bankdiensten.

De voorzieningen van verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen worden in de nationale rekeningen beschouwd als een vordering van polishouders en pensioen-deelnemers op de verzekeraars en pensioenfondsen. Daarom worden de beleggings-opbrengsten op deze voorzieningen geboekt als een betaling van verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen aan polishouders en deelnemers, door de transacties 'inkomen uit beleggingen' toe te rekenen aan polishouders en pensioendeelnemers.

Het saldo van de inkomensrekening: primaire inkomensverdeling voor de afzonderlijke sectoren is het primair inkomen. Voor de totale economie wordt dit saldo het nationaal inkomen genoemd.

Inkomensrekening: secundaire inkomensverdeling

Deze rekening laat zien hoe het primaire inkomen van de sectoren wordt herverdeeld door belastingen op inkomen en vermogen, sociale premies (waaronder pensioenpremie), sociale uitkeringen (waaronder pensioenuitkeringen) en overige inkomensoverdrachten. Het saldo van deze rekening is het beschikbaar inkomen. Voor de sectoren waar consumptie plaatsvindt (overheid, huishoudens en izw huishoudens) wordt dit saldo doorgeboekt naar de inkomensbestedingsrekening. Voor de overige sectoren is het beschikbaar inkomen gelijk aan de besparingen. Deze worden doorgeboekt naar de kapitaalrekening.

Inkomensrekening: inkomensbesteding

Deze rekening laat zien welk deel van het beschikbaar inkomen wordt besteed aan consumptie en welk deel wordt bespaard. Alleen bij de overheid, de huishoudens en de izw t.b.v. huishoudens is er sprake van consumptie. Bij de middelen van deze rekening is de post 'correctie pensioenvoorziening' opgenomen. Deze correctie neutraliseert (het saldo van) de pensioenpremie en de uitkeringen die als sociale premies c.q. uitkeringen zijn opgenomen op de vorige rekening. Voor de levensverzekeringstransacties, die gezien worden als financiële transacties, heeft een dergelijke correctie niet te worden opgenomen. De registratiewijze van de verzekeringstransacties leidt ertoe dat de opbouw van de pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen als besparingen van ingezetenen en niet-ingezetenen huishoudens wordt gezien.

Kapitaalrekening: kapitaaloverdrachten

Op deze rekening worden de kapitaaloverdrachten geregistreerd, zoals vermogensheffingen en investeringsbijdragen.

Kapitaalrekening: kapitaalvorming

Op deze rekening staan bij de middelen de nettobesparingen, de afschrijvingen en de per saldo ontvangen kapitaaloverdrachten. Na investeringen en de per saldo aangekochte niet geproduceerde niet-financiële activa (met name grond) resteert het vorderingensaldo. Dit saldo geeft aan hoeveel een sector kan uitlenen / beleggen dan wel aan financiële middelen moet aantrekken gegeven de lopende en kapitaaltransacties in het rekeningenstelsel.

Financiële rekening

De financiële rekening biedt voor elke sector een gedetailleerd overzicht van de veranderingen in de financiële verhoudingen met de overige sectoren en met het

buitenland. Zij vormt daarmee een logisch verlengstuk van de lopende en kapitaaltransacties in het rekeningenstelsel.

De financiële verhouding van een sector ten opzichte van de andere sectoren en het buitenland kan worden ontleed in vorderingen en in schulden met daarbinnen een verscheidenheid aan financiële titels. Veranderingen daarin worden aangeduid als financiële transacties. Het saldo van deze rekening is de verandering in financieel vermogen. In principe is dit saldo gelijk aan het vorderingensaldo. Omdat er om meerdere redenen niet is voldaan aan de budgetidentiteit van het stelsel kunnen beide saldi echter verschillen (zie verder bij Statistische verschillen).

Overige mutaties

Onder overige mutaties worden veranderingen in de waarde van vorderingen en schulden gedurende de verslagperiode geregistreerd die niet het gevolg zijn van financiële transacties. Hieronder vallen bijvoorbeeld herwaarderingen als gevolg van koerseffecten, afboekingen van oninbare vorderingen, herrubriceringen van balansposten en veranderingen ten gevolge van wijzigingen in classificaties.

Balansstanden

Een balans is een voor een bepaald moment opgesteld overzicht van de waarde van de economische bezittingen (activa) en van de verplichtingen (financiële passiva) van een institutionele eenheid of van een groep van eenheden.

De balansen geven een overzicht van alle bezittingen (of activa) en schulden (of passiva) van een sector. De bezittingen (oftewel activa) worden onderscheiden in financiële activa (oftewel vorderingen) en niet-financiële activa. Niet-financiële activa omvatten naast de vaste activa (zoals gebouwen), ook de Nederlandse olie- en gasreserves, de overige minerale reserves (zoals zand, grind en zout), voorraden, landbouwgrond en grond onder bebouwing.

De aan het begin van een periode bestaande vorderingen en schulden worden in de beginbalans geregistreerd. De aan het einde van een periode bestaande vorderingen en schulden worden in de eindbalans geregistreerd. Verschillen tussen de beginbalans en de eindbalans kunnen het gevolg zijn van financiële transacties, maar ook het gevolg zijn van overige mutaties (die bestaan uit herwaarderingen en uit volumemutaties die niet aan financiële transacties zijn toe te schrijven).

De sluitpost van een balans wordt vermogenssaldo genoemd. Alle in de balans opgenomen activa en passiva worden gewaardeerd tegen passende prijzen; gewoonlijk zijn dit de marktprijzen die gelden per balansdatum, maar voor sommige categorieën is het de nominale waarde. Er wordt een balans opgesteld voor ingezeten institutionele sectoren en subsectoren, de gehele nationale economie en de balans van het buitenland met Nederland.

De balans vult het rekeningenstelsel aan en laat het uiteindelijke effect zien van de registratiestransacties in de productie-, inkomensverdelings-, inkomensbestedings- en accumulatierekening op het vermogen van een economie. Voor de gehele nationale economie wordt de sluitpost vaak het nationale vermogen genoemd: de totale waarde van de niet-financiële activa en de netto financiële activa ten opzichte van het buitenland. De balans van het buitenland met Nederland wordt op dezelfde manier opgesteld als de balansen voor de ingezeten institutionele sectoren en subsectoren. Zij bestaat volledig uit financiële activa en passiva van niet-ingezeten en ten opzichte van ingezetenen.

Statistische verschillen

Met het rekeningenstelsel kan in principe een volledig consistente beschrijving worden gegeven van de totale economie.

Consistentie houdt daarbij het volgende in:

- een transactie die als last wordt geregistreerd bij een sector wordt tevens geregistreerd als baat bij een andere sector en vice versa. Dientengevolge geldt voor iedere transactie dat het totaal van de bestedingen gelijk is aan het totaal van de middelen; dit wordt de transactie-identiteit genoemd. Een bijzondere identiteit is die tussen aanbod (productie en invoer) en gebruik (intermediair verbruik, consumptieve bestedingen, investeringen en uitvoer)
- alle bij een sector beschikbaar gekomen middelen worden ook aangewend door die sector. Dit wordt de budgetidentiteit genoemd. Deze identiteit houdt in dat bij iedere sector het totaal van middelen en verandering van schulden gelijk is aan het totaal van bestedingen en de verandering van de vorderingen.

In het rekeningenstelsel wordt volledig voldaan aan de transactie-identiteit. Het is echter nog niet mogelijk om volledig aan de budgetidentiteit te voldoen. Het handhaven van deze identiteit zou leiden tot aanpassingen van de ramingen die niet kunnen worden onderbouwd vanuit het beschikbare statistische materiaal. Daarom is gekozen voor het opnemen van statistische verschillen in de financiële rekeningen.

8.6 Arbeid

Inleiding

Om een statistische beschrijving van de arbeidsmarkt te kunnen geven heeft het CBS een geïntegreerd stelsel van gegevens over arbeid ontwikkeld, de arbeidsrekeningen. De gegevens hebben betrekking op uniform afgebakende populaties, volgens uniforme indelingen en zijn gebaseerd op duidelijke definities en de daaruit volgende identiteitsrelaties. De gegevens worden samengesteld in een statistisch integratieproces dat op basis van alle beschikbare bronnen tot zo nauwkeurig mogelijke ramingen leidt.

De nationale rekeningen en daarbinnen de arbeidsrekeningen zijn in 2014 gereviseerd voor het verslagjaar 2010. De arbeidsrekeningcijfers zijn gebaseerd op alle gegevens waarover het CBS kan beschikken. De belangrijkste bronnen bij het samenstellen van de arbeidsrekeningen zijn de banenbestanden op basis van de polisadministratie van het UWV, het bestand Satelliet Zelfstandige Ondernemers (SZO) en het zelfstandigenbestand uit het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB).

Bij de arbeidsrekeningen gaat het om de werkgelegenheid bij bedrijven, instellingen en particuliere huishoudens in Nederland. Alle betaalde arbeid telt hierbij mee, ongeacht leeftijd, woonland of het aantal uren dat iemand per week werkt. De werkgelegenheid wordt bij de arbeidsrekeningen op vier manieren gekwantificeerd: het aantal werkzame personen, het aantal banen van werkzame personen, het aantal arbeidsjaren (waarbij deeltijdbanen zijn omgerekend tot het equivalent van voltijdbanen) en het arbeidsvolume op basis van het totaal aantal gewerkte uren. Het verschil tussen werkzame personen en banen van werkzame personen is dat een persoon tegelijkertijd meerdere banen kan hebben (bijbanen). Bij het aantal werkzame personen, het aantal banen en het aantal arbeidsjaren gaat het om jaargemiddelden, dus niet om het totaal aantal personen of banen dat in de loop van het jaar gewerkt heeft. Verder worden binnen arbeidsrekeningen uitkomsten samengesteld over de lonen, de beloning en de loonkosten van werknemers.

In het tabellenhoofdstuk Arbeid is een aantal arbeidsmarktgegevens opgenomen. De tabellen tonen slechts een klein deel van de beschikbare gegevens. Meer gedetailleerde gegevens zijn beschikbaar via StatLine, de elektronische databank van het CBS.

Werkzame personen

Werkzame personen zijn alle personen die één of meerdere banen hebben als werknemer en/of zelfstandige bij een in Nederland gevestigde economische eenheid (bedrijf, instelling of particulier huishouden).

Tot de werkzame personen behoren alle personen die betaalde arbeid verrichten, ook al is het maar voor één of enkele uren per week, ook als zij:

- arbeid verrichten die op zichzelf genomen legaal is, maar waarvan de beloning aan de registratie door fiscus of sociale zekerheidsautoriteiten wordt onttrokken ('zwarte arbeid')
- tijdelijk geen arbeid verrichten, maar wel doorbetaald krijgen (bijvoorbeeld bij ziekte of vorstverlet)
- tijdelijk onbetaald verlof hebben opgenomen.

Werkzame personen kunnen worden onderscheiden in werknemers en zelfstandigen. Zij kunnen woonachtig zijn in Nederland, maar ook in het buitenland.

Werknemers / zelfstandigen

Werknemers zijn personen die op grond van een arbeidsovereenkomst betaald werk verrichten voor een economische eenheid en waarvan de betaling (in geld en/of in natura) als beloning van werknemers wordt geregistreerd. Zelfstandigen zijn personen die arbeid verrichten voor eigen rekening of risico in een eigen bedrijf of praktijk, of in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid, of in een zelfstandig uitgeoefend beroep. Hiertoe behoren onder meer ook huishoudelijke hulpen, gastouders, babysitters, krantenbezorgers en folderaars. Meewerkende gezinsleden worden tot zelfstandigen gerekend, tenzij zij een arbeidsovereenkomst zijn aangegaan.

Banen

Een baan is een expliciete of impliciete overeenkomst tussen een persoon en een in Nederland gevestigde economische eenheid om gedurende een bepaalde periode of tot nader order tegen beloning werk te verrichten. Naast banen van werknemers zijn er ook banen van zelfstandigen. Het aantal banen in een jaar is het gemiddeld aantal banen in dat jaar. Omdat één persoon meerdere banen kan hebben is het aantal banen gelijk aan of groter dan het aantal werkzame personen.

Arbeidsvolume

Het arbeidsvolume kan worden uitgedrukt in arbeidsjaren of in uren.

Arbeidsjaar

Het arbeidsvolume in arbeidsjaren is een maatstaf voor het arbeidsvolume, dat wordt berekend door alle banen (voltijd en deeltijd) om te rekenen naar voltijdbanen, ook wel voltijdequivalenten (vte) genoemd. Het voltijdequivalent van een baan wordt bepaald door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur, die bij die baan behoort, te delen door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur die bij een voltijdbaan (in het betreffende bedrijf) behoort. Zo leveren twee halve banen samen een arbeidsvolume van één arbeidsjaar op. Het voltijdequivalent van een baan van een zelfstandige wordt bepaald door de gebruikelijke wekelijkse arbeidsduur behorende bij die baan te delen door de gemiddelde arbeidsduur van de banen van zelfstandigen met een wekelijkse arbeidsduur van 37 uur of meer (in dezelfde bedrijfstak).

Overeengekomen uren

Overeengekomen uren is het aantal uren dat een werknemer volgens contract geacht wordt te werken per jaar. De overeengekomen verlof- en feestdagen en dagen arbeidsduurverkorting (ADV) tellen niet mee als overeengekomen (arbeids-)uren.

Betaalde overwerkuren

Overwerkuren zijn uren die boven de voor de werknemer geldende arbeidsduur werkelijk zijn gewerkt en volledig zijn uitbetaald.

Betaalde uren

Betaalde uren is de som van overeengekomen arbeidsuren en de betaalde overwerkuren. Ziekte- en vorstverleturen behoren tot de betaalde uren. Verlof- en feestdagen worden, anders dan in de juridische terminologie, niet aangemerkt als betaalde uren.

Gewerkte uren

Gewerkte uren is het totale aantal uren dat werknemers en/of zelfstandigen gedurende de verslagperiode werkelijk hebben gewerkt. De gewerkte uren van werknemers worden berekend door de betaalde uren te vermeerderen met de onbetaalde overuren en te verminderen met betaalde maar niet gewerkte uren zoals ziekteverzuim, zwangerschaps- en bevallingsverlof, stakingen, weerverlet, ouderschapsverlof, kort verzuim en extra vrije tijd voor ouderen. De gewerkte uren van zelfstandigen worden rechtstreeks bepaald.

Beloning van werknemers en loonkosten

Beloning van werknemers

De beloning van werknemers in de arbeidsrekeningen heeft betrekking op de beloning voor geleverde arbeid aan het productieproces. De beloning is gelijk aan de totale vergoeding, in geld of in natura, die door een werkgever aan een werknemer verschuldigd is voor de arbeid die deze tijdens een verslagperiode heeft verricht. De beloning van werknemers is gelijk aan het totaal van lonen en sociale premies ten laste van werkgevers.

Lonen

De vergoedingen voor de werknemer, die in een bepaalde periode arbeid verricht, en die ten laste komen van de werkgever, inclusief de door de werkgever ingehouden loonbelasting en de sociale premies die ten laste komen van de werknemer. De belangrijkste vorm van loon is 'loon in geld' (inclusief de ingehouden loonbelasting en werknemerspremies). Dit loon omvat het basis bruto loon, premies, provisies, toeslagen, overwerkloon, gevarengeld, bijzondere beloningen en fooien, maar ook onkostenvergoedingen in verband met de dienstbetrekking (zoals een vergoeding of tegemoetkoming voor de kosten van woon-werkverkeer). Bijzondere beloningen omvatten vakantiegeld, tantièmes, gratificaties, winstuitkeringen en een dertiende of veertiende maand. Doorbetaald loon bij ziekte behoort niet tot de lonen, maar wordt toegerekend aan de sociale premies t.l.v. werkgevers. Naast 'loon in geld' kan 'loon in natura' onderdeel van het loon uitmaken, als dit voor de werknemer een voordeel uit dienstbetrekking is. Voorbeelden van loon in natura zijn het privégebruik van de auto van de zaak, dienstwoningen, het rentevoordeel van geldleningen, tegen korting of gratis verkregen producten van de zaak en werkgeversbijdragen aan kinderopvang.

Sociale premies ten laste van werkgevers

De sociale premies ten laste van de werkgever hebben betrekking op de werkgeversbijdragen in het kader van de sociale zekerheid. De sociale premies ten laste van werkgevers kunnen onderverdeeld worden in werkelijke sociale premies t.l.v. werkgevers en toegerekende sociale premies t.l.v. werkgevers. De werkelijke sociale premies t.l.v. werkgevers omvatten alle premies voor de wettelijke sociale verzekering en de particuliere sociale premies (waaronder pensioenpremies t.l.v. werkgevers). De toegerekende sociale premies t.l.v. werkgevers zijn rechtstreekse sociale uitkeringen door werkgevers aan (voormalige) werknemers zonder tussenkomst van andere institutionele eenheden of fondsen. Het merendeel bestaat uit doorbetaalde lonen bij ziekte.

Loonkosten

De loonkosten van de werkgever geven de werkgeverslasten weer die direct samenhangen met het inzetten van individuele werknemers in het productieproces. Loonkosten zijn gelijk aan beloning van werknemers plus de door de werkgever betaalde eindheffingen minus de door de werkgever ontvangen loonkostensubsidies. Eindheffingen

betreffen belastingen op lonen ten laste van werkgevers zoals bijvoorbeeld heffingen over geschenken in natura.

Ontwikkeling van de loonkosten per gewerkt uur

De prijsindex arbeid geeft de ontwikkeling weer van de totale loonkosten per gewerkt uur van werknemers, gecorrigeerd voor veranderingen in de werknemersstructuur. Als het aandeel van werknemers met relatief hoge loonkosten (zoals hoger opgeleide werknemers en oudere werknemers) toeneemt, stijgen de gemiddelde loonkosten per gewerkt uur. Na correctie voor deze structuurveranderingen resteert een zuivere prijsstijging. Met de prijsindex arbeid kan de totale stijging van de loonkosten per gewerkt uur gesplitst worden in een prijscomponent en een structureffect.

Verdere detailleringen

De aantallen werkzame personen, banen en het arbeidsvolume worden onderscheiden naar economische activiteit en geslacht. De indeling naar economische activiteit wordt bepaald door de SBI 2008 van het bedrijf waar de persoon in dienst is. Uitzendkrachten die op de loonlijst van uitzendbureaus voorkomen behoren dus bij de uitzendbureaus. Op de website wordt een aantal uitkomsten ook gedetailleerd naar geslacht, dienstverband (voltijd / deeltijd), leeftijd en hoogst behaald opleidingsniveau.

8.7 Prijs- en volumemutaties

Inleiding

De nationale rekeningen leveren samenhangende gegevens die gebruikt kunnen worden voor het beoordelen en analyseren van de economische ontwikkelingen in een land. De nadruk ligt daarbij veelal op de groei van macro-economische variabelen zoals het bruto binnenlands product (bbp), de consumptie door huishoudens, de investeringen en de in- en uitvoer. Kenmerk van dergelijke groeicijfers is dat zij gecorrigeerd zijn voor prijsveranderingen.

In Nederland worden de groeicijfers voor de macrovariabelen vastgesteld binnen het raamwerk van de aanbod- en gebruiktabellen van de nationale rekeningen. Voor alle transacties in deze tabellen worden de veranderingen in de waarde ten opzichte van het voorafgaande jaar gesplitst in een prijs- en een volumemutatie. Een belangrijk voordeel van het bepalen van prijs- en volumemutaties binnen een integratiekader als de aanbod- en gebruiktabellen is dat een controle mogelijk is ten aanzien van de consistentie en de plausibiliteit van zowel niveaugegevens als prijs- en volumemutaties. Een tweede voordeel is dat consistente prijs- en volumemutaties voor belangrijke saldoposten, zoals toegevoegde waarde en het bbp, bepaald kunnen worden.

Prijs en volume in de NR

De keuze van de indexcijferformule

Macrovariabelen zijn veelal aggregaten van diverse onderdelen die onderling forse verschillen vertonen. De totale consumptie is de optelling van de bestedingen van huishoudens aan een grote variëteit van goederen en diensten. Om de prijs- en volume-indices van dergelijke aggregaten te bepalen, wordt gebruik gemaakt van indexcijferformules. Het Europees Systeem van Rekeningen (ESR) 2010 schrijft het gebruik van een Paasche prijsindex en een Laspeyres volume-index voor. Hier ligt de praktische reden aan ten grondslag dat deze combinatie van indexformules aan twee belangrijke eisen voldoet:

- de waarde-index is gelijk aan het product van prijsindex en volume-index
- additieve consistentie, d.w.z. een gedefleerd aggregaat kan bepaald worden als som van de gedefleerde onderdelen.

Het gebruik van deze combinatie van indexcijferformules binnen een systeem van aanbod- en gebruiktabellen betekent dat alle consistentieregels die voor de lopende prijzen gelden, ook gelden voor de gedefleerde waarden.

De keuze van het basisjaar

Een indexcijfer van een aggregaat is een gewogen gemiddelde van de indexcijfers van de onderliggende componenten. De gewichten worden bepaald op basis van gegevens uit het zogenoemde basisjaar. Een optie is om dit basisjaar voor een aantal jaren vast te houden. Zekere naarmate het verslagjaar verder verwijderd is van het basisjaar, heeft deze keuze het risico dat de gewichten niet meer representatief zijn. Daarom wordt, conform de richtlijnen van het ESR 2010, in de Nederlandse nationale rekeningen voor elk verslagjaar het voorafgaande jaar als basisjaar in de indexcijferformules gebruikt. Omdat daardoor voor ieder verslagjaar een actueel wegingsschema wordt gehanteerd, resulteren betere ramingen van de groei. Om een tijdreeks van prijs- en volume-indices te bepalen, worden kettingindices gebruikt. Daarbij wordt vanuit een willekeurig referentiejaar (index =100) de indexreeks bepaald door het (door)vermenigvuldigen van de berekende jaarindices waarbij het voorafgaande jaar als basisjaar is gebruikt.

Non-additiviteit

Naast de groeivoeten worden in economische analyses ook wel niveaugegevens gebruikt die gewaardeerd zijn tegen prijzen van een vast referentiejaar (bijvoorbeeld: het bbp van 2010 in prijzen van 2000). Voor het bepalen van deze niveaugegevens wordt gebruik gemaakt van de bovengenoemde kettingindices. Daarbij gaat echter de additiviteit verloren, wat betekent dat het aggregaat in prijzen van het referentiejaar niet gelijk is aan de som van de onderdelen in prijzen van het referentiejaar. Als gevolg hiervan moeten niveaugegevens in prijzen van het referentiejaar voor een variabele altijd berekend worden met de kettingindices van diezelfde variabele.

Prijzen en hoeveelheden

Voor alle transacties in goederen en diensten in de aanbod- en gebruiktabel worden prijs- en volumemutaties bepaald. Meestal gebeurt dit door de waarde in lopende prijzen te defleren met een passende prijsindex. Voor grote delen van de productie zijn producentenprijsindices beschikbaar. Voor de consumptie van huishoudens worden consumentenprijsindices ingezet. De volumemutatie is dan een afgeleide. Voor transacties waarvoor geen prijsindices beschikbaar zijn, worden met behulp van hoeveelhedsgegevens schattingen gemaakt. Hierbij moet gedacht worden aan onderwijs en diensten van banken en verzekeraars. In gevallen waar ook geen hoeveelhedsgegevens beschikbaar zijn, zoals voor de (collectieve) overheidsproductie, worden prijs en volume bepaald via de inputs. Dit is analoog aan de wijze waarop deze productie in lopende prijzen wordt vastgesteld.

Productgebonden belastingen en subsidies en handels- en vervoersmarges

Productgebonden belastingen en subsidies beïnvloeden alleen de prijs van een product en niet het volume. Dit betekent dat de volume-index van een goederen- of dienstentransactie inclusief en exclusief belasting dezelfde is. Dientengevolge is de volume-index van de belasting of subsidie op een transactie gelijk aan de volume-index van de transactie inclusief (of exclusief) belasting. Eenzelfde werkwijze wordt gehanteerd voor de bepaling van de volume-ontwikkelingen van de handels- en vervoersmarges. Hoewel hierbij sprake is van dienstverlening wordt deze aanpak, bij gebrek aan voldoende informatie, als goede benadering gezien.

Volumemutaties van de toegevoegde waarde en bbp

De toegevoegde waarde per bedrijfstak wordt in aanbod- en gebruiktabellen bepaald als het verschil tussen productie en intermediair verbruik. Dit geldt zowel voor lopende prijzen als voor de prijzen van het voorafgaand jaar. De gedefleerde productie en intermediair verbruik liggen ten grondslag aan de raming van de groei van de toegevoegde waarde per bedrijfstak en, op macroniveau, aan de groei van het bbp. Ook voor de benadering van het bbp via de bestedingen kan deze werkwijze worden gehanteerd.

Handboek voor prijs- en volumemutaties in de nationale rekeningen

In internationale richtlijnen voor de nationale rekeningen zoals het System of National Accounts 2008 (SNA 2008) en het ESR 2010 wordt relatief weinig aandacht besteed aan prijs- en volumemaatstaven. Daarom heeft het statistische bureau van de Europese Unie (Eurostat) in aanvulling daarop in 2001 het 'Handbook on price and volume measures in national accounts' gepubliceerd. Dit boek geeft een volledig overzicht van de vraagstukken over het meten van prijs- en volumeveranderingen. Naast algemene beginselen worden specifieke voorschriften gegeven voor het vaststellen van prijs- en volumemutaties van individuele goederen en diensten.

**Centraal Bureau
voor de Statistiek**

Uitgave 2015